

Jurnalul Oficial

al Uniunii Europene

C 175

Anul 50

Ediția în limba română

Comunicări și informări

27 iulie 2007

<u>Numărul informării</u>	Cuprins	Pagina
	III <i>Acte pregătitoare</i>	
	Comitetul Economic și Social European	
	A 436-a sesiune plenară din 30 și 31 mai 2007	
2007/C 175/01	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Consiliului de modificare a Directivei 92/84/CEE privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice COM(2006) 486 <i>final</i>	1
2007/C 175/02	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind programul statistic comunitar 2008-2012 COM(2006) 687 <i>final</i> — 2006/0076 (COD)	8
2007/C 175/03	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului referitor la statisticile trimestriale privind locurile de muncă vacante în Comunitate COM(2007) 76 <i>final</i>	11
2007/C 175/04	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1059/2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS) având în vedere aderarea Bulgariei și României la Uniunea Europeană COM(2007) 95 <i>final</i> — 2007/0038 (COD)	13
2007/C 175/05	Avizul Comitetului Economic și Social European privind piața internă a serviciilor — cerințe cu privire la piața muncii și protecția consumatorilor	14
2007/C 175/06	Avizul Comitetului Economic și Social European privind standardele de calitate pentru conținutul, procedurile și metodele studiilor de impact social, din perspectiva partenerilor sociali și a altor actori ai societății civile	21
2007/C 175/07	Avizul Comitetului Economic și Social European privind comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European privind punerea în aplicare a Directivei 1997/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 1997 privind protecția consumatorilor cu privire la de contractele la distanță COM(2004) 514 <i>final</i>	28

RO

Preț: 18 EUR

(continuare în pagina următoare)

2007/C 175/08	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 78/855/CEE a Consiliului privind fuziunile societăților comerciale pe acțiuni și a Directivei 82/891/CEE a Consiliului privind divizarea societăților comerciale pe acțiuni, în ceea ce privește obligația de a prezenta un raport elaborat de un expert independent, în caz de fuziune sau divizare COM(2007) 91 <i>final</i> — 2007/0035 (COD)	33
2007/C 175/09	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului nr. 11 privind eliminarea discriminării în materie de tarife și condiții de transport, în aplicarea articolului 79 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene și a Regulamentului (CE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind igiena produselor alimentare COM(2007) 90 <i>final</i> — 2007/0037 (COD)	37
2007/C 175/10	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la instalarea de echipamente de iluminare și semnalizare luminoasă pe tractoarele agricole sau forestiere pe roți COM(2007) 192 <i>final</i> — 2007/0066 (COD)	40
2007/C 175/11	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind exporturile și importurile de produse chimice periculoase COM(2006) 745 <i>final</i> — 2006/0246 (COD)	40
2007/C 175/12	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare COM(2006) 388 <i>final</i> — 2006/0136 COD	44
2007/C 175/13	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE pentru a include activitățile de transport aerian în sistemul de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității COM(2006) 818 <i>final</i> — 2006/0304 (COD)	47
2007/C 175/14	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Consiliului de stabilire de norme specifice pentru sectorul fructelor și legumelor și de modificare a anumitor regulamente COM(2007) 17 <i>final</i> — 2007/0012 (CNS)	53
2007/C 175/15	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2006/66/CE privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori, în ceea ce privește competențele de executare conferite Comisiei COM(2007) 93 <i>final</i> — 2007/0036 (COD)	57
2007/C 175/16	Avizul Comitetului Economic și Social European privind provocările și șansele Uniunii Europene în contextul globalizării	57
2007/C 175/17	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Cartea verde „Modernizarea dreptului muncii pentru a face față provocărilor secolului XXI” COM(2006) 708 <i>final</i>	65
2007/C 175/18	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de recomandare a Parlamentului European și a Consiliului pentru instituirea unui cadru european al calificărilor pentru învățarea pe parcursul întregii vieți COM(2006) 479 <i>final</i> — 2006/0136 (COD)	74
2007/C 175/19	Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „O strategie UE pentru sprijinirea statelor membre în reducerea efectelor nocive ale alcoolului” COM(2006) 625 <i>final</i>	78

2007/C 175/20	Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind normele comune pentru prestarea serviciilor de transport aerian în cadrul Comunității (reformat) COM(2006) 396 <i>final</i> — 2006/0130 (COD)	85
2007/C 175/21	Avizul Comitetului Economic și Social European privind politica europeană în materia siguranței rutiere și conducătorii auto profesioniști — parcări sigure și păzite	88
2007/C 175/22	Avizul Comitetului Economic și Social European privind viitoarea legislație privind e-accesibilitatea	91

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 436-A SESIUNE PLENARĂ DIN 30 ȘI 31 MAI 2007

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Consiliului de modificare a Directivei 92/84/CEE privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice

COM(2006) 486 final

(2007/C 175/01)

La 26 septembrie 2006, Consiliul, în conformitate cu articolul 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 19 aprilie 2007. Raportor: dl Iozia.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 78 voturi pentru, 10 voturi împotriva și 0 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul consideră că ar fi greșit să se aplice o corecție automată pentru rata inflației din cadrul UE-12 începând din 1992, dat fiind că încă trei țări au aderat la Uniune în 1995, alte zece la 1 mai 2004 și încă două la ianuarie 2007.

1.2 Comitetul consideră că, pentru a realiza armonizarea dorită în UE-27, trebuie luată în considerare adoptarea unei rate maxime a accizelor: aceasta este cu siguranță o măsură care oferă perspectiva de combatere eficientă a contrabandei și fraudei și de apropiere a ratelor accizelor, facilitând astfel apariția unei piețe unice reale. Modul de protejare a intereselor consumatorilor — care nu trebuie considerați contrabandiști numai pentru că achiziționează băuturi alcoolice de unde acestea costă mai puțin — se realizează prin armonizare progresivă.

1.3 Comitetul recomandă ca statelor membre să li se interzică în mod explicit adăugarea la regimurile normale ale accizelor și TVA a oricăror alte forme de impozitare a consumului — pentru care acestea inventează uneori denumirea de „taxe comunitare”, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene ⁽¹⁾.

1.4 În opinia Comitetului, propunerea nu argumentează suficient alegerea articolului 93 din tratat ca temei juridic, prin care se autorizează Consiliul să adopte în unanimitate măsuri pentru armonizarea legislației naționale în problemele fiscale. Lăsând statelor membre libertatea de a-și stabili propriile rate de impozitare la un nivel superior celui minim, propunerea nu armonizează, de fapt, nimic.

1.5 Comitetul consideră că Comisia greșește atunci când subestimează propunerea și justifică în acest fel absența evaluării efectelor și a consultării părților interesate. În cursul unei audieri desfășurate la Comitet, toți participanții nu numai că s-au declarat împotriva propunerii Comisiei, dar au și cerut ca aceasta să realizeze în viitor un studiu de impact exhaustiv.

1.6 Comitetul dorește ca propunerea să fie retrasă și invită Comisia ca, în activitatea sa viitoare, să actualizeze trimerile la codurile din Nomenclatura Combinată prevăzute de Directiva 92/83 și să revizuiască metodele de clasificare.

2. Propunerea Comisiei

2.1 „Propunerea de directivă a Consiliului de modificare a Directivei 92/84/CEE privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice” stabilește rate minime pentru accizele la alcool și la

⁽¹⁾ C-437/1997 Evangelischer Krankenhausverein Wien (EKW).

diferite categorii de băuturi alcoolice. Articolul 8 din directivă obligă Comisia să efectueze periodic inspecții și să prezinte un raport și, după caz, o propunere de modificare.

2.2 Dezbaterile care au urmat raportului publicat de Comisie la 26 mai 2004 a concluzionat că este necesară o convergență mai mare a ratelor minime ale accizelor din diferitele state membre pentru asigurarea funcționării adecvate a pieței interne și prevenirea fraudei și contrabandei care au fost înlesnite de existența unor regimuri fiscale diferite în statele membre. Această dezbateră a stat la originea îndemnului adresat Comisiei de către Consiliul de a „prezenta o propunere pentru adaptarea ratelor minime ale accizelor în scopul prevenirii unei căderi a valorii reale a ratelor comunitare minime, asigurând perioade de tranziție și derogări pentru acele state membre care ar putea avea dificultăți în creșterea ratelor”. Consiliul a adăugat și că „de asemenea, Comisia trebuie să ia în considerare, în mod corespunzător, sensibilitatea politică generală a acestei chestiuni”.

2.3 Prin urmare, Comisia propune modificarea directivei prin:

- modificarea valorii ratelor minime ale accizelor la alcool, produse intermediare și bere în acord cu inflația din perioada 1993-2005, care este de 31 %, cu intrare în vigoare de la 1 ianuarie 2008;
- prevederea unei perioade de tranziție de un an pentru acele țări care trebuie să-și majoreze rata cu mai mult de 10 % și de doi ani pentru acele care trebuie să majoreze ratele cu peste 20 %;
- prelungirea perioadei procedurii de revizuire în conformitate cu articolul 8 din directivă de la doi la patru ani.

2.4 Scopul principal al propunerii, în conformitate cu cerința Consiliului, este readucerea valorii reale a ratelor la nivelul din 1992 — o valoare care, după cum consideră Comisia, va „asigura funcționarea pieței interne fără granițe fiscale”.

3. Comentarii

3.1 În absența unui studiu de impact, Comitetul a decis să audieze direct punctele de vedere ale asociațiilor de producători, ale consumatorilor și ale sindicatelor. În cursul audierilor, participanții și-au exprimat la unison uimirea față de propunerea de directivă. De asemenea, unele organizații au remarcat că propunerea va duce la creșterea în și mai mare măsură a tratamentului inegal aplicat băuturilor alcoolice, în detrimentul evident al celor supuse accizării. Pe de altă parte, producătorii de băuturi care nu trebuie să plătească taxe au solicitat ca structura actuală, care, în plus, a fost clar definită în acordurile privind politica agricolă comună, să rămână neschimbată.

3.2 Cei care au participat la audieri ⁽²⁾ au fost de acord, de asemenea, că aspectele sociale și de sănătate trebuie luate în considerare, dar nu trebuie să determine impozitarea. În același timp, ei au solicitat sprijin pentru o campanie destinată „consumului responsabil”, menită să limiteze riscurile de abuzuri, solicitare pe care Comitetul o susține. De asemenea, s-a subliniat faptul că industria europeană este lider mondial în domeniu și aduce o contribuție deloc neglijabilă la PIB-ul european și la ocuparea forței de muncă, în mod direct și indirect.

3.3 La prima vedere, proiectul de directivă pare o măsură de rutină care nu face decât să adapteze cifrele pentru a compensa inflația înregistrată începând cu 1993. Acest proiect abordează totuși o temă extrem de complexă și delicată, care demonstrează în ce măsură politicile și interesele naționale sunt departe de a ceda controlul în favoarea unui grad important de convergență fiscală intracomunitară. În mai multe rânduri, Comitetul s-a declarat în favoarea unui proces de armonizare fiscală, instrument absolut vital pentru aprecierea de către consumatori a beneficiilor pieței unice.

3.4 Reuniunile ECOFIN din 7 și 28 noiembrie 2006, unde această propunere a fost unul din punctele de pe ordinea de zi, au redeschis interminabilele discuții dintre statele membre, reeditând, sub numeroase aspecte, situația care în 1992 a dus la apariția directivei, care nu a reușit decât să stabilească ratele minime și nu a oferit posibilitatea de identificare a unei abordări comune pentru armonizarea și convergența accizelor.

3.5 O examinare amănunțită dezvăluie diferențe imense între ratele accizelor aplicate de diferite state membre. Raportul din 26 mai 2004 cuprindea măsurile aplicate pentru diferite categorii în cele 25 de state membre de la acea dată și în țările candidate România și Bulgaria ⁽³⁾, care sunt membre începând cu 1 ianuarie 2007. Decalajul dintre ratele cele mai mici și cele mai mari este de 1 100 %!

3.6 De exemplu, pentru vin, accizele variază de la 0 la 273 EUR; la vinul spumos, de la 0 la 546 EUR per hl; pentru bere, de la 0,748 per grad Plato ⁽⁴⁾, echivalent cu 1,87 EUR, la 19,87 EUR per hl/grad de alcool; pentru produsele intermediare liniștite și spumoase, de la 45 la 497 EUR per hl; pentru alcoolul pur, de la 550 la 5 519 EUR per hl, echivalent cu o variație a accizelor de la 220 la 2 210 EUR per hl pentru băuturile alcoolice de 40°.

⁽²⁾ CEPS — Organizația Europeană a Băuturilor Spirtoase; AICV — Asociația Cidrului și Vinului din Fructe; Fabricanții de Bere din Europa; Comitetul European al Întreprinderilor Vinului.

⁽³⁾ A se vedea „propunerea de directivă a Consiliului de modificare a Directivei 92/84/CEE privind apropierea ratelor accizelor la alcool și băuturi alcoolice”, care conține în anexă tabelul publicat de Comisie în raportul său din 26 mai 2004.

⁽⁴⁾ Conform enciclopediei gratuite on-line Wikipedia, un grad Plato este o unitate de măsură a densității unei soluții. Scara Plato este folosită în special în industria berii datorită ușurinței în utilizare. Densitatea unei soluții măsurată în grade Plato este definită ca echivalentul densității măsurate în procente greutate a unei soluții apă-zaharoză. Cu alte cuvinte, dacă un litru de must de bere are un conținut egal cu 12 grade Plato, densitatea extractului (sau a zaharurilor dizolvate în mustul de bere) respectiv este egală cu cea a unui litru de soluție care conține 12 % gr/gr zaharoză, aproximând greutatea specifică a apei la 1 kg/l la nivelul mării și la temperatura mediului ambiant. Mostra noastră conține circa 120 de grade de extract.

3.7 Modificarea ratei minime astfel cum a fost propusă de Comisie ar reduce diferența dintre ratele de impozitare utilizate în diferite țări de la 1 100 % la aproximativ 800-1 000 %. Sugestia că această măsură ar asigura funcționarea pieței interne pare cel puțin îndrăznească. Comitetul propune ca soluție eficientă introducerea nu numai a unei rate minime, ci și a unei rate maxime, aceasta fiind o măsură care oferă perspectiva combaterii contrabandei și fraudei.

3.8 La fel de neconvingătoare este insistența asupra opiniei că adaptarea ratelor minime de impozitare la rata inflației nu va conduce la creșterea valorii reale. În interesul asigurării unor informații complete, Comisia ar fi trebuit să furnizeze un model dinamic al modului în care accizarea a funcționat în statele membre, începând cu anul în care propunerea de armonizare a fost înaintată în forma unei cărți albe, respectiv în 1985. Adevărul este că rezultatul acesteia, cu una sau două excepții, a fost creșterea valorii reale a accizelor după expirarea derogărilor acordate unor state. Comitetul critică toate practicile naționale care adaugă la accize alte forme de impozitare, care, atunci când este cazul, sunt denumite „taxe comunitare”.

3.9 Faptul că așa stau lucrurile în realitate a fost confirmat de un studiu inițiat chiar de Comisie ⁽⁵⁾, care arată cu claritate că toate statele membre, cu excepția a trei dintre ele, au mărit accizele în fiecare an sau la câțiva ani odată.

3.10 Același studiu, care a luat în considerare elasticitatea cererii ca reacție la nivelul prețurilor, a arătat că dacă ratele minime ar fi ajustate proporțional cu inflația:

— băuturile spirtoase ar beneficia substanțial de pe urma modificării ratelor accizelor — acesta ar fi cazul în special al țărilor nordice, dar și al Regatului Unit și Irlandei;

— în cazul unei elasticități relativ mari a prețului, creșterea consumului de băuturi spirtoase este mai însemnată dacă se analizează elasticitatea încrucișată (raportul între cererea pentru un anumit tip de produs și prețul celorlalte categorii de produse) ⁽⁶⁾ a acestui tip de băuturi cu conținut ridicat de alcool și a altor băuturi alcoolice;

— în cazul unei elasticități mari, cel mai mult ar pierde producătorii de bere și vin; țările nordice ar înregistra scăderi semnificative ale consumului de vin, iar Germania, Belgia, Franța și Luxemburg ar înregistra o scădere a consumului de bere.

3.11 Ar fi interesantă compararea acestui studiu, care a fost limitat la UE-15, cu efectele variației ratelor minime în noua UE având 27 de state membre.

⁽⁵⁾ Customs Associates Ltd, Studiu privind concurența între băuturile alcoolice — Raport final — februarie 2001.

⁽⁶⁾ Elasticitatea încrucișată în funcție de prețuri indică gradul de concurență între băuturi.

3.12 Comitetul se întreabă dacă Comisia ar trebui să continue să îndeplinească numai un rol administrativ în ceea ce s-a afirmat a fi un subiect extrem de sensibil sau dacă nu ar fi cazul să facă propuneri, în unele situații în dialog cu statele membre, pentru a reduce în mod eficient denaturările substanțiale ale concurenței produse prin menținerea unui astfel de regim de impozitare fragmentat.

3.13 Un alt aspect complet ignorat de Comisie în elaborarea propunerii sale de modificare a directivei este că, în Comunitatea Europeană formată din 12 state în 1992, diferența dintre veniturile pe locuitor nu era atât de mare încât să facă oneroase ratele în vigoare. În Europa cu 27 de state membre, în care există o gamă foarte largă de niveluri de salarizare și de pensii, continuarea aplicării aceluiași nivel de impozitare pentru statele membre noi, ca și pentru cele vechi reprezintă o măsură incorectă, care afectează numai veniturile mai modeste. Pentru gospodăriile personale care cuprind lucrători și pensionari ale căror salarii și pensii nu sunt mai mari de 100 până la 150 EUR pe lună și care au fost deja nevoiți să suporte o creștere a taxelor la alcool de 50-400 %, o nouă majorare de 31 % ar afecta fără îndoială consumul. Mai ales din motivul că douăsprezece noi state au aderat de atunci la UE, Comitetul consideră că nu ar fi corect să se aplice o corecție automată pentru rata inflației din cadrul UE-15 începând din 1992.

3.14 Prin urmare, cu foarte rare excepții, sistemul propus este contrar tuturor politicilor anti-inflaționiste aplicate de statele membre, care în urmă cu câțiva timp au eliminat mecanismele de indexare a salariilor și pensiilor cu rata inflației, acolo unde acestea existau. Comisia nu explică în mod adecvat de ce un astfel de mecanism trebuie menținut numai pentru impozite și taxe.

3.15 Comitetul consideră că, dimpotrivă, regimul curent este complet inadecvat scopului și consideră că adaptarea la rata inflației (a UE cu 12, 25 sau 27 state membre?) este o măsură punitivă inutilă, în special pentru veniturile cele mai mici, la fel cum sunt toate formele de impozitare indirectă care erodează venitul net al plătitorului de impozite.

3.16 Astfel cum consumul moderat de vin reprezintă o parte a culturii și istoriei unor state membre, același lucru este adevărat pentru alte tipuri de băuturi alcoolice în cazul altor popoare europene. Această problemă, cu toate ramificațiile sale, trebuie abordată dintr-o perspectivă mai largă.

3.17 Comitetul respectă decizia unor țări de a adopta o politică fiscală strictă cu privire la alcool și tutun, probabil din cauza abuzurilor care au loc în special în rândul tinerilor. Unele state membre au exprimat clar faptul că politicile lor fiscale trebuie să țină seama de sănătatea publică. Cu toate acestea, deciziile pe care au hotărât să le adopte nu pot influența alegerea și motivațiile altor state membre.

3.18 În această privință, Comitetul și-a exprimat deja poziția într-un aviz detaliat (⁷), care sublinia faptul că „abuzul se combate cel mai eficient prin programe educative, de informare și de formare profesională a căror țintă principală sunt cei care fac abuz de alcool”.

3.19 În opinia Comitetului, cerințele articolului 93 din Tratat nu sunt îndeplinite, ceea ce autorizează Consiliul să decidă prin vot în unanimitate asupra măsurilor de armonizare a regimurilor de impozitare în scopul punerii în aplicare sau al îmbunătățirii pieței interne în conformitate cu articolul 14. Realitatea este că mărirea accizelor minime nu contribuie la armonizare, ci stabilește numai un nivel minim, pe care fiecare stat membru poate decide să-l mărească după dorință. Faptul că ratele reale s-au diferențiat și mai mult de la adoptarea Directivei 92/84 CEE arată că armonizarea nu se poate realiza printr-o directivă de acest fel.

4. Combaterea fraudei și contrabandei

4.1 Unul din efectele contrare ale diferențelor mari dintre nivelurile de impozitare, pe lângă împiedicarea funcționării corecte pieței interne, este tendința puternică de sustragere de la plata taxelor — fie parțial, prin plata lor în alte țări terțe decât cele care reprezintă destinația pentru consumul final, fie în totalitate, prin importarea mărfurilor din țări terțe sau prin schimbarea traseului mărfurilor în timp ce acestea sunt în tranzit și aplicarea taxelor este suspendată.

4.2 Apariția e-comerțului a creat încă o zonă de potențială fraudă fiscală, dată fiind imposibilitatea monitorizării vânzărilor on-line și absența unei politici coordonate de combatere a fraudelor în domeniul accizelor la alcool, având în vedere că statele membre nu consideră că acestea ar constitui o problemă și că fenomenul reprezintă exclusiv o preocupare pentru zonele cu niveluri ridicate de impozitare.

4.3 Extinderea a dus granițele externe ale Uniunii Europene în țări în care nivelurile de impozitare sunt cu mult mai mici decât media comunitară și potențialul de fraudă a crescut exponențial. Corupția este larg răspândită în unele din aceste țări, situate astăzi la granița UE, în unele cazuri fiind implicate chiar autoritățile vamale. Măsurile de combatere a contrabandei trebuie întărite în continuare și, dacă se adoptă o creștere a taxelor în forma propusă, marjele de profit pentru contrabandiștii internaționali vor fi și mai mari.

4.4 Uniunea Europeană a decis să abordeze problema combaterii fraudei la bunurile accizabile și a publicat Directiva Consiliului din 25 februarie 1992 privind acordurile generale pentru produsele supuse accizelor și privind deținerea, circulația și monitorizarea acestor produse. Întrucât nu a avut succes, directiva a fost modificată în 2004 prin Directiva 2004/106/CE a Consiliului din 16 noiembrie 2004, care modifică, de asemenea, Directiva 77/799/CEE privind asistența reciprocă

acordată de autoritățile competente din statele membre în domeniul impozitării directe, al anumitor accize și al impozitării primelor de asigurare.

4.5 Cu privire la acest subiect, Comitetul susține într-unul din avizele sale (⁸) că pentru combaterea eficientă a fraudei „este nevoie, în mod clar, de modernizarea, întărirea, simplificarea și eficientizarea instrumentului de cooperare administrativă și schimb de informații între statele membre privind accizele”.

4.6 În același aviz, se subliniază faptul că „încă o dată, beneficiile care ar decurge din funcționarea mai eficientă a pieței unice, în acest caz din procedurile apte să detecteze și să combată fraudă și evaziunea fiscală, sunt limitate de dorința de salvagardare a intereselor naționale”. În plus, „nu există nicio îndoială că multe practici frauduloase sunt direct legate de diferențele — uneori semnificative — care există între ratele de accizare aplicate în diferite state membre”.

„Comitetul profită de această ocazie pentru a critica limitările create de principiul unanimității, care reglementează în prezent cele mai multe decizii comunitare în domeniul dreptului fiscal și reiterează necesitatea de a înlocui acest principiu cu principiul majorității calificate când sunt în discuție impozite care influențează funcționarea pieței interne sau provoacă denaturarea concurenței”.

4.7 De-a lungul anilor, Comitetul a accentuat în mod repetat următoarele concepte-cheie:

- întărirea cooperării administrative, dialogul permanent între administrațiile fiscale, asistența reciprocă, formarea profesională continuă și identică a celor care participă la combaterea fraudelor, rețele de forțe de poliție și autorități fiscale cu platforme compatibile și partajarea bazelor de date;
- facilitarea proceselor de armonizare fiscală, atât în impozitarea directă, cât și în sfera mai complicată a accizelor;
- lansarea unui proces de abandonare a cerinței privind existența unanimității în cazul anumitor chestiuni fiscale, începând cu acelea care sunt cel mai simplu de pus în aplicare;
- abandonarea modelului de impozitare TVA, care facilitează fraudarea;
- împiedicarea creșterii sarcinii fiscale.

4.8 De exemplu, în Suedia, în 2004, turiștii și contrabandiștii au importat aproximativ 164 de milioane de litri numai de bere, ceea ce a reprezentat, în mare, un volum egal cu acela comercializat de monopolul de stat (Systembolaget) și a reprezentat o pierdere de circa 190 milioane de EURO la veniturile din accize și TVA. Acest tip de achiziții a crescut cu 40 % începând din

(⁷) JO C 69 din 21.3.2006 (raportor: dl Wilkinson).

(⁸) JO C 112 din 30.4.2004, p. 64 (raportor: dl Pezzini).

2002, odată cu ridicarea regimului special de limitare a achizițiilor din străinătate. Se estimează că în ultimii doi ani contrabanda s-a dublat. Danemarca estimează cantitatea de bere cumpărată de turiști în Germania și apoi reimportată la 95 de milioane de litri și aceasta, la care se adaugă 10 % din mărfuri introduse prin contrabandă, înseamnă că 30 % din berea consumată în Danemarca nu este supusă impozitării de către statul danez. În 2005, turiștii au importat în Finlanda mai mult de 42 de milioane de litri, 10 % din consumul total, provocând pierderi de venituri mai mari de 50 de milioane de EURO. Treizeci de milioane de litri au fost importați în Austria din Germania și Republica Cehă și mai mult de 100 de milioane în Regatul Unit (în plus față de contrabanda pe scară mare) ⁽⁹⁾.

5. Structura accizei aplicată la băuturile alcoolice

5.1 În raportul său din 2004, Comisia a subliniat unele din problemele identificate de-a lungul timpului în procesul de aplicare a Directivei 92/84/CEE, evidențiind, cu precădere, trei dintre acestea:

- **statele membre au dreptul să impoziteze în mod diferit băuturile alcoolice spumoase și liniștite;**
- necesitatea de actualizare a trimerilor la codurile din Nomenclatura Combinată din Directiva 92/83/CEE pentru definirea categoriilor de băuturi alcoolice în vederea accizării, pentru a se lua în considerare posibilele modificări ale acestor coduri, intervenite din 1992 până în prezent;
- **clasificarea băuturilor alcoolice în categoriile cuprinse în Directiva 92/83/CEE** a avut ca rezultat clasificări diferite și, în consecință, impozitări diferite ale aceluiași produs în diferite state membre.

Bruxelles, 30 mai 2007.

5.2 În ceea ce privește primul punct, Comisia își justifică propunerea de eliminare a posibilității de a trata vinurile spumoase într-un mod diferit de cele liniștite, considerând că motivele care au justificat această opțiune, și anume echivalarea vinurilor spumoase cu produse de lux (când tocmai contrariul este adevărat cu privire la anumite vinuri liniștite), nu mai sunt de actualitate.

5.3 În ceea ce privește al doilea aspect, Directiva 92/83 (privind structura accizelor) prevede la articolul 26 că acele coduri din Nomenclatura Combinată pe care le indică sunt cele în vigoare la data adoptării directivei (19 octombrie 1992). Comisia propune în schimb să se facă referire la codurile NC aplicabile la data cea mai recentă posibil, adoptând pe viitor deciziile de modificare în conformitate cu articolul 24 din Directiva 91/12 CEE (procedură care implică comitetul accizelor, astfel cum s-a convenit pentru produsele energetice).

5.4 În ceea ce privește al treilea punct, pentru a reglementa problema ridicată de numeroși operatori și legată de formularea prea imprecisă a directivei, care nu specifică în ce măsură este posibilă adăugarea de alcool distilat la „alte băuturi fermentate”, Comisia propune să se reducă dependența clasificării băuturilor alcoolice în scopuri fiscale (accize) de clasificarea din NC.

5.5 Comitetul consideră justificate și coerente modificările solicitate de operatori pentru a se asigura simplificarea și protecția concurenței. Comitetul susține propunerile făcute anterior de Comisie și se întreabă de ce aceste modificări nu au fost introduse prin modificarea în acest sens a Directivei 92/83.

5.6 Comitetul se pronunță în favoarea retragerii propunerii de directivă și în același timp recomandă adoptarea modificărilor Directivei 92/83 propuse de Comisie.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁹⁾ Oxford Economics „The consequences of the proposed increase in the minimum excise duty rates for beer” („Consecințele creșterii propuse a ratelor minime de accizare la bere”), februarie 2007.

ANEXĂ

la avizul Comitetului Economic și Social European

Amendamentele următoare, care au primit cel puțin o pătrime din voturile exprimate, au fost respinse în cursul dezbaterii.

Punctul 4.6

Se elimină următorul text:

În același aviz, se subliniază faptul că „încă o dată, beneficiile care ar decurge din funcționarea mai eficientă a pieței unice, în acest caz din procedurile apte să detecteze și să combată fraudă și evaziunea fiscală, sunt limitate de dorința de salvagardare a intereselor naționale”. În plus, „nu există nici o îndoială că multe practici frauduloase sunt direct legate de diferențele, uneori semnificative, care există între ratele de accizare aplicate în diferite state membre”.

Comitetul profită de această ocazie pentru a critica limitările create de principiul unanimității, care guvernează în prezent cele mai multe decizii comunitare în domeniul dreptului fiscal și reiterează necesitatea de a înlocui acest principiu cu principiul majorității calificate când sunt în discuție impozite care influențează funcționarea pieței interne sau provoacă denaturarea concurenței.

Expunere de motive

Calificarea necesară pentru luarea de decizii este un important subiect politic, care ar trebui să facă obiectul unui acord în viitorul tratat. Odată introdusă moneda unică, politica fiscală, care are drept urmare suprimarea posibilității de a dezvolta politici monetare în funcție de situația economică a fiecărei țări, este singurul instrument de care dispun statele membre pentru dirijarea politicii economice. Atâta timp cât nu se avansează în sensul aprofundării coeziunii economice și sociale, nu trebuie propus ca majoritatea, nici chiar majoritatea calificată, să-și poată impune criteriile totalității membrilor UE.

În plus, eliminarea regulii unanimității ar conduce la situația în care anumite țări, care au putut să mențină sprijinul acordat sectoarelor-cheie ale economiei acestora (ca, de exemplu, vinul și/sau berea în anumite țări) grație acestui criteriu, se vor vedea obligate să se conformeze cu o modalitate diferită de luare a deciziilor, pierzând posibilitatea de a bloca anumite abordări contrare intereselor naționale ale acestora, posibilitate pe care o utilizează în prezent.

Rezultatul votului:

voturi pentru: 21

voturi împotriva: 54

abțineri: 4

Punctul 4.7

Se adaugă textul:

De-a lungul anilor, Comitetul a accentuat în mod repetat următoarele concepte-cheie:

- întărirea cooperării administrative, dialogul permanent între administrațiile fiscale, asistența mutuală, formarea profesională continuă și identică a celor care participă la combaterea fraudelor, rețele de forțe de poliție și autorități fiscale cu platforme compatibile și partajarea bazelor de date;*
- promovarea exercitării drepturilor consumatorilor în ceea ce privește achiziționarea la distanță a tuturor produselor de pe piața internă;*
- facilitarea proceselor de armonizare fiscală, atât în impozitarea directă, cât și în sfera mai complicată a accizelor;*
- lansarea unui proces de abandonare a cerinței privind existența unanimității în cazul anumitor chestiuni fiscale, începând cu acelea care sunt cel mai simplu de pus în aplicare în cadrul unei politici fiscale europene coerente;*
- abandonarea modelului de impozitare TVA, care facilitează fraudă;*
- împiedicarea creșterii sarcinii fiscale.*

Expunere de motive

Motivul 1: Este oportună disocierea, cel puțin formală, a conceptului de rată maximă de cele de armonizare, apropiere a ratelor accizelor și armonizare progresivă. Deși unul dintre efectele acestei rate maxime ar fi limitarea actualei diferențe între rate existente, precum se detaliază la punctele 3.5, 3.6 și 3.7, cu inerenta creștere a armonizării efective, din forma în care este redactat acest punct se poate înțelege că rata maximă și rata obiectivă reprezintă același lucru. Prin amendamentul propus se încearcă evitarea acestei suprapunerii.

Într-adevăr, problema actuală se datorează ratelor crescute pe care le impun unele țări (Irlanda, Regatul Unit sau Suedia), ceea ce a dus la crearea unor enorme diferențe față de țările din jur.

[Paragraful următor nu se aplică textului în limba engleză].

În plus, un mod eficient de a consolida piața internă și de a combate fraudă este de a permite cetățenilor UE să-și exercite dreptul de a cumpăra aceste băuturi de la distanță, așa cum se întâmplă cu alte alimente. Acest lucru ar stabili canale de distribuție supuse controalelor din partea autorităților fiscale sau sanitare, ducând la o mai bună cunoaștere a acestor produse de către consumatori. Ar fi, de asemenea, în conformitatea cu principiul liberei circulații a bunurilor, care nu acoperă doar comerțul profesional, ci și tranzacțiile realizate de persoane private. Libera circulație înseamnă că consumatorii care trăiesc într-un stat membru trebuie să poată să cumpere bunuri pe teritoriul altui stat membru, cu respectarea unui set minim și standard de reguli echitabile, care reglementează cumpărarea și vânzarea de bunuri de consum.

Comitetul a afirmat recent că promovarea beneficiilor pieței unice printre consumatori trebuie să fie o prioritate pentru realizarea acesteia (Avizul CESE privind revizuirea pieței unice, JO C 93, 27.4.2007 (dosar INT/332)).

Motivul 2: Este vorba de o clarificare necesară, întrucât, așa cum se menționează la punctul următor, modelul stabilit în domeniul TVA a generat o jurisprudență importantă din punct de vedere cantitativ, din cauza deficiențelor pe care le prezintă legislația și aplicarea sa la nivel european și național. De aceea, coordonarea are un rol important, în cazul în care se inițiază procesul menționat în aviz.

Rezultatul votului:

voturi pentru: 20

voturi împotriva: 55

abțineri: 4

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind programul statistic comunitar 2008-2012

COM(2006) 687 final — 2006/0076 (COD)

(2007/C 175/02)

La 19 ianuarie 2007, Consiliul, în conformitate articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 19 aprilie 2007. Raportor: dl Santillán.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 159 voturi pentru, 1 vot împotriva și 5 abțineri.

1. Concluzii

1.1 CESE salută propunerea de program statistic cincinal 2008-2012 și este de acord că statisticile armonizate și comparabile sunt indispensabile pentru o mai bună înțelegere a Europei de către public, pentru participarea cetățenilor la dezbateri și a operatorilor economici în cadrul pieței unice.

1.2 CESE subliniază necesitatea ca atât Eurostat, cât și instituțiile statistice naționale să fie dotate cu cele mai bune resurse umane și materiale pe care le permite bugetul disponibil, deoarece acest lucru este indispensabil pentru îndeplinirea misiunilor tot mai importante pe care le presupun informațiile statistice, precum și importanța Uniunii Europene ca actor la scară mondială.

1.3 Comitetul consideră că este necesar să se acorde o mai mare importanță aspectelor legate de bunăstarea cetățenilor Europei și, în acest sens, sugerează extinderea programului statistic la următoarele domenii:

- politici pentru protecția copilului;
- îmbătrânirea populației și situația persoanelor în vârstă;
- concilierea vieții de familie cu cea profesională;
- de asemenea, politica socială trebuie să constituie un capitol distinct de cele menționate anterior.

1.4 Atenția acordată în programul statistic 2008-2012 îmbunătățirii informației statistice privind educația și formarea profesională poate fi considerată insuficientă, având în vedere importanța pe care o are pentru îndeplinirea obiectivelor Strategiei Lisabona.

1.5 În plus, este necesară elaborarea de statistici privind economia socială, având în vedere gradul înalt de dezvoltare al acesteia în cadrul Uniunii Europene.

1.6 Pe de altă parte, există domenii în care informațiile statistice disponibile în prezent sunt insuficiente, prin urmare programul cincinal ar trebui să le acorde o atenție mai mare. În acest sens, trebuie menționate următoarele:

- imigrarea și azilul. Aceasta reprezintă o problemă cu repercusiuni tot mai mari și cu privire la care nu există suficiente statistici fiabile;

- delincvența și dreptul penal;

- ocuparea forței de muncă. Cu toate că în acest domeniu în prezent există statistici privind populația activă, ocuparea forței de muncă, șomajul etc., evoluția rapidă a pieței forței de muncă, care implică apariția de noi activități economice, crearea de noi profesii și tipuri de contracte de muncă, face necesară o actualizare constantă a metodelor de anchetă și de lucru pe teren.

1.7 CESE amintește că, în conformitate cu Tratatul de instituire a Comunității Europene, „*elaborarea statisticilor comunitare (...) nu trebuie să implice costuri excesive pentru operatorii economici*”⁽¹⁾. Pentru aceasta este necesar:

- a) pe de-o parte, să se depună eforturi pentru a nu impune costuri nejustificate sau excesive întreprinderilor, mai ales în cazul IMM-urilor;
- b) pe de altă parte, să nu existe repetitivitate în solicitarea de date. Principiul de bază care trebuie urmat este acela ca toate datele să fie furnizate o singură dată și să fie distribuite și utilizate în comun cu alte institute de statistică, respectând întotdeauna principiile care guvernează statisticile comunitare (confidențialitatea statistică etc.).

1.8 În ceea ce privește statisticile privind comerțul exterior, s-au constatat discrepanțe, care ar trebui rectificate, între volumul exporturilor unei țări către o altă țară și volumul importurilor acestora din urmă din prima țară. Adică volumul exporturilor țării A către țara B este diferit de volumul importurilor țării B din țara A.

1.9 Având în vedere diversitatea existentă în Uniunea Europeană compusă din 27 de state membre, CESE subliniază importanța pe care ar avea-o efortul de a realiza cea mai bună coordonare terminologică posibilă în domeniul statisticii.

1.10 CESE consideră că, pentru garantarea unei mai mari neutralități a datelor statistice, precum și a celorlalte principii prevăzute în Codul bunelor practici (printre care se numără și confidențialitatea statistică), este fundamentală controlarea activității agențiilor private care operează, în mod direct sau indirect, în cadrul sistemului statistic european.

⁽¹⁾ Tratatul de instituire a Comunității Europene, art. 285(2).

2. Conținutul propunerii

2.1 Regulamentul (CE) nr. 332/97 ⁽²⁾ al Consiliului impune elaborarea unui Program Statistic Comunitar (PSC) multianual ⁽³⁾ în care să se definească orientările, principalele domenii și obiectivele acțiunilor prevăzute pentru o perioadă care să nu depășească cinci ani și care să constituie cadrul de elaborare a tuturor statisticilor comunitare. PSC va fi pus în practică prin intermediul unor programe de lucru anuale care vor oferi obiective de lucru mai detaliate pentru fiecare an și prin intermediul legislației specifice în cazul acțiunilor importante. Programul va face obiectul unui raport de evaluare intermediară și al unei evaluări oficiale după expirarea perioadei pe care o acoperă programul.

2.2 În acest context, obiectivul propunerii de decizie care face obiectul prezentului aviz și care are ca temei juridic articolul 285 din Tratatul CE constă în introducerea unui program strategic global de statistici oficiale comunitare, care trebuie să includă producția și furnizarea de produse și de servicii utilizatorilor, îmbunătățirea calității statisticilor și continuarea dezvoltării Sistemului Statistic European ⁽⁴⁾ (SSE).

2.3 Obiectivul principal al statisticilor comunitare oficiale este susținerea continuă a dezvoltării, monitorizării și evaluării politicilor comunitare prin informații concrete, fiabile, obiective, comparabile și coerente. În unele domenii instituțiile europene utilizează, de asemenea, în mod direct informația statistică pentru a gestiona politicile fundamentale.

2.4 PSC 2008-2012 se bazează pe următoarele priorități politice:

- prosperitate, competitivitate și creștere economică;
- solidaritate, coeziune economică și socială și dezvoltare durabilă;
- securitate;
- noua extindere a Uniunii Europene.

2.5 Pentru elaborarea propunerii de decizie, Comisia a întreprins consultări cu părțile interesate, inclusiv cu statele membre ale UE, țările membre și candidate ale Asociației Europene de Liber Schimb (AELS) și grupurile tehnice de lucru ale SSE. Comitetul consultativ european de informare statistică în domeniul economic și social (CEIES) ⁽⁵⁾ și Comitetul pentru statistici monetare, financiare și ale balanței de plăți (CMFB) ⁽⁶⁾ au emis o directivă cu privire la această propunere.

⁽²⁾ JO L 52, 22.2.1997, p. 1.

⁽³⁾ Articolul 3 alineatul (1).

⁽⁴⁾ Formă de cooperare care include Eurostat, autoritățile naționale din domeniul statistic și alte autorități naționale din fiecare stat membru responsabile cu elaborarea și difuzarea statisticilor europene.

⁽⁵⁾ Instituit prin Decizia 91/116/CEE a Consiliului (modificată prin Decizia 97/255/CE).

⁽⁶⁾ Instituit prin Decizia 91/115/CEE a Consiliului (modificată prin Decizia 96/174/CE).

2.6 În ceea ce privește abordarea cuprinsă în program, având în vedere cele două opțiuni posibile, una „restrânsă” și alta „completă”, Comisia s-a decis pentru cea de-a doua, având în vedere trei factori: capacitatea și eficiența SSE, costurile aplicării acestuia în statele membre și greutățile pe care le vor întâmpina gospodăriile și întreprinderile.

3. Observații generale

3.1 De-a lungul timpului, CESE s-a pronunțat, în numeroase ocazii, cu privire la programele statistice ⁽⁷⁾ și la diversele aspecte specifice ale politicii statistice a Uniunii. În general, acțiunea Comitetului s-a orientat în mod constant spre sublinierea importanței sistemului statistic pentru îndeplinirea obiectivelor economice, sociale și politice ale Uniunii și a necesității de a sprijini și de a consolida Eurostat, element-cheie pentru funcționarea sistemului, precum și institutele naționale de statistică, în domeniile care țin de competența statelor membre.

3.2 CESE reafirmă aceste criterii și, pe lângă aceasta, cu privire la decizia în cauză, semnalează trei aspecte care implică necesitatea de a dispune de cel mai bun aparat statistic posibil: rolul UE în calitate de actor mondial, îndeplinirea obiectivelor Strategiei Lisabona și extinderea reprezintă o provocare fără precedent în istorie, din punct de vedere al coordonării statisticilor a 27 de state. Rezumând cele de mai sus: pentru succesul Uniunii este importantă, între altele, funcționarea eficientă a sistemului său statistic.

3.3 În materie de resurse, programul cincinal 2008-2012 beneficiază de un buget de 247,2 milioane de euro (ceea ce presupune o creștere de 24,3 % în raport cu resursele operative prevăzute pentru programul 2003-2007). Cu toate acestea, trebuie avute în vedere și alte aspecte neincluse în acest calcul ⁽⁸⁾. Dacă se includ cheltuielile administrative și cofinanțarea din partea statelor membre sau a altor organisme, totalul creditelor de angajament ajunge la 739,34 milioane de euro.

3.4 Guvernanța statistică. În conformitate cu Codul bunelor practici ⁽⁹⁾, autoritățile naționale și autoritatea statistică comunitară:

- a) vor crea un cadru instituțional și organizatoric care să promoveze eficiența și credibilitatea autorităților statistice naționale și comunitare care elaborează și difuzează statistici oficiale;

⁽⁷⁾ În 1998 CESE s-a pronunțat cu privire la „Propunerea de decizie a Consiliului privind Programul Statistic Comunitar 1998-2002” (trad. prov.), JO C 235, 27.7.1998, p. 60 și în 2002 privind „Propunerea de decizie a Parlamentului European și a Consiliului privind Programul Statistic Comunitar 2003-2007” (trad. prov.), JO C 125, 27.5.2002, p. 17.

⁽⁸⁾ Cheltuielile cu personalul și administrația; resursele operaționale provenind din alte linii bugetare din domeniul statistic, care vor putea fi utilizate și pentru a acoperi noi necesități de reglementare în perioada 2008-2012 (acțiuni de tip Edicom); resursele operaționale facilitate de alte Direcții Generale pornind de la liniile bugetare; resursele naționale și regionale. Eurostat își va reorganiza propriile resurse umane și operaționale pentru a îndeplini obiectivele prioritare globale ale programului.

⁽⁹⁾ Recomandarea Comisiei privind independența, integritatea și responsabilitatea autorităților statistice naționale și comunitare (trad. prov.), COM(2005) 217 final.

b) vor respecta normele, orientările și bunele practici europene în cadrul proceselor desfășurate de autoritățile statistice naționale și comunitare pentru organizarea, colectarea, tratarea și difuzarea statisticilor oficiale și vor depune eforturi pentru a forma reputația unei gestionări bune și eficiente, în vederea consolidării credibilității acestor statistici;

c) vor garanta că statisticile comunitare se adaptează normelor de calitate europene și că răspund necesităților utilizatorilor instituționali ai Uniunii Europene, guvernelor, organismelor de cercetare, organizațiilor sociale, întreprinderilor și publicului în general.

3.5 Programul statistic comunitar 2008-2012 își propune să atingă 32 de obiective transversale (detaliate în anexa I) și prevede aproximativ 90 de obiective și acțiuni concrete (anexa II), care se referă atât la politicile generale, cât și la 18 domenii specifice de politici concrete ale Uniunii.

3.5.1 Programul definește acțiunile prevăzute în următoarele domenii principale:

- libera circulație a mărfurilor
- agricultura
- libera circulație a persoanelor, serviciilor și capitalurilor
- sistemul de vize, azilul, imigrația și alte politici privind libera circulație a persoanelor
- transporturile
- normele comune de competență, fiscalitate și apropiere a legislațiilor
- politica economică și monetară
- ocuparea forței de muncă.
- politica comercială comună
- cooperarea vamală
- politica socială, a educației, a formării profesionale și de tineret
- cultura
- sănătatea publică
- protecția consumatorilor
- rețelele transeuropene
- industria (cuprinde statistici privind societatea informațională)
- coeziunea economică și socială

- cercetarea și dezvoltarea tehnologică
- mediul
- cooperarea pentru dezvoltare
- cooperarea economică, financiară și tehnologică cu țări terțe.

4. Observații specifice

4.1 Având în vedere obiectivele ambițioase ale programului 2008-2012 și faptul că acesta implică, în momentul de față, o strânsă coordonare între Eurostat și institutele de statistică ale celor 27 de state membre, trebuie semnalată necesitatea abordării prioritare a lucrărilor statistice și a utilizării cât mai eficiente a resurselor existente limitate.

4.2 Articolul 4 din propunerea de decizie se referă la stabilirea unor priorități în materie statistică, având în vedere necesitatea de a utiliza resursele limitate cât mai eficient. Cu toate acestea, nu stabilește criterii, nici orientări pentru identificarea unor astfel de priorități. De altfel, este dificilă stabilirea acestora atunci când, în același timp, se recunoaște necesitatea consolidării sau creării de noi domenii de activitate.

4.3 CESE este de acord cu afirmația potrivit căreia „evoluția rapidă a capacității și disponibilității Internetului îl vor transforma în instrumentul principal de difuzare a datelor statistice în viitor, sporind în mod semnificativ numărul de utilizatori potențiali și creând astfel noi posibilități de difuzare” ⁽¹⁰⁾. Pentru a atinge acest obiectiv și având în vedere, de asemenea, faptul că site-ul web al Eurostat constituie o imagine a Uniunii Europene, este necesar ca prezentarea datelor și lectura acestora să fie simplă și atractivă, pe cât permite tehnologia actuală.

4.4 CESE este de acord cu afirmația potrivit căreia trebuie intensificată cooperarea dintre Eurostat și institutele naționale de statistică ⁽¹¹⁾. Comitetul observă însă că propunerea de decizie nu concretizează și nu stabilește proceduri de consolidare a acestei cooperări.

4.5 Sfera de aplicare și prioritățile statisticilor europene: CESE subliniază că, potrivit listei de acțiuni prevăzute și enumerate la punctul 3.5.1 din prezentul aviz, sistemul statistic se concentrează în principal asupra aspectelor economice, oferind informații insuficiente cu privire la aspectele sociale care au o repercusiune directă asupra vieții cetățenilor Uniunii. Semnalează, de asemenea, că, spre deosebire de celelalte domenii, politica socială face parte din același domeniu, la fel ca și politica de educație, formare profesională și de tineret.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁰⁾ Anexa I — 3.6, Difuzare.

⁽¹¹⁾ Anexa I — 3.6, Difuzare.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului referitor la statisticile trimestriale privind locurile de muncă vacante în Comunitate

COM(2007) 76 final

(2007/C 175/03)

La 24 aprilie 2007, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Consiliul a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Biroul Comitetului Economic și Social European a însărcinat Secțiunea pentru uniunea economică și monetară și coeziune economică și socială cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă.

Având în vedere caracterul urgent al lucrărilor, Comitetul Economic și Social European a numit-o pe dna Florio raportor general în cadrul celei de-a 436-a sesiuni plenare din 30 și 31 mai (ședința din 30 mai 2007) și a adoptat prezentul aviz în unanimitate.

1. Context general

1.1 Disponibilitatea unor date statistice fiabile și de calitate reprezintă un instrument indispensabil pentru actorii instituționali, economici și sociali, pentru monitorizarea și evaluarea eficienței unor opțiuni specifice în domeniul legislativ și pentru a se lua decizii pentru viitor.

1.2 A avea o viziune cât mai precisă cu putință și care să corespundă realităților actuale constituie un element indispensabil pentru adoptarea celor mai bune politici posibile.

1.3 Această constatare se aplică în mod special statisticilor privind situația ocupării forței de muncă în Europa, pentru a analiza progresele realizate de statele membre în raport cu obiectivele Strategiei Lisabona.

1.4 Pentru a înțelege evoluția pieței muncii în Uniunea Europeană, este foarte important să se cunoască în ce sectoare și regiuni există locuri de muncă vacante și care este numărul lor. Ofertele de locuri de muncă neocupate reflectă variațiile conjuncturale pe sectoare de activitate economică și pot constitui un cadru util pentru identificarea regiunilor europene în care se observă o insuficiență mai pronunțată de forță de lucru sau, dimpotrivă, care înregistrează o creștere economică și de ocupare a forței de muncă semnificativă.

1.5 Locurile de muncă vacante fac parte din setul de Principali Indicatori Economici Europeni (PIEE) și reprezintă un indice care, în cazul în care este disponibil pe termen scurt, este util atât Băncii Centrale Europene, cât și Comisiei pentru măsurarea efectelor variațiilor economice în anumite sectoare și pentru echilibrarea deciziilor de politică monetară.

1.6 Relansarea Strategiei Lisabona, decisă la Consiliul European din martie 2005, a inclus printre obiectivele sale prioritare crearea de locuri de muncă mai numeroase și de mai bună calitate; aceasta a condus inevitabil la necesitatea de a dispune de

informații statistice mai bune cu privire la cererea de forță de muncă.

1.7 Orientările integrate privind dezvoltarea și ocuparea forței de muncă (2005-2008) și orientările generale privind politicile economice din cadrul Strategiei Europene de Ocupare a Forței de Muncă (EES) necesită date structurale agregate, la nivel european, cu privire la locurile de muncă vacante defalcate în funcție de activitatea economică, în vederea analizei nivelului și structurii cererii de forță de muncă.

1.8 Disponibilitatea unor date statistice fiabile și actualizate cu regularitate permite, de asemenea, statelor membre să evalueze piața muncii și să-și adapteze în consecință deciziile privind politica ocupării forței de muncă, inclusiv pe o bază regională.

2. Propunerea Comisiei

2.1 Datele naționale privind locurile de muncă și posturile vacante se colectează, începând din 2003, în baza unui acord tacit. Deși acest acord a garantat flexibilitate și independența statelor membre, el nu a reușit să satisfacă pe deplin necesitățile utilizatorilor de date.

2.2 La ora actuală, patru state membre nu și-au trimis datele la Eurostat, iar datele furnizate nu au întotdeauna un nivel perfect de comparabilitate. Pentru colectarea datelor trimestriale, nici cerințele BCE, nici cele ale Comisiei în ceea ce privește sfera de acoperire, promptitudinea și armonizarea nu sunt satisfăcute în întregime.

2.3 Prin propunerea sa de regulament COM(2007) 76 final, elaborată la inițiativa Comitetului pentru ocuparea forței de muncă, Comisia dorește să pună în aplicare o reglementare care să permită obținerea de date statistice comparabile cu privire la locurile de muncă vacante, în termenele stabilite.

2.4 În cursul elaborării propunerii, care a inclus, de asemenea, consultarea cu experți și cu Comitetul pentru programul statistic (CPS), au fost luate în considerare diverse opțiuni; cea care a fost reținută în propunerea de regulament garantează că datele structurale anuale vor continua să fie colectate, pe termen scurt, în cadrul acordului tacit.

2.5 În consecință, propunerea se concentrează mai ales asupra dispozițiilor aplicabile colectării datelor statistice trimestriale cu privire la locurile de muncă vacante; pe baza experienței aplicării acestui regulament, se prevede posibilitatea de a adopta în viitor un nou regulament care să permită satisfacerea cererii de date anuale.

2.6 Stabilirea nivelului de detaliere solicitat în funcție de fiecare activitate economică se va realiza prin aplicarea ultimei versiuni a Nomenclatorului statistic al activităților economice din Comunitatea Europeană (NACE).

2.7 Atunci când este posibil, statele membre pot utiliza surse administrative, cu condiția ca acestea să fie corespunzătoare din punct de vedere al normelor de calitate, sau pot limita sfera activităților economice luate în considerare, pentru a ușura sarcina impusă întreprinderilor (articolul 5).

2.8 Comisia (articolul 8) prevede realizarea unei serii de studii de fezabilitate destinate statelor membre care au dificultăți în furnizarea datelor cu privire la:

- a) unități cu mai puțin de 10 angajați și/sau
- b) următoarele activități:
  - i) agricultură, silvicultură și pescuit;
  - ii) administrație publică și apărare; asigurarea socială obligatorie;
  - iii) educație;
  - iv) sănătate și asistență socială;
  - v) artă, activități de divertisment și recreație;
  - vi) organizații asociative, repararea echipamentelor informatice și a bunurilor personale și gospodărești și alte activități de servicii personale.

2.9 În faza inițială (primii trei ani), sunt prevăzute măsuri comunitare de sprijin financiar pentru statele membre. În cursul primilor trei ani, costul acestor măsuri va fi inclus în Programul comunitar pentru ocuparea forței de muncă și solidaritate socială — PROGRESS (articolul 9) ⁽¹⁾; astfel, pot fi lansate inițiative cu privire la inovație și îmbunătățire în domeniul colectării datelor la încheierea fazei de acord tacit.

⁽¹⁾ Adoptat prin Decizia 1672/2006 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 2006. În Secțiunea „I — Ocuparea forței de muncă”, finanțarea măsurilor adecvate, inclusiv măsurile statistice, au fost menționate în mod explicit, a se vedea „[...] realizarea unei mai bune înțelegeri a situației și a perspectivelor în materie de ocupare a forței de muncă, [...] în special prin efectuarea de analize și studii și prin elaborarea unor statistici și indicatori comuni [...]”.

3. Concluzii și recomandări

3.1 CESE subliniază că este important să se dispună de date statistice cât mai fiabile și de calitate privind situația locurilor de muncă în Europa și, în consecință, apreciază și susține efortul Comisiei de instaurare a unui cadru juridic care să permită obținerea de statistici actualizate privind locurile de muncă vacante, comparabile și pertinente la nivel european.

3.2 Realizarea obiectivelor Strategiei Lisabona, în termeni economici și mai ales de ocupare a forței de muncă, necesită un suport statistic constant și eficient, care să fie la dispoziția tuturor utilizatorilor de date statistice și a actorilor economici, sociali și instituționali, atât la nivel european, cât și la nivel național.

3.3 CESE împărtășește, de asemenea, opțiunea privind instrumentul ales, respectiv regulamentul european, întrucât obiectivul urmărit în propunere, la fel ca majoritatea inițiativelor în domeniul statisticii, necesită o punere în aplicare detaliată și omogenă în toată Uniunea Europeană.

3.4 Decizia de a include în propunerea de regulament numai colectarea de date trimestriale și continuarea colectării datelor anuale pe baza acordului tacit este, în mod cert, dictată de o abordare progresivă necesară atunci când se trece de la o colectare a datelor bazată pe un acord tacit la una realizată în baza unui regulament european de colectare a datelor. Rezultatele obținute în această perioadă de tranziție vor trebui monitorizate în mod regulat și CESE dorește ca într-un viitor apropiat să poată fi obținut un cadru mai complet și mai fiabil, atât în privința datelor anuale, cât și a celor trimestriale, în ceea ce privește potențialul pieței forței de muncă europene.

CESE regretă faptul că nu există încă o evaluare de impact și speră ca Comisia să realizeze o astfel de evaluare înainte de adoptarea unui al doilea regulament de punere în aplicare, întrucât, în principiu, se va înregistra o creștere a costurilor și a sarcinilor administrative pentru întreprinderile europene, fără să existe însă reduceri ale altor activități legate de anchete.

3.5 Cu toate acestea, CESE consideră că, dată fiind necesitatea de a simplifica colectarea datelor statistice și a diminua costul acesteia, opțiunea aleasă nu este pe deplin clară în ceea ce privește colectarea opțională a datelor în sectoarele definite ca „sezoniere”, în special în agricultură, pescuit și silvicultură.

3.6 Problema „corecțiilor pentru variații sezoniere” pune la încercare fiabilitatea acestor statistici, deoarece în alte sectoare industriale și/sau de administrație publică, modelul de contract sezonier reprezintă o practică utilizată de mai mulți ani (sectorul textil, industria agroalimentară, turism etc.).

3.7 În plus, structura contractelor de muncă din toate statele UE prevăd astăzi zeci de modalități diferite privind raporturile de muncă. Din această cauză, ar fi important să se cunoască tipul de loc de muncă vacant (durată nedeterminată, durată determinată, normă parțială, proiecte, colaborări etc.).

3.8 O vedere de ansamblu mai aproape de realitatea potențialului pieței forței de muncă, de evoluțiile și punctele slabe ale acesteia în diferite sectoare sau regiuni, ar permite o mai bună concentrare asupra strategiilor care trebuie puse în aplicare pentru atingerea obiectivelor Strategiei Lisabona.

3.9 Acesta este un alt motiv pentru care CESE consideră că, în special în ceea ce privește aceste chestiuni, este necesară consultarea și implicarea directă a partenerilor sociali europeni.

CESE salută atribuțiile Parlamentului de examinare a propunerii care va face obiectul unei codecizii cu Parlamentul European. Normele de punere în aplicare vor face obiectul comitologiei, în conformitate cu procedura de reglementare prin examinare, conform procedurii prevăzute în Decizia 1999/468/CE și în Decizia 2006/512/CE ale Consiliului.

Bruxelles, 31 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1059/2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS) având în vedere aderarea Bulgariei și României la Uniunea Europeană

COM(2007) 95 final — 2007/0038 (COD)

(2007/C 175/04)

La 25 aprilie 2007, Consiliul, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social cu privire la propunerea sus-menționată.

Biroul Comitetului Economic și Social European a însărcinat Secțiunea pentru uniunea economică și monetară cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă.

Având în vedere caracterul urgent al lucrărilor, Comitetul Economic și Social European l-a numit pe dnul Burani (*) raportor general în cadrul celei de-a 436-a sesiuni plenare din 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai 2007) și a adoptat prezentul aviz în unanimitate.

1. Introducere

1.1 Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului a instituit un nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS) ale statelor membre.

1.2 Prima modificare a avut loc în 2005, în urma aderării celor 10 noi state membre. În urma aderării Bulgariei și României, este necesară o nouă modificare pentru introducerea

în anexa regulamentului a tabelelor corespunzătoare noilor state menționate.

2. Observații și concluzii

2.1 CESE ia act de propunerea Comisiei și își exprimă acordul față de aceasta, având în vedere faptul că aceasta este necesară în urma aderării noilor state și că, în plus, are un caracter pur tehnic.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

(*) Sub rezerva aprobării Adunării plenare.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind piața internă a serviciilor — cerințe cu privire la piața muncii și protecția consumatorilor

(2007/C 175/05)

La 29 septembrie 2005, Comitetul Economic și Social European, în conformitate cu articolul 29 alineatul (5) din Regulamentul de procedură, a hotărât să elaboreze un aviz din proprie inițiativă cu privire la *Piața internă a serviciilor — cerințe cu privire la piața muncii și protecția consumatorilor*.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 3 mai 2007. Raportor: dna Alleweldt.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 110 voturi pentru, 2 voturi împotriva și 2 abțineri.

1. Obiectiv

1.1 Directiva privind serviciile în cadrul pieței interne ⁽¹⁾ trebuie să promoveze, în conformitate cu Strategia Lisabona, competitivitatea, creșterea economică și ocuparea forței de muncă. Această directivă a declanșat totodată o intensă dezbatere cu privire la organizarea libertății de a presta servicii. Un punct controversat a fost și rămâne impactul propunerii asupra piețelor naționale ale forței de muncă, a condițiilor sociale și a cerințelor de protecție a consumatorilor. În avizul său din februarie 2005 ⁽²⁾, CESE și-a exprimat pe larg punctul de vedere cu privire la propunerea Comisiei și, din acest motiv, în prezentul aviz nu se dezbate textul juridic al directivei, ci impactul asupra ocupării forței de muncă și intereselor consumatorilor, pe care îl poate avea realizarea în acest mod a pieței interne a serviciilor.

1.2 Libera circulație a serviciilor este una dintre cele patru libertăți prevăzute de Tratatul UE în cadrul pieței interne și constituie de mult timp o realitate politică. Strategia Comisiei expusă în directiva UE privind serviciile are ca obiectiv eliminarea oricărei restricții cu privire la prestarea de servicii. În acest proces, în parte, nu este vorba în mod direct despre aspecte ale pieței forței de muncă sau ale protecției consumatorilor. Cu toate acestea, cu cât se va aplica mai mult în practică libertatea de a presta servicii, cu atât mai mult vor fi resimțite și cu atât mai evidente vor deveni diferențele dintre diversele sisteme naționale. Totodată, există relativ puține reglementări la nivel comunitar privind protecția intereselor salariaților și ale consumatorilor. În aceste domenii predomină dispozițiile juridice, sociale și de ocupare a forței de muncă din dreptul intern, care sunt adesea foarte diferite. La aceasta se adaugă valabilitatea paralelă sau separată, prevăzută în directiva privind serviciile, a anumitor reglementări naționale ale țării de origine și ale țării în care sunt prestate aceste servicii, valabilitate ale cărei efecte se vor arăta în viitor în practică.

1.3 Stabilitatea socială și încrederea consumatorilor reprezintă o componentă esențială a integrării europene și, de asemenea, o premisă a succesului pieței interne a serviciilor. Absența unor analize relevante cu privire la impactul la nivel național asupra condițiilor sociale, ocupării forței de muncă și

intereselor consumatorilor reprezintă o mare lacună a dezbaterii cu privire la directiva UE privind serviciile. Lipsa unei baze statistice pentru cuantificarea circulației transfrontaliere a serviciilor ca rezultat al libertății de a presta servicii și al libertății de stabilire a constituit unul dintre punctele criticate de CESE ⁽³⁾. Nu există aproape deloc date fiabile cu privire la schimbările structurale care sunt de așteptat la nivelul piețelor forței de muncă în statele membre. Există un număr mic de evaluări statistice de impact foarte generale, în timp ce analiza unor cazuri individuale are adesea un caracter ilegal sau semilegal. Nici unele dintre acestea nu sunt suficiente pentru o evaluare de impact obiectivă.

1.4 Realizarea pieței interne a serviciilor este o componentă importantă a Strategiei Lisabona. Șansele de creștere economică din acest sector reprezintă un stimulent important pentru crearea de noi locuri de muncă. Concurența crescută, rezultată din liberalizarea pieței interne a serviciilor, va avea un impact pozitiv, deoarece oferta de servicii va fi mai diversificată, iar prețurile acestora mai reduse. Aceasta trebuie să fie însoțită de îmbunătățirea permanentă a protecției sociale a salariaților și de un nivel corespunzător de protecție a consumatorilor. Același lucru este valabil și pentru standardele actuale de calitate și securitate, inclusiv pentru standardele de protecția mediului, care sunt valabile în statele membre. Impactul asupra ocupării forței de muncă va fi diferit în fiecare sector și în fiecare stat în parte. Efectele asupra întreprinderilor mici și mijlocii constituie, în acest context, un factor decisiv.

1.5 Obiectivul prezentului aviz din proprie inițiativă este de a scoate în evidență efectele strategiei actuale privind piața internă a serviciilor asupra piețelor forței de muncă, condițiilor de ocupare a forței de muncă și protecției consumatorilor, oferind astfel avantaje practice părților interesate și instituțiilor UE. Aceste aspecte nu au constituit punctele principale ale audierilor precedente ale CESE cu privire la piața internă a serviciilor ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne.

⁽²⁾ CESE 137/2005, JO C 221, 8.9.2005.

⁽³⁾ A se vedea CESE 137/2005, capitolul 3.2 — JO C 221, 8.9.2005.

⁽⁴⁾ CESE a organizat la 19 septembrie 2001 o audiere cu privire la strategia generală a pieței interne și la 24 mai 2004 o audiere în contextul avizului privind directiva UE privind serviciile cu privire la șase probleme principale, ca de exemplu răspunderea profesională, ghișeele unice, metodele de colectare a datelor statistice etc.

1.5.1 Pornind de la „libera circulație a serviciilor”, în sensul pe care i-l conferă dreptul european, care include fiecare prestație de servicii între doi operatori economici din state membre diferite ⁽⁵⁾, se conturează trei subiecte:

- informații cu privire la efectele cantitative asupra ocupării forței de muncă și schimbările preconizate, la nivel sectorial și de țară, ca urmare a delocalizării, transferului și importului anumitor servicii;
- noi provocări în domeniul condițiilor de ocupare a forței de muncă, care apar ca o consecință a faptului că, în contextul intensificării circulației transfrontaliere a serviciilor, va crește într-un ritm rapid și mobilitatea salariaților detașați;
- interesele consumatorilor și luarea în considerare a acestora în strategia pieței interne a serviciilor;
- întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri), care sunt principalul furnizor de locuri de muncă, le revine un rol important în acest context.

1.6 Prezentul aviz ar trebui înțeles, pe de o parte, ca o introducere, iar pe de altă parte, ca o contribuție la raportul final al Comisiei Europene privind revizuirea pieței interne ⁽⁶⁾ și la discuțiile din cadrul CCPI ⁽⁷⁾. Avizul se bazează pe datele disponibile în prezent și pe experiențele practice și așteptările experților și ale celor interesați. Acestea au fost colectate prin intermediul unei audieri în aprilie 2006 la Viena și, în toamna aceluiași an, pe baza unui chestionar care a avut drept țintă aproximativ 6 000 de experți din industrie, sindicate și alte domenii de activitate, precum și din domeniul științei și din ministere. Chestionarul a fost completat de peste 150 de persoane. Avizul nu are pretenția de a fi un studiu științific și nici nu poate înlocui un astfel de studiu, ci are mai degrabă scopul de a furniza puncte de reper pentru abordarea problemelor actuale și a evoluțiilor viitoare. Aceste puncte vor fi aprofundate în continuare în cadrul unui studiu pe termen lung al Observatorului Pieței Unice (OPU) al CESE și vor stimula instituțiile UE și alte organisme în deciziile politice și cercetările științifice ale acestora.

2. Dinamica economiei serviciilor în UE

2.1 Comisia își argumentează strategia privind piața internă prin slaba dezvoltare a circulației transfrontaliere a serviciilor în cadrul UE. De la o piață internă mai dinamică a serviciilor se așteaptă atât stimulente pentru ocuparea forței de muncă, cât și beneficii pentru consumatori și întreprinderi. Cum poate fi definită această dinamică în mod concret?

2.2 O problemă în continuare nerezolvată o constituie reprezentarea statistică a economiei serviciilor transfrontaliere. Până în prezent, EuroStat și institutele naționale de statistică au utilizat așa-numita statistică a fluxurilor financiare, conform căreia exportul sau importul de servicii are loc doar atunci când generează o plată transfrontalieră corespunzătoare. În timp ce, în domeniul economiei serviciilor, pe de o parte, există o intensă

cooperare, au loc transferuri de cunoștințe și schimburi de servicii, pe de alta, între diferite departamente ale unei firme, între parteneri de rețea sau unități economice independente din punct de vedere juridic din țările respective, care desfășoară activități comune pe termen lung, există un proces extins de compensare. În cazul unor astfel de structuri în rețea, partenerul în cauză consideră transferul de cunoștințe, de timp și prestații în țara de origine ca pe o prestație proprie către clienți, care nu generează o plată transfrontalieră.

2.3 În opinia Comitetului, consecința acestui fapt este că economia serviciilor presupune un volum de schimburi considerabil mai ridicat, având astfel un impact mai mare asupra pieței interne decât cel reflectat în prezent de statisticile oficiale. De aceea, CESE se pronunță cu fermitate în favoarea ideii ca Uniunea Europeană să realizeze un studiu științific de bază cu privire la modul în care diferitele ramuri ale economiei serviciilor din statele membre își organizează deja în prezent eforturile de cooperare cu întreprinderi din alte state. Pornind de la acest studiu și de la estimările făcute pe baza acestuia, ar trebui elaborată pe viitor o reprezentare fundamentată a volumului real al pieței serviciilor a Uniunii Europene. Acest proiect va fi sprijinit de eforturile corespunzătoare ale specialiștilor europeni din domeniul statisticii, în vederea elaborării unor indici de preț pentru toate serviciile și a introducerii acestora în toate statele membre.

2.4 Drept ilustrare, pornind de la informațiile existente în prezent, Comisia pornește de la premisa că sectorul serviciilor reprezintă 56 % din PIB-ul Uniunii Europene, 70 % din ocuparea totală a forței de muncă, dar doar 20 % din volumul schimburilor comerciale în interiorul UE. În UE evoluția productivității în economia serviciilor este net inferioară celei din Statele Unite ⁽⁸⁾.

2.5 Pe piața internațională, această slăbiciune nu se poate observa, UE situându-se pe primul loc în ceea ce privește comerțul cu servicii, cu o clară tendință ascendentă. În 2003, contribuția UE la piața serviciilor a fost de 26 %, în timp ce cea a SUA s-a ridicat puțin peste 20 %. Nici partenerii comerciali cu o evoluție ascendentă, India și China, nu depășesc împreună momentan ponderea de 5 %, în ciuda dinamismului lor considerabil. Între 1997 și 2003, contribuția UE a crescut cu 1,8 % și se situa și din acest punct de vedere pe o poziție de vârf.

2.6 S-a constatat că acest punct vulnerabil afectează mai ales comerțul în cadrul UE. Nici din acest punct de vedere, cifrele nu duc în mod necesar la această concluzie. Între 2000 și 2003 comerțul cu servicii în interiorul Uniunii a crescut cu 10,8 %, iar cel cu partenerii din afara UE cu doar 6,4 %. Așadar, comparativ vorbind, dinamica pieței interne a fost foarte evidentă, cu atât mai mult cu cât în 2003 s-a înregistrat un regres economic general. Trebuie luată, de asemenea, în considerare și scăderea prețurilor la servicii.

⁽⁵⁾ În temeiul articolului 50 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, un serviciu este orice activitate economică independentă furnizată în schimbul unei remunerații.

⁽⁶⁾ Acest raport este așteptat în timpul Președinției portugheze a Consiliului.

⁽⁷⁾ Comitetul consultativ pentru piața internă.

⁽⁸⁾ Sursă pentru cifrele acestea și pentru cele de la punctele 3.5 și 3.6: Comisia Europeană 2004 și 2005.

2.7 CESE invită Comisia să realizeze o evaluare mai aprofundată a impactului realizării în continuare a pieței interne a serviciilor. Ar putea fi utilă o așa-numită analiză SWOT (*Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats*).

3. Impactul unei piețe interne mai eficiente a serviciilor asupra ocupării forței de muncă

3.1 Aprecierea impactului asupra ocupării forței de muncă este strâns legată de prognozele privind creșterea economică. Una dintre primele analize de impact referitoare la directiva UE privind serviciile a fost realizată în octombrie 2004 de Biroul Central de Planificare din Țările de Jos⁽⁹⁾. Aceasta urmează ipoteza curentă a OCDE, conform căreia orice eliminare a unor reglementări determină o creștere economică, creând astfel noi locuri de muncă. Este interesant că acest studiu ajunge la concluzia că nu reglementările în sine sunt cele care reprezintă un obstacol, ci eterogenitatea lor. Conform estimărilor acestui studiu, directiva privind serviciile ar putea determina o creștere a comerțului cu servicii de 15 % până la 30 % și a procentului investițiilor străine directe în sectorul comercial de 20 % până la 35 %.

3.2 În primăvara anului 2005, Institutul Economic din Copenhaga a publicat, la cererea Comisiei, un studiu⁽¹⁰⁾, care conține observații explicite cu privire la impactul asupra ocupării forței de muncă. Creșterea preconizată a consumului de 0,6 % din PIB-ul UE ar determina o creștere netă a locurilor de muncă, pentru toate cele 25 de state membre, de aproximativ 600 000. Se așteaptă, de asemenea, o creștere a productivității și o creștere medie a salariilor de 0,4 %.

3.3 Concluziile studiului efectuat de Institutul din Copenhaga au provocat dezbateri controversate, în special deoarece sunt argumentate exclusiv din punctul de vedere al ofertei și se bazează numai pe efectul creșterii cererii în paralel cu scăderea prețurilor, prin eliminarea unor reglementări. Acest studiu nu ia în considerare factorii care ar putea împiedica o creștere a cererii, ca de exemplu scăderea puterii de cumpărare sau alte modificări legate de comportamentul consumatorilor. În afară de aceasta, a fost contestată și alegerea sectoarelor. Alte aprecieri ale impactului asupra ocupării forței de muncă nu există sau se bazează pe studiul de la Copenhaga și, prin urmare, ajung la aceleași concluzii⁽¹¹⁾. În același timp, trebuie să se acorde atenție impactului cercetării și inovării, al îmbunătățirii nivelului calificărilor și al utilizării tehnologiilor comunicării asupra creșterii eficienței pieței interne a serviciilor.

3.4 Crearea unui număr suplimentar de 600 000 de locuri de muncă este cu siguranță un rezultat pozitiv, dar, în raport cu nivelul înalt al așteptărilor, acest rezultat pare mai degrabă

modest⁽¹²⁾. Mult mai important este însă că o asemenea creștere a numărului de locuri de muncă ar putea avea un impact extrem de diferit în funcție de sectoarele, țările sau diferitele grupuri de salariați. Nu există până acum nici un fel de informații în acest sens. CESE intenționează să schițeze, cu ajutorul Observatorului Pieței Unice și pe baza prezentei inițiative, o imagine mai clară a schimbărilor structurale de pe piața muncii.

3.5 Chestionarul CESE dovedește clar că interesul deosebit pe care îl trezesc astfel de constatări este foarte mare. 90 % dintre persoanele chestionate au considerat că informațiile disponibile cu privire la impactul asupra ocupării forței de muncă pe piața internă a serviciilor sunt insuficiente. Întrebările din chestionar s-au referit în primul rând la sectoarele care ar fi deosebit de afectate de reducerea sau creșterea numărului de locuri de muncă. 60 % dintre cei chestionați se așteaptă, în general sau numai pentru anumite sectoare, la efecte pozitive asupra ocupării forței de muncă. Sectoarele cele mai frecvent menționate au fost consilierea comercială și consilierea juridică, acestora urmându-le: comerțul, artizanatul și IMM-urile, serviciile de sănătate, agricultura și silvicultura, serviciile industriale, educația, turismul, serviciile personalizate, construcțiile și gestionarea clădirilor. La întrebarea dacă sunt de așteptat pierderi ale locurilor de muncă, 44 % dintre persoanele chestionate au răspuns afirmativ. În această privință cel mai des au fost menționate pierderi în domeniul industriei. Alte sectoare în care sunt așteptate pierderi sunt: serviciile publice, construcțiile și gestionarea clădirilor, agricultura și silvicultura, serviciile pentru întreprinderi, alimentele și băuturile, serviciile personalizate, comerțul en-gros și en-detail, turismul și industria textilă.

3.6 În ceea ce privește problema beneficiilor acestui proces, s-au evidențiat o serie de contraste interesante. Se poate preconiza că adaptarea la piață va juca un rol decisiv și că vor avea de pierdut toate acele întreprinderi care nu reușesc să se conformeze noilor condiții liberalizate și pieței transfrontaliere. Vor avea mai multe șanse lucrătorii calificați decât cei necalificați, lucrătorii tineri, specializați și mobili decât lucrătorii mai în vârstă și mai puțin flexibili. Locurile de muncă cu standarde sociale înalte vor avea de pierdut în raport cu locurile de muncă neprotejate sau cu activitățile desfășurate independent, care vor juca un rol mai important în viitor. Vor avea de suferit atât calitatea în raport cu prețul, cât și standardele profesionale ridicate și țările cu costuri sociale ridicate. Noile state membre vor avea cel mai mult de câștigat, cele vechi cel mai puțin. Întreprinderile mici și cele locale de prestare a serviciilor vor trebui să facă față presiunii exercitate de întreprinderile multinaționale mari. Situația consumatorilor apare oarecum incertă.

3.7 Dezvoltarea IMM-urilor a constituit un punct deosebit de important. Se pune întrebarea dacă creșterea circulației transfrontaliere a serviciilor va crea noi locuri de muncă sau presiunea prețurilor și a concurenței va elimina IMM-urile, provocând astfel pierderi ale locurilor de muncă? O majoritate de 2/3 (66 %) se așteaptă la perspective pozitive pentru ocuparea forței de muncă. În același timp însă, 55 % prevăd și eliminarea de pe piață a unor firme ca urmare a concurenței. În opinia unei majorități clare (69 %), liberalizarea pieței interne a

⁽⁹⁾ The Free Movement of Services within the EU, Kox et al, CPB report no 69, octombrie 2004.

⁽¹⁰⁾ Economic Assessment of the Barriers to the Internal Market for Services, Copenhagen Economics, ianuarie 2005.

⁽¹¹⁾ De exemplu studiul comandat de Ministerul Economiei și Muncii din Austria „Deepening the Lisbon Agenda: Studies on Productivity, Services and Technologies”, Viena 2006.

⁽¹²⁾ Conform anumitor critici, care ar trebui luate în serios, chiar și această estimare este nerealistă.

serviciilor nu ar avea însă un impact semnificativ asupra evoluției IMM-urilor, aceasta depinzând în mai mare măsură de alți factori de influență. Concluzia este aceea că predomină așteptările pozitive, dar în ansamblu acestea ar putea rămâne limitate. Este de așteptat însă ca factorii decisivi ai succesului și ai supraviețuirii să devină calificarea salariaților, capacitatea de inovare și calitatea serviciilor prestate. De asemenea, vor crește presiunea și cerințele cu privire la un grad mai înalt de armonizare (calificări obținute prin educație și formare profesională, aptitudini manageriale, prețuri și salarii, contribuțiile la sistemele de asigurări sociale, impozite pentru întreprinderi, respectarea standardelor UE și a standardelor internaționale în general). Se preconizează o scădere a standardelor sociale, precum și a gradului de protecție a consumatorilor și a mediului. Există temerea că ar putea fi afectată și specificitatea locală și culturală, în cazul în care piețele vor fi cucerite de marii prestatori de servicii.

3.8 84 % dintre persoanele chestionate au răspuns afirmativ la întrebarea dacă lucrătorii independenți vor avea pe viitor șanse mai mari de a deveni activi la nivel transfrontalier.

4. Noi provocări în ceea ce privește condițiile de muncă și de ocupare a forței de muncă

4.1 Serviciile transfrontaliere sunt legate aproape în toate cazurile de mobilitatea forței de muncă. Dat fiind gradul scăzut de până acum de armonizare în acest sens a condițiilor din UE, pe o singură piață națională a muncii sau într-o singură întreprindere se aplică reglementări sociale diferite. Directiva UE privind lucrătorii detașați a introdus un număr minim de condiții esențiale privind tratamentul egal aplicabil lucrătorilor detașați și celor autohtoni. În plus, problemele legate de dreptul muncii și dreptul social au fost excluse în principiu din directiva UE privind serviciile. Aceasta nu înlătură însă impactul creșterii pieței transfrontaliere a serviciilor. În ciuda directivei privind lucrătorii detașați, continuă să existe reglementări nearmonizate privind contractele colective de muncă. Excluderea dreptului muncii din directiva UE privind serviciile nu a dus la stabilirea unui „principiu al locului de muncă” pentru lucrători; formulările juridice alese au fost contestate serios și sunt considerate destul de neclare. Trebuie așteptată transpunerea în dreptul național. În cele din urmă, în cazul în care se presupune că aprofundarea pieței interne a serviciilor va avea succes, creșterea frecvenței și probabil și a duratei detașărilor va crea o nouă dimensiune.

4.2 Transpunerea în practică a directivei privind lucrătorii detașați nu poate fi și nu trebuie dezbătută în prezentul aviz din proprie inițiativă. Chestiunea esențială este mai degrabă: ce noi probleme vor apărea sau ce probleme existente vor fi amplificate de faptul că, în viitor, va crește numărul, frecvența și, uneori, durata contractelor de angajare ale salariaților din sectorul serviciilor din diferite state membre care lucrează în același loc, dar beneficiază de condiții de muncă parțial diferite? Dar ar putea exista și șanse, dacă se ia în considerare prognoza studiului de la Copenhaga referitoare la creșterea salariilor. În mod evident, scopul nu este de a atribui operatorilor prezenți pe piață și responsabililor politici o intenție generală de dumping social, ci de a oferi o imagine clară a realității.

4.3 82 % dintre cei chestionați au răspuns afirmativ la întrebarea dacă, odată cu sporirea serviciilor transfrontaliere și, astfel, a activității salariaților detașați în altă țară, este de așteptat și o modificare a condițiilor naționale de ocupare a forței de muncă în propria țară. 20 % se așteaptă la îmbunătățirea condițiilor de muncă, comparativ cu 17 % care consideră că acestea se vor înrăutăți. Doar 7 % sunt de părere că locurile de muncă vor deveni mai sigure. 56 % pornesc de la premisa că va crește flexibilitatea relațiilor de muncă și numărul contractelor pe perioadă determinată.

4.4 Acest aspect al creșterii flexibilității se regăsește și în răspunsurile la următoarele întrebări deschise. Mulți se așteaptă la reducerea locurilor de muncă cu durată nedeterminată în favoarea celor cu frecvență de normă, a muncii în acord și a pseudo-activităților independente. Există și așteptări pozitive cu privire la formarea în domeniul lingvistic, noi abordări și stimulente pentru obținerea unei calificări; salarii mai mari și mai multe oferte de muncă. Predomină însă temerile și se prevăd: creșterea concurenței, condiții de muncă mai puțin satisfăcătoare, program de lucru mai lung și mai flexibil, spoierea conflictelor sociale și a practicilor ilegale și scăderea salariilor. Sistemele de asigurări sociale vor avea de suportat o presiune mai mare. În viitor salariații mai puțin mobili, în special femeile, se vor confrunta cu mai multe dificultăți, iar structura familială va fi afectată de evoluția ascendentă a mobilității. Cu privire la impactul viitoarei liberalizări a pieței interne a serviciilor asupra evoluției salariilor, 50 % dintre persoanele chestionate prevăd o scădere, 43 % o creștere, iar 7 % nu întrevăd nici un efect deosebit sau subliniază că aceasta depinde de fiecare sector în parte.

4.5 La întrebarea dacă directiva privind lucrătorii detașați este suficientă pentru protecția socială, 48 % dintre persoanele chestionate au răspuns pozitiv, 52 % negativ. În cazul în care ar fi necesare noi reglementări, majoritatea (65 %) ar prefera o abordare la nivelul UE, o treime consideră că problemele se pot reglementa mai bine la nivel național, 2 % sunt de părere că ambele modalități de acțiune sunt necesare. Răspunsurile la întrebarea deschisă cu privire la problemele asupra cărora trebuie atras în mod deosebit atenția pot fi sintetizate astfel: lipsa armonizării sociale (inclusiv accesul la diferite meserii și profesii) și inegalitatea de tratament cauzată de aceasta reprezintă problema cea mai des menționată. Ca atare, unele dintre persoanele chestionate conchid că este necesară extinderea domeniului de aplicabilitate a directivei privind lucrătorii detașați în ceea ce privește sectoarele și conținutul reglementărilor. Aplicarea inadecvată a dispozițiilor privind detașarea, incertitudinile juridice și sporirea practicilor ilegale, precum și deficiențele în materie de control și de urmărire penală ocupă, de asemenea, un loc important. La acestea se adaugă problemele din domeniul securității și sănătății la locul de muncă, al sistemelor de asigurări sociale și al combaterii pseudo-activităților independente. În cele din urmă, sunt criticate excesul de birocrație, obstacolele încă existente la nivel național și tendința de izolare națională. Sunt menționate, de asemenea, problemele apărute ca urmare a faptului că diferențele lingvistice și culturale nu sunt suficient luate în considerare.

4.6 Care este efectul acestor raporturi la nivelul întreprinderilor, dacă, în cadrul contractelor de prestări de servicii, salariații din alte țări lucrează în condiții naționale parțial diferite? 6 % dintre persoanele chestionate nu întrevăd efecte deosebite, iar 23 % consideră că o evaluare este deocamdată imposibilă. 24 % se așteaptă la creșterea diferențelor în cadrul întreprinderilor în ceea ce privește condițiile de muncă, 34 % întrevăd noi dificultăți cu privire la respectarea condițiilor sociale și de muncă, iar 13 % confirmă că drepturile naționale în materie de participare la procesul decizional al întreprinderii nu acoperă în întregime lucrătorii detașați. Răspunsurile deschise date în continuare la această întrebare relevă noi aspecte. Sub aspect salarial și social au apărut noi dificultăți ca urmare a remunerării inegale pentru aceeași muncă sau a reducerii prestațiilor sociale voluntare la nivel de întreprindere. La fel de des este exprimată speranța că familiarizarea cu bunele practici ar putea oferi o șansă pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă și pentru creșterea calității muncii. În acest sens, ar trebui stabilit un dialog social mai inteligent la nivelul întreprinderilor. Barierele de comunicare ar putea afecta negativ calitatea muncii și a lucrului în echipă și ar putea determina apariția unei desolidarizări la nivelul salariaților. Cunoașterea și revendicarea propriilor drepturi este în anumite circumstanțe mai dificilă pentru lucrătorii izolați. Inegalități prea mari ar putea împiedica succesul întreprinderii (conflicte, cheltuieli administrative, calitatea muncii), iar respectarea dispozițiilor legale ar putea duce la suprasolicitare și sporirea abuzurilor. În cele din urmă, se consideră că facilitarea libertății de a presta servicii reprezintă, de asemenea, o șansă de a elimina problema lipsei de personal calificat.

4.7 Răspunsurile la întrebarea privind exemplele concrete sunt greu de rezumat, pentru că acestea ar trebui să contribuie prin conținutul lor specific la o înțelegere mai bună. De aceea, cu privire la aceasta, vor fi citate numai acele exemple concrete care clarifică problemele din domeniile care nu au fost menționate. Se fac, astfel, referiri la reglementări și proceduri neclare în caz de accident de muncă, probleme deosebite legate de detașarea în cadrul unui concern, modificarea contractelor de muncă, aplicarea contractelor colective din alte țări și tratamentul aplicat migranților.

5. Interesele consumatorilor pe piața internă a serviciilor

5.1 Piața internă a serviciilor trebuie să aducă beneficii și consumatorilor. Aceasta este o problemă care privește disponibilitatea (preț, accesibilitate, ofertă), calitatea, transparența (informație, încredere) și certitudinea juridică (răspundere, protecția consumatorilor). Se reflectă aceste aspecte suficient în practica actuală? Vor fi ele promovate de propunerile privind realizarea pieței interne a serviciilor sau există evoluții problematice din perspectiva consumatorilor? Al treilea punct important al chestionarului ar trebui să clarifice, din perspectiva consumatorilor, experiențele practice privind circulația transfrontalieră a serviciilor.

5.2 Din punctul de vedere al protecției consumatorilor, evaluarea directivei UE privind serviciile nu are un rezultat clar. La audierea CESE din aprilie 2006, au existat voci critice care au

afirmat că în domeniul protecției consumatorilor există deficiențe inacceptabile. Există și aprecieri pozitive care se referă mai ales la îmbunătățirea aspectelor privitoare la ofertă. În general, nu se pune suficient accent pe problemele privind protecția consumatorilor, care nu vor fi clarificate decât atunci când se va examina impactul directivei la nivel național. Încrederea consumatorilor este însă foarte importantă pentru succesul pieței interne UE a serviciilor.

5.3 Criteriile menționate la punctul 5.1 pentru o piață internă a serviciilor favorabilă consumatorilor (disponibilitate, calitate, transparență și certitudine juridică) ar fi trebuit clasificate în cadrul chestionarului în ordinea priorităților, pe de o parte, din proprie perspectivă și, pe de altă parte, în funcție de cât de mult sunt promovate aceste aspecte de directiva UE privind serviciile. În timp ce, din proprie perspectivă, calitatea și certitudinea juridică au fost apreciate cel mai mult (locul I și II), potrivit evaluării directivei UE privind serviciile, se consideră că cel mai mult este promovată disponibilitatea, iar pe ultimul loc se află certitudinea juridică. Numai 23 % dintre respondenții chestionarului sunt mulțumiți de nivelul actual de realizare a acestor aspecte, în timp ce 77 % consideră că sunt necesare îmbunătățiri.

5.4 Cu toate că directiva UE privind serviciile nu atinge în principiu valabilitatea dispozițiilor privind protecția consumatorilor în statul în care se prestează serviciile, în cursul dezbaterii, s-au exprimat în mod repetat temeri că aceste dispoziții nu ar fi fără lacune. 52 % au răspuns afirmativ la întrebarea dacă cred că în viitor reglementările naționale privind protecția consumatorilor vor fi puse în pericol. Cel mai frecvent au fost menționate înrăutățiri cu privire la aplicarea legislației, în special în ceea ce privește reclamațiile și drepturile la despăgubire. Aceste răspunsuri sunt similare răspunsurilor la altă întrebare, în care 76 % dintre respondenți au spus că întrevăd probleme în legătură cu răspunderea și execuția administrativă. 51 % se tem de o scădere generală a nivelului protecției consumatorilor. Se consideră în special că sunt amenințate toate standardele naționale mai ridicate (peste nivelul minim al UE). Această amenințare este valabilă și pentru dispozițiile administrativ-juridice privind exercitarea meseriei, care sunt direct relevante pentru consumatori, deoarece în viitor vor fi reglementate după principiul țării de origine, ca de exemplu protecția împotriva favorizării abuzive sau condițiile pentru drepturile la despăgubire. Există temerea că se vor limita serviciile de garanție și va scădea calitatea serviciilor prestate. În cele din urmă, există temeri cu privire la pierderea drepturilor la informare, de exemplu la informații despre produs (daune aduse mediului, răspundere, transparență generală), afișarea prețului, prestator de servicii (integritatea prestatorului, nivelul de calificare, garanțiile necesare), servicii de garanție, răspundere etc.

5.5 O altă întrebare se referă la informațiile dorite și indispensabile pentru consumatori în cazul prestărilor transfrontaliere de servicii. Pe primul loc se plasează informațiile despre garanții legale, despăgubiri și drepturi de reclamație, în timp ce pe pozițiile următoare se află informațiile privind identitatea

prestatorului de servicii/proveniența, transparența prețului și datele exacte despre calitatea serviciului, precum și despre securitatea produsului/garanția. Preocupați în mod evident de dezbaterea privind principiul țării de origine, mulți dintre respondenți solicită să se indice ce legislație se aplică și care este autoritatea de supraveghere competentă, respectiv instanța competentă pentru reclamații.

5.6 Doar 25 % dintre cei chestionați au beneficiat de serviciile europene de asistență pentru consumatori sau de colaborarea la nivelul UE în chestiuni privind protecția consumatorilor. Opinia acestora a fost în cele mai multe cazuri pozitivă, dar sunt menționate și deficiențe, de exemplu, cu privire la asistența transfrontalieră în vederea aplicării legislației sau găsirea persoanelor de contact competente la nivel național. Există și voci critice care consideră aceste proceduri prea birocratice și costisitoare, iar colaborarea cu privire la protecția consumatorilor prea slabă și ineficientă, în special în cazurile complexe. Impresia generală este aceea că informațiile privind serviciile UE de asistență pentru consumatori și posibilitățile de colaborare nu sunt foarte răspândite.

5.7 Pentru garantarea unei mai bune calități a serviciilor, directiva UE privind serviciile recomandă introducerea unor standarde și certificări opționale. Această propunere este primită foarte bine de 54 % dintre cei chestionați, în timp ce 46 % o consideră mai degrabă discutabilă. Susținătorii standardelor de calitate opționale consideră că acesta este un mijloc eficient, care trebuie să se afirme pe piață și față de clienți. Criticii sunt aproape în unanimitate de părere că respectarea acestor standarde nu poate fi garantată fără controlul statului. De aceea este preferabilă o reglementare juridică clară. Standardele opționale ar fi respectate de către întreprinderile oneste, dar sunt inutile împotriva „oilor negre”. Și tocmai acest lucru este extrem de important în circulația transfrontalieră a serviciilor.

5.8 Directiva UE privind serviciile introduce și un sistem de partajare a activităților de control între autoritățile din statul de origine și cel în care se prestează serviciile. S-a dorit să se afle dacă acest sistem sporește încrederea consumatorilor. 82 % au răspuns afirmativ, 18 % au mai puțină încredere. În mod evident, una dintre obiectivele principale se referă la punerea în practică.

5.9 În cele din urmă, s-a oferit încă o dată ocazia de a aborda probleme nerezolvate privind protecția consumatorilor pe viitoarea piață internă a serviciilor. În acest context, punctul esențial a fost din nou lipsa clarității și a securității juridice în materia protecției consumatorilor cu privire la garanții, răspundere (de exemplu în caz de insolvență), drepturi de garanție (armonizare insuficientă, probleme privind sarcina probei) și aplicarea drepturilor la despăgubire (durată prea mare, procedură prea complexă, dorința unui grad mai înalt de armonizare). Pe poziția a doua se află garantarea informației suficiente privind serviciul și prestatorul de servicii. Sunt considerate deficiențe și absența standardelor de calitate comune și imposibilitatea de a compara calificările și formarea profesională. În multe cazuri, dispozițiile privind protecția consumatorilor nu au fost aplicate corect, iar în anumite domenii lipsesc (de exemplu pensii

private, servicii de sănătate). Chestiunile sociale joacă, de asemenea, un anumit rol (salarii inferioare salariului minim, munca la negru, migrația), precum și temerea cu privire la dispariția standardelor de securitate și de mediu. Ar trebui definit un nivel minim de servicii general accesibile care garantează participarea socială. Alte temeri privesc denaturarea concurenței pentru prestatorii locali (de exemplu, costuri sociale diferite) și probleme legate de diferențele valutare.

6. Cele mai importante rezultate

6.1 Răspunsurile la chestionar arată că există un puternic interes pentru abordarea noilor provocări cu care se confruntă piețele forței de muncă, ocuparea forței de muncă și protecția consumatorilor pe piața internă a serviciilor. Sunt indicate multe evoluții problematice, dar și șanse pentru viitor. Ambele poziții merită în general mai multă atenție și ar trebui să inspire și transpunerea iminentă în practică a directivei UE privind serviciile.

6.2 O problemă încă nerezolvată o constituie reprezentarea statistică a economiei serviciilor în UE în cadrul circulației transfrontaliere. O reprezentare realistă reprezintă premisa evaluării dinamicii ocupării forței de muncă, care ar putea rezulta din aceasta. De aceea, CESE repetă solicitarea sa privind realizarea unei anchete de bază unice, singura modalitate de rezolvare a acestei probleme.

6.3 Informațiile cu privire la posibilele efecte ale noii strategii privind piața internă asupra ocupării forței de muncă sunt insuficiente, afirmă 90 % dintre respondenți. 60 % așteaptă efecte pozitive asupra ocupării forței de muncă. 44 % se așteaptă, de asemenea, la reducerea numărului de locuri de muncă. În general, se așteaptă în special „transferuri de locuri de muncă”. Viitoarele studii ale OPU ar trebui să adopte o abordare diferențiată, pe sectoare, ca de exemplu servicii pentru industrie, educație, servicii publice liberalizate selecționate, servicii personalizate și artizanat. Referirile la cei care vor avea cel mai mult de câștigat sunt concludente. Se recomandă examinarea atentă a aspectelor privind munca calificată/ necalificată și șansele forței de muncă specializate mobile în comparație cu salariații cu mobilitate mai redusă. În primul caz este vorba despre un proces care trebuie să se desfășoare atât între statele membre, cât și în interiorul fiecărui sector. În al doilea caz este vorba despre o provocare deosebită pentru piețele muncii și sistemele de asigurări sociale.

6.4 Evoluția întreprinderilor mici și mijlocii este văzută în mod preponderent pozitiv, la fel ca și evoluția locurilor de muncă, însă influența directivei UE privind serviciile asupra acestei evoluții este apreciată ca fiind mai degrabă redusă. Cu toate acestea, se așteaptă noi provocări, care trebuie înfruntate cu un plus de calitate și o mai bună calificare a salariaților și cu capacitate de inovare. Unii consideră că noua presiune a concurenței trebuie înfruntată printr-o mai bună armonizare a condițiilor-cadru. Există temerea că trăsăturile locale și culturale specifice ar putea dispărea, dacă piețele vor fi cucerite de marii prestatori de servicii.

6.5 Cei mai mulți (82 %) se așteaptă ca viitoarea aprofundare a pieței interne a serviciilor să determine schimbări ale condițiilor naționale de muncă și de ocupare a forței de muncă. Această așteptare nu este determinată de necunoașterea directivei UE privind serviciile, ci de faptul că au fost luate în considerare lipsa armonizării și noile influențe de pe piață. Majoritatea prevede o creștere a numărului contractelor de muncă pe perioadă determinată și o flexibilizare a condițiilor de muncă. Se așteaptă oferte mai bune de muncă, de formare în domeniul limbilor străine și de calificare în general.

6.6 În acest context, dispozițiile în vigoare privind detașarea joacă un rol important. Mulți consideră că punerea defectuoasă în aplicare a reglementărilor reprezintă o problemă. Având în vedere noile provocări, pentru jumătate din respondenți, dispozițiile actuale nu sunt suficiente pentru asigurarea protecției sociale. Acest fapt este relevat de examinarea atentă a situației la nivelul întreprinderilor. Cu cât este mai extins domeniul nearmonizat, cu atât se lasă mai mult spațiu de manevră pentru tratamentul inegal în cazul unei munci identice. Acest fapt este privit parțial și ca o șansă, în cazul în care contactul cu bunele practici se transformă într-un stimulent pentru crearea unor condiții mai bune de muncă în țara de origine. În ansamblu se poate constata că diferențele cu privire la condițiile de muncă și la dispozițiile juridice reprezintă o provocare și pentru întreprinderi. Directiva privind lucrătorii detașați nu face obiectul prezentului aviz. Importantă este constatarea că diferențele și, astfel, conflictele vor spori. Aceasta este misiunea Uniunii Europene și a organelor legislative naționale, în special în ceea ce privește transpunerea iminentă în practică a directivei UE privind serviciile, dar reprezintă totodată și o provocare pentru dialogul social în cadrul UE.

6.7 O mobilitate mai mare a salariaților în cadrul contractelor transfrontaliere de prestări de servicii și dificultatea tot mai mare de a-și cunoaște propriile drepturi determină o nevoie sporită de consultanță. Această consultanță trebuie asigurată în întreaga UE. Activitatea Euroinfocenter și elaborarea unei baze de date privind problemele salariaților, care este urmărită îndeaproape și de către CESE, reprezintă o importantă sursă de informații.

6.8 Evaluarea directivei UE privind serviciile nu are un rezultat clar din punct de vedere al protecției consumatorilor. Există aprecieri atât critice, cât și pozitive. Rezultatele sondajului au arătat că sunt evaluate pozitiv calitatea și certitudinea juridică, dar, în opinia celor chestionați, aceste aspecte nu sunt încurajate

în mod corespunzător de directivea UE privind serviciile. Numai 23 % sunt mulțumiți de starea actuală a protecției consumatorilor.

6.9 Preocuparea privind certitudinea juridică și aplicarea legislației se află în prim plan. Cu toate că directivea UE privind serviciile nu aduce, în principiu, atingere protecției consumatorilor la nivel național, 52 % dintre persoanele chestionate consideră că reglementările naționale vor fi periclitate în viitor. Se doresc reglementări clare privind serviciile de garanție, răspunderea și impunerea rapidă a drepturilor la despăgubire. Reglementările existente par insuficiente în această privință sau se consideră că standardele naționale înalte vor fi periclitate în cadrul viitoarei concurențe. La fel de importantă este asigurarea unor informații suficiente cu privire la servicii și prestatori. Sunt, de asemenea, considerate probleme lipsa standardelor de calitate comune (certificarea opțională este aprobată numai de o parte a respondenților), precum și imposibilitatea comparării calificărilor și a formării profesionale. În multe cazuri, dispozițiile privind protecția consumatorilor nu au fost aplicate corect, iar în anumite domenii lipsesc (de exemplu în cazul pensiilor private și al serviciilor de sănătate).

6.10 Puțini respondenți au beneficiat de serviciile europene de asistență pentru consumatori și de colaborarea transfrontalieră. Inițiativele existente sunt apreciate pozitiv în majoritatea cazurilor, dar sunt insuficiente. Acestea sunt prea slabe și nu sunt de mare ajutor la aplicarea legislației în cazuri complexe.

6.11 Preocupările privind protecția consumatorilor trebuie să joace un rol mai important pe piața internă. Nesiguranța care a fost constatată în legătură cu situația juridică în cazul serviciilor transfrontaliere trebuie combătută printr-o strategie de informare la nivel național și UE. Nu trebuie subestimată solicitarea unor date exacte cu privire la servicii și prestatori. Acest lucru trebuie avut în vedere și la transpunerea în practică a directivei UE privind serviciile.

6.12 CESE va continua să examineze, în cadrul Observatorului Pieței Unice, în strânsă colaborare cu Secțiunea SOC, impactul pieței interne a serviciilor asupra dezvoltării comerțului cu servicii între statele membre, a ocupării forței de muncă și a protecției consumatorilor. Pe baza rezultatelor prezentului aviz, este recomandabil ca anumite sectoare să fie observate mai îndeaproape, aplicându-se informațiile esențiale extrase din chestionar.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind standardele de calitate pentru conținutul, procedurile și metodele studiilor de impact social, din perspectiva partenerilor sociali și a altor actori ai societății civile

(2007/C 175/06)

Într-o scrisoare datată 19 septembrie 2006, E.S. dl Wilhelm SCHÖNFELDER, ambasador extraordinar și plenipotențiar, reprezentant permanent al Germaniei la UE, acționând în numele Președinției germane a Consiliului, a solicitat Comitetului Economic și Social European elaborarea unui aviz cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 3 mai 2007. Raportor: dl Retureau.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 31 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 102 voturi pentru, 3 voturi împotriva și 5 abțineri.

1. Introducere

Solicitarea unui aviz exploratoriu de către Președinția germană cu privire la tema „Standardele de calitate pentru conținutul, procedurile și metodele studiilor de impact social, din perspectiva partenerilor sociali și a altor actori ai societății civile” ilustrează voința guvernului german de a pune accentul pe o mai bună reglementare (better regulation) în cooperarea cu președințiile portugheză și slovenă și reprezintă o continuare a Declarației celor șase președinții din 2004. Astfel, „studiile de impact aprofundate ⁽¹⁾ pentru proiectele noi vor constitui un element important al planului de acțiune german. Acestea vor (...) avea în vedere impactul social (...) în cadrul procesului legislativ ⁽²⁾”. „Evaluarea impactului poate fi definită pur și simplu ca o metodă de identificare a efectelor probabile sau reale ale unei intervenții. Obiectivul studiilor de impact este îmbunătățirea bazei probelor de la care se pornește în luarea deciziilor și, prin aceasta, îmbunătățirea calității procesului decizional ⁽³⁾”.

2. Observații generale

Cu prilejul conferinței Comisiei Europene privind continuarea dezvoltării studiilor de impact în Uniunea Europeană (desfășurată la 20 martie 2006 la Bruxelles), s-a afirmat că există un consens larg pentru a afirma că sistemul de studii de impact ale Comisiei Europene are la bază principii solide și, în plus, acestea trebuie să includă impactul economic, social și asupra mediului ⁽⁴⁾. Studiile de impact au fost introduse în primul rând în contextul îmbunătățirii etapelor inițiale al cadrului de reglementare al Uniunii Europene. Luarea în considerare a dimensiunii sociale sau a consecințelor legislației UE face parte din respectarea Agendei sociale. Cetățenii europeni așteaptă ca

⁽¹⁾ Abreviate «SI».

⁽²⁾ «Europa — reușim împreună», programul Președinției germane, 1 ianuarie-30 iunie 2007, elaborat de Guvernul Republicii Federale Germania (a se vedea și <http://www.eu2007.de>).

⁽³⁾ Citat din *European Governance Reform: The Role of Sustainability Impact Assessment*, C. Kirkpatrick, S. Mosedale, Universitatea Manchester, 2002 (N.T.: traducere liberă).

⁽⁴⁾ Parlamentul propune un al patrulea pilon de evaluare a impactului, și anume cel al drepturilor fundamentale. Chestiunea rămâne deschisă: distincția drepturilor fundamentale sau mainstreaming în cadrul celor trei piloni propuși. În orice caz, impactul asupra drepturilor fundamentale trebuie evaluat.

Europa să fie socială — sau ca piața unică să fie compatibilă din punct de vedere social — și își exprimă în diverse moduri dorința de a fi asociați procesului de apropiere a UE de cetățeni.

2.1 Inițiativa Comisiei Europene privind punerea în aplicare a studiilor de impact — scurtă retrospectivă

Inițiativa Comisiei Europene din 2003 de punere în aplicare a unei proceduri de realizare a unor studii de impact pentru toate proiectele importante, și anume cele incluse în strategia sa politică anuală sau în programul de lucru al Comisiei, se bazează pe faptul că aceste propuneri dispun de „un potențial impact economic, social și/sau de protecția mediului și/sau necesită o măsură de reglementare pentru punerea lor în aplicare ⁽⁵⁾”. Această inițiativă a fost lansată în vederea integrării treptate a studiilor de impact în procesul legislativ până în 2005 ⁽⁶⁾.

Începând din 2003 s-a discutat mult cu privire la studiile de impact în general, dar puțin despre aspectele sociale ale acestora în special.

2.2 Aspectele sociale ale studiilor de impact — rezumat al lucrărilor Comisiei Europene

2.2.1 În mod coerent, DG Educație și cultură și DG Ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și egalitatea șanselor includ aspecte sociale în studiile lor de impact. În plus, *principiul analizei proporționale* ⁽⁷⁾ face să varieze gradul de integrare a elementelor sociale în alte domenii. Aceasta ridică problema necesității ca aspectele sociale (inclusiv chestiuni referitoare la Agenda socială europeană) să fie sau nu considerate un criteriu major (*bottom*

⁽⁵⁾ The inclusion of social elements in Impact Assessments, p. 13. Document publicat de Istituto per la ricerca sociale, ianuarie 2006. Acest institut a compilat documentele Comisiei (decizii, regulamente, comunicări și directive) pe o perioadă de 3 ani, cuprinsă între 2003 și 2005.

⁽⁶⁾ În iunie 2005 Comisia Europeană a publicat documentul intitulat „Impact Assessment Guidelines”, ref. SEC (2005)791. A se vedea și http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/better_regulation/impact_assessment/docs/sec_2005_791_guidelines_annexes.pdf.

⁽⁷⁾ Principiul analizei proporționale presupune că „gradul de precizie variază în funcție de efectele probabile ale propunerii. Aceasta înseamnă că profunzimea analizei va fi proporțională cu importanța impacturilor sale posibile.” COM(2002) 276.

line), adică și pentru propunerile care nu se referă la chestiuni sociale sau ale căror repercusiuni sociale vor fi probabil limitate. În mod empiric, studiul efectuat de *Istituto per la ricerca sociale* (a se vedea nota de subsol de la pagina 4) indică faptul că „studiile de impact care nu iau în considerare aspectele sociale se concentrează mai curând pe sectorul economic. În acest caz, o treime din studiile de impact nu includ aspecte sociale sau le includ numai în mică măsură ⁽⁸⁾”.

2.2.2 Evident, „dacă relevanța socială a măsurii este de la sine înțeleasă (...), aspectele sociale sunt considerate global și dezvoltate destul de bine în documentul de studiu de impact ⁽⁹⁾”. În acest caz „problema ocupării forței de muncă se dovedește a fi, în mod explicit, cea mai recurentă și mai accentuată consecință socială ⁽¹⁰⁾”.

2.2.3 Conform *Istituto per la ricerca sociale*, „măsura în care elementele sociale sunt luate în considerare nu este neapărat «proporțională» (...) cu conținutul politicii și impactul posibil al acesteia. (...) Adesea aceste impacturi sunt descrise doar de manieră generală (...) și „se bazează pe (...) ipoteze comune (...). Aceste relații sunt rareori discutate când se are în vedere conținutul specific al măsurii, populația-țintă și zonele interesate, alegerea specifică a instrumentelor politicii și efectul procesului de punere în aplicare ⁽¹¹⁾”. Studiul realizat de acest institut arată, de asemenea, că „mai multe studii de impact nu au avut în vedere o corelare cu alte domenii de acțiune sau cu politicile UE”. Analizele de impact reprezintă o sarcină importantă, dar nu trebuie să prezinte lacune sau să fie superficiale. În caz contrar, deficiențele acestora vor pune sub semnul întrebării valoarea legislației.

2.3 Rolul părților interesate în analizele de impact

2.3.1 Evaluarea impactului unui proiect legislativ nu se rezumă doar la bifarea unor căsuțe. Aceasta trebuie, de asemenea, monitorizată — în mod ideal de către utilizatorii legii sau în cooperare cu aceștia, în special de cei implicați direct. Având în vedere faptul că dimensiunea socială reprezintă unul dintre cele trei criterii de evaluare pentru politicile UE, este necesară organizarea unei proceduri standard — transparentă și simplă în același timp — pentru selectarea propunerilor vizate în contextul studiilor de impact. Se pot menționa câteva opțiuni:

- consultarea pe Internet: consultarea amplă pe Internet nu este indicată pentru proiectele juridice specifice care au consecințe sociale. consultarea pe Internet trebuie restrânsă la actorii direct implicați; consultarea orientată presupune rețele tematice (comunități virtuale pentru studii de impact tematice?), structură și coordonare minime — și de monitorizare;
- consultarea prin intermediul forumurilor părților interesate: din cauza constrângerilor de timp, s-ar putea ca această opțiune să nu prezinte gradul de precizie necesar;

⁽⁸⁾ The inclusion of social elements in Impact Assessments, p. 28. (N.T.: traducere liberă).

⁽⁹⁾ Ibid, p. 30. (N.T.: traducere liberă).

⁽¹⁰⁾ Ibid, p. 31. (N.T.: traducere liberă).

⁽¹¹⁾ Ibid, p. 77. (N.T.: traducere liberă).

- consultarea platformelor consultative oficiale: aceasta ridică problema implicării organismelor precum Comitetul Economic și Social European în procesul studiilor de impact social (acest lucru poate fi valabil și pentru studiile de impact din domeniul dezvoltării durabile); prin definiție, astfel de organisme au fost instituite pentru a veghea la pluralismul intereselor și la corelarea politicilor;
- consultarea orientată a părților implicate: această opțiune este preconizată de unele organizații ale societății civile.

3. Considerații fundamentale de natură metodologică

3.1 În vederea stabilirii metodologiei recomandate se pun câteva întrebări:

- Care este starea problemei, cu alte cuvinte ce a obținut Comisia Europeană în ce privește includerea aspectelor sociale în studiile sale de impact?
  - Un studiu de impact social pentru un proiect este aplicabil tuturor propunerilor legislative sau fiecare proiect presupune un studiu ad-hoc?
  - Care este rolul părților interesate? Care este cea mai bună modalitate de includere a acestora în proces?
  - Ce rol poate avea Comitetul Economic și Social European ca adunare a reprezentanților societății civile organizate și ca „nucleu” situat ideal din punct de vedere strategic pentru contacte și networking?
  - În ce măsură au fost luate în considerare de către Comisie contribuțiile partenerilor sociali și ale principalelor ONG-uri în evaluarea impactului social al propunerilor sale? Cum pot fi aceștia implicați cât mai bine în proces?
  - Nu ar trebui să se aibă în vedere un cod de conduită mai precis decât cel utilizat în prezent de către Comisie sau reguli etice pentru realizarea acestor studii de impact social?
  - Care ar trebui să fie modalitățile de elaborare a studiilor de impact social (intern sau prin externalizare, prin licitații, iar în acest caz pe baza căror criterii)?
- ### 4. Considerații interne
- 4.1 Având în vedere complexitatea și importanța evaluării consecințelor sociale ale propunerilor legislative, toți actorii implicați — atât partenerii sociali, cât și reprezentanții organizațiilor societății civile ar trebui să reflecteze asupra următoarelor aspecte metodologice:
- Ce formă ar trebui să aibă studiul și care ar trebui să fie scopul acestuia?

- Acest studiu acoperă un spectru larg de teme (de exemplu, inițiativa „O mai bună legiferare”, Cartea verde privind regimurile matrimoniale, inclusiv recunoașterea reciprocă) sau ar trebui să se concentreze pe probleme cu un conținut social explicit (de exemplu, servicii portuare, siguranță maritimă, Cartea verde privind modernizarea legislației muncii)?
- Care sunt implicațiile pentru activitățile pregătitoare și redactare?
- Din nevoia unei abordări „științifice” (în titlu se menționează „standarde de calitate”), trebuie stabilite standarde implicite bazate pe cazuri și experiențe practice sau trebuie mai întâi dezvoltate aceste standarde?

4.2 O audiere publică la Comitet a dat ocazia ONG-urilor sociale, partenerilor sociali și altor actori ai societății civile organizate, precum și experților, să-și exprime punctele de vedere și să discute pe tema proiectului de aviz și astfel să transmită mesaje clare instituțiilor europene, în general, și Comisiei Europene, în special.

4.3 În cele din urmă, având în vedere faptul că studiile de impact social reprezintă un element de importanță capitală în procesul decizional al UE, Comitetul ar trebui să formuleze propuneri cu privire la modul în care se pot aduce îmbunătățiri și se pot include mai bine organizațiile societății civile în această procedură.

5. Indicatori sociali: considerații generale și probleme metodologice

5.1 Există mai multe sisteme de indicatori sociali la nivel național și internațional, însă este necesară verificarea valabilității și adecvării acestora la nevoile specifice ale analizelor de impact.

5.2 Dezvoltarea acestor indicatori a început în mai multe țări în ultimii treizeci de ani, în vederea evaluării posibilităților și consecințelor politicilor economice în termeni diferiți de aceia ai datelor pur cantitative, în scopul „orientării” dezvoltării sociale în paralel cu dezvoltarea economică și al obținerii mijloacelor de evaluare a bunăstării sociale și a evoluției acesteia.

5.3 A rezultat o dezvoltare importantă a statisticilor sociale, în primul rând în ceea ce privește principalele funcții colective: educație, sănătate, protecție socială, mediu, locuințe, transport, cercetare, șomaj etc. Dar nu se pot deduce automat indicatori sociali dacă aceste date nu sunt organizate, sintetizate și interpretate.

5.4 „Un indicator nu este decât o statistică de o importanță deosebită pentru cunoaștere, raționament și/sau acțiune ⁽¹²⁾”. În perspectiva analizelor de impact nu este vorba numai de compilarea statisticilor sociale pe țări, provenind din surse diferite, ci de exprimarea acestor date în vederea evaluării realității cu privire la temele selecționate în funcție de gradul lor de relevanță pentru analiza de impact.

5.5 Este posibil ca în anumite domenii să nu existe decât studii parțiale, anchete dispersate, iar analiza costuri/beneficii să nu poată fi efectuată; se știe, de exemplu, că anumite categorii de pesticide au efecte negative asupra sănătății și că acumularea acestora provoacă boli grave, pornind de la un anumit nivel. O decizie de reducere a utilizării pesticidelor chimice va avea un impact pozitiv asupra sănătății populației și a muncitorilor care utilizează aceste pesticide, fără a putea avansa, în cadrul unui studiu de impact proporționat, cifre exacte cu privire la câștigurile pe termen lung provenite din această politică.

5.6 Cu toate acestea, este clar că dimensiunea socială „sănătate” justifică măsura propusă și întărește considerabil raționamentul economic (precum reducerea costurilor de producție pentru agricultură și creșterea competitivității rezultate). În plus, dreptul fundamental de a beneficia de un mediu sănătos poate fi invocat în sprijinul propunerii.

5.7 În practică, dispunem totuși de un număr considerabil de statistici sociale, diversificate în funcție de realitățile fluctuante ale dezbaterilor publice din diverse țări (de exemplu, condițiile de muncă, angajarea tinerilor și vârstnicilor, angajarea femeilor, infraționalitatea, inegalitatea veniturilor, discriminarea la locul de muncă, relocarea); puțini indicatori sociali au fost deduși însă din statistici până în prezent, când, din fericire, au redevenit de actualitate în noul context socio-economic în care trăim de zece ani, care pune din nou în valoare rolul statelor membre în politica socială și de reglementare pe teren economic.

5.8 Însă acești indicatori sociali nu sunt întotdeauna suficient de utili dacă rămân autonomi și devin mai coerenți dacă se integrează într-un concept mai larg, acela al dezvoltării sociale și economice sau al dezvoltării durabile; sursele acestora s-au diversificat; indicatorii sociali nu provin doar de la statul central, ci și de la ONG-uri, „grupuri de reflecție” (*think tanks* ale marilor fundații); prezentarea acestor indicatori este, de asemenea, foarte diversificată, începând cu selectarea statisticilor până la anchetele tematice, trecând prin exerciții de strângere de date, în vederea realizării de indicatori compuși tematici sau generali.

5.9 Numeroase organisme internaționale publică indicatori și statistici sociale și efectuează comparații între țările membre ale acestora. Principalele organe semnificative în acest domeniu pentru țările UE provin (aleatoriu) din OCDE, PNUD, Comisia Europeană — în special Eurostat —, UNESCO, Banca Mondială sau OIM.

5.10 Chiar această diversitate a surselor pune probleme de calitate a statisticilor (nu toate țările dispun de oficii statistice sofisticate), de comparabilitate, de armonizare a conceptelor; „alegerea indicatorilor care servesc la măsurarea convergenței sociale a țărilor Uniunii Europene constituie o adevărată miză politică. Indicatorii utilizați pentru comparare nu sunt neutri:

⁽¹²⁾ Bernard Perret, «Indicateurs sociaux, état des lieux et perspectives», documentele CERC, nr. 2002/01, www.cerc.gouv.fr.

aceștia reflectă ordinea de prioritate și uneori concepțiile de stare dorită a societății care, în mod legitim, pot diferi de la o țară la alta. Exemplul șomajului demonstrează că anumiți indicatori pot avea efecte concrete, eventual chiar negative, asupra orientării politicilor ⁽¹³⁾. Or, construcția sistemelor de indicatori este lăsată în prezent în grija tehnicienilor” ⁽¹⁴⁾.

5.11 Criticile privind PIB-ul și creșterea ca indicatori ai bunăstării sociale au fost dezvoltate în special în cadrul PNUD, prin stabilirea IDH (indicatorul dezvoltării umane), mai ales sub impulsul lucrărilor dlui Amartya Sen privind sărăcia, foametea, democrația și critica indicatorilor cantitativi pur economici, lucrări care i-au adus Premiul Nobel pentru economie.

5.12 Informațiile privind accesul la apă potabilă, nivelurile de alfabetizare ale bărbaților și femeilor, sistemul sanitar și rezultatele luptei contra pandemiilor, participarea la procesul democratic, speranța de viață în funcție de sex, mortalitatea perinatală și infantilă etc. constituie tot atâtea informații pertinente pentru evaluarea bunăstării unei societăți, precum și situația mediului. Totuși aceste informații nu sunt corelate direct cu PNB.

5.13 Astfel, primii indicatori combinați IDH din PNUD au stat la baza unor ample dezbateri și controverse, deoarece țările „bogate” se situau deseori departe de primul nivel al clasamentului „satisfacției naționale brute”. Însă acest indicator a devenit alternativa incontestabilă la indicatorii pur economici, datorită forței sale (educație, speranță de viață, venituri ajustate în funcție de gradul de sărăcie).

5.14 Statisticile sociale constituie complementul indispensabil al statisticilor economice, iar semnificația pentru opinia publică a principalelor chestiuni sociale le conferă o importanță politică ce trebuie luată în considerare în mod imperativ de către guvernanți.

5.15 Printre obstacolele acestei constatări, dincolo de prejudecățile economiștilor sau de abordarea contabilă pe termen scurt sau mediu, trebuie de asemenea subliniată, obiectiv, diversitatea chestiunilor sociale și dificultatea de a le corela și de a le cuantifica în vederea integrării acestora în orientările politicii economice.

5.16 Intuitiv se poate ajunge la aceleași concluzii pentru stabilirea indicatorilor de mediu ce vizează reintegrarea externa-

lităților în creșterea economică; în caz extrem, o creștere datorată defrișării unei păduri primare ar trebui să ducă la o respingere a acestui tip de creștere dacă studiul de impact ar integra toți factorii sociali și de mediu care, o știm de acum, fac mai mult decât să contrabalanseze factorii economico-monetari. Însă exprimarea în termeni monetari a acestor externalități este extrem de dificilă: modificarea climatică, pierderea diversității biologice, soarta persoanelor care trăiau din culesul sau exploatarea plantelor medicinale, epuizarea rapidă a solului și eroziunea care rezultă sunt câteva exemple. Un bilanț contabil pe termen scurt ar putea fi pozitiv, în timp ce pe termen mai lung, prin reintegrarea externalităților, bilanțul ar fi profund negativ, nu doar pentru regiunea sau țara respectivă, ci pentru întreaga planetă.

5.17 Exercițiul care susține numeroase evaluări ale „mai bune legiferări” în termenii bilanțului costuri-beneficii și care se utilizează în studiile de impact comunitare prezintă limitele obiective cu privire la dimensiunile sociale și de mediu ale impactului ⁽¹⁵⁾. Chiar dacă a fost evaluat pe baza unui indicator pertinent (numărul de locuri de muncă pierdute, absența posibilităților de reîncadrare), impactul social nu este neapărat determinant în procesul deciziei politice. Acesta implică adesea elemente imposibil de cuantificat, mai ales când studiile de impact stabilesc un bilanț în termeni monetari pe termen scurt și, cel mai bine, pe termen mediu; durata mare este mai dificil de obținut și cum se poate evalua beneficiul pecuniar așteptat dintr-o scădere a mortalității provenite din poluarea cu carburanți navali ⁽¹⁶⁾?

5.18 În cele din urmă, dezbateră socială pune în discuție concepte care uneori nu sunt clar definite; un indicator privind flexibilitatea, de pildă, ar fi conceput diferit de la țară la țară, fie că se bazează pe o experiență existentă, fie că se caută introducerea conceptului în dezbateră europeană ⁽¹⁷⁾ sau națională, cu referire la „modelele” naționale, formate într-un anumit context dificil de transpus în alte realități sociale; ce elemente ar trebui luate în considerare și mai ales trebuie să li se atribuie o valoare pozitivă sau negativă? „Includerea sau excluderea anumitor indicatori poate exprima valori și ideologii neclare ⁽¹⁸⁾”. Iar problema devine și mai complexă în construcția indicilor compusi: ce indici trebuie incluși, ce coeficient trebuie să li se acorde, care este semnificația reală a indicelui compus obținut?

⁽¹³⁾ Așa cum afirmă Jean-Baptiste de Foucault în lucrarea lui Joelle Affichard, «La pertinence des indicateurs statistiques pour le pilotage des politiques sociales» (Institut Paris La Défense), «lupta împotriva șomajului este întotdeauna amenințată să devină o luptă împotriva cifrelor șomajului».

⁽¹⁴⁾ Bernard Perret, „Indicateurs sociaux, état des lieux et perspectives”, documentele CERC, nr. 2002/01, www.cerc.gouv.fr.

⁽¹⁵⁾ De pildă, studiul de impact al reformei OCM Banane a PAC arată că zeci de mii de locuri de muncă cu normă întreagă vor fi pierdute iremediabil în lipsa alternativelor posibile de angajare în regiunile producătoare ale UE, situate la periferie, unde există deja un nivel de șomaj ridicat. Decizia se referă la demararea unei reforme a OCP la comanda OMC, în ciuda costului social enorm.

⁽¹⁶⁾ A se vedea studiul de impact privind acest subiect, care exprimă în cifre valoarea monetară a vieților salvate și bolile evitate; un studiu de impact mai recent renunță la aceasta (proiectul de directivă privind pesticidele).

⁽¹⁷⁾ Cartea verde privind evoluția dreptului la muncă.

⁽¹⁸⁾ Les Associés de Recherche EKOS Inc., «L'utilisation d'indicateurs sociaux comme instruments d'évaluation», 1998 (raport pregătit pentru Guvernul Canadei).

5.19 Cu toate acestea, indicii compuși pot include atât dimensiuni cantitative, cât și calitative, pot fi divizați în funcție de vârstă, sex și alte criterii semnificative, dar trebuie să rămână ușor de înțeles; de exemplu, cum se elaborează un indice al calității de viață în Europa? S-ar putea avea în vedere includerea venitului, speranței de viață, percepției eficacității sistemului sanitar, pensiilor, nivelului mediu de educație, percepției satisfacției la locul de muncă etc. Dar de ce să nu se includă și rata șomajului, ocuparea insuficientă a forței de muncă sau condițiile de locuit. Și ce importanță relativă trebuie acordată fiecărei componente?

5.20 Se constată că această construcție nu este decât o chestiune pur tehnică și face referire la un sistem de valori împărtășite sau de tradiții încă vii dintr-o societate, că solicită consultarea organizațiilor sociale și că va reflecta în final o opțiune ideologică și politică. În prezent, „metodele privind indicatorii sociali rar includ în mod real obiective de societate, care traduc valorile și normele sociale ... Un element primordial al (...) metodei este identificarea și clasificarea, pe bază de consultări și de consens, a reperelor (...) în mai multe domenii sociale; datele și rezultatele, ca și legăturile dintre acestea, sunt stabilite și ele în acest proces (...). Cu alte cuvinte, pentru ca indicatorii sociali să poată inspira politicile, procesul trebuie să facă parte din produs.” (EKOS Inc. Associated 1998).

5.21 Se pune, de asemenea, problema alegerii subiectului analizei statistice; trebuie aleși indivizii, comunitățile sau unitatea economică și socială minimă, care este gospodăria (*household*). trebuie luați în considerare indivizii, comunitățile sau unitatea economică și socială minimă care constituie gospodăria (*household*). Integrarea grupurilor etnice pune problema exigenței nediscriminării, dar ar fi utilă precizarea naturii și amplitudinii discriminării, în vederea propunerii de politici de reducere și de înlăturare a acestora pe termen mai scurt sau mai îndelungat.

5.22 Selecția statisticilor și construcția indicatorilor pot fi efectuate în vederea evaluării unei politici existente sau în vederea clarificării de la bun început a opțiunilor disponibile; fără îndoială va fi necesară o gamă mai largă de date statistice pentru a hotărî obiectivele unei politici și mijloacele de atingere a acestora, gamă care ulterior ar putea fi redusă atunci când s-au identificat indicatorii și statisticile cele mai relevante. aceste alegeri au o conotație empirică foarte puternică: nu este vorba de o știință exactă și pot rezulta diverse interpretări ale acelorași date statistice ce vor implica date monetare și nemonetare.

5.23 Ca exemplu, datele brute culese de OCDE pentru indicatorii sociali ai „Panoramei societății, 2005” (a se vedea scurta bibliografie) sunt, pentru fiecare indicator:

— indicatori de context: venitul național pe cap de locuitor, raportul de dependență demografică, rata de fecunditate, străinii și persoanele născute în străinătate, căsătoriile și divorțurile;

— indicatori de autonomie: ocuparea forței de muncă, șomajul, gospodăriile cu membri fără serviciu, mamele de familie în activitate, ajutorul de șomaj, ajutoarele sociale, nivelul de formare, vârsta de pensionare, lipsa activității tinerilor, elevi cu deficiențe;

— indicatori de echitate: sărăcia, inegalitatea veniturilor, sărăcia copiilor, venitul persoanelor vârstnice, cheltuielile sociale publice, cheltuielile sociale private, cheltuielile sociale totale, pensia de vârstă, promisiunea de pensie;

— indicatori de sănătate: speranța de viață, speranța de viață în funcție de starea sănătății, mortalitatea infantilă, cheltuielile totale de sănătate, îngrijiri de lungă durată;

— indicatori de coeziune socială: bunăstarea subiectivă, izolarea socială, participarea la viața asociativă, nașterile în rândul adolescențelor, utilizarea stupefiantelor și decesul rezultat din aceasta, sinuciderea.

5.24 Eurostat utilizează următorii indicatori sociali:

— indicatori structurali:

— ocuparea forței de muncă: nivelul de ocupare a forței de muncă, nivelul de ocupare a lucrătorilor vârstnici, vârsta medie de ieșire de pe piața muncii, decalajul de remunerare dintre bărbați și femei, nivelul impozitării salariilor mici, ponderea fiscalității în costul mâinii de lucru, capcana șomajului, capcana salariilor mici, formarea continuă, accidentele de muncă (grave, mortale), rata șomajului (total sau pe sexe);

— coeziunea socială: inegalitatea repartizării veniturilor, rata riscului de sărăcie, rata riscului persistenței sărăciei, dispersarea riscului de ocupare la nivel regional, abandonul școlar, rata șomajului de lungă durată, populația din gospodăriile cu membri fără serviciu.

— dezvoltare durabilă:

— sărăcie și excludere socială: rata riscului sărăciei după transferurile sociale, sărăcia monetară, accesul la piața muncii, alte aspecte ale excluderii sociale;

— îmbătrânirea societății, rata de dependență a persoanelor vârstnice, caracterul adecvat al pensiilor, modificările demografice, stabilitatea finanțelor publice;

— sănătate publică: numărul de ani de viață cu o bună sănătate calculați de la naștere și pe sexe, protecția sănătății umane și a modurilor de viață, securitatea alimentară și calitatea alimentelor, gestionarea produselor chimice, riscuri pentru sănătate datorate condițiilor de mediu.

— piața muncii:

— rata armonizată a șomajului;

— indicele cheltuielilor cu mâna de lucru.

5.25 În ce măsură aceste exemple neexhaustive de indicatori se pot integra eficient în obiectivele generale ale metodei deschise de coordonare (MOC) din martie 2006, și anume:

- promovarea coeziunii sociale, a egalității dintre femei și bărbați și a egalității de șanse prin sisteme de protecție socială și politici de includere socială adecvate, accesibile, viabile din punct de vedere financiar, adaptabile și eficiente;
- interacțiunea eficientă și reciprocă cu obiectivele de la Lisabona în vederea stimulării creșterii economice, a îmbunătățirii calității și cantității forței de muncă și a întăririi coeziunii sociale, precum și cu strategia Uniunii Europene de dezvoltare durabilă;
- îmbunătățirea guvernantei, a transparenței și participării părților interesate la conceperea, punerea în aplicare și monitorizarea politicii.

5.26 Mai mult decât atât, conceptele și metodele utilizate pentru anumiți indicatori trebuie să fie precise. În ce privește, de exemplu, sărăcia, Consiliul pentru ocuparea forței de muncă, venituri și coeziune socială din Franța (CERC) ⁽¹⁹⁾ pune în evidență „caracterul multidimensional” al acestui concept.

5.26.1 Astfel, sărăcia are mai multe dimensiuni: insuficiența resurselor financiare, condiții de viață degradate, resurse materiale, sociale și culturale insuficiente. Pentru fiecare din aceste aspecte, pentru a se stabili situațiile de sărăcie, se adoptă două abordări:

- Prima constă în definirea în mod „absolut” a nevoilor minime. Persoanele ale căror nevoi minime nu sunt satisfăcute sunt definite ca fiind persoane sărace;
- A doua abordare definește sărăcia în mod relativ. Aceasta este abordarea adoptată în 1984 de Consiliul European, care a dat o definiție a sărăciei pentru statisticile efectuate în Uniunea Europeană. Sunt sărace persoanele ale căror venituri și resurse (materiale, culturale și sociale) sunt insuficiente în așa măsură încât le împiedică să dispună de condiții de viață considerate acceptabile în statul membru în care acestea trăiesc.

5.27 Pe scurt și în concluzie, obiectivul indicatorilor sociali este să atragă atenția opiniei publice și a factorilor de decizie asupra problemelor sociale care riscă să fie subestimate sau prost înțelese. Această funcție de concentrare a atenției factorilor de decizie asupra problemelor fundamentale este cu atât mai importantă cu cât aceștia din urmă sunt confrunțați, în general, cu o avalanșă de informații. Sau, așa cum a formulat foarte clar Herbert Simon, prea multe informații omoară informațiile.

5.27.1 Din punct de vedere funcțional, rezultă că finalitatea sistemelor de indicatori este realizarea unei „agregări optime a informațiilor”.

5.28 Un indicator reprezintă mai mult decât o statistică:

Un sistem de indicatori nu este o simplă adunare de date. Din acesta rezultă următoarele consecințe:

- 1) Fiecare indicator individual trebuie să se poată justifica prin referința la o analiză a fenomenelor complexe pe care ar trebui să le rezume.
- 2) În aceeași ordine de idei, indicatorii trebuie să dispună de calități „expresive”, adică să aibă o mare putere de reprezentare și de evocare a realității. Unii vorbesc chiar de „virtutea metaforică” a indicatorilor.
- 3) Având în vedere finalitatea lor (de a atrage atenția factorilor de decizie și opiniei publice asupra faptelor și tendințelor celor mai importante, cu scopul de a influența politicile), indicatorii cei mai utili se referă la valori ale căror variații pot fi afectate de o valoare (pozitivă sau negativă) univocă. Prin aceasta se înțelege „claritatea normativă”. Un contra-exemplu îl poate constitui creșterea muncii cu fracțiune de normă, care nu este considerată unanim ca un fenomen pozitiv, cu excepția cazului în care este aceasta este aleasă de lucrătorul însuși. Acest criteriu de claritate poate duce la îndepărtarea unui număr de indicatori mai puțin relevanți pentru proiect, de exemplu cu privire la stilurile de viață sau tendințele culturale (opțiuni vestimentare sau muzicale etc.), chiar dacă acestea ar avea un impact asupra organizării muncii și economiei.
- 4) Din punct de vedere practic, este de dorit să se justifice alegerea indicatorilor prin funcționalitatea acestora. De fapt, sunt adaptați mai mult sau mai puțin adaptați la trei tipuri de utilizare: comparații internaționale sau interregionale; comparații intertemporale; monitorizarea și evaluarea acțiunii publice/calitatea și performanțele serviciilor publice.
- 5) În cele din urmă, indicatorii trebuie împărțiți în categorii și subcategorii într-un cadru structurat care să faciliteze o inteligibilitate ansamblului. Trebuie în special făcută deosebirea între indicatorii de context, de mijloace și de rezultate, indicatorii obiectivi și indicatorii subiectivi.

5.29 În fapt, caracteristicile unui indicator sunt următoarele:

- Caracterul univoc: un indicator este util numai dacă nu există nici o ambiguitate cu privire la natura fenomenului pe care-l reflectă (contraexemplu clasic: datele referitoare la delictive și infracțiuni constatate reflectă în același timp tendințele criminalității și a activității forțelor de poliție);
- Reprezentativitatea: un indicator este cu atât mai util cu cât poate rezuma în mod valabil o mare gamă de fenomene într-o singură cifră;
- Claritatea normativă (v. supra);
- Fiabilitatea, regularitatea: informațiile necesare pentru un indicator trebuie furnizate cu regularitate, prin intermediul unor anchete fiabile;
- Caracterul comparabil în timp și/sau spațiu (între țări, regiuni etc.): caracterul comparabil este strâns legat de caracterul univoc și de fiabilitate.

⁽¹⁹⁾ <http://www.cerc.gouv.fr>.

5.30 Calitățile unui sistem de indicatori:

- Caracterul complet: trebuie avute în vedere principalele aspecte ale realității observate;
- Echilibrul: numărul și statutul indicatorilor consacrați fiecărei teme trebuie să reflecte importanța relativă a acesteia; Nici un aspect al realității nu trebuie favorizat în mod nejustificat în detrimentul altor aspecte;
- Selectivitatea și/sau ierarhia: Indicatorii nu trebuie să fie numeroși și trebuie să fie clar ierarhizați.

6. CESE solicită ca evaluarea impactului social al inițiativelor legislative și politice ale UE să fie integrate în toate domeniile spectrului politic. Cu alte cuvinte, Comisia ar trebui să evalueze cu atenție impactul social al tuturor inițiativelor respective, fără să țină seama care DG răspunde de inițiativa în cauză sau de domeniu. Acest fapt este important dacă Europa vrea cu adevărat să creeze o „Europă socială” și dacă vrea să câștige sprijinul cetățenilor. Inițiativa „O mai bună legiferare” constituie platforma potrivită pentru a se înainta în această direcție.

6.1 Această evaluare ar trebui să examineze în mod individual grupurile specifice care ar putea fi afectate în diverse moduri de noua legislație. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită grupurilor defavorizate, cum sunt femeile, persoanele cu handicap sau minoritățile etnice. În unele cazuri, în funcție de domeniul inițiativei respective, s-ar putea să fie necesară examinarea individuală a subgrupurilor specifice, cum sunt, de exemplu, nevătăzătorii.

7. Concluzie

7.1 Din cele de mai sus și din audierea publică organizată de Comitetul Economic și Social European la 28 martie 2007 rezultă că este imposibilă crearea unui indicator social bazat pe un criteriu unic, din cauza caracterului multidimensional al anumitor concepte. De fapt, însăși natura dezbaterii sociale pune în joc concepte care nu sunt clar stabilite și care, în consecință, variază de la o țară la alta sau de la o realitate socială la alta. Mai mult decât atât, includerea sau excluderea anumitor indicatori este revelatoare pentru valori sau ideologii mai mult sau mai puțin explicite. Selectarea indicatorilor are, în plus, o componentă empirică semnificativă, ceea ce, în principiu, ar trebui să se opună oricărei abordări rigide.

7.2 Cu toate că este, cu siguranță, lăudabil și necesar, dacă nu chiar indispensabil, să se atragă atenția decidenților politici asupra impactului social al legislației preconizate, totuși se pune problema metodologiei, căci „prea multe informații omoară informațiile”. Comitetul Economic și Social European consideră că ar trebui făcute eforturi deosebite în direcția stabilirii metodologiei.

7.3 Așadar, Comitetul Economic și Social European consideră că, în această etapă de reflecție, este fundamental să se atragă atenția Comisiei, între altele, asupra criteriilor de calitate pe care un indicator trebuie să le îndeplinească, și anume:

- caracterul univoc;
- reprezentativitatea;
- claritatea normativă;
- fiabilitatea și regularitatea, fără a se uita caracterul comparabil în timp și/sau spațiu, nici faptul că calitatea unui sistem de indicatori se bazează, în cele din urmă, pe nevoia de echilibru, caracter complet și selectivitate și/sau ierarhie.

7.4 Comitetul Economic și Social European invită, de asemenea, Comisia să includă evaluarea impactului social al inițiativelor legislative și politice ale Uniunii Europene în toate politicile comunitare, fără să țină seama care Direcție Generală este competentă pentru a decide dacă este necesară sau nu o analiză de impact social. Acest lucru este vital dacă dorim cu adevărat să creăm o „Europă socială” și să câștigăm sprijinul cetățenilor.

7.5 Comitetul ar trebui să țină seama nu numai de propunerea legislativă cu privire la care trebuie să-și formulează avizul, ci și de foaia de parcurs și de analiza de impact; ar fi util ca lucrările să fie inițiate imediat, de îndată ce a fost publicată comunicarea care însoțește propunerea legislativă.

7.6 Este esențial să se procedeze la evaluări regulate și, eventual, la ajustări în punerea în aplicare a tuturor actelor care au făcut obiectul unui studiu de impact prealabil și, de asemenea, să fie implicați partenerii sociali și, dacă este cazul, ONG-urile competente în domeniu. Aceasta se impune pentru a verifica valabilitatea indicatorilor utilizați și a combinării acestora în evaluarea impactului social și pentru a trage învățăminte sau, dacă este necesar, pentru a-l convinge pe legiuitor să analizeze o eventuală revizuire.

7.7 În anumite cazuri speciale și sensibile din punct de vedere social (dreptul muncii, de exemplu), ar trebui să fie prevăzută consultarea partenerilor sociali într-o etapă și mai timpurie, pentru a identifica indicatorii cei mai adecvați pentru efectuarea unei analize de impact cât mai complete și obiective.

7.8 Inițiativa „O mai bună legiferare” este, fără îndoială, platforma potrivită pentru a se înainta în această direcție, și anume propunerea unei legislații necesare, eficiente, ale cărei consecințe să fie stabile și previzibile pentru destinatari, care să fie implicați mai strâns în procesul de analiză și verificare a impactului de organele consultative comunitare (CESE și CoR) și, în funcție de natura legislației, de partenerii sociali și ONG-urile competente în domeniul respectiv.

Bruxelles, 31 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European privind punerea în aplicare a Directivei 1997/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 1997 privind protecția consumatorilor cu privire la de contractele la distanță

COM(2004) 514 final

(2007/C 175/07)

La 21 septembrie 2006, Comisia Europeană, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor pe această temă, și-a adoptat avizul la 3 mai 2007. Raportor: dl Pegado Liz.

În cea de-a 436-a sesiunea plenară din 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 61 voturi pentru și 4 abțineri.

1. Sinteza

1.1 Prin prezenta comunicare privind aplicarea Directivei 1997/7/CE, Comisia, dincolo de faptul că informează Consiliul, Parlamentul European și CESE cu privire la rezultatele transpunerii și aplicării directivei, deschide o consultare publică a părților interesate cu scopul de a afla opiniile acestora, deși nu intenționează să prezinte nici o propunere de revizuire a directivei înaintea încheierii evaluării mai vaste a acquis-ului comunitar în domeniul drepturilor consumatorilor.

1.2 CESE, deși remarcă întârzierea acestei comunicări în raport cu termenele stabilite în directivă, apreciază inițiativa și este de acord cu multe dintre observațiile Comisiei, dintre care o mare parte, de altfel, coincid cu cele exprimate în avizele Comitetului, în special cu privire la propunerea de directivă privind vânzarea la distanță în general și vânzarea la distanță de servicii financiare în special. Comitetul este, de asemenea, de acord cu necesitatea de a face compatibile dispozițiile în materie cu cele privind alte instrumente juridice instituite între timp, în unele cazuri fără indispensabila coordonare și planificare.

1.3 Cu toate acestea, CESE consideră că revizuirea acestui act normativ, simultan cu revizuirea acelora privind vânzarea la distanță de servicii financiare și anumite aspecte ale comerțului electronic, ar fi preferabil să fie efectuată imediat, fără a aștepta încheierea lucrărilor de revizuire a acquis-ului comunitar în materie de contracte de consum, în scopul de a face dispozițiile dispartate mai accesibile și mai ușor de înțeles.

1.4 În acest scop, CESE invită Comisia să întreprindă o analiză detaliată a răspunsurilor pe care le-a primit între timp în cadrul dezbaterii publice, care ar trebui completată cu date statistice fiabile privind domeniul și volumul vânzărilor la distanță pe piața internă și, în cele din urmă, cu o audiere publică a părților interesate.

1.5 CESE este, în general, de acord cu sugestiile Comisiei în ceea ce privește ameliorarea redactării și a structurii directivei,

dar își reafirmă poziția, deja exprimată în avizele anterioare, conform căreia domeniul său de aplicare nu trebuie să se limiteze la relațiile dintre întreprinderi și consumatori și că ar fi foarte utilă redefinirea acestui domeniu astfel încât să coincidă, în aspectele fundamentale, cu reglementările în domeniul comerțului electronic.

1.6 CESE nu este de acord cu Comisia în aprecierea consecințelor utilizării „clauzei minimale”, pe care nu o consideră a fi cauza dificultăților, pe drept criticate, de punere în aplicare a directivei, dar nu exclude ipoteza unei înaintări spre o armonizare totală, realizată prin intermediul regulamentelor, pentru a garanta un nivel mai ridicat de protecție a consumatorilor.

1.7 Pentru a contribui la revizuirea aprofundată a regimului vânzărilor la distanță, CESE face o serie de recomandări specifice, a căror analiză o consideră indicată în stadiul actual de dezvoltare al pieței interne în vederea promovării siguranței și încrederii consumatorilor, garantând pentru acest tip de tranzacții o protecție similară celei de care beneficiază consumatorii la încheierea și executarea de contracte încheiate față în față.

1.8 CESE subliniază, de asemenea, necesitatea punerii accentului pe informarea efectivă a părților contractante (în special a contractanților mai puțin informați), informare însoțită de un sistem eficient de sancționare a practicilor care încalcă regimul juridic existent.

2. Rezumatul comunicării Comisiei

2.1 Prin Comunicarea privind punerea în aplicare a Directivei 1997/7/CE din 20 mai 1997 (COM(2006) 514 final din 21 septembrie 2006), Comisia dorește să informeze Consiliul, Parlamentul European și Comitetul Economic și Social European cu privire la modul în care directiva a fost transpusă și aplicată în perioada de aproape 10 ani de la publicarea ei, punând astfel în aplicare, cu o întârziere de aproape 6 ani, dispozițiile prevăzute la articolul 15 alineatul (4) din directivă.

2.2 Pe lângă faptul că identifică anumite situații problematice în aplicarea directivei ⁽¹⁾, care sunt în primul rând consecința „redactării” sale și a „dificultăților de traducere” în unele versiuni lingvistice, Comisia formulează observații cu privire la ceea ce consideră a fi „divergențe semnificative între legislații cauzate de utilizarea clauzei minimale”, precum și la posibilul caracter perimat al directivei în ceea ce privește capacitatea de a acoperi „noile tehnologii și tehnici de comercializare”.

2.3 În final, Comisia prezintă un „chestionar” care urmează să fie completat până la 21 noiembrie 2006, al cărui scop este de a orienta o „dezbateră publică” a părților interesate, pentru a confirma sau infirma observațiile sale, și acceptă eventualitatea realizării unei audieri publice.

2.4 Comisia, cu toate că recunoaște că regimul instituit prezintă deficiențe de concepție și dificultăți de interpretare, care dau naștere unor dificultăți de aplicare, nu consideră totuși „utilă” prezentarea unei propuneri de revizuire a directivei înaintea încheierii analizei mai generale a „acquis-ului comunitar în materia protecției consumatorilor”, știut fiind faptul că pentru aceasta nu există un termen fix.

2.5 În cursul elaborării prezentului aviz, Comisia a pus la dispoziție o serie de 84 de răspunsuri primite în cadrul consultărilor menționate anterior și a difuzat un document de lucru în care sunt rezumate o mare parte din răspunsurile primite; Comisia își propune să încheie în scurt timp analiza răspunsurilor rămase și să realizeze un studiu de impact mai aprofundat.

3. Observațiile principale ale CESE la constatările Comisiei

3.1 Observații generale

3.1.1 CESE apreciază inițiativa Comisiei, dar regretă întârzierea acesteia în raport cu data prevăzută (iunie 2001), respectiv aproape 4 ani față de termenul limită pentru transpunerea ei (iunie 2004), considerând că, în general, problemele ridicate astăzi ar fi putut deja să fie tratate și rezolvate cu cel puțin trei ani în urmă, cu avantaje evidente.

3.1.2 CESE amintește, de asemenea, că multe dintre problemele ridicate acum în comunicare au fost deja abordate în avizele sale, încă din faza de elaborare a directivei.

În avizul său privind propunerea de directivă a Consiliului privind protecția consumatorilor cu privire la contractele negociate la distanță ⁽²⁾, Comisia atrăsese deja atenția asupra necesității de a revizui anumite concepte prevăzute la articolul 2 din

⁽¹⁾ Comisia a dorit în mod expres să excludă din observațiile și comentariile sale aspecte ca „furnizări necomandate”, „plata prin card bancar” și „căi de atac judiciare sau administrative”.

⁽²⁾ Aviz CESE publicat în JO C 19/111, 25.1.1993. Raportor: dl Roberto Bonvicini.

directivă, în special pe cele referitoare la contractele care intră sub incidența directivei, precum și însași noțiunea de consumator.

Pe de altă parte, CESE își exprimase opinia conform căreia Comisia ar trebui să fie mai clară în ceea ce privește dreptul de retractare prevăzut de directivă, care, în opinia sa, ar trebui să fie înțeles în contextul dreptului la un timp de gândire și nu ar trebui să fie confundat cu dreptul pe care îl are consumatorul de a rezilia contractul, atunci când acesta nu a fost executat sau când se dovedesc practici frauduloase, și nici să pună în discuție acest drept.

CESE a atras, de asemenea, atenția asupra faptului că termenul de 7 zile stabilit pentru dreptul de retractare este mai scurt decât cel prevăzut în alte directive și în legislația deja existentă la acea dată în unele state membre și a sfătuit Comisia să uniformizeze termenul de exercitare a acestui drept. Apelul CESE de a clarifica dispozițiile privind dreptul la un timp de gândire a fost, de altfel, reiterat în Avizul privind propunerea de vânzare la distanță de servicii financiare ⁽³⁾.

De asemenea, în abordările de specialitate cele mai cunoscute, asemenea critici fuseseră de mult formulate ⁽⁴⁾.

3.1.3 CESE își manifestă surprinderea în ceea ce privește presupusa lipsă de informații a Comisiei cu privire la data intrării în vigoare a dispozițiilor de transpunere în unele state membre ⁽⁵⁾ și, de asemenea, își exprimă nedumerirea cu privire la presupusa constatare a unor încălcări flagrante ale transpunerii de către unele state membre, având în vedere că nu s-a anunțat nici o procedură privind încălcarea dreptului comunitar împotriva acestor state membre și nici nu au fost anunțate rezultatele vreunei astfel de proceduri.

3.1.4 Pe de altă parte, CESE consideră că ar fi fost de preferat un proces cu adevărat participativ, în care comunicarea să fi fost **precedată**, și nu urmată, de o dezbateră publică, pentru a evita ca multe dintre observațiile și constatările Comisiei să se bazeze doar pe „impresii” și „opinii” subiective ⁽⁶⁾.

Comitetul amintește, de altfel, raportul din 10 martie 2000 privind reclamațiile consumatorilor în materie de vânzări la distanță (COM(2000) 127 final) și recomandă ca un exercițiu similar să fie făcut, de această dată pe baza unei analize obiective a tuturor răspunsurilor rezultate din dezbateră publică, pentru actualizarea și compararea datelor, ca bază obiectivă de reflecție.

⁽³⁾ Aviz CESE publicat în JO C 169/43, 16.6.1999. Raportor: dl Manuel Ataíde Ferreira.

⁽⁴⁾ Cf., pentru toate, „La protection des consommateurs acheteurs à distance”, minutele colocviului organizat de CEDOC, editat de Bernd Stauder, în 1999, și în care merită evidențiate textele lui Hans Micklitz, Jules Stuyck, Peter Rott și Geraint Howells (Bruylant, 1999).

⁽⁵⁾ Belgia (?), Ungaria, Letonia și Lituania.

⁽⁶⁾ Cf., de exemplu, articolul 3 alineatul (2) „Comisia este de părere că ...”, alineatul (3) „Comisia crede că ...”.

3.1.5 În circumstanțele actuale, CESE sprijină sugestia Comisiei și invită la realizarea unei audieri publice cu toate părțile interesate, dar care să nu se dilueze într-o dezbatere mai largă privind acquis-ul comunitar în materie de protecție a consumatorilor, referitor la care a fost difuzat foarte recent un voluminos studiu tehnic de aproape 800 de pagini ⁽⁷⁾, precum și Cartea verde a Comisiei ⁽⁸⁾.

3.1.6 Având în vedere modul în care se derulează lucrările la cadrul comun de referință ⁽⁹⁾, CESE se îndoiește de faptul că ar fi mai avantajos sau recomandabil ca revizuirea prezentei directive să depindă de încheierea lucrărilor, de consultările și de deciziile care vor fi luate în final cu privire la ansamblul acquis-ului comunitar în materia dreptului de consum, chiar și în ultima versiune prescurtată prezentată de Comisie ⁽¹⁰⁾.

3.1.7 CESE recomandă să fie eventual regândită natura juridică a instrumentului comunitar care va fi utilizat în viitoarea revizuire a directivei, în cazul în care se consideră că pot fi îndeplinite condițiile pentru ca schimbările esențiale în această materie să fie făcute cel mai eficient prin intermediul unui regulament ⁽¹¹⁾, păstrând obiectivul esențial al acestuia — restabilirea echilibrului și a egalității între părțile implicate, așa cum trebuie să fie cazul în tranzacțiile comerciale încheiate față în față.

3.2 Observații specifice

3.2.1 Observațiile/comentariile Comisiei cu privire la directivă sunt de două tipuri:

⁽⁷⁾ „EC Consumer Law Compendium — Comparative Analysis”, prof. dr. Hans Schulte-Nolke, dr. Christian Twigg-Flesner și dr. Martin Ebers, 12 decembrie 2006, Universitatea Bielefeld (elaborat de Comisia Europeană în cadrul Contractului de prestări de servicii nr 17.020100/04/389299: „Annotated Compendium including a comparative analysis of the Community consumer acquis”).

⁽⁸⁾ COM(2006) 744 final din 8.2.2007, cu privire la care s-a constituit deja un grup de studiu al CESE pentru pregătirea avizului pe această temă, al cărui raportor va fi dl ADAMS.

⁽⁹⁾ A cărei necesitate este pusă în discuție de unele dintre cele mai bune teorii recente (cf. *The need for a European Contract. Law — Empirical and Legal Perspectives*, JAN SMITS, Europa Law Publishing, Groningen, 2005).

⁽¹⁰⁾ De fapt, dintre cele 22 de instrumente juridice comunitare inițiale identificate de Comisie în mai 2003, domeniul de aplicare al revizuirii a fost acum restrâns la doar 8 directive.

⁽¹¹⁾ Opțiunea pentru un regulament va permite depășirea diverselor situații relatate de Comisie în care directiva privind vânzarea la distanță nu a fost transpusă sau a fost incorect transpusă, de exemplu în ceea ce privește articolul 4 alineatul (2) privind principiul loialității, articolul 6 privind termenul de rambursare în exercitarea dreptului de retractare și situațiile de excludere a dreptului de retractare. Un asemenea regulament ar putea acoperi domenii cum sunt definirea conceptelor, aplicarea acestora la bunuri materiale și persoane și excepțiile corespunzătoare, structura, conținutul și domeniul informațiilor și momentul furnizării acestora, exercitarea și consecințele dreptului de retractare, executarea contractului și modalitățile de plată, precum și principiile de loialitate aplicabile în special în domeniul comerțului.

a) privind redactarea/structura

b) privind punerea în aplicare

A) Chestiuni de redactare/structură

3.2.2 În ceea ce privește chestiunile de redactare/structură a directivei, CESE este de acord cu următoarele:

a) unele concepte și definiții trebuie să facă obiectul revizuirii pentru o mai bună precizare a sensului ⁽¹²⁾;

b) termenele și modalitățile de comunicare a informațiilor anterioare trebuie să fie mai bine enunțate, pentru a se evita apariția unor interpretări divergente;

c) armonizarea unor dispoziții cu directiva privind practicile comerciale nelocale ⁽¹³⁾;

d) mai buna informare privind prețurile serviciilor cu tarife majore;

e) necesitatea unei mai bune descrieri, clasificări și definiri a naturii termenului de retractare („cool down”), în dubla lui funcție de „metodă de protecție a voinței contractuale pentru asigurarea deplinului consimțământ al consumatorului” și de „sanționare pentru nerespectarea formalităților pe care furnizorul trebuie să le îndeplinească pentru a-și îndeplini obligația de informare” ⁽¹⁴⁾, în comparație cu conceptele similare, dar diferite din punct de vedere juridic, de „drept la un timp de gândire” („warm up”), drept de retractare și drept de reziliere;

f) de asemenea, se impune uniformizarea termenului, a modului său de calcul, a consecințelor (în special a celor financiare), a exercitării acestui drept (rambursare, returnare etc.), prejudiciul rezultat din excluderea sa, expresă sau tacită, din contracte și excepțiile de la regulă ⁽¹⁵⁾;

⁽¹²⁾ De exemplu, noțiunile de „sistem de vânzare”, „operator de tehnică de comunicare la distanță”, „drepturi privind bunurile imobiliare”, cu un accent deosebit asupra „proprietății în regim de indiviziune pe timp limitat (time share)”, „circuite frecvente și regulate”, „transport”, inclusiv închirierea de automobile, „circumstanțe specifice”, „asistență durabilă” etc.

⁽¹³⁾ Directiva 2005/29/CE din 11 mai 2005, JO L 149, 11.6.2006; Avizul CESE, JO C 108, 30.4.2004.

⁽¹⁴⁾ Cf. Cristine AMATO, „Per un diritto europeo dei contratti con i consumatori”, p. 329, Gruffé Editore, Milano, 2003.

⁽¹⁵⁾ Este important de amintit că, atunci când a aprobat Directiva 97/7/CE, Consiliul a făcut o declarație prin care invita Comisia să examineze posibilitatea de armonizare a metodei de calcul a termenului de gândire existent în directivele privind protecția consumatorilor.

g) necesitatea de a revizui în special excluderea „licitațiilor”, având în vedere că, în diversele traduceri și tradiții legislative naționale, nu numai că aceeași expresie are semnificații juridice diferite ⁽¹⁶⁾, dar și că „licitațiile realizate prin Internet pun probleme speciale, care nu erau cunoscute la momentul elaborării directivei ⁽¹⁷⁾”.

3.2.3 CESE nu este însă de acord cu Comisia cu privire la:

- a) excluderea de la bun început a serviciilor financiare dintr-o directivă unică privind vânzările la distanță ⁽¹⁸⁾;
- b) oportunitatea menținerii distincției dintre directivele privind „vânzările la distanță” și „comerțul electronic”, dată fiind parțiala suprapunere de conținut și existența unor soluții contradictorii pentru anumite aspecte esențiale ale dispozițiilor juridice privind unele situații identice de facto ⁽¹⁹⁾, care pare să se explice doar prin faptul că „originea” internă a textelor juridice nu este aceeași sau nu a existat o coordonare corespunzătoare între servicii.

3.2.4 CESE recomandă, de asemenea, ca Comisia să încerce să simplifice și să facă mai accesibile și mai ușor de înțeles dispozițiile privind vânzările la distanță, care sunt împrăștiate în diferite acte.

B) Chestiuni privind punerea în aplicare

3.2.5 În ceea ce privește punerea în aplicare a directivei și pe baza cunoștințelor dobândite de Comisie din experiențele anumitor state membre, CESE susține în ansamblu observațiile Comisiei, dar consideră că trebuie efectuate studii mai aprofundate pentru a dispune de o imagine exhaustivă, și nu doar fragmentară, a situațiilor de divergență/incompatibilitate în transpunerea/interpretarea directivei în toate statele membre.

De aceea, invită Comisia ca, după analizarea răspunsurilor la chestionar, să întreprindă un astfel de studiu și să informeze asupra rezultatelor acestuia.

⁽¹⁶⁾ De exemplu, conceptul de „leilão” (licitație) în portugheză nu se referă la același lucru din punct de vedere juridic ca nici unul dintre termenii „vente aux enchères”, „auction” și „vendita all'asta” din limbile franceză, engleză și italiană.

⁽¹⁷⁾ Prin importanța sa, cf. articolului profesorului Gerard Spindler de la Universitatea din Göttingen, *„Internet-Auctions versus Consumer Protection: The Case of the Distant Selling Directive”*, în German Law Journal, 2005 Vol. 06 nr. 3, pp. 725 și următoarele.

⁽¹⁸⁾ După cum s-a subliniat, de altfel, deja în avizul referitor la propunerea privind vânzarea la distanță de servicii financiare (aviz CESE publicat în JO C 169/43, 16.6.1999), raportor: dl Manuel Ataíde Ferreira. Acesta a fost și opinia Parlamentului European la cele două lecturi.

⁽¹⁹⁾ Avizul 2000/31/CE din 8 iunie 2000 (JO L 178, 17.7.2000); aceasta a fost, de altfel, și opinia exprimată în avizul privind directiva publicată în JO C 169/36 din 16.6.1999, raportor: dl Harald Glatz.

Comitetul adaugă că Comisia nu a furnizat încă datele statistice care ar permite evaluarea ponderii relative a vânzărilor la distanță către consumatori în ansamblul tranzacțiilor transfrontaliere și a volumului lor în raport cu tranzacțiile cu consumatori din fiecare stat membru, aceste elemente neputând fi deduse cu obiectivitatea necesară din datele cele mai recente ale Eurobarometrului ⁽²⁰⁾, ele fiind, cu toate acestea, indispensabile pentru stabilirea criteriilor de includere și de evaluare a corectitudinii excluderilor prevăzute în directivă.

3.2.6 CESE privește cu îngrijorare poziția adoptată de Comisie atunci când, pe de o parte, identifică diverse probleme la nivelul transpunerii directivei și, pe de altă parte, își exprimă îndoiala cu privire la relevanța lor pentru încrederea consumatorilor, afirmând că nu va face modificări și neanunțând măsuri mai energice cu privire la problemele de transpunere.

3.2.7 Prin urmare, în ceea ce privește domeniul de aplicare al Directivei 1997/7/CE, Comisia însăși recunoaște că excluderile prevăzute au fost transpuse în mod diferit în statele membre și că este necesar să fie reanalizate unele dintre aceste excluderi, motiv pentru care CESE invită Comisia să ia inițiative mai concrete în acest domeniu.

3.2.8 În ceea ce privește efectele utilizării „clauzei minimale”, CESE nu este de acord cu Comisia că toate situațiile inventariate de aceasta ar fi consecința unei aplicări incorecte a clauzei din articolul 14.

3.2.8.1 CESE consideră că, dimpotrivă, în general, discrepanțele întâlnite, care sunt reale, nu sunt consecința utilizării necorespunzătoare a clauzei minimale, ci a unor deficiențe deja semnalate în modul de concepere, de formulare și de transpunere/traducere a directivei.

3.2.8.2 CESE consideră că, de fapt, clauza minimală, care permite statelor membre să depășească cerințele comunitare prevăzute în directivele de armonizare minimală, întotdeauna cu respectarea tratatului, cum prevăd dispozițiile articolului 153, constituie un instrument util, care asigură un nivel înalt de protecție a consumatorilor, permițând luarea în considerare a specificului cultural, social și judiciar al fiecărui sistem național.

3.2.8.3 Cu toate acestea, CESE preconizează că, chiar și în cazul în care este asigurat efectiv un grad mai înalt de protecție a consumatorilor, anumite dispoziții juridice va trebui să facă obiectul armonizării totale, de preferință chiar al unui regulament, ca o garanție a uniformității lor, ceea ce s-ar putea aplica și directivei care face obiectul prezentului aviz.

⁽²⁰⁾ Cf. Special Eurobarometer 252, *„Consumer protection in the Internal Market”*, septembrie 2006, la cererea DG SANCO și coordonat de DG COMUNICARE, ale cărui date permit totuși extragerea unor indicații privind tendințele generale ale orientărilor consumatorilor în contextul realizărilor comunitare în domeniul construirii pieței interne.

C) Chestiuni omise

3.2.9 CESE consideră că există și alte chestiuni care ar merita reconsiderate în cadrul unei revizuirii a directivei și care nu au fost abordate în comunicare.

3.2.10 Acestea sunt, în special:

- a) oportunitatea revizuirii directivei privind vânzările la distanță de servicii financiare în paralel și simultan cu prezenta directivă, CESE manifestându-și astfel în mod clar dezacordul cu conținutul Comunicării Comisiei din 6 aprilie 2006 (COM(2006) 161 final);
- b) menținerea caracterului „exclusiv” al utilizării tehnicilor de comunicare la distanță în locul conceptului de „prevalență” (articolul 2 alineatul (1));
- c) natura juridică a propunerii de încheiere a unui contract ca invitație de a cumpăra și caracterul esențial al termenilor și caracteristicilor sale ca elemente constitutive ale obiectului contractului de vânzare-cumpărare;
- d) întregul sistem de „sarcină a probei”, pe care directiva nu îl reglementează sau nu îl reglementează bine, făcând trimitere la principiile generale de drept ale statelor membre aplicabile contractelor cu consumatorii, cu excepția cazului în care este utilizat mecanismul inversiunii, prevăzut la articolul 11 alineatul (3);
- e) menținerea relațiilor cu „consumatorii” — independent de discuția privind corectarea definiției, cu care Comitetul nu este de acord — ca obiectiv unic al directivei, în condițiile în care subiectul în discuție se referă, în general, la un anumit tip de vânzări, cu anumite caracteristici, și nu în mod exclusiv la destinatarul acestora, cum, de altfel, este în mod corect prevăzut în directiva privind comerțul electronic;
- f) clarificarea a ceea ce se înțelege prin „mijloace de comunicare la distanță” și „sistem organizat de vânzare la distanță” și necesitatea studierii mai aprofundate a justificării menținerii acestui criteriu și a motivelor care îndreptățesc excluderea protecției speciale în cazul consumatorilor care încheie contracte la distanță cu furnizori care utilizează numai sporadic aceste mijloace;
- g) menținerea excluderii, care nu pare justificată, din domeniul său de aplicare a excursiilor organizate și a proprietății în regim de indiviziune pe timp limitat (time share), precum și a vânzării de produse alimentare la distanță;
- h) absența serviciilor post-vânzare și a garanțiilor comerciale de pe lista de informații prealabile care trebuie furnizate consumatorilor, care trebuie revizuită în conformitate cu directiva privind garanțiile ⁽²¹⁾;
- i) regimul dreptului de uzufruct, al obligației de păstrare și conservare și al riscului de dispariție sau deteriorare a obiectului în timpul perioadei de retractare și în timpul transportului, fie de la furnizor la consumator, fie invers, în cazul returnării, independent de motiv (retractare sau obiect necorespunzător, cu defect sau stricat), în corelație cu dispozițiile directivei privind garanțiile;
- j) problema limbii contractelor, care nu ar trebui să rămână o chestiune „de competența statelor membre” (considerentul 8);
- k) definirea „zilei lucrătoare” în dreptul comunitar, esențială pentru calcularea uniformă a termenelor, în special în cazul vânzărilor transfrontaliere, sau pur și simplu stabilirea tuturor termenelor în zilele calendaristice consecutive;
- l) forma comunicării exercitării dreptului de retractare — indiferent dacă se cere sau nu o confirmare de primire a comunicării —, cu consecințele juridice respective;
- m) prevenirea riscurilor de neîndeplinire a contractului și regimul de neîndeplinire punctuală sau de îndeplinire parțială a obligațiilor de livrare a bunurilor sau de prestare a serviciilor ⁽²²⁾;
- n) menținerea exceptării bunurilor confecționate conform indicațiilor consumatorului;
- o) necesitatea acordării unei atenții sporite analizei fenomenului în creștere al negocierii prin telefon fix și mobil (m-commerce), inclusiv posibilității de instituire a unui sistem general de „opt-in”, pentru protejarea împotriva ofertelor nesolicitate;

⁽²¹⁾ Directiva 1999/44/CE din 25 mai 1999 (JO L 171, 7.7.1999). CESE arătase deja în avizul său privind propunerea de directivă privind vânzările la distanță că ar trebui oferite informații consumatorilor cu privire la existența unor modalități de garanție, în special în cazul neîndeplinirii sau întârzierii în îndeplinirea contractului.

⁽²²⁾ CESE și-a exprimat deja poziția în acest domeniu în avizul referitor la directiva privind vânzările la distanță, atrăgând atenția Comisiei cu privire la necesitatea reafirmării protecției pentru interesele financiare și prevenirii riscurilor care rezultă din neîndeplinirea contractului, de exemplu prin impunerea unor penalizări. CESE a propus, de asemenea, ca întreprinderile din acest sector să creeze un fond de garantare pentru a acoperi aceste situații.

- p) referirea, în dispozițiile directivei, la chestiuni legate de contrafacere, de certificarea bunurilor și de protejarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe, care, în cadrul vânzărilor la distanță, sunt în mod special problematice;
- q) extinderea obligațiilor de informare la toate părțile interesate, în special la grupurile de consumatori mai vulnerabili, ca, de exemplu, minori, persoane în vârstă sau persoane cu handicap, așa cum prevede deja directiva privind practicile comerciale neloiale;
- r) necesitatea de a prevedea un sistem de sancționare eficient și suficient de disuasiv pentru prevenirea neîndeplinirii obligațiilor prevăzute în directivă.

3.2.11 CESE consideră că examinarea adecvată a acestor probleme este fundamentală pentru atingerea obiectivului directivei de a garanta consumatorilor de bunuri și servicii achiziționate la distanță o protecție echivalentă cu cea asigurată în contractele încheiate față în față.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 78/855/CEE a Consiliului privind fuziunile societăților comerciale pe acțiuni și a Directivei 82/891/CEE a Consiliului privind divizarea societăților comerciale pe acțiuni, în ceea ce privește obligația de a prezenta un raport elaborat de un expert independent, în caz de fuziune sau divizare

COM(2007) 91 final — 2007/0035 (COD)

(2007/C 175/08)

La 29 martie 2007, Consiliul, în conformitate cu articolul 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 3 mai 2007. Raportor unic: dna Sánchez Miguel.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 143 voturi pentru, 26 voturi împotriva și 12 abțineri.

1. Introducere

1.1 Propunerea de modificare prezentată de Comisie privind reglementările în materie de fuziuni și divizări ale societăților comerciale pe acțiuni se înscrie în cadrul programului de modernizare a dreptului societăților comerciale și de îmbunătățire a gestionării întreprinderilor în Uniunea Europeană. ⁽¹⁾ Propunerea prevede un plan de acțiune menit să introducă pe termen scurt, mediu și lung o amplă modificare legislativă, mergând dincolo de definitivarea propunerilor de directivă aflate în dezbatere.

1.2 De asemenea, în general, în anexa III a Programului de acțiune pentru reducerea sarcinilor administrative în UE ⁽²⁾ se identifică zece propuneri concrete „de acțiune rapidă”, menite să reducă sarcinile minore, fără a periclita nivelul de protecție conferit de legislație. Acesta este și obiectivul propunerii în

dezbatere, care se limitează la a elimina obligativitatea elaborării raportului de expertiză asupra proiectelor de fuziune sau divizare, în cazul în care „toți” acționarii sunt de acord.

1.3 Este utilă menționarea ca precedent a articolului 8 alineatul (4) din Directiva 2005/56/CE privind fuziunile transfrontaliere ale societăților comerciale pe acțiuni ⁽³⁾, care stabilește că raportul de expertiză nu este obligatoriu atunci când toți asociații hotărăsc în consecință. În același context, ultima modificare a Directivei 77/91/CEE privind constituirea societăților comerciale și menținerea și modificarea capitalului acestora ⁽⁴⁾, introduce două noi articole, 10a și 10b, care prevăd posibilitatea de a se renunța la raportul de expertiză în cazul unui aport care nu este în numerar, atunci când se întrunesc o serie de condiții care să garanteze valoarea reală a bunurilor aportate.

⁽¹⁾ Comunicarea Comisiei către Consiliu și Parlamentul European COM(2003) 284 final.

⁽²⁾ COM(2007) 23 final.

⁽³⁾ JO L 310, 25.11.2005, p. 1.

⁽⁴⁾ Directiva 2006/68/CE JO L 264, 25.9.2006.

2. Conținutul propunerii

2.1 Scopul acestei modificări a directivelor privind fuziunile și divizarea societăților comerciale pe acțiuni este armonizarea conținutului acestora cu cel al directivei privind fuziunile transfrontaliere, în ceea ce privește participarea experților la întocmirea raportului proiectului atât de fuziune, cât și de divizare, cu condiția ca totalitatea acționarilor și deținătorilor de titluri de conferă drept de vot să fi hotărât acest lucru.

3. Observații privind propunerea

3.1 CESE observă cu interes procesul de simplificare și, în special, cel de reducere a sarcinilor administrative ale întreprinderilor europene. În acest sens interpretează Comitetul conținutul propunerii, care oferă garanții speciale acționarilor prin impunerea obligativității de unanimitate în ceea ce privește renunțarea la raportul de expertiză în caz de fuziune sau de divizare.

3.2 Cu toate acestea, Comitetul constată că există probleme, în special în ceea ce privește fuziunea marilor societăți, generate de diversitatea acționarilor lor, majoritatea acestora fiind investitori. Lipsa unei gestiuni directe a acțiunilor poate periclita situația acționarilor minoritari, care se văd obligați să accepte acordurile adoptate de entitățile care le gestionează titlurile. Cu toate că reglementările în vigoare prevăd dreptul de a se opune și de a se separa în caz de dezacord în ceea ce privește rezultatele economice ale operațiunilor menționate, în special în cazul schimbului de acțiuni, exercitarea acestui drept va fi îngreunată de lipsa raportului de expertiză asupra proiectului de fuziune.

3.3 În acest sens, Comitetul consideră că salariații societăților și creditorii se află într-o poziție de vulnerabilitate, dată fiind incertitudinea pe care o poate crea lipsa unei evaluări obiective elaborate sub responsabilitatea experților. Creditorii ale căror creanțe nu sunt garantate își pot exercita dreptul de a se opune după publicarea ofertelor de fuziune. Cu toate acestea, trebuie ținut seamă de faptul că nici directiva privind fuziunile, nici cea privind divizarea nu reglementează drepturile salariaților, în timp ce directiva privind fuziunile transfrontaliere le acordă dreptul de participare (articolul 16), ceea ce permite obținerea unor mai bune rezultate prin intermediul canalelor de informare corespunzătoare.

3.4 Pentru a fi eficientă, legislația trebuie să garanteze drepturile tuturor părților implicate în operațiunile juridice (în acest caz, în fuziuni sau scindări), întrucât complexitatea acestor operațiuni impune promovarea unor instrumente care să le

conferă transparență și care să nu creeze conflicte între diversele părți afectate. Eliminarea raportului de expertiză prin acordul tuturor acționarilor ar trebui să se realizeze în condițiile prevăzute în acest sens în articolul 10a din Directiva 2006/68/CE, și anume, atunci când patrimoniile sunt constituite din valori mobiliare transferabile, instrumente ale pieței monetare sau bunuri evaluate recent de experți independenți, întrucât valoarea poate fi estimată și verificată în conformitate cu reglementările în materie.

4. Concluzii

4.1 CESE constată că propunerea de modificare a directivelor privind fuziunile și divizarea societăților comerciale pe acțiuni se înscrie pe linia reducerii sarcinilor administrative care afectează întreprinderile europene. Cu toate acestea, recomandă să se aibă în vedere faptul că acest tip de operațiuni juridice se realizează cel mai adesea în cadrul marilor societăți de capital, în care acționarii, fie ei administratori sau investitori, au interese divergente. Interesul acționarilor investitori este de a obține maxima rentabilitate de pe urma schimbului de acțiuni.

4.2 Modificarea propusă trebuie să urmărească interesul general al tuturor părților implicate în operațiunile de fuziune și divizare. În acest sens, evaluarea experților asigură o mai mare transparență și fiabilitate a ofertelor incluse în proiectul de fuziune sau divizare, în măsura în care sunt elaborate sub propria lor responsabilitate și stabilesc criteriile obiective pentru conținutul proiectelor respective.

4.3 De asemenea, Comitetul consideră că intervenția experților este reglementată de articolele 10, 10a și 10b din cea de-a doua directivă, care prevăd faptul că renunțarea la raportul de expertiză este condiționată de existența unor valori evaluate recent și care pot fi verificate.

4.4 Pe de altă parte, Comitetul consideră că trebuie luat în considerare conținutul celei de-a zecea directive, nu numai pentru că a fost publicată recent, ci și deoarece se adaptează mai bine noilor criterii stabilite de dreptul societăților comerciale în materie de protecție a intereselor, nu numai ale acționarilor și creditorilor, ci și ale salariaților, care fac parte din structura întreprinderii. În acest sens, Comitetul consideră că este necesară extinderea conținutului propunerii, în conformitate cu articolul 16 din directiva menționată, întrucât aceasta răspunde mai bine nevoii de armonizare a legislațiilor naționale în materie de fuziuni sau divizări.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

ANEXĂ

la avizul Comitetului Economic și Social European

Următoarele propuneri de amendamente, votate în bloc, au fost respinse în timpul dezbaterilor, dar au obținut o pătrime din voturile exprimate:

1) Se elimină punctul 3.2:

„3.2 Cu toate acestea, Comitetul constată că există probleme, în special în ceea ce privește fuziunea marilor societăți, generate de diversitatea acționarilor lor, majoritatea acestora fiind investitori. Lipsa unei gestiuni directe a acțiunilor poate periclita situația acționarilor minoritari, care se văd obligați să accepte acordurile adoptate de entitățile care le gestionează titlurile. Cu toate că reglementările în vigoare prevăd dreptul de a se opune și de a se separa în caz de dezacord în ceea ce privește rezultatele economice ale operațiunilor menționate, în special în cazul schimbului de acțiuni, exercitarea acestui drept va fi îngreunată de lipsa raportului de expertiză asupra proiectului de fuziune.”

Expunere de motive

Propunerea de modificare a directivelor privind fuziunile și divizarea societăților comerciale pe acțiuni are ca scop armonizarea conținutului acestora cu cel al directivei privind fuziunile transfrontaliere, în ceea ce privește participarea experților la întocmirea raportului proiectului atât de fuziune, cât și de divizare, în situația în care totalitatea acționarilor și deținătorilor de titluri ce conferă drept de vot au hotărât acest lucru. Propunerea de simplificare a procedurilor contribuie la promovarea eficienței și competitivității întreprinderilor, fără a limita protecția recunoscută acționarilor minoritari și creditorilor societății.

Atâta timp cât există unanimitate, problemele ridicate la punctul 3.2 nu mai sunt valabile. Entitățile gestionare ale titlurilor au fost alese de acționari tocmai în ideea apărării intereselor lor. Astfel, nu se pune problema luării unor decizii ce vin în contradicție cu interesele acționarilor minoritari, existând și acordul acestora.

2) Se elimină punctul 3.3:

„3.3 În acest sens, Comitetul consideră că salariații societăților și creditorii se află într-o poziție de vulnerabilitate, dată fiind incertitudinea pe care o poate crea lipsa unei evaluări obiective elaborate sub responsabilitatea experților. Creditorii ai căror creanțe nu sunt garantate își pot exercita dreptul de a se opune după publicarea ofertelor de fuziune. Cu toate acestea, trebuie ținut seamă de faptul că nici directiva privind fuziunile, nici cea privind divizarea nu reglementează drepturile salariaților, în timp ce directiva privind fuziunile transfrontaliere le acordă dreptul de participare (articolul 16), ceea ce permite obținerea unor mai bune rezultate prin intermediul canalelor de informare corespunzătoare.”

Expunere de motive

În ceea ce privește punctul 3.3, trebuie precizat faptul că atât fuziunea, cât și divizarea sunt probleme specifice ale societății comerciale. Creditorii au dreptul irevocabil și recunoscut de a-și exercita dreptul de opoziție, din momentul în care se publică oferta/proiectul de fuziune. Reglementarea propusă de către Comisie nu se referă la eliminarea acestui drept, ci la simplificarea procedurilor. În ceea ce privește drepturile angajaților, faptul că există sau nu există un proiect și o evaluare făcută de către experți nu afectează cu nimic situația acestora, mai mult, costurile necesare pentru realizarea raportului de expertiză, uneori destul de mari, rămân disponibile pentru eventuale îmbunătățiri ale condițiilor de muncă și ale drepturilor salariale.

3) Se elimină punctul 3.4:

„3.4. Pentru a fi eficientă, legislația trebuie să garanteze drepturile tuturor părților implicate în operațiunile juridice (în acest caz, în fuziuni sau scindări), întrucât complexitatea acestor operațiuni impune promovarea unor instrumente care să le confere transparență și care să nu creeze conflicte între diversele părți afectate. Eliminarea raportului de expertiză prin acordul tuturor acționarilor ar trebui să se realizeze în condițiile prevăzute în acest sens în articolul 10a din Directiva 2006/68/CE, și anume, atunci când patrimoniile sunt constituite din valori mobiliare transferabile, instrumente ale pieței monetare sau bunuri evaluate recent de experți independenți, întrucât valoarea poate fi estimată și verificată în conformitate cu reglementările în materie.”

Expunere de motive

Punctul 3.4 din proiectul de aviz invocă articolul 10a din Directiva 2006/68/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 septembrie 2006 de modificare a Directivei 77/91/CEE a Consiliului în ceea ce privește constituirea societăților comerciale pe acțiuni și menținerea și modificarea capitalului acestora, care nu se aplică în speță și care nu este modificat de propunerea de directivă. Articolul 10a din Directiva 2006/68/CE reglementează situația efectuării anterioare a unei evaluări juste de către un expert independent recunoscut și posibilitatea unei reevaluări ulterioare, la inițiativa și sub responsabilitatea organului administrativ sau de conducere. În absența unei asemenea reevaluări, este recunoscut acționarilor minoritari, care dețin minim 5 % din capitalul subscris, dreptul de a cere evaluarea unui expert independent. Ținând cont că reglementarea se referă la o situație extrem de rară, dar clar definită, respectiv unanimitatea părților tuturor acționarilor, nu se pune problema creării conflictelor între diferitele părți, așa cum este prezentat în cadrul punctul 3.4 din proiectul de aviz.

4) Se elimină punctul 4.1:

~~„4.1 CESE constată că propunerea de modificare a directivelor privind fuziunile și divizarea societăților comerciale pe acțiuni se înscrie pe linia reducerii sarcinilor administrative care afectează întreprinderile europene și din acest considerent, aprobă această reglementare. Cu toate acestea, recomandă să se aibă în vedere că acest tip de operațiuni juridice se realizează cel mai adesea în cadrul marilor societăți de capital, în care acționarii, fie ei administratori sau investitori, au interese divergente. Interesul acționarilor investitori este de a obține maxima rentabilitate de pe urma schimbului de acțiuni.”~~

Expunere de motive

Se va prezenta oral.

5) Se elimină punctul 4.2:

~~„4.2 Modificarea propusă trebuie să urmărească interesul general al tuturor părților implicate în operațiunile de fuziune și divizare; în acest sens, evaluarea experților asigură o mai mare transparență și fiabilitate a ofertelor incluse în proiectul de fuziune sau divizare, în măsura în care sunt elaborate sub propria lor responsabilitate și stabilesc criterii obiective pentru conținutul proiectelor respective.”~~

Expunere de motive

Punctele 4.2, 4.3 și 4.4 se elimină având în vedere aceleași motivații care au fost exprimate pentru eliminarea punctelor 3.2, 3.3 și 3.4.

6) Se elimină punctul 4.3:

~~„4.3 De asemenea, Comitetul consideră că intervenția experților este reglementată de articolele 10, 10a și 10b din cea de a doua directivă care prevede faptul că renunțarea la raportul de expertiză este condiționată de existența unor valori evaluate recent și care pot fi verificate.”~~

Expunere de motive

Punctele 4.2, 4.3 și 4.4 se elimină având în vedere aceleași motivații care au fost exprimate pentru eliminarea punctelor 3.2, 3.3 și 3.4.

7) Se elimină punctul 4.4:

~~„4.4 Pe de altă parte, Comitetul consideră că trebuie luat în considerare conținutul celei de a 10-a directive, nu numai pentru că a fost publicată recent, ci și deoarece se adaptează mai bine noilor criterii stabilite de dreptul societăților în materie de protejare a intereselor, nu numai ale acționarilor și creditorilor, ci și ale salariaților, care fac parte din structura întreprinderii. În acest sens, Comitetul consideră că este necesară extinderea conținutului propunerii, în conformitate cu articolul 16 din directiva menționată, întrucât aceasta răspunde mai bine nevoii de armonizare a legislațiilor naționale în materie de fuziuni sau scindări.”~~

Expunere de motive

Punctele 4.2, 4.3 și 4.4 se elimină având în vedere aceleași motivații care au fost exprimate pentru eliminarea punctelor 3.2, 3.3 și 3.4.

Rezultatul votului:

Voturi pentru: 44

Voturi împotriva: 104

Abțineri: 28

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a Regulamentului nr. 11 privind eliminarea discriminării în materie de tarife și condiții de transport, în aplicarea articolului 79 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene și a Regulamentului (CE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind igiena produselor alimentare

COM(2007) 90 final — 2007/0037 (COD)

(2007/C 175/09)

La 11 mai 2007, Consiliul, în conformitate cu articolul 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social cu privire la propunerea sus-menționată.

Biroul Comitetului Economic și Social European a însărcinat Secțiunea pentru piața unică, producție și consum cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă.

Având în vedere caracterul urgent al lucrărilor, Comitetul Economic și Social European l-a numit pe dl Gkofas raportor general în cadrul celei de-a 436-a sesiuni plenare din 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai) și a adoptat prezentul aviz în unanimitate.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Propunerea transmisă CESE se referă la modificarea a două regulamente: pe de o parte, Regulamentul nr. 11 privind eliminarea discriminării în materie de tarife și condiții de transport, în aplicarea articolului 79 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene și, pe de altă parte, Regulamentul (CE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind igiena produselor alimentare.

1.2 În ceea ce privește politicile comunitare privind „o mai bună legiferare”, CESE consideră că este extrem de important și de necesar să se reducă costurile administrative impuse întreprinderilor de legislația existentă, deoarece este vorba despre un element esențial pentru îmbunătățirea competitivității acestora și realizarea obiectivelor Agendei Lisabona. Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Examinarea strategică a programului pentru o mai bună legiferare în Uniunea Europeană” și Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „Program de acțiune pentru reducerea costurilor administrative în Uniunea Europeană” contribuie în mod cert la realizarea acestui obiectiv.

1.3 Prima modificare se referă la Regulamentul nr. 11. Acest regulament a fost adoptat cu mult timp în urmă și urmărește eliminarea discriminării în materie de tarife și condiții de transport, în aplicarea articolului 79 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene. CESE aprobă eliminarea obligației de furnizare a datelor privind itinerariile, distanțele, tarifele și alte condiții de transport, precum și autorizația de utilizare a borderourilor de expediere pentru a furniza date privind celelalte cerințe care se referă la actualul document de transport, dat fiind că acest lucru permite reducerea costurilor administrative inutile, fără a reduce nivelul informațiilor esențiale disponibile.

1.4 Prin urmare, CESE aprobă modificarea Regulamentului nr. 11, în special eliminarea articolului 5, precum și modificarea

care prevede eliminarea celui de-al cincilea și celui de-al șaselea paragraf de la articolul 6 alineatul (1). CESE aprobă, de asemenea, modificarea privind eliminarea celui de-al treilea paragraf de la articolul 6 alineatul (2) și înlocuirea alineatului (3) de la articolul menționat cu următorul text: „Atunci când documentele existente, cum ar fi borderourile de expediere sau orice alt document de transport, conțin toate datele prevăzute la alineatul (1) și permit, în raport cu sistemele de înregistrare și de contabilitate ale transportatorilor, realizarea verificării complete a tarifelor și condițiilor de transport, astfel încât formele de discriminare prevăzute la articolul 75 alineatul (1) din tratat să poată fi eliminate sau evitate, transportatorii nu au obligația de a introduce noi documente”.

1.5 CESE aprobă modificarea Regulamentului nr. 852/2004, care are drept scop exceptarea anumitor întreprinderi de la cerința prevăzută la articolul (5) alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 852/2004, dat fiind că aceste întreprinderi trebuie să se conformeze tuturor celorlalte cerințe ale regulamentului menționat. În temeiul articolului 5 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 852/2004, toate acele întreprinderi, care sunt în principal întreprinderi mici și care își vând produsele direct consumatorului final, în special brutăriile, măcelăriile, băcăniile, standurile din piețe, restaurantele și barurile, pe scurt microîntreprinderile în sensul Recomandării 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii din domeniul alimentar, introduc, aplică și mențin una din procedurile permanente bazate pe principiile analizei riscurilor și punctelor critice de control (*Hazard analysis and critical control points* — HACCP).

1.6 Cu toate acestea, CESE consideră că exceptarea de care beneficiază întreprinderile menționate anterior, care își vând produsele direct consumatorului final, și anume brutăriile, măcelăriile, băcăniile, standurile din piețe, restaurantele și barurile, trebuie extinsă la întreprinderile mici definite în Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii din domeniul alimentar.

1.7 În ceea ce privește modificarea articolului 5 din Regulamentul 852, va fi necesară adoptarea a doi parametri, extinzându-se aplicarea dispozițiilor acestuia și la întreprinderile mici (categorie definită, în mod evident, ca având cel mult 50 de salariați — efectiv prea numeros pentru a beneficia de exceptarea de la procedurile HAACP) sau, în cazul în care acestea sunt incluse în domeniul de aplicare al regulamentului, introducându-se dispoziții și limite specifice pentru întreprinderile din sectorul alimentară.

1.8 Primul parametru ar putea fi obligația de a respecta cu scrupulozitate normele de igienă și cerințele specifice, astfel cum acestea sunt descrise la articolul 4 din Regulamentul 852/2004, precum și de a forma personalul, aceste două elemente fiind suficiente pentru a garanta igiena produselor alimentare, facilitând, în același timp, sarcina întreprinderilor de a face față obligațiilor juridice.

1.9 Din aceeași preocupare de a excepta micile întreprinderi din sectorul alimentară (cele care, în mod evident, au, prin definiție, mai puțin de 50 de salariați), cel de-al doilea parametru, complementar, ar putea fi că, în cazul specific al acestor întreprinderi, numărul de persoane care muncesc la prepararea produselor (bucătării-atelier) nu va putea fi mai mare de 10 pe fiecare schimb. Întreprinderea va avea obligația de a trece în prealabil într-un tabel numele persoanelor care se ocupă de prepararea hranei.

1.10 Prin introducerea distincției, dar și a clarificării conceptuale menționate anterior, sunt respectate dispozițiile Recomandării 2003/361/CE, stabilindu-se, în cazul specific al întreprinderilor din sectorul alimentară, cum ar fi brutăriile, măcelăriile, băcăniile, standurile din piețe, restaurantele și barurile, limitele de producție și de persoane care lucrează în fiecare schimb, astfel încât să fie respectate condițiile necesare de protecție și conservare a sănătății publice.

2. Introducere

2.1 Comisia invită CESE să prezinte un aviz cu privire la două regulamente: Regulamentul nr. 11 privind eliminarea discriminării în materie de tarife și condiții de transport, în aplicarea articolului 79 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene și Regulamentul (CE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind igiena produselor alimentare.

2.2 În ceea ce privește Regulamentul nr. 11 privind eliminarea discriminării în materie de tarife și condiții de transport, în aplicarea articolului 79 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, propunerea examinează posibilitatea de a elimina cerințele devenite caduce și de a le modifica pe altele, obiectivul fiind minimizarea costurilor administrative impuse întreprinderilor. În mod concret, la articolul 5 se solicita întreprinderilor de transport (precum și guvernelor statelor membre) să furnizeze date privind tarifele și condițiile de transport înainte de 1 iulie 1961. Articolul 6 alineatul (1) din regulament impune prezentarea unui document de transport care să conțină mai multe tipuri de informații privind expeditorul și natura bunurilor transportate, locul de origine și de destinație a bunurilor, precum și itinerariul sau distanța de

parcurs, inclusiv punctele de trecere a frontierelor, după caz. Acestea din urmă pot fi eliminate, dat fiind că nu mai sunt indispensabile pentru atingerea obiectivelor regulamentului. Articolul 6 alineatul (2) al treilea paragraf impune transportatorului obligația de a păstra un exemplar în care sunt trecute tarifele și condițiile de transport, precum și celelalte costuri și, după caz, risturnele și toate celelalte condiții. Acest paragraf poate fi eliminat, dat fiind că datele respective sunt astăzi disponibile în sistemul de contabilitate. Articolul 6 alineatul (3) va conține o trimitere explicită la borderourile de expediere, care sunt foarte bine cunoscute și adesea utilizate în sectorul transporturilor terestre. Această trimitere îmbunătățește certitudinea juridică pentru întreprinderile de transport, deoarece precizează că aceste borderouri de expediere sunt suficiente în cazul în care conțin toate datele necesare în conformitate cu articolul 6 alineatul (1).

2.3 O altă „acțiune rapidă” se referă la Regulamentul (CE) nr. 852/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind igiena produselor alimentare. Obiectivul este exceptarea întreprinderilor mici din sectorul alimentară care pot controla igiena alimentară prin simpla aplicare a celorlalte cerințe ale Regulamentului (CE) nr. 825/2004 de la obligația de a introduce, aplica și menține una sau mai multe proceduri permanente bazate pe principiile analizei riscurilor și punctelor critice de control (HACCP). Această exceptare se aplică microîntreprinderilor care vând preponderent produse alimentare direct consumatorului final.

3. Observații generale

3.1 CESE aprobă modificarea Regulamentului nr. 11 privind eliminarea discriminării în materie de tarife și condiții de transport, în aplicarea articolului 79 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene. Această modificare examinează eventuala eliminare a cerințelor caduce, precum și amendarea anumitor cerințe în scopul minimizării costurilor administrative impuse întreprinderilor.

3.2 CESE consideră că, la modificarea Regulamentului (CE) nr. 825/2004, este necesar să se țină seama și de întreprinderile mici, în sensul Recomandării 2003/361/CE din 6 mai 2003. Practica demonstrează că este necesar un anumit grad de flexibilitate pentru aceste întreprinderi.

3.3 Este necesar să se recunoască faptul că, la fel ca în cazul microîntreprinderilor, nici pentru anumite întreprinderi mici nu este posibilă definirea criteriilor HACCP. Pot fi definite doar puncte critice de control (PCC), în special deoarece păstrarea documentelor este dificilă și îngreunează exagerat sarcina care apasă asupra întreprinderilor.

3.4 În sensul Recomandării 2003/361/CE, microîntreprinderile sunt întreprinderi cu un număr de maxim 10 salariați și a căror cifră de afaceri nu depășește 2 milioane de euro. Această definiție ar putea fi corectă în ceea ce privește numărul de salariați ai întreprinderilor din anumite state membre. Cu toate acestea, cifra de afaceri de 2 milioane de euro este, păstrând proporțiile, exagerată în raport cu numărul de salariați corespunzător din statele membre respective.

3.5 În definiția întreprinderilor formulată în Recomandarea 2003/361/CE nu se face nici o distincție între întreprinderi — și anume dacă este vorba despre întreprinderi din sectorul alimentar sau despre întreprinderi comerciale —, nici măcar în ceea ce privește activele: de fapt, criteriul cifrei de afaceri de 2 milioane de euro a fost adăugat în special pentru întreprinderile comerciale, deoarece o întreprindere comercială formată din numai 3 persoane poate depăși o cifră de afaceri de 1,5 milioane de euro, cel puțin în unele state membre. Această definiție, care este inacceptabilă, a fost corectată doar pentru un anumit tip de întreprinderi. În consecință, este logic, cel puțin în sensul prezentului aviz, să se aibă în vedere faptul că nu se poate considera că întreprinderile din sectorul alimentar stabilite în diferite state membre sunt microîntreprinderi dacă și numai dacă au mai puțin de 10 salariați și o cifră de afaceri care nu depășește 2 milioane de euro. Există state membre în care se lucrează în două schimburi în întreprinderile din sectorul alimentar, ceea ce face ca numărul salariaților să depășească cu ușurință 10 persoane, în timp ce, evident, cifra de afaceri este mult inferioară sumei de 500 000 de euro.

4. Observații specifice

4.1 CESE consideră că trimiterea pe care o face textul examinat la Recomandarea 2003/361/CE privind definirea întreprinderilor, în special atunci când este vorba despre aplicarea HACCP, trebuie să se aplice potrivit unei abordări total diferite.

4.2 În ceea ce privește modificarea articolului 5 din Regulamentul 852, va fi necesară adoptarea a doi parametri, extinzându-se aplicarea dispozițiilor acestuia și la întreprinderile mici (categorie definită, în mod evident, ca având cel mult 50 de salariați — efectiv prea numeros pentru a beneficia de exceptarea de la procedurile HACCP) sau, în cazul în care acestea sunt incluse în domeniul de aplicare al regulamentului, introducându-se dispoziții și limite specifice pentru întreprinderile din sectorul alimentar.

4.3 Primul parametru ar putea fi obligația de a respecta cu scrupulozitate normele de igienă și cerințele specifice, astfel cum acestea sunt descrise la articolul 4 din Regulamentul 852/2004, precum și de a forma personalul, aceste două elemente fiind suficiente pentru a garanta igiena produselor alimentare, facilitând, în același timp, sarcina întreprinderilor de a face față obligațiilor juridice.

4.4 Din aceeași preocupare de a excepta micile întreprinderi din sectorul alimentar (cele care, în mod evident, au, prin definiție, mai puțin de 50 de salariați), cel de-al doilea parametru, complementar, ar putea fi că, în cazul specific al întreprinderilor precum brutării, măcelării, băcăniile, standuri din piețe, restaurante și baruri, numărul de persoane care muncesc la prepararea produselor (bucătării-atelier) nu va putea fi mai mare de 10 pentru fiecare schimb. Întreprinderea va avea obligația de a trece în prealabil într-un tabel numele persoanelor care se ocupă de prepararea hranei.

4.5 Prin introducerea distincției, dar și a clarificării conceptuale menționate anterior, sunt respectate dispozițiile Recomandării 2003/361/CE, stabilindu-se, în cazul specific al întreprinderilor din sectorul alimentar, cum ar fi brutăriile, măcelăriile, băcăniile, standurile din piețe, restaurantele și barurile, limitele de producție și de persoane care lucrează în fiecare schimb, astfel încât să fie respectate condițiile necesare de protecție și conservare a sănătății publice.

4.6 În special, la articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 852/2004, CESE consideră că este necesară adăugarea următoarei teze:

4.6.1 „Fără a aduce atingere celorlalte cerințe ale regulamentului, alineatul (1) poate fi modificat astfel încât întreprinderile mici din sectorul alimentar, brutăriile, măcelăriile, băcăniile, standurile din piețe, restaurantele și barurile, în sensul Recomandării 2003/361/CE care are rol de clarificare, să fie menționate și în exceptarea de la aplicarea HACCP, cu condiția respectării cu scrupulozitate a normelor de igienă și a cerințelor specifice, astfel cum acestea sunt descrise la articolul 4 din Regulamentul 852/2004, precum și a cerințelor de formare a personalului, elemente suficiente pentru a garanta igiena produselor alimentare, facilitând, în același timp, sarcina întreprinderilor de a face față obligațiilor juridice. Condiția esențială care trebuie respectată este conservarea sănătății publice.”

4.6.2 „De asemenea, pentru ca întreprinderile mici din sectorul alimentar, brutăriile, măcelăriile, băcăniile, standurile din piețe, restaurantele și barurile — întreprinderi care, în mod evident, au, prin definiție, mai puțin de 50 de salariați — să fie exceptate, va trebui respectat următorul parametru complementar: în special în cazul acestor întreprinderi, numărul de persoane care lucrează la prepararea produselor (bucătării-atelier) nu trebuie să fie mai mare de 10 pe fiecare schimb”.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele
al Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la instalarea de echipamente de iluminare și semnalizare luminoasă pe tractoarele agricole sau forestiere pe roți

COM(2007) 192 final — 2007/0066 (COD)

(2007/C 175/10)

La 11 mai 2007, Consiliul, în conformitate cu articolul 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Comitetul, fiind de părere că elementele de conținut ale propunerii sunt satisfăcătoare în totalitate și că nu dorește să facă nici un comentariu în acest sens, în cadrul celei de-a 436-a sesiuni plenare din 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai) a hotărât să dea aviz favorabil textului propus, cu 162 voturi pentru, 1 vot împotriva și 8 abțineri.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind exporturile și importurile de produse chimice periculoase

COM(2006) 745 final — 2006/0246 (COD)

(2007/C 175/11)

La 21 decembrie 2006, Consiliul, în conformitate cu articolele 133 și 175 alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 8 mai 2007. Raportor: dl Pezzini.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 148 voturi pentru, 2 voturi împotriva și o abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul Economic și Social European (CESE) a sprijinit dintotdeauna rolul activ al Comisiei Europene în realizarea și punerea în aplicare a Convenției de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză pentru produse chimice și pesticide periculoase comercializate la nivel internațional, precum și a Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (POP).

1.2 Comitetul consideră că este necesară o abordare armonizată din partea Comisiei pentru ameliorarea protecției sănătății umane și a mediului în țările importatoare, mai ales în țările în curs de dezvoltare, și că este necesară utilizarea unor mecanisme

flexibile, clare și transparente, bazate pe proceduri fluide și omogene, pentru a garanta, fără costuri suplimentare administrative și fără întârzieri, o informare adecvată cu privire la țările care importă substanțe chimice periculoase.

1.3 Comitetul consideră că dispozițiile mai severe prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 304/2003, anulat de Curtea de Justiție din cauza lipsei unui temei juridic corect, reluate în noua propunere de regulament, sunt fundamentale pentru securitatea globală și gestiunea produselor chimice periculoase.

1.4 Comitetul aprobă obiectivul Comisiei de a profita de ocazia oferită de rectificarea temeiului juridic al regulamentulului pentru a întări eficacitatea dispozitivului comunitar și

securitatea juridică, în strânsă legătură cu Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 privind legislația produselor chimice (REACH), care va intra în vigoare în iunie 2007.

1.5 Comitetul consideră că noua legislație ar trebui să prevadă, pe de o parte, elaborarea de ghiduri practice pentru punerea în aplicare și de documentație informativă și, pe de altă parte organizarea de acțiuni formative pe baza normelor comunitare, destinate mai ales funcționarilor vamali, de către responsabilii serviciilor Comisiei și, în special, ai Centrului comun de cercetare (JRC — Joint Research Centre).

1.5.1 Comitetul subliniază importanța utilizării limbii țării importatoare în etichetele și fișele tehnice.

1.6 Comitetul aprobă călduros posibilitatea începerii exporturilor cu titlu provizoriu și continuarea în același timp a procedurilor pentru obținerea consimțământului explicit.

1.7 Comitetul consideră că sistemele de control vamal și o cooperare totală între autoritățile vamale și autoritățile naționale desemnate (AND) pentru punerea în aplicare a regulamentului sunt elemente-cheie pentru ca mecanismele propuse să funcționeze în mod eficient, corect și transparent.

1.8 Comitetul subliniază că îmbunătățirile propuse pentru Nomenclatura Combinată și punerea la punct a unei versiuni a bazei de date EDEXIM, destinată autorităților vamale, trebuie completate prin acțiuni de informare și de formare sistematice și armonizate la nivel comunitar.

1.8.1 În acest sens, Comitetul consideră că resursele financiare și umane de care dispun serviciile Comisiei și, în special, cele ale JRC, sunt absolut insuficiente dat fiind că acestea ar trebui să asigure:

- punerea la punct a măsurilor armonizate de informare și de formare și a orientărilor pentru diferitele categorii de utilizatori;
- exactitatea fișelor tehnice de securitate pentru utilizatorii intermediari și finali, în special pentru lucrători;
- dialogul cu țările importatoare despre asistența tehnică acordată acestora, în special cu țările în curs de dezvoltare și cu o economie în tranziție;
- conștientizarea crescută, în cadrul societății civile, a riscurilor existente și a modului de prevenire a acestora.

2. Expunere de motive

2.1 Comitetul și-a exprimat deja aprobarea ⁽¹⁾ pentru obiectivele și mecanismele prevăzute de Convenția de la Rotterdam ⁽²⁾ care stabilea o procedură de consimțământ prealabil pentru exporturile și importurile de produse chimice periculoase, îmbunătățind în același timp accesul la informații și prevăzând în acest domeniu asistență tehnică acordată țărilor în curs de dezvoltare.

2.2 Comitetul și-a însușit poziția statelor membre conform căreia, „este indicat să se depășească dispozițiile convenției pentru a acorda cu adevărat asistență țărilor în curs de dezvoltare ⁽³⁾”.

2.3 Regulamentul (CE) nr. 304/2003 privind exporturile și importurile de produse chimice periculoase, adoptat la 18 ianuarie 2003 și intrat în vigoare la 7 martie 2003, avea ca obiectiv principal punerea în aplicare a Convenției de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză pentru produse chimice și pesticide periculoase comercializate la nivel internațional.

2.3.1 Cu toate acestea, anumite dispoziții din acest regulament depășeau prevederile convenției.

2.4 În special, regulamentul stabilește că este necesar ca exportatorul să notifice exportul unuia din produsele chimice menționate în acest regulament, înainte de efectuarea acestuia, autorității naționale desemnate din statul membru al cărui cetățean este. După ce se verifică dacă notificarea este completă, aceasta se transmite Comisiei, care o înregistrează în baza de date EDEXIM ca notificare de export comunitar, precizând produsul exportat și țara importatoare.

2.5 În același mod, în cazul unui import în UE al unui produs chimic care provine dintr-o țară terță, Comisia primește o notificare a exportului care urmează să fie efectuat, trimite o confirmare de primire a notificării și înregistrează notificarea în baza de date EDEXIM.

2.6 În general, Comisia este însărcinată cu garantarea aplicării efective a regulamentului. Cu alte cuvinte, Comisia trebuie să administreze notificările de export și import.

⁽¹⁾ Avizul CESE din 20.6.2002 privind propunerea de regulament al Consiliului privind exporturile și importurile de produse chimice periculoase (JO C 241, 7.10.2002, p. 50).

⁽²⁾ Convenția de la Rotterdam, semnată la 11 septembrie 1998 și intrată în vigoare la 24 februarie 2004, reglementează exporturile și importurile anumitor produse chimice și pesticide periculoase și se bazează pe principiul fundamental al consimțământului prealabil în cunoștință de cauză (procedura APS, în engleză PIC — *prior informed consent*) din partea importatorului unui produs chimic. Peste 30 de produse chimice fac în prezent obiectul procedurii APS prevăzute de convenție.

⁽³⁾ Cf. avizului menționat în nota de subsol nr. 1.

2.7 Procedura comunitară de notificare a exporturilor se aplică în prezent la aproximativ 130 de produse chimice și grupuri de produse/substanțe enumerate în anexa I, partea 1, la Regulamentul (CE) nr. 304/2003 ⁽⁴⁾.

2.8 Regulamentul prevede de asemenea obligații clare cu privire la ambalaj și etichetare.

2.9 În caz de încălcare, Regulamentul (CE) nr. 304/2003 prevede în plus și un regim de sancțiuni. Regulamentul precizează că aceste sancțiuni trebuie să fie „eficiente, proporționale și descurajatoare” și stabilite de către statele membre.

2.9.1 De asemenea, Regulamentul (CE) nr. 1907/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind înregistrarea, evaluarea și autorizarea substanțelor chimice, precum și restricțiile aplicabile acestor substanțe chimice (REACH) a fost adoptat la 18 decembrie 2006 și intră în vigoare la 1 iunie 2007 ⁽⁵⁾.

2.10 În hotărârile privind cauzele C-94/03 și C-178/03 (ambele din 10 ianuarie 2006), Curtea de Justiție a Comunităților Europene a indicat că Regulamentul (CE) nr. 304/2003 ar fi trebuit să aibă un temei juridic dublu, și anume articolele 133 și 175 din Tratatul de instituire a CE, nu doar articolul 175 și că, în consecință, regulamentul trebuia să fie anulat. Cu toate acestea, Curtea a precizat că efectele regulamentului vor fi menținute până la adoptarea, într-un termen rezonabil, a unui nou regulament fondat pe baze juridice adecvate.

2.11 Raportul 2003-2005 ⁽⁶⁾, prezentat la 30 noiembrie 2006, în conformitate cu articolul 21 din Regulamentul (CE) nr. 304/2003, examinează următoarele aspecte:

- stadiul punerii în aplicare a regulamentului;
- problemele care au apărut la nivelul diferitelor proceduri;
- modificările necesare pentru ameliorarea eficacității regulamentului.

2.12 În prezent, toate statele membre dispun de legislațiile și sistemele administrative necesare pentru punerea în aplicare și respectarea regulamentului. Până în prezent s-au trimis 2 273 notificări de exporturi (dintre care peste 80 % proveneau din Germania, Regatul Unit, Țările de Jos, Franța și Spania), iar numărul de țări importatoare a crescut de la 70 în 2003 la 101 în 2005.

2.13 Sistemele de control vamal par să fie punctul slab al sistemului. În consecință, este necesară o colaborare mai intensă între autoritățile naționale desemnate și autoritățile vamale și prin intermediul elaborării unui schimb regulat de informații și dispoziții mai clare, mai ales cu privire la obligațiile specifice ale exportatorilor și la utilizarea unor instrumente mai eficiente de control al Nomenclurii Combinată și al Tarifului integrat al Comunităților Europene (TARIC).

⁽⁴⁾ Modificat de Regulamentul (CE) nr. 777/2006 al Comisiei.

⁽⁵⁾ Cf. ITACA, nr. 3 (decembrie 2006) p. 8 — ROMA, Sergio Gigli.

⁽⁶⁾ Cf. COM(2006) 747 din 30 noiembrie 2006.

2.14 Comitetul aprobă necesitatea unei abordări armonizate din partea Comisiei în vederea ameliorării protecției sănătății umane și a mediului din țările importatoare, în special țările în curs de dezvoltare, precum și necesitatea utilizării unor mecanisme optimizate, clare și transparente, bazate pe proceduri fluide și omogene care să permită furnizarea într-un mod corespunzător, fără costuri administrative suplimentare și fără întârzieri, a informațiilor adecvate țărilor importatoare privind exporturile de produse și substanțe chimice periculoase provenind din UE.

3. Propunerea Comisiei

3.1 Pe lângă rectificarea temeiului juridic care a constituit cauza anulării Regulamentului (CE) nr. 304/2003, prezenta propunere introduce mai multe modificări cu privire la punctele următoare:

- noi temeuri juridice;
- noi definiții. Este necesar să se extindă definiția termenului „exportator” și să se rectifice termenul de „preparat”;
- o nouă procedură de consimțământ explicit;
- întărirea controalelor vamale;
- noi reguli de comitologie ⁽⁷⁾.

4. Observații generale

4.1 Comitetul reafirmă acordarea întregului său sprijin strategiilor comunitare în favoarea dezvoltării durabile, inclusiv cadrului voluntar SAICM, ⁽⁸⁾ și subliniază că este necesară o abordare preventivă a gestiunii produselor chimice în scopul prevenirii efectelor negative ale acestora asupra sănătății umane și a mediului, așa cum a afirmat deja de nenumărate ori ⁽⁹⁾ în cadrul contribuției sale la adoptarea legislației REACH.

4.2 În acest scop, CESE a susținut introducerea sistemului REACH, în special obligația impusă întreprinderilor producătoare, importatoare sau utilizatoare, de a pregăti documentația privind substanțele chimice pentru înregistrare și pentru o evaluare inițială a riscurilor. Din această cauză, CESE a sprijinit crearea unui sistem european de înregistrare și a unui organ comunitar însărcinat cu administrarea acestuia ⁽¹⁰⁾.

4.2.1 În contextul comunicărilor prevăzute de reglementările specifice privind produsele chimice periculoase, CESE invită Comisia să reexamineze lista produselor periculoase pentru sănătatea umană și mediu și să le înlocuiască prin produse și preparate mai puțin periculoase, în cazul în care asemenea produse au fost preparate și testate în cadrul cercetării și inovației tehnologice.

⁽⁷⁾ Cf. Deciziei 1999/468/CE, modificată în iulie 2006.

⁽⁸⁾ SAICM (Strategic Approach to International Chemicals Management — Abordarea strategică a managementului internațional al produselor chimice).

⁽⁹⁾ Cf. Aviz CESE 524/2004 și 850/2005 privind legislația din domeniul substanțelor chimice (REACH) (JO C 112, 30.4.2004 și JO C 294, 25.11.2005).

⁽¹⁰⁾ Cf. Aviz CESE 524/2004, punctul 3.1 (JO C 112, 30.4.2004).

4.3 CESE a sprijinit dintotdeauna rolul activ al Comisiei Europene în realizarea și punerea în aplicare a Convenției de la Rotterdam privind procedura APS de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză pentru produsele chimice și pesticidele periculoase comercializate la nivel internațional, precum și a Convenției de la Stockholm privind poluanții organici persistenți (POP) care vizează eliminarea producției și utilizarea anumitor produse chimice, printre care 9 tipuri de pesticide. De altfel, Comitetul a avut recent ocazia de a elabora un aviz în acest domeniu ⁽¹¹⁾.

4.4 Comitetul consideră că dispozițiile mai severe prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 304/2003, anulat de Curtea de Justiție din cauza lipsei unui temei juridic corect, reluate în noua propunere de regulament ⁽¹²⁾, sunt fundamentale pentru securitatea globală și gestiunea produselor chimice periculoase.

4.5 Pe de altă parte, Comitetul consideră că este necesar să se modifice dispozițiile reglementare în scopul de a remedia lacunele operaționale și dificultățile de punere în aplicare menționate în raportul 2003-2005.

4.6 În consecință, Comitetul susține obiectivul Comisiei de a profita de rectificarea temeiului juridic al regulamentului conform hotărârii Curții de Justiție (chestiune asupra căreia acesta s-a pronunțat deja într-un aviz precedent ⁽¹³⁾) pentru îmbunătățirea eficacității legislației comunitare prin garantarea unei transparențe mai mari și a securității juridice, atât pentru exportatori, cât și pentru importatori.

4.7 CESE consideră că este necesar să se asigure certitudinea juridică, claritatea și transparența noului regulament prin îmbunătățirea definițiilor termenilor „exportator”, „preparat” și „produs chimic care fac obiectul procedurii APS”.

4.8 Pentru a contribui la procesul de simplificare a birocrației, precum și la accelerarea termenelor, CESE susține pe deplin posibilitatea de a începe exporturile cu titlu provizoriu și continuarea în același timp a procedurilor pentru obținerea consimțământului explicit, precum și posibilitatea derogării de la obligația de consimțământ în cazul exportului de produse chimice în țările membre ale OCDE.

4.9 De asemenea, Comitetul subliniază necesitatea ca cererile de consimțământ și de reexaminare periodică a acestuia să fie introduse prin intermediul Comisiei în scopul evitării suprapunerilor și duplicărilor, precum și a neînțelegerilor și a nesiguranței în țările importatoare. CESE consideră că resursele financiare și umane de care dispun serviciile Comisiei și, în special, cele ale JRC în acest scop este necesar să fie astfel definite încât să garanteze mai ales elaborarea de măsuri de informare și de formare, de ghiduri și fișe tehnice de securitate pentru diferitele categorii de utilizatori, precum și dialogul cu țările importatoare, în special țările în curs de dezvoltare, în scopul identificării și clarificării problemelor legate de notificările de import și export.

4.9.1 Având în vedere gravitatea accidentelor de muncă provocate adeseori de substanțele chimice periculoase și ținând seama și de convențiile internaționale ale OIM în acest sens ⁽¹⁴⁾, Comitetul subliniază importanța furnizării în limba maternă a țării importatoare a informațiilor conținute pe etichete și în fișele tehnice de securitate, în beneficiul consumatorilor intermediari și finali, în special cei care își desfășoară activitatea în agricultură și în IMM-uri.

4.10 Comitetul consideră că sistemele de control vamal și o cooperare totală între autoritățile vamale și autoritățile naționale desemnate (AND) pentru punerea în aplicare a regulamentului sunt elemente-cheie pentru ca mecanismele propuse să funcționeze în mod eficient, corect și transparent. Îmbunătățirile propuse, care constau în includerea de „semnale de avertizare” în Nomenclatura Combinată și în dezvoltarea unei versiuni a bazei de date EDEXIM destinată în mod specific autorităților vamale trebuie completate prin acțiuni de informare și de formare sistematice și armonizate la nivel comunitar.

4.11 Comitetul consideră că este necesar ca noua legislație să prevadă elaborarea de ghiduri practice de punere în aplicare și de documentație informativă, precum și organizarea de acțiuni de formare pe baza standardelor comunitare, în special pentru noile state membre.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹¹⁾ Cf. aviz NAT/331, CESE 23/2007 (JO C 93, 27.4.2007).

⁽¹²⁾ Conform dispozițiilor comunitare, exportul oricărui produs chimic/paraziticid interzis sau strict reglementat în UE, precum și a componentelor acestora, este necesar să fie însoțit de o notificare și de obținerea consimțământului explicit al importatorului. Această regulă se aplică produselor care satisfac condițiile necesare pentru procedura de notificare APS, chiar dacă acestea sunt în afara sferei de aplicare a convenției și nu sunt printre produsele supuse deja procedurii APS.

⁽¹³⁾ Cf. nota 1, punctul 5.10.

⁽¹⁴⁾ Cf. articolele 7 și 8 din Convenția internațională a OIM nr. 170 din 1990 privind siguranța utilizării produselor chimice și Convenției internaționale a OIM nr. 174 privind prevenirea incidentelor industriale majore, 1993, articolele 9, 10 și 22.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare

COM(2006) 388 final — 2006/0136 COD

(2007/C 175/12)

La 15 septembrie 2006, Consiliul, în conformitate cu articolul 37 alineatul (2) și articolul 152 alineatul (4) litera (b) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 8 mai 2007. Raportor: dl Van Oorschot.

În cea de-a 436-a sesiune plenară din 30 și 31 mai 2007 (ședința din 31 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 65 voturi pentru, 1 vot împotriva și 1 abținere.

1. Rezumatul concluziilor și recomandărilor

1.1 CESE salută propunerea Comisiei de elaborare a unui nou regulament privind introducerea pe piață a produselor fitofarmaceutice (fungicide, insecticide, erbicide și altele, destinate agriculturii și horticulturii).

1.2 Pe lângă introducerea pe piață a unor produse fitosanitare sigure și de bună calitate, o altă prioritate maximă este utilizarea durabilă și sigură a acestor produse. CESE apreciază faptul că, în paralel cu propunerea de regulament în dezbatere, Comisia a prezentat o propunere de directivă care reglementează utilizarea durabilă a produselor fitosanitare.

1.3 CESE constată că motivele invocate în propunere pun un accent puternic pe prevenirea și limitarea efectelor negative ale produselor fitosanitare asupra omului și asupra mediului. Comitetul estimează că este esențială prevenirea efectelor negative ale produselor fitosanitare asupra mediului și asupra omului. CESE subliniază că, din perspectiva durabilității, este necesar să se țină seama în mod echilibrat și de interesele economice. Pe lângă interesul crescut arătat produselor provenite din agricultura ecologică, majoritatea consumatorilor sunt astăzi interesați în special de produse de bună calitate, care, în plus, să fie disponibile tot timpul anului și la un preț acceptabil. În acest context, siguranța în utilizare a produsului constituie o condiția *sine qua non*. Aceasta cere multe eforturi în lanțul de valori al producției agricole. În acest scop, este absolut necesar ca produsele fitosanitare sigure și de bună calitate să fie disponibile în cantitate suficientă.

1.4 CESE este preocupat de introducerea unor criterii de autorizare pentru produsele fitosanitare pe baza proprietăților intrinseci ale substanțelor active și de consecințele acestora pentru inovarea de produse noi și de mai bună calitate. În caz de aplicare strictă, este posibil ca o substanță care nu îndeplinește unul dintre criterii să nu obțină autorizația, deși reprezintă o îmbunătățire din perspectiva tuturor celorlalte criterii. CESE

pledează pentru o evaluare a riscurilor ținând seama în mai mare măsură de utilizarea reală și de expunere.

1.5 CESE este de părere că propunerea de omologare la nivel zonal și de recunoaștere reciprocă constituie un prim pas către o armonizare europeană totală a autorizațiilor. CESE sugerează ca recunoașterea reciprocă a autorizațiilor să devină posibilă între zone, atunci când este vorba despre țări (vecine) care dispun de condiții climatice și agricole similare.

1.6 CESE este de acord cu principiul unei evaluări comparative a produselor fitosanitare care conțin substanțe susceptibile de înlocuire. CESE pledează totuși pentru o frecvență mai redusă a evaluării și pentru aplicarea perioadei normale de protecție a datelor în cazul acestor substanțe, în vederea menținerii unei anumite voințe, din partea industriei, de a realiza investiții în aceste substanțe și în vederea prevenirii, în acest fel, a strangulărilor din domeniul agronomic.

1.7 În opinia CESE, propunerea nu conține suficiente stimulente în ceea ce privește omologarea produselor fitosanitare pentru utilizări minore. CESE propune două măsuri de îmbunătățire: în primul rând, sugerează crearea unui sistem prin care primul solicitant să beneficieze de o durată cu atât mai lungă de protecție a datelor cu cât sunt adăugate mai multe utilizări minore și, în al doilea rând, invită Comisia să faciliteze elaborarea unei liste actualizate care să includă toate utilizările (minore) omologate, pentru uzul statelor membre.

2. Introducere

2.1 Observații generale

2.1.1 Produsele fitosanitare sunt utilizate în scopul protecției și în interesul sănătății plantelor. Ele permit agricultorilor să-și crească randamentul și flexibilitatea producției. Acest lucru oferă garanția producerii fiabile de produse (alimentare) sigure, la prețuri accesibile, în regiunea proprie.

2.1.2 Cea mai mare parte a consumatorilor europeni sunt din ce în ce mai exigenți în ceea ce privește calitatea alimentelor și disponibilitatea acestora pe tot parcursul anului. Aceștia consideră siguranța alimentelor o condiție absolută și o evidență a vieții zilnice. Acest lucru creează importante provocări pentru lanțul producției agricole. Este necesar să fie disponibilă o gamă suficient de largă de produse fitosanitare sigure și de bună calitate pentru a putea răspunde exigențelor acestei mari grupe de consumatori.

2.1.3 Nu este totuși mai puțin adevărat că utilizarea produselor fitosanitare poate avea repercusiuni asupra ecosistemelor agricole, poate prezenta pericole pentru sănătatea utilizatorilor, poate influența calitatea alimentelor și poate produce efecte nefaste asupra sănătății consumatorilor, în special atunci când reziduuri nocive de produse fitosanitare rămân în alimente din cauza utilizării incorecte a acestor produse (de o manieră care nu este conformă cu bunele practici).

2.2 Cadrul de reglementare

2.2.1 Propunerea de regulament în dezbatere include înlocuirea prezentei Directivei 91/414/CEE privind introducerea pe piață a produselor de uz fitosanitar, care este menită să prevină riscurile la sursă prin intermediul unei proceduri complete de evaluare a riscurilor fiecărei substanțe active și a produselor care o conțin, înainte de a fi autorizată comercializarea și utilizarea acestora.

2.2.2 Propunerea cuprinde, de asemenea, abrogarea Directivei 79/117/CEE, în vigoare în prezent, privind interzicerea introducerii pe piață și folosirii produselor fitosanitare care conțin anumite substanțe active.

2.2.3 Cadrul comunitar de reglementare referitor la produsele fitosanitare include și Regulamentul (CE) nr. 396/2005 al Parlamentului European și al Consiliului privind conținuturile maxime aplicabile reziduurilor de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrana de origine vegetală și animală pentru animale și de modificare a Directivei 91/414/CEE a Consiliului, care stabilește conținuturile maxime ale reziduurilor pentru substanțele active din produsele agricole.

2.2.4 Propunerea de regulament este prezentată împreună cu o propunere de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de instituire a unui cadru comunitar de acțiune pentru utilizarea durabilă a pesticidelor [COM(2006) 373 final]. Obiectivul este reglementarea utilizării și distribuirii pesticidelor în măsura în care aceste etape nu sunt prevăzute în propunerea de regulament în dezbatere.

2.3 Contextul propunerii

2.3.1 Ca urmare a evaluării Directivei 91/414/CEE realizată de Comisie, Parlamentul European și Consiliul au solicitat în 2001 reevaluarea directivei cu scopul:

- de a stabili criteriile de autorizare a substanțelor active;
- de a întări criteriile de autorizare a substanțelor cu risc înalt;
- de a institui o procedură simplificată pentru substanțele cu risc scăzut;
- de a introduce principiul evaluării comparative și al substituirii;
- de a îmbunătăți recunoașterea reciprocă prin crearea unor zone de omologare pentru produsele fitosanitare.

2.3.2 După o perioadă de consultare intensă (5 ani) a părților interesate și o analiză de impact, Comisia și-a prezentat, în iulie 2006, propunerea de revizuire a Directivei 91/414/CEE. Comisia a decis să înlocuiască directiva cu un regulament, în vederea simplificării și armonizării crescute a legislațiilor statelor membre UE.

2.4 Rezumatul propunerii de regulament

2.4.1 Lista pozitivă a substanțelor active se stabilește la nivel comunitar de către Comitetul permanent pentru lanțul alimentar și sănătatea animală. Autorizarea substanțelor active se efectuează pe baza unei serii de criterii clare, menite să asigure un nivel sporit de protecție a omului, a animalului și a mediului.

2.4.2 În cursul evaluării unei substanțe active, trebuie să existe cel puțin o utilizare sigură pentru utilizator și consumator și trebuie să nu poată fi constatat nici un efect inacceptabil asupra mediului. Se stabilesc termene clare pentru diversele faze ale evaluării și luării deciziilor privind autorizarea substanțelor active.

2.4.3 Statele membre păstrează responsabilitatea pentru omologarea națională a produselor fitosanitare, care trebuie să se bazeze pe lista substanțelor active autorizate.

2.4.4 În cursul evaluării naționale a dosarelor de omologare, statele membre sunt obligate să utilizeze criterii uniforme și să țină seama de circumstanțele naționale, acolo unde este cazul.

2.4.5 În ceea ce privește substanțele cu risc scăzut și normal, Comisia prevede un sistem de „omologare la nivel zonal”, care instituie obligația recunoașterii reciproce a autorizațiilor pentru produse fitosanitare. Pe baza acestui sistem, un stat membru din una dintre cele trei zone climatice propuse (Comisia împarte UE în trei zone) inițiază evaluarea cererii de omologare națională a unei substanțe. Aceasta nu trebuie omologată decât în statele membre în care producătorul său a depus o cerere de recunoaștere reciprocă a autorizației.

3. Observații generale

3.1 Importanța produselor fitosanitare pentru o aprovizionare de calitate cu alimente în UE

3.1.1 Preambulul documentului în dezbatere enumeră considerațiile care au dus la propunerea de regulament. Este necesar să se precizeze în mod explicit cât este de importantă disponibilitatea în cantitate suficientă a produselor fitosanitare pentru o aprovizionare sigură și de bună calitate cu produse alimentare a unui consumator atât de exigent cum este consumatorul european.

3.2 Autorizații provizorii în anumite condiții

3.2.1 Documentul în dezbatere nu prevede posibilitatea ca un stat membru să acorde o autorizație provizorie la nivel național. Acest lucru poate avea drept consecință întârzierea introducerii pe piață a substanțelor îmbunătățite în raport cu situația în vigoare. Comisia încearcă să remedieze această situație prevăzând termene mai scurte, care să permită înregistrarea mai rapidă a noilor substanțe pe lista pozitivă.

3.2.2 CESE propune să se includă în regulament posibilitatea emiterii unei autorizații provizorii la nivel național, în cazurile în care termenele stabilite sunt depășite din cauza unor întârzieri administrative și este îndeplinită obligația care decurge din Regulamentul (CE) nr. 396/2005 privind conținuturile maxime de reziduuri.

4. Observații specifice

4.1 Abordarea riscurilor în aplicarea condițiilor de autorizare

4.1.1 Articolul 4 din propunere se referă la criteriile de autorizare a substanțelor active și, în acest sens, face trimitere la anexa II. În cazul aplicării stricte a criteriilor, este posibil ca anumite substanțe active să nu fie autorizate din cauza unei singure proprietăți, dat fiind faptul că toate criteriile trebuie întotdeauna îndeplinite simultan.

4.1.2 Astfel de criterii de autorizare pentru produsele fitosanitare, care se bazează în exclusivitate pe proprietățile intrinseci ale substanțelor lor active și care nu țin seama nici de utilizarea reală, nici de expunere, subminează principiul luării deciziilor pe baza evaluărilor de risc. Efectul va fi dispariția treptată de pe piață a unei serii de produse/utilizări existente, care ar putea fi utile atunci când este necesar să se dispună de un număr mai mare de produse.

4.1.3 Astfel, articolul 4 se opune introducerii pe piață a produselor reinnoite care nu ar corespunde cerințelor unui singur criteriu, chiar dacă demonstrează o îmbunătățire a tuturor criteriilor. CESE nu poate fi de acord cu o astfel de abordare, întrucât aceasta frânează în mod inutil inovația care poate duce la apariția de substanțe noi și mai bune. Comitetul este de părere că este necesar să se recurgă la criteriul de autorizare intrinseci doar pentru identificarea candidaților la înlocuire și nu

pentru respingerea de la bun început a produselor, fără o evaluare aprofundată.

4.2 Extinderea omologării zonale și recunoașterea reciprocă

4.2.1 CESE este de părere că sistemul de omologare zonală și de recunoaștere reciprocă constituie un pas important către un sistem european complet armonizat pentru introducerea pe piață a produselor fitosanitare.

4.2.2 Introducerea unei recunoașteri reciproce obligatorii a autorizațiilor în statele membre ale aceleiași zone, în paralel cu procedura normală de omologare la nivel național, permite evitarea dublării eforturilor în statele membre și asigurarea unei disponibilități mai rapide a produselor fitosanitare reinnoite și ecologice.

4.2.3 CESE propune ca recunoașterea reciprocă a autorizațiilor să devină posibilă între zone, atunci când este vorba despre țări vecine care au condiții de producție comparabile.

4.2.4 În cazul utilizărilor în seră sau al tratamentelor după recoltare, Comisia propune o abordare care să prevadă obligația unei recunoașteri reciproce de către toate statele membre, în fiecare dintre zone (articolul 39). CESE este de părere că este necesară extinderea acestui regim la tratamentele aplicate semințelor, ca pilon important al combaterii integrate (IPM).

4.3 Adaptarea evaluării comparative

4.3.1 În ceea ce privește produsele fitosanitare bazate pe substanțe mai critice (susceptibile de a face obiectul unei înlocuiri), statul membru este obligat să procedeze la o evaluare comparativă în cursul celor patru ani care urmează emiterii autorizației (articolul 48). Această evaluare urmărește găsirea unui produs alternativ pentru a putea înlocui produsul mai nociv, cu excepția cazului în care acesta din urmă rămâne util pentru a proteja în continuare plantele în cazul în care acestea dezvoltă rezistență la produs.

4.3.2 În opinia CESE, evaluarea la patru ani, precum și perioada de șapte ani de protecție a dosarului pentru substanțele pentru care se ia în considerare înlocuirea nu oferă o suficientă securitate pentru industrie și vor duce la o retragere prematură a acestor produse de pe piață, ceea ce ar putea avea repercusiuni negative asupra disponibilității suficiente a produselor în cazuri de rezistență și utilizări minore.

4.3.3 CESE pledează totuși pentru o frecvență mai redusă a evaluării și pentru aplicarea perioadei normale de protecție a datelor pentru substanțe pentru care se ia în considerare înlocuirea, în vederea menținerii unei anumite voințe, din partea industriei, de a realiza investiții în aceste substanțe și a prevenirii, în acest fel, a strangulărilor din domeniul agronomic și a strangulărilor ulterioare din lanțul de valori în direcția consumatorului.

4.4 Insuficiența stimulentei pentru utilizările minore

4.4.1 Articolul 49 oferă posibilitatea, în special utilizatorilor profesionali și organizațiilor profesionale, să solicite o extindere a omologării unui produs fitosanitar pentru utilizări minore. Acesta invită, de asemenea, statele membre să mențină o listă actualizată a utilizărilor minore.

4.4.2 CESE apreciază acest articol, dar constată că nu propune suficiente stimulente pentru deținătorii unei autorizații pentru a-i determina să facă eforturi în vederea obținerii de extinderi ale utilizărilor minore.

4.4.3 CESE propune acordarea unui bonus deținătorilor unei autorizații sub forma unei prelungiri a perioadei de protecție a datelor atunci când aceștia sunt primii, după emiterea autorizației, care cer mai multe extinderi ale utilizărilor minore.

4.4.4 CESE propune ca, în locul listei elaborate de fiecare stat membru în conformitate cu articolul 49 alineatul (6), Comisia să alcătuiască și să mențină o listă centrală europeană a utilizărilor minore, care să poată fi consultată de statele membre.

4.5 Informarea

4.5.1 Regulamentul prevede o eventuală obligație de a informa orice vecin care poate fi expus la deriva pulverizării și care a solicitat să fie informat (articolul 30), înaintea utilizării produsului.

4.5.2 CESE estimează că este bine să se dovedească transparență în aplicarea produselor fitosanitare, dar că obligația de informare propusă subminează încrederea în legislația subiacentă introducerii pe piață a acestor produse. Este vorba despre utilizarea unor produse considerate sigure, în vreme ce obligația de informare poate lăsa să se înțeleagă că lucrurile nu stau chiar așa.

4.5.3 În opinia CESE, punerea în aplicare a acestui articol nu asigură înțelegerea reciprocă între utilizatori și vecini, ci, dimpotrivă, poate duce la distrugerea coeziunii sociale din comunitățile rurale, obligația de informare putând crea impresia că produsele utilizate nu sunt sigure. Această dispoziție se dovedește, în consecință, contraproductivă.

Bruxelles, 31 mai 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2003/87/CE pentru a include activitățile de transport aerian în sistemul de comercializare a cotelor de emisie de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității

COM(2006) 818 final — 2006/0304 (COD)

(2007/C 175/13)

La 8 februarie 2007, Consiliul, în conformitate cu articolul 175 alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 8 mai 2007. Raportor: dl Adams.

În cea de a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 31 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 50 voturi pentru, 8 voturi împotriva și 4 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul salută directiva propusă, care prezintă o abordare pragmatică și cântărită atent privind moderarea și compensarea creșterii rapide a volumului gazelor cu efect de seră emise de industria aeronautică.

1.2 Prin includerea sectorului aviației în Sistemul european de comercializare a cotelor de emisii (ETS), sistemul însuși

devine în mod potențial mai puternic și consolidat, ca model de referință pentru lupta împotriva emisiilor de CO₂ la nivel global.

1.3 Propunerea este realistă. Recunoaște existența unor presiuni puternice de natură politică, economică și din partea consumatorilor în vederea continuării dezvoltării călătoriilor cu

avionul și a transportului aerian, utilizând totodată mecanismul de piață al ETS pentru a compensa unul din principalele impacturi externe negative ale industriei aeronautice.

1.4 Cu toate acestea, propunerea are puncte slabe. Viitorul acesteia este legat de ETS, un sistem criticat de mulți factori interesați, sistem care trebuie să-și dovedească eficacitatea și care, la rândul său, depinde de o alocare echitabilă a cotelor de CO₂, de investiții în soluții creative și inovatoare de reducere a nivelului de CO₂, precum și de punerea în aplicare a planurilor de alocare la nivel național de către statele membre.

1.5 CESE salută includerea în sistem a tuturor zborurilor înspre și dinspre Europa în 2012, dar consideră că anul de încercare pentru operatorii europeni ar trebui să fie 2011.

1.6 Se observă că directiva permite includerea în sistem a creditelor flexibile de proiecte „externe” din cadrul mecanismului de punere în aplicare comună sau al mecanismului de dezvoltare nepoluantă (JI/CDM) prevăzute în Protocolul de la Kyoto. Sprijinul acordat pentru reducerea emisiilor de carbon, sistemelor autorizate pentru energii regenerabile/eficiență energetică în țările în curs de dezvoltare este pozitiv, cu condiția să se mențină un sistem strict de audit.

1.7 Comitetul recunoaște că această chestiune este complexă, dar este de părere că propunerea este destul de opacă și nu reușește să explice clar avantajele pe care le oferă. Propunerea face apel, în diferite moduri și la diferite niveluri, la UE în ansamblul ei, la fiecare stat membru, la diferitele sectoare ale industriei și la populație. Trebuie subliniat în special potențialul pozitiv al directivei de a susține și întări ETS. Comitetul consideră, de asemenea, că va fi necesar un sprijin activ și complementar din partea altor servicii ale Comisiei, în special din partea celor responsabile de transporturi, energie și cercetare.

1.8 Prin urmare, CESE recomandă următoarele:

1.8.1 Includerea aviației în ETS să fie utilizată ca o ocazie de a revizui acest sistem, de a corecta greșelile existente și de a întări aspectele slabe pentru a permite dezvoltarea unei adevărate piețe eficiente de comercializare a carbonului — un element esențial în sprijinirea angajamentului UE de reducere a emisiilor de CO₂ cu 20 % până în 2020.

1.8.2 Valoarea maximă propusă a emisiilor să fie redusă la un nivel care să oblige aviația să opereze modificări mai aproape de nivelurile cerute în alte sectoare care sunt deja în sistemul ETS.

1.8.3 Alocarea gratuită a cotelor operatorilor ar trebui eliminată sau redusă semnificativ, iar comercializarea tuturor cotelor sau a majorității acestora ar trebui să se facă prin licitație.

1.8.4 Pentru a asigura că o proporție ridicată din reducerea de emisii are loc pe teritoriul UE, să se aplice o limită comună pentru achizițiile de credite din sistemele JI/CDM.

1.8.5 Să fie avută în vedere o planificare din timp a modului în care efectele directivei vor fi prezentate publicului. Aceasta va contribui nu numai la creșterea sensibilizării în ce privește impactul aviației asupra schimbărilor climatice, ci și la încurajarea transparenței privind implicațiile financiare ale sistemului pentru clienți și operatori și la minimizarea riscului de a se înregistra profituri nejustificate.

1.8.6 Statelor membre ar trebui să li se ceară ca în mod voluntar să compenseze emisiile zborurilor șefilor de stat, șefilor de guvern și miniștrilor, care sunt la ora actuală scutite din motive administrative (zborurile operate, în general, de unități militare), pentru a da un exemplu pozitiv.

1.8.7 De asemenea, cea mai mare prioritate ar trebui acordată continuării lucrului la măsurile de reducere a emisiilor de carbon, altele decât cele prevăzute în ETS. Acestea includ eliminarea obstacolelor juridice la măsurile de impozitare și reglementare, în special pentru carburantul pentru aeronave; limitarea emisiilor de oxizi de azot; îmbunătățirea gestionării traficului aerian și cercetarea privind o eficiență crescută a motoarelor și fuzelajelor.

2. Introducere

2.1 Aviația a fost și rămâne o parte importantă și integrantă a economiei globale în creștere. Sub multe aspecte, dezvoltarea aviației reprezintă un succes. Din 1960, aviația a crescut în fiecare an în medie cu 9 %, ceea ce reprezintă o rată anuală de creștere de 2,4 ori mai mare decât rata de creștere globală a PIB-ului. Această creștere continuă, iar dacă se mențin tendințele actuale, volumul transportului aerian se va dubla până în 2020.

2.2 Acest succes a creat în mod inevitabil probleme, cum sunt dezvoltarea aeroporturilor și impactul local al acestora, dar, în contextul schimbărilor climatice, atenția se îndreaptă din ce în ce mai mult spre modul în care aviația, prin emisiile de gaze cu efect de seră și alte emisii, contribuie la încălzirea climei. Industria aeronautică, ca sector de servicii, produce aproximativ 0,6 % din valoarea economică adăugată a UE, dar produce 3,4 % din emisiile de gaze cu efect de seră (GHG) ale UE. Emisiile produse de aviație în UE au crescut cu 87 % din 1990, în timp ce totalul emisiilor de gaze cu efect de seră din toate sursele în UE au scăzut cu 3 % în aceeași perioadă.

2.3 Zborurile internaționale au fost în mod tradițional excluse de la aplicarea taxelor pe carburant și nu sunt cuprinse în obiectivele Protocolului de la Kyoto. Având în vedere ciclul de viață lung al aeronavelor și posibilitățile de creștere în continuare a eficienței tehnice și de exploatare, creșterea aviației înseamnă că acest sector va duce în continuare la creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră, subminând eforturile făcute în alte sectoare în care au loc reduceri. Deși, în general, aviația a înregistrat îmbunătățiri importante în reglementarea, coordonarea și punerea în aplicare în materie de siguranță și securitate, este dificil să se ajungă la un acord internațional privind chestiunile legate de mediu, care pot să aibă și un impact asupra intereselor comerciale.

2.4 Comisia încearcă să găsească de mai mult timp o modalitate de încurajare sau de punere în aplicare a reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră produse de aviație. În 2005 a adoptat Comunicarea „Reducerea impactului aviației asupra schimbărilor climatice”⁽¹⁾. În aprilie 2006, CESE, în avizul său privind această comunicare⁽²⁾, a ajuns la concluzia că sunt necesare măsuri suplimentare de politică în acest domeniu pentru a controla impactul aviației asupra schimbărilor climatice și a recomandat, între altele, includerea aviației în Sistemul european de comercializare a cotelor de emisii. Poziții similare au adoptat și Consiliul de miniștri ai mediului, Consiliul European și Parlamentul European. Comisia a propus o nouă directivă — care face obiectul prezentului aviz — care include aviația în sistemul comunitar de comercializare a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră.

3. Rezumatul propunerii de directivă

3.1 În introducerea la propunerea de directivă se menționează faptul că, până în 2012, creșterea emisiilor generate de aviație ar putea să anuleze cu mai mult de un sfert din contribuția Uniunii Europene pentru protecția mediului, în cadrul Protocolului de la Kyoto. Ajungerea la un acord la nivel internațional se dovedește dificilă, dar directiva propusă dorește să ofere un model de acțiune la nivel global și este singura inițiativă care oferă această posibilitate.

3.2 Prezenta propunere modifică directiva 2003/87/CE de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Comunității pentru a include aviația în sistemul comunitar. Concluzia studiului de impact care însoțește propunerea este că, deși comercializarea drepturilor de emisii reprezintă soluția cea mai eficientă pentru reducerea impactului aviației asupra climei, impactul măsurilor ar avea „numai un efect redus asupra creșterii estimate a cererii” și, prin urmare, asupra volumului de emisii⁽³⁾. Deci trebuie să se înțeleagă că prezenta propunere nu urmărește limitarea dezvoltării aviației în sine, ci să se asigure că unele din consecințele negative ale aviației asupra mediului sunt compensate prin acțiuni în special în alte sectoare economice.

3.3 Sistemul actual ETS al UE⁽⁴⁾ acoperă aproximativ 12 000 de instalații industriale mari consumatoare de energie, care produc 50 % din totalul de CO₂ din UE. În urma propunerii, liniile aeriene vor primi cote de emisii comercializabile care le dau dreptul să emită anual un anumit nivel de CO₂, cu o valoare superioară definită pe baza nivelului mediu anual al emisiilor din industria aviației în cei trei ani din perioada 2004-2006. Operatorii pot comercializa surplusul de cote sau pot cumpăra cote suplimentare pe piața ETS, de exemplu de la instalațiile industriale care și-au redus emisiile sau de la proiectele de energie nepoluantă din țările terțe în cadrul mecanismelor Protocolului de la Kyoto.

3.4 Directiva propusă va cuprinde emisiile de la zborurile în interiorul UE începând din 2011 și toate zborurile înspre și dinspre aeroporturi UE începând din 2012. Directiva îi are în vedere atât pe operatorii de aeronave UE, cât și pe operatorii străini. Se estimează că, până în 2020, propunerea poate duce la creșterea costului unui bilet de avion dus-întors în interiorul Europei cu 1,8-9 EUR și cu mai mult pentru zborurile pe distanțe lungi, de exemplu cu 8-40 EUR pentru un bilet de avion dus-întors la New York. Impactul foarte redus al unei astfel de majorări asupra industriei aviației, caracterizată prin elasticitatea prețurilor, este motivul pentru care se consideră că influența sistemului asupra creșterii este limitată.

3.5 Trebuie remarcat că Comisia recunoaște că includerea aviației în ETS reprezintă doar una din măsurile posibile care trebuie luate la nivel internațional pentru a lupta împotriva impactului negativ în creștere asupra climei al emisiilor produse de aviație. Comisia sugerează prezentarea unor propuneri cu privire la emisiile de oxizi de azot, ca urmare a unui studiu de impact în 2008. Organizația Internațională a Aviației Civile (ICAO) intenționează, de asemenea, să facă propuneri în acest sens cu ocazia reuniunii sale care va avea loc în septembrie 2007, deși există anumite indicii cu privire la exercitarea unor presiuni pentru a slăbi și submina inițiativa UE.

4. Observații generale

4.1 CESE întâmpină cu satisfacție faptul că includerea aviației în sistemul ETS reprezintă primul pas, la nivel internațional, pentru a face ca transportul aerian să suporte o parte din costurile impactului asupra mediului, pe care le externalizează încă de la începutul său. Includerea operatorilor din afara UE este, de asemenea, binevenită. În plus, sistemul propus va impune ca aeronavele mai puțin eficiente din punctul de vedere al carburantului să folosească un permis de alocare mai mare, ca un stimulent modest în vederea creșterii eficienței tehnice și de exploatare. Deoarece companiile aeriene low-cost au în medie un factor de încărcare cu 10 % mai mare decât companiile tradiționale, propunerea va avea, de asemenea, un impact oarecum mai redus asupra companiilor aeriene low-cost și, în același timp, va încuraja toate companiile aeriene să vândă la preț redus ultimele locuri libere.

⁽¹⁾ COM(2005)459 final, 27.9.2005.

⁽²⁾ NAT/299 — Impactul aviației asupra schimbărilor climatice.

⁽³⁾ Rezumatul studiului de impact, la punctul 5.3.1.

⁽⁴⁾ A se vedea în anexa I o scurtă descriere a ETS.

4.2 Comitetul recunoaște că măsurile privind eficiența tipurilor de zbor, carburanții alternativi, designul îmbunătățit și factorii de încărcare mai mare vor avea o anumită contribuție la reducerea creșterii emisiilor de gaze cu efect de seră. Cu toate acestea, majoritatea acestor măsuri au fost puse în aplicare în mod activ în aviație încă din 1990 și totuși în această perioadă emisiile au crescut cu mai mult de 85 % — o cifră care continuă să crească datorită creșterii semnificative a numărului de pasageri și a volumului de mărfuri transportat.

4.3 Această directivă propune abordarea problemei contribuției crescânde a sectorului aviației asupra schimbării climatice prin includerea acestuia în ETS. Sistemul ETS însuși furnizează singurul mecanism internațional de reglementare și compensare pe scară largă a emisiilor de CO₂, dar a întâmpinat inițial probleme deosebite în faza sa de probă, care se încheie în 2007. Aceasta s-a datorat, în mare parte, supraalocării cotelor de către statele membre. Pentru ca sistemul EU-ETS să-și atingă obiectivul de a fi un instrument al pieței care reduce emisiile de CO₂, este esențial ca Comisia, sprijinită de toate statele membre, să stabilească și să pună în aplicare cu fermitate cotele de CO₂ și să asigure respectarea acestor dispoziții.

4.4 În practică, includerea aviației ar putea fi un mare avantaj pentru ETS. Aviația este mai puțin sensibilă la preț decât majoritatea proceselor industriale și a industriilor generatoare de energie care sunt în momentul de față răspunzătoare de majoritatea emisiilor de CO₂. Pe măsură ce (în mod inevitabil) proporția emisiilor de CO₂ produse de aviație va crește, în ETS vor intra noi fonduri considerabile, reprezentând o sursă de investiții pentru economii de carbon suplimentare în alte sectoare. Deși aviația în sine are o capacitate limitată de a genera asemenea economii, ea poate constitui un vector pentru realizarea de fonduri care să dea posibilitatea altor industrii să realizeze aceste economii.

4.5 De exemplu, Comisia estimează că directiva va duce la o reducere netă a emisiilor de gaze cu efect de seră de 183 milioane tone de CO₂ până în 2020, comparativ cu situația actuală. O proiecție a prețului carbonului pentru această perioadă este imprecisă și depinde de un sistem de alocare fermă, dar, dacă sectorul aviației ar cumpăra 100 milioane de tone în această perioadă, la un preț mediu de 30 EUR, aceasta ar contribui, în principiu, cu 3 miliarde EUR la reducerea emisiilor de CO₂.

4.6 În 2007, CESE a început un program extins de încurajare a acțiunilor și a bunelor practici în societatea civilă, cu privire la schimbările climatice, program din care fac parte integrantă reducerea în continuare a emisiilor de gaze cu efect de seră. Deși Comitetul recunoaște că această propunere este, din punct de vedere practic, cea mai bună abordare a includerii aviației în strategia de reducere a carbonului, trebuie totuși să atragă atenția asupra faptului că directiva propusă nu va face practic nimic ca să limiteze creșterea continuă a emisiilor de gaze cu efect de seră

din sectorul transportului aerian. Acest fapt creează o problemă majoră de „prezentare”. Industria aeronautică reprezintă deja sursa de emisii de gaze cu efect de seră cu cea mai rapidă creștere în Europa, iar directiva este permisivă față de această industrie, ca urmare a insistențelor acesteia în direcția creșterii, fără să impună o limită a emisiilor. Publicul va trebui să înțeleagă că directiva poate mobiliza resurse considerabile, care vor fi utilizate pentru reduceri compensatorii de CO₂.

5. Observații specifice

5.1 În ceea ce privește atingerea obiectivului fixat de a reduce semnificativ emisiile din industrie, directiva propusă este inexactă din punct de vedere terminologic. Deoarece companiile aeriene pot cumpăra cote de emisii la cursul „pieței” pentru a compensa emisiile peste valoarea maximă alocată, efectul asupra reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul aviației va fi minim, fiind estimat la o reducere netă posibilă de 3 % până în 2020, ceea ce reprezintă mai puțin decât creșterea pe un singur an a emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din aviație. Din cifrele furnizate chiar de Comisie se poate vedea că o creștere a costului marginal în prețul biletelor de avion va avea un efect redus asupra cererii de călătorii cu avionul.

5.2 Prin atribuirea majorității cotelor de emisii inițiale cu titlu gratuit liniilor aeriene și permiterea cumpărării de cote de emisii peste limita superioară alocată în cadrul general al ETS (un sistem deschis, comparativ cu un sistem închis, pentru transportul aerian sau chiar pentru transport în ansamblu), Comisia acceptă *situația existentă* și acționează prea puțin pentru a limita creșterea continuă și rapidă a emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul aviației. Dar esența problemei principale este faptul că o asemenea restricție este în prezent inacceptabilă din punct de vedere politic și economic. Pentru a progresa, Comisia a calculat că includerea aviației în sistemul ETS nu numai că va duce la o anumită eficiență internă a reducerii de carbon, ci și, prin compensarea creșterilor de CO₂ din aviație cu reduceri în alte sectoare, va avea ca efect stimularea pieței și finanțarea cercetării și noilor aplicații pentru reducerea CO₂ în alte sectoare.

5.3 Comisia observă că într-un sistem „închis” de comercializare a cotelor de emisii, adică numai în sectorul aviației, prețul cotei ar fi între 114-325 EUR, față de cel estimat de 30 EUR pe tonă. Un astfel de sistem închis ar putea avea ca efect creșterea prețului biletului de avion cu 8-30 EUR pentru un zbor pe distanțe scurte. Deși acest sistem ar putea fi considerat un mijloc mai realist de a stimula cererea și de a sprijini eficiența în materie de carburanți și cercetarea în vederea reducerii la minim a emisiilor, este improbabil ca acesta să fie susținut la nivelul UE în condițiile în care există priorități diferite în materie de transport. Un sistem închis sau un sistem „numai pentru transport” ar face și mai improbabilă realizarea unui acord global.

5.4 În propunerea de directivă, Comisia recunoaște aceasta, dar a decis să nu țină seama de analiza bine documentată care arată ca emisiile aeronavelor sunt de 2-4 ori mai dăunătoare pentru climă decât emisiile produse de alte industrii ⁽⁹⁾ (aceasta se datorează în mare parte faptului că majoritatea acestor emisii au loc în straturile superioare ale atmosferei, precum și efectelor emisiilor fără CO₂, cum sunt urmele de condensat și oxizii de azot). Trebuie luate măsuri complementare pentru reducerea sau compensarea emisiilor de oxizi de azot.

5.5 Companiile aeriene beneficiază deja de scutirea de impozit a carburantului pentru aeronave, iar atribuirea inițială a cotelor de emisii cu titlu gratuit va mări avantajele acordate de stat companiilor aeriene, în comparație cu alte sectoare de transport. Există riscul ca operatorii să folosească introducerea ETS pentru a proceda la o creștere generală a prețurilor. Dacă s-ar prezenta clar de către Comisie publicului impactul financiar real al sistemului asupra costurilor industriei, riscurile de profituri nejustificate ar putea fi reduse.

5.6 Este necesar să se reflecteze mai bine la „excepțiilor” propuse în directivă. De exemplu, exceptarea de la dispozițiile directivei prevăzută pentru zborurile șefilor de stat, șefilor de guvern și miniștrilor este în mod deosebit neavenită, deoarece acest grup ar trebui să dea un exemplu pozitiv. Deși există motive administrative pentru oferirea acestor scutiri (zborurile operate, în general, de unități militare), statelor membre ar trebui să li se solicite să compenseze aceste emisii în mod voluntar, decizie pe care unele state au luat-o deja.

5.7 Deoarece Comisia a optat pentru un sistem complementar deschis, nu pare să existe o justificare pentru a nu aduce valoarea de referință a sistemului mai aproape de angajamentul actual al UE pentru prima fază a Protocolului de la Kyoto (o reducere de 8 % între 2008-2012, față de nivelurile din 1990) și de angajamentele viitoare (de exemplu 30 % până în 2020 față de nivelurile din 1990). Opțiunea de a lua anul 2005 ca bază de referință permite deja sectorului să aibă un „punct de pornire” cu aproape 100 % mai ridicat decât cel din Protocolul de la Kyoto. Desigur, având în vedere faptul că aviația este primul sector de transport inclus în EU-ETS, este echitabil ca alocarea inițială să se efectueze pe aceleași principii ca și cele introduse în regulile EU-ETS.

5.8 Este puțin probabil ca prezenta directivă să reușească încetinirea semnificativă a creșterii emisiilor totale produse de aviație. Cu toate acestea, faptul că ar putea stabiliza emisiile nete de CO₂ prin ETS și, prin aceasta, ar furniza resurse pentru reduceri în continuare justifică în mare parte costul și complexitatea administrativă a punerii în aplicare a directivei. Directiva propusă nu oferă aviației numai o protecție din punctul de vedere al mediului, ci poate contribui în mod pozitiv la creșterea sensibilizării publicului, poate prezenta noi resurse semnificative de reducere a carbonului și poate prevedea o măsură pentru ca industria aviației să-și asume costurile privind protecția mediului, pe care până acum a putut să le ignore.

Bruxelles, 31 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁹⁾ IPCC Summary for Policymakers 2007, The science of climate change (Știința schimbărilor climatice):
<http://www.ipcc.ch/pub/sarsum1.htm>.

ANEXA I

la Avizul Comitetului

Următoarele amendamente au fost respinse de Adunare, dar au fost susținute de mai mult de o pătrime din voturile exprimate.

Punctul 1.8.2

Se modifică după cum urmează:

- 1.8.2 *Valoarea maximă propusă a emisiilor este ~~redușă stabilită~~ la un nivel ~~care să oblige aviația să opereze modificări~~ mai aproape de nivelurile cerute în alte sectoare care sunt deja în sistemul UE-ETS.*

Voturi

Pentru 18

Împotrivă 33

Abțineri 9

Punctul 1.8.3

Se modifică după cum urmează:

- 1.8.3 *Alocarea gratuită propusă a cotelor operatorilor ar trebui ~~eliminată sau redusă semnificativ, iar comercializarea tuturor cotelor sau a majorității acestora ar trebuie să se facă prin licitație~~ stabilită în cadrul regulilor sistemului ETS al UE și al documentelor orientative*

Voturi

Pentru 13

Împotrivă 24

Abțineri 6

ANEXA II

În 2005, Uniunea Europeană a instituit o piață europeană a emisiilor de dioxid de carbon pentru marile industrii producătoare de emisii de gaze cu efect de seră. Acest mecanism este un precursor al unui sistem similar care va funcționa începând din 2008, în conformitate cu Protocolul de la Kyoto, între semnatarii acestuia. Obiectivul sistemului ETS comunitar este de a pregăti țările europene pentru Kyoto.

Sistemul se bazează pe alocarea cotelor de emisie de gaze cu efect de seră, numite cote comunitare sau EUA (EU Allowances), sectoarelor industriale specifice prin intermediul planurilor naționale de alocare (national allocation plans — NAP) supervizate de Comisia Europeană. Aceste cote pot fi tranzacționate. Prima fază a sistemului ETS comunitar acoperă perioada 2005-2007, iar cea de-a doua fază coincide cu prima perioadă de angajament a Protocolului de la Kyoto, 2008-2012.

Prima fază a sistemului ETS comunitar se aplică unui număr de 7 300 de societăți și 12 000 de instalații din sectoarele industriei grele din UE. Acestea includ utilitățile de energie, rafinăriile, producătorii de fier și oțel, industria de celuloză și hârtie, precum și producătorii de ciment, sticlă, var, cărămizi și ceramică.

Sistemul ETS impune pentru fiecare țară UE obiective anuale de emisii de dioxid de carbon (CO₂), iar fiecare țară, la rândul ei, alocă din cotele naționale acelor societăți ale căror fabrici și uzine constituie principalii producători de dioxid de carbon — unitățile producătoare de energie, producătorii de materiale de construcții și alte întreprinderi din industria grea.

Fiecare cotă comunitară îi dă dreptul deținătorului său să emită o tonă de dioxid de carbon. Societățile care nu-și utilizează cotele în întregime, adică emit mai puțin decât au dreptul, pot să le tranzacționeze. Societățile care depășesc nivelul de emisii stabilit trebuie să compenseze emisiile excedentare prin cumpărarea de cote comunitare sau să plătească o amendă de 40 EUR pe tonă.

Pentru a gestiona comercializarea cotelor și a verifica cine este deținătorul acestora, ETS prevede ca toate statele membre ale UE să creeze un registru național de cote de emisie cu ajutorul căruia să se țină evidența tuturor societăților incluse în acest sistem.

Piața funcționează prin intermediul brokerilor și al schimburilor electronice prin care cotele comunitare sunt comercializate zilnic. Schimburile privesc mai ales contractele „forward” de cote comunitare, adică se comercializează cotele de emisie care se vor livra la o dată ulterioară. Aceste date corespund sfârșitului anului calendaristic aferent cotelor respective.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Consiliului de stabilire de norme specifice pentru sectorul fructelor și legumelor și de modificare a anumitor regulamente

COM(2007) 17 final — 2007/0012 (CNS)

(2007/C 175/14)

La 14 februarie 2007, Consiliul, în conformitate cu articolele 36 și 37 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 8 mai 2007. Raportor: dl Campli.

În cea de-a 436-a sesiune plenară din 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz în unanimitate.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE consideră că obiectivele reformei, urmate integral, pot constitui baza unei politici coerente de dezvoltare a acestui sector important al economiei agricole, industriale și alimentare a Uniunii Europene.

1.2 CESE salută confirmarea faptului că organizațiile de producători ocupă un loc esențial în cadrul organizării comune a pieței din sectorul fructelor și legumelor.

1.3 CESE consideră că finanțarea reprezintă un element important al unei politici coerente, capabile să garanteze competitivitatea sectorului european al fructelor și legumelor; în consecință, Comitetul invită Comisia să reflecteze mai adânc asupra consecințelor financiare ale inovațiilor introduse, oricât de pozitive și laudabile ar fi acestea.

1.4 CESE consideră că introducerea unor măsuri noi și importante în programele operaționale duce la o diminuare reală a resurselor disponibile pentru investiții și ocuparea forței de muncă.

1.5 CESE sprijină strategia Comisiei menită să transforme integral primul pilon într-un ansamblu omogen și echilibrat până în 2013; în acest scop, Comitetul invită Comisia să pună în aplicare un program de tranziție corespunzător pentru sectorul fructelor și legumelor, pentru a-i sprijini pe toți operatorii sectorului în procesul de aliniere la noul sistem și, concomitent, pentru a oferi consumatorilor europeni siguranța unei oferte adecvate în ceea ce privește calitatea și cantitatea.

1.6 CESE salută politica Comisiei menită să protejeze în mod activ mediul; în acest context, Comitetul recomandă măsuri flexibile, care să recompenseze practicile și abordările diversilor operatori. Pentru promovarea consumului de fructe și legume în rândul unor categorii specifice de consumatori, CESE recomandă adoptarea unei strategii mai agresive în cadrul politicilor orizontale de promovare.

1.7 CESE recomandă menținerea normelor de comercializare în vederea protejării consumatorilor, în special în privința igienei alimentare și a originii produselor.

2. Observațiile și propunerile Comisiei

2.1 Comisia formulează următoarele obiective:

- îmbunătățirea competitivității și orientarea către piață a sectorului comunitar al fructelor și legumelor; altfel spus, eforturi pentru a se ajunge la o producție durabilă și competitivă atât pe piața internă, cât și pe piețele externe;
- reducerea fluctuațiilor generate de crize din veniturile producătorilor de fructe și legume;
- creșterea consumului de fructe și legume în UE;
- continuarea eforturilor de conservare și protejare a mediului în acest sector;
- simplificarea și, pe cât posibil, reducerea sarcinilor administrative pentru toate părțile implicate.

2.2 Structura reformei se bazează pe trei piloni fundamentali:

- neutralitatea bugetară;
- adaptarea organizării comune a pieței (OCP) la reforma PAC (politica agricolă comună) din 2003 și la regulamentele ulterioare;
- consolidarea structurii OCP grație dezvoltării organizațiilor de producători (OP).

2.2.1 Comisia consideră că obiectivele menționate anterior au fost definite ținându-se seama de nevoia de compatibilitate cu Organizația Mondială a Comerțului (OMC), de armonizarea cu PAC reformată și de conformitatea cu perspectivele financiare în vigoare.

2.2.2 Comisia reamintește că producția de fructe și legume a UE-27 reprezintă 3,1 % din bugetul comunitar și 17 % din producția agricolă totală a UE.

2.2.3 Resursele alocate fructelor și legumelor proaspete prin propunerea de reformă se mențin la 4,1 % din valoarea producției comercializate de OP, în vreme ce plafoanele maxime la nivel național pentru produsele transformate sunt transferate plății unice pe exploatație, în funcție de valorile istorice pentru fiecare țară; pentru noile state membre, aceste valori se stabilesc în conformitate cu tratatele de aderare.

2.2.4 În regiunile cu un nivel redus de organizare a producătorilor, se pot solicita ajutoare financiare suplimentare, cu caracter național.

2.2.5 Rata de cofinanțare a programului operațional se menține la 50 %, cu excepția unor cazuri speciale, în care poate ajunge până la 60 % (acțiuni transnaționale, programe care funcționează pe o bază interprofesională, producție ecologică, producători din noile state membre, fuziuni de OP, regiuni ultra-periferice, regiuni în care mai puțin de 20 % din producție se comercializează de către organizațiile de producători).

2.2.6 Până la 5 % din producție poate beneficia de retrageri de pe piață finanțate 100 % de către Comisie, cu condiția ca produsele retrase să fie destinate următorilor beneficiari: organizații de binefacere, fundații caritabile, unități penitenciare, școli, tabere de vacanță, spitale, aziluri de bătrâni.

2.2.7 Se prevede abrogarea articolului 51 din Regulamentul 1782/2003 și, în consecință, eligibilitatea sectorului fructelor și legumelor pentru regimul de plată unică pe exploatație.

2.2.8 Statele membre stabilesc cuantumul de referință și hectarele eligibile pentru regimul de plată unică pe baza unei perioade reprezentative adecvate pieței fiecărui tip de fructe și legume, în funcție de criteriile corespunzătoare, care trebuie să fie obiective și nediscriminatorii.

2.2.9 Comisia prevede ca minimum 20 % din costul total al fiecărui program operațional să fie destinat acțiunilor consacrate măsurilor agricole și de mediu.

2.2.10 Propunerea nu afectează reglementările în vigoare în materia comerțului exterior; cu toate acestea, Comisia propune eliminarea restituirilor la export.

2.2.11 O parte dintre reglementările pentru sectorul fructelor și legumelor prevăzute în propunerea respectivă figurau deja în propunerea de regulament privind OCP unică (înaintată deja spre examinare Consiliului).

2.2.12 În propunerea sa de reformă, Comisia prevede, de asemenea, o revizuire ulterioară a normelor de comercializare, cu precădere în ceea ce privește calitatea, clasificarea, greutatea, dimensiunea, condiționarea, ambalarea, depozitarea, transportul, prezentarea, comercializarea și etichetarea. Propunerea Comisiei confirmă rolul-cheie al organizațiilor de producători pentru sectorul fructelor și legumelor prin:

- modificarea listei de produse pentru care poate fi constituită o organizație de producători;
- atribuirea către organizațiile de producători a responsabilității pentru gestionarea crizelor, nedepășind o treime din cheltuielile programului operațional;
- prevederea unor niveluri de vânzări directe stabilite de statele membre, nivelul minim fiind de 10 %.

2.2.13 Propunerea recunoaște organizațiile interprofesionale și prevede extinderea normelor pentru membrii OP și la producătorii care nu sunt membri ai OP, cu condiția ca aceștia să acopere minimum 60 % din producția zonei economice respective.

2.2.14 Comisia propune ca statele membre să elaboreze o strategie națională care să permită organizațiilor de producători să evalueze eficiența programelor operaționale.

2.2.15 În cadrul fiecărui program operațional, se propun acțiuni obligatorii de promovare destinate tinerilor sub 18 ani.

3. Observații generale

3.1 CESE consideră că obiectivele reformei, urmate integral, pot constitui baza unei politici coerente de dezvoltare a acestui sector important al economiei agricole, industriale și alimentare a Uniunii Europene. Într-adevăr, însăși Comisia, în expunerea sa de motive pentru reformă, afirmă că „din 9,7 milioane de exploatații agricole din UE-25, 1,4 milioane produc fructe și legume. Acest sector exploatează 3 % din suprafața cultivată și produce 17 % din valoarea producției agricole a UE. Acesta se confruntă cu presiuni din partea lanțurilor foarte concentrate de comercializare cu amănuntul și cu concurența crescândă a produselor din țări terțe (...). Sectorul fructelor și legumelor primește aproximativ 3,1 % din bugetul politicii agricole comune. (1)” În ceea ce-l privește, CESE subliniază că sectorul fructelor și legumelor, la o suprafață utilă egală, constituie sectorul agricol cu cel mai înalt grad de ocupare a forței de muncă. În plus, acest sector se află într-un context de concurență internațională (negocieri în cadrul OMC, zona euro-mediteraneană de liber schimb în 2010), care va avea o influență din ce în ce mai mare asupra evoluției producției europene de fructe și legume.

3.2 Pe de altă parte, Curtea de Conturi Europeană, în raportul său special nr. 8/2006, intitulat „Cultivarea succesului, eficiența ajutorului acordat de Uniunea Europeană programelor operaționale pentru producătorii de fructe și legume”, printr-o analiză critică a acțiunii organizațiilor de producători și, concomitent, observând „progresele semnificative față de situația inițială”, a solicitat o mai bună monitorizare a eficacității ajutoarelor și a recomandat „o mai bună orientare a politicii”, în vederea consolidării OP.

(1) Document de lucru al serviciilor Comisiei SEC(2007) 75 «Pentru o reformă a organizării comune a pieței în sectorul fructelor și legumelor proaspete și transformate; sinteza estimărilor de impact».

3.3 CESE remarcă discrepanța dintre obiectivele propuse și resursele financiare — componenta-cheie a unei politici coerente — disponibile pentru punerea în aplicare a obiectivelor respective, ceea ce confirmă existența unui dezechilibru al PAC în raport cu producțiile mediteraneene.

CESE constată că Comisia și-a formulat propunerile în cadrul unei limite bugetare care nu a fost depășită. CESE observă, de asemenea, că, dată fiind eliminarea retragerilor de pe piață și a restituirilor la export, Comisia generează o creștere a resurselor potențiale disponibile pentru programele operaționale ulterioare, care riscă totuși să rămână neutilizate și care nu vor putea fi utilizate pentru investiții de către cele mai eficiente OP.

3.4 CESE observă, de asemenea, că, pe de-o parte, propunerea introduce în programele operaționale noi măsuri de mare importanță politică și economică (gestionarea crizelor de pe piață, politica de mediu, promovarea consumului), iar pe de altă parte, ea mărește rata de cofinanțare (până la 60 %) a unor măsuri considerate strategice.

Această politică inovatoare, combinată cu menținerea plafonului pentru ajutorul financiar comunitar acordat programelor operaționale la 4,1 % din valoarea producției comercializate de fiecare OP, reprezintă de fapt o diminuare a resurselor disponibile pentru investiții.

3.5 CESE observă, de asemenea, că întreruperea totală a ajutoarelor destinate produsului transformat este foarte probabil să antreneze o reducere a valorii producției comercializate și, în consecință, o reducere a resurselor financiare globale în raport cu situația actuală.

3.6 Având în vedere cele de mai sus, CESE consideră că este necesară introducerea a cel puțin trei corecții, respectând principiul unei neutralități bugetare veritabile:

- neluarea în calcul a gestionării crizelor de pe piață în programul operațional al OP;
- derogarea de la plafonul de 4,1 % dacă acțiunile beneficiază de un nivel de cofinanțare de 60 %, pentru a permite organizațiilor de producători deja consolidate să-și exercite rolul de contrabalansare „a capacității de cumpărare a marilor companii de distribuție”⁽²⁾;
- includerea acțiunilor comune realizate de două sau mai multe organizații de producători, care beneficiază de cofinanțare comunitară la 60 %, astfel încât să se promoveze colaborarea dintre organizațiile producătorilor și concentrarea ofertei.

3.7 De altfel, CESE ia notă de propunerea Comisiei de încredințare a gestionării crizelor organizațiilor de producători și solicită Comisiei să prevadă criteriile transparente pentru gestionarea crizelor și să ia măsuri pentru ca instrumentele prevăzute în acest scop să poată fi utilizate de către toți producătorii, astfel

încât o eventuală intervenție în situațiile de criză să fie eficientă și să permită refacerea reală a piețelor.

3.8 CESE este informat cu privire la faptul că, în repetate rânduri, Comisia și-a făcut cunoscută strategia pe termen lung care prevedea integrarea până în 2013 a tuturor OCP în regimul de plată unică pe exploatație. Pentru a păstra coerența cu reformele deja adoptate, CESE consideră că este posibilă luarea în considerare a unei perioade de tranziție adaptate, în funcție de particularitățile fiecărui stat membru și ale diverselor produse. CESE este pe deplin conștient de consecințele unei abordări prea rapide, care ar destabiliza ocuparea forței de muncă și industria de prelucrare, care trebuie să pună în practică o strategie complexă de restructurare — putând merge până la închiderea centrelor — și pentru care propunerea de reformă nu prevede nici o măsură de sprijin specifică.

3.9 CESE constată că, având în vedere necesitatea de compatibilitate cu OMC, Comisia consideră că este necesară modificarea dispozițiilor articolului 51 din Regulamentul 1782/2003. Aceasta va duce la o concurență suplimentară, în interiorul sectorului, între producătorii „istorici” de fructe și legume și noii producători potențiali. În vederea evitării distorsiunilor artificiale ale dinamicii veniturilor din acest sector, CESE consideră că este indispensabil să se acorde statelor membre, pentru o perioadă tranzitorie, posibilitatea menținerii în vigoare a articolului 51, în mod selectiv, pentru anumite produse sensibile, sau a prevederii de noi drepturi pentru producătorii de fructe și legume care nu au propus astfel de produse în cadrul producțiilor anterioare.

3.10 CESE constată că, în cadrul schimburilor cu țări terțe, Comisia propune eliminarea restituirilor la export pentru acest sector și observă că această propunere se înscrie în contextul unei politici generale a Uniunii Europene care nu este nici omogenă, nici pe deplin coerentă în cadrul diverselor sectoare agricole. CESE solicită Comisiei să evite orice concesie care ar putea încălca principiul preferinței comunitare și recomandă Comisiei să garanteze o gestionare riguroasă a contingentelor tarifare și să mențină clauza specială de salvagardare: trebuie să se aibă în vedere, de asemenea, că UE este cel mai mare importator mondial de fructe și legume, că peste 70 % din importurile sale provin din țări care beneficiază de acorduri comerciale preferențiale și că acest sector cuprinde produse așa-numit „sensibile”.

3.11 Respectând tendința de simplificare, CESE consideră că menținerea normelor de comercializare reprezintă un instrument esențial, atât pentru garanțiile oferite consumatorilor în ceea ce privește siguranța și originea produsului, cât și pentru rolul important pe care aceste norme îl joacă în regularizarea pieței. CESE subliniază, în acest context, importanța pe care o atribuie introducerii de către UE, printre normele care reglementează schimburile internaționale, a conceptului de trasabilitate, ca măsură fundamentală pentru gestionarea riscului sanitar și fitosanitar.

⁽²⁾ JO C 255, 14.10.2005, p. 44 — Avizul CESE 381/2005 «Sectorul marii distribuții — tendințe și consecințe pentru agricultori și consumatori».

3.12 CESE observă că este necesar ca Uniunea Europeană să se angajeze în promovarea, la nivel internațional, a punerii în aplicare și a recunoașterii normelor de mediu și sociale aplicate lucrătorilor din producție.

3.13 CESE salută politica dusă de Comisie în vederea protejării active a mediului. Cu privire la aceasta, CESE consideră că este mai eficientă aplicarea unei metodologii de cofinanțare progresivă, pornind de la o bază minimă obligatorie, menite să recompenseze programele operaționale orientate către aceste obiective, decât definirea unor limite și procente fixe.

3.14 În ceea ce privește promovarea consumului de fructe și legume în rândul unor categorii specifice de consumatori, CESE este de acord cu importanța acordată de Comisie acestui obiectiv și, în consecință, solicită Comisiei să pregătească o strategie de promovare specifică în cadrul politicii de promovare orizontală, dar își manifestă îndoiala cu privire la eficiența caracterului obligatoriu al acțiunilor promoționale, care, în mod inevitabil, vor avea o amploare limitată în cadrul programelor operaționale.

4. Observații specifice

4.1 Comitetul subliniază că propunerea Comisiei nu oferă soluții la problema producătorilor de fructe roșii destinate transformării. CESE consideră că este esențială introducerea unui sistem de ajutoare directe în sectorul fructelor roșii destinate transformării, la fel ca în cazul altor fructe și legume cultivate în același scop (fructe uscate, de exemplu).

4.2 CESE salută includerea plantelor aromatice în cadrul produselor pentru care este posibilă constituirea unei OP și invită, de asemenea, Comisia să verifice dacă lista cuprinsă în propunerea sa răspunde exigențelor tuturor regiunilor din cadrul UE.

4.3 Pe baza experiențelor similare din cadrul rețelelor voluntare de distribuție, CESE atrage atenția Comisiei asupra necesității de a se prevedea măsuri de punere în aplicare mai flexibile și mai eficiente.

4.4 CESE invită Comisia să ia în considerare, printre utilizările prevăzute de măsurile privind distribuția gratuită, și utilizările în scop nealimentar.

4.5 CESE invită Comisia să ia în considerare dificultățile specifice întâmpinate de producătorii din noile state membre în cofinanțarea gestionării crizelor.

4.6 Având în vedere obiectivele reformei, CESE consideră că este contradictorie prevederea unei limite minime de comercializare directă de către producător și sugerează menținerea enunțului din regulamentul menționat anterior.

4.7 CESE nu se opune posibilității de definire de către statele membre a unei strategii naționale privind programele operaționale, inclusiv pentru utilizarea și valorificarea structurilor publice deja existente; CESE consideră însă că aceste strategii naționale ar trebui să fie facultative pentru statul membru respectiv și nu ar trebui să aibă ca rezultat reeditarea listelor de acțiuni pozitive la nivel național.

4.8 CESE observă că, în unele cazuri, pot apărea conflicte între politica comunitară, menită să încurajeze concentrarea ofertei — inclusiv prin intermediul fuzionării între OP — și acțiunea autorității comunitare sau naționale, menită să protejeze concurența. Prin urmare, solicită ca aplicarea normelor privind concurența să aibă în vedere dimensiunea europeană a pieței fructelor și legumelor.

4.9 Comitetul propune Comisiei crearea unui Observator comunitar al prețurilor și practicilor comerciale, care ar putea îmbunătăți transparența pieței, în interesul tuturor operatorilor.

4.10 Având în vedere faptul că reforma propusă confirmă existența unei organizări comune autonome a pieței pentru sectorul în cauză, CESE solicită Comisiei să nu introducă în regulamentul privind OCP unică norme suplimentare specifice privind fructele și legumele.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele
al Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2006/66/CE privind bateriile și acumulatorii și deșeurile de baterii și acumulatori, în ceea ce privește competențele de executare conferite Comisiei

COM(2007) 93 final — 2007/0036 (COD)

(2007/C 175/15)

La 19 aprilie 2007 Consiliul Uniunii Europene, în conformitate cu articolul 175 alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Având în vedere faptul că Comitetul și-a exprimat deja opinia cu privire la conținutul propunerii în avizul său, adoptat la 28 aprilie 2004 ⁽¹⁾, acesta a decis în cea de-a 436-a sesiune plenară din 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai), cu 159 voturi pentru și 11 voturi împotriva și nicio abținere, să nu înceapă elaborarea unui nou aviz în materie, ci să facă trimitere la poziția pe care a susținut-o în documentul menționat anterior.

Bruxelles, 30 mai 2007

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ 2003/0282 COD, JO C 117, 30.4.2004.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind provocările și șansele Uniunii Europene în contextul globalizării

(2007/C 175/16)

În cadrul activităților Președinției germane a Uniunii Europene, Excelența sa domnul Michael GLOS, ministrul federal al economiei și tehnologiei din Germania, a solicitat Comitetului Economic și Social European, prin scrisoarea din 26 septembrie 2006, un aviz cu privire la *Provocările și șansele Uniunii Europene în contextul globalizării*.

Secțiunea pentru relații externe, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 4 mai 2007. Raportor: dl Henri Malosse; coraportor: dl Staffan Nilsson.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007, (ședința din 31 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat în unanimitate prezentul aviz.

1. Rezumat

Pentru o strategie comună în contextul globalizării

UE poate fi considerată un laborator al lumii globalizate. A fost construită pe baza unui model democratic, fără hegemonie, cu respectarea diversităților de opinii și culturi și pornind de la preocuparea pentru coeziune economică și socială și deschidere. Deși noua ordine mondială nu o poate reflecta ca atare, Uniunea Europeană trebuie, în același timp, să-și susțină valorile și principiile și să facă eforturi în favoarea unei guvernante globale care să se inspire din principalele realizări ale construcției europene. UE are credibilitate atunci când își promovează valorile și își stabilește modelul de integrare fără aroganță sau intenție hegemonică. Dacă Uniunii îi lipsește o viziune sau o strategie

comună în contextul provocărilor și șanselor globalizării, popoarele europene se pot simți abandonate și își pot pune întrebări cu privire la utilitatea Uniunii Europene.

1.1 Un „stat de drept planetar”

Prima reacție a Uniunii trebuie să fie aceea de a contribui cu și mai multă vigoare la crearea unui „stat de drept” care să țină seama, fără candoare, de realități, dar și de a nu-și menaja eforturile în vederea promovării, prin toate mijloacele, a unei globalizări de tip umanist, bazată nu pe raporturi de forță, ci pe multilateralism, pe drepturile fundamentale ale individului, în special pe drepturile și condițiile de muncă, pe o gestionare responsabilă a patrimoniului nostru natural, pe o mai mare

transparență a piețelor financiare, pe un nivel ridicat de sănătate și siguranța alimentelor pentru întreaga populație, în special pentru categoriile mai vulnerabile, pe diversitatea culturală și lingvistică, pe împărtășirea și difuzarea cunoștințelor pentru toți.

1.2 Spirit de emulație

În al doilea rând, UE poate și trebuie să favorizeze integrările regionale. Se constată, cu rare excepții, că majoritatea țărilor globului sunt angajate în diverse procese de apropiere care merg de la simpla cooperare tematică la adevărate procese de integrare comparabile cu integrarea în UE. Globalizarea ar fi, fără îndoială, mai ușor de gestionat dacă UE ar încuraja mai mult spiritul de emulație și dacă un număr mai mare de ansambluri regionale coerente, bazate de asemenea pe pluralism, respectarea diversităților și consens, ar iniția un dialog, în loc să se limiteze la logica raporturilor de forță. De asemenea, integrarea regională reprezintă, cu siguranță, una din soluțiile de viitor pentru regiunile cele mai defavorizate ale lumii, pentru care dimensiunile reduse ale piețelor constituie un handicap de netrecut și care nu își pot face astăzi vocea auzită.

1.3 O deschidere comercială echilibrată și responsabilă

În ceea ce privește relațiile comerciale internaționale, CESE consideră că abordările bilaterale sunt utile doar în cazul în care sunt complementare multilateralismului OMC. CESE preconizează progrese în privința accesului pe piețe, a reciprocității și a luptei împotriva obstacolelor în calea comerțului și practicilor ilicite. CESE propune inițierea unui dialog privind celelalte aspecte ale guvernantei globale care au un impact asupra comerțului (în special standardele sociale și ecologice). UE trebuie să contribuie, de asemenea, la o strategie integratoare, astfel încât toate țările în curs de dezvoltare, în special cele din Africa, să beneficieze de procesul de globalizare.

La nivelul UE, CESE consideră, de asemenea, că trebuie să se evalueze temeinic impactul oricărei noi concesiuni comerciale, să se utilizeze mai bine instrumentele de apărare comercială, în special pentru a apăra interesele producătorilor UE, și să se promoveze acțiuni comune pe piețele externe. CESE consideră că Fondul European de Adaptare la Globalizare trebuie utilizat ca un instrument strategic de redistribuire în favoarea persoanelor și regiunilor afectate de globalizare și trebuie susținut din fonduri naționale.

1.4 Accelerarea ritmului în vederea integrării, păstrând diversitatea culturală

Cu cât Europa va fi mai coerentă și integrată, cu atât va fi mai convingătoare și va avea forță de argumentare în favoarea unei guvernante globale multipolare și responsabile. Globalizarea poate fi astăzi o șansă pentru procesul de integrare europeană, pentru că obligă UE să accelereze ritmul. În prezent, suntem angajați într-o cursă de viteză. Inovarea, difuzarea cunoștințelor în rândul tuturor și democratizarea s-ar putea dovedi cheia succesului. A sosit de mult timpul realizării cu adevărat a pieței

interne, al deschiderii rețelelor de educație și cercetare și al elaborării unor noi politici comune, în special în sectoarele energiei, mediului și cercetării.

1.5 Transformarea societății civile organizate în promotorul unei globalizări cu față umană

Europa însăși trebuie să atragă și să-și implice mai mult cetățenii, susținând în același timp dialogul între civilizații pe plan mondial. Recurgerea la societatea civilă organizată, la organizațiile și instituțiile acesteia, cum ar fi CESE, reprezintă o cale insuficient explorată până în prezent. Aceasta capătă o semnificație deosebită în contextul globalizării, deoarece, lăsând deoparte statele, se poate observa cu ușurință că relațiile internaționale actuale reprezintă o preocupare și pentru mass-media, partenerii sociali, întreprinderi, comunitatea științifică și culturală, asociații și toate celelalte forțe ale societății civile.

2. Tratatul provocărilor globalizării printr-o abordare de asemenea globală

2.1 Încă de la început, construcția europeană a avut la bază un proces de deschidere. Prin eliminarea treptată a frontierelor sale interne, Uniunea Europeană a putut să creeze o mare piață internă, să-și modernizeze economia, să-și dezvolte infrastructura și să se plaseze printre liderii schimburilor comerciale internaționale.

2.2 Integrarea europeană înseamnă mult mai mult decât crearea unei piețe interne. Uniunea Europeană și-a asigurat norme comune, o ordine juridică și organe jurisdicționale proprii, o Cartă a drepturilor fundamentale și politici comune. Trebuie menționată în mod special politica de coeziune economică și socială, vector al principiului solidarității între țări și regiuni, menită să contribuie la reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare, care s-au adâncit după ultimele extinderi.

2.3 În prezent, provocările globalizării apar într-un context și în condiții foarte diferite, caracterizate în special printr-o guvernanta globală încă ezitantă, prin tentații hegemonice și tensiuni în creștere între țările dezvoltate și cele cu economie emergentă. Aceste dezechilibre globale constituie o premisă cu totul nouă pentru Uniunea Europeană.

2.4 Proiectul european nu a fost deloc „eurocentric” la origine. Cei care au inspirat primele tratate europene își imaginau deja că Comunitățile Europene s-ar putea deschide tuturor popoarelor Europei, odată eliberate de dictatură, și ar putea servi drept model unei noi ordini mondiale bazate pe statul de drept, deschidere și încredere.

2.5 Prin urmare, globalizarea prezintă multe asemănări cu efectele pozitive deja experimentate de țările europene odată cu deschiderea reciprocă, precum exploatarea avantajelor comparative și a economiilor de scară, și beneficierea de noua dinamică a dezvoltării și noile piețe.

2.6 Cu toate acestea, globalizarea înseamnă și numeroase provocări noi, care necesită răspunsuri și adaptări adesea foarte complexe, fiind vorba, în special, despre numeroasele dificultăți și asimetrii ale accesului la piețe, „exodul creierelor” și păstrarea multilingvismului și a diversității culturale, migrația, extrema diversitate a condițiilor de muncă și de producție, internaționalizarea capitalului și a piețelor financiare, de o amploare necunoscută până acum, vulnerabilizarea realizărilor sociale din țările dezvoltate sub influența concurenței globale și, în cele din urmă, provocările majore în materie de protecție a mediului, sănătate și securitate.

2.7 Globalizarea nu are peste tot aceleași efecte; în unele părți ale lumii favorizează dezvoltarea economică și socială, pe altele le vulnerabilizează: regiunile dezvoltate trebuie să facă față unei concurențe și mai acerbe, țările victime ale subdezvoltării sunt „lăsate în voia sorții”.

2.8 Pentru a răspunde acestor provocări, Uniunea Europeană trebuie să demonstreze că știe să beneficieze de globalizare, nu doar o suportă. Este necesar, pe de o parte, ca Uniunea să profite de toate oportunitățile și, pe de altă parte, să identifice modul în care acestea afectează regiunile, sectoarele economice și categoriile de populație, pentru a hotărî, în consens cu statele membre, partenerii sociali și alți factori implicați din cadrul societății civile, ce acțiuni concrete vor permite aplicarea cu succes a adaptărilor necesare.

2.9 Abordarea provocărilor globalizării nu poate fi exclusiv economică. Chestiunile politice, sociale, de mediu, dar și cele culturale sunt, toate, strâns împletite. Așadar, răspunsul Uniunii Europene trebuie să cuprindă toate aceste domenii, în caz contrar riscând să nu aibă forța de convingere și persuasiune necesară.

2.10 Abordarea bazată pe integrare regională, care caracterizează Uniunea Europeană, îi permite acesteia să ia cuvântul în numele statelor membre la reuniunile OMC. În lume există și alte exemple de integrare regională, dar acestea nu au atins un stadiu echivalent celui din Uniunea Europeană. Astfel, cu excepția CARICOM, care reunește țări din regiunea Caraibilor, aceste entități regionale nu se exprimă în mod solidar în cadrul OMC. O guvernare globală mai bine structurată și mai eficientă ar avea totuși mult de câștigat de pe urma unei astfel de evoluții.

2.11 În UE se constată existența unei percepții diferențiate a globalizării, în funcție de categoria de populație și de statul membru. Această diversitate poate fi o sursă de îmbogățire spirituală, dar accelerarea și amplificarea provocărilor globalizării necesită astăzi o strategie comună și propuneri concrete.

3. Contribuția la norme globale mai eficiente, cu scopul de a promova „o globalizare cu față umană”

3.1 În prezent, valorile vehiculate de proiectul european (în special diversitatea și colegialitatea, statul de drept, subsidiaritatea, echilibrul între aspectele socio-economice și dezvoltarea durabilă) nu sunt suficient difuzate pe scena internațională.

3.2 Singure, relațiile intrastatale nu pot să reglementeze întregul fenomen al globalizării, care privește, între altele, deplasările migratorii, fluxurile financiare, poluarea și daunele aduse climei și canalele de informare, în special Internetul. În afară de state, sunt globalizați într-o anumită măsură diferiți factori, precum întreprinderile multinaționale, piețele financiare, mass-media, comunitatea științifică, societatea civilă organizată, împreună cu instituțiile acesteia, partenerii sociali, organizațiile neguvernamentale și mulți alții.

3.3 Prin urmare, este esențial ca UE să joace în continuare un rol mai decisiv în favoarea unei guvernante globale care să implice:

- relansarea procesului Doha în cadrul OMC în favoarea unei mai mari deschideri comerciale, însoțită însă de reglementări care să permită schimburi mai echilibrate și mai juste;
- elaborarea și aplicarea eficientă a altor regulamente cu aplicabilitate globală, cum ar fi convențiile OIM (privind dreptul muncii), convențiile UNESCO în domeniul cultural (privind diversitatea), Protocolul de la Kyoto în materie de mediu, deciziile AIEA în materie de energie, convențiile OMPI în materie de proprietate intelectuală, OMS în materie de sănătate, Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (ONUUDI) și altele;
- coordonarea între diferitele instrumente de guvernare globală sub egida Organizației Națiunilor Unite, astfel încât să constituie „linii directoare” ale unui stat de drept cu mecanisme de reglementare și jurisdicție întemeiate pe respectarea pluralismului.

3.4 Din această perspectivă, va trebui, în special în ceea ce privește regulile de comerț internațional:

- să se finalizeze acordul OMC „Trade Facilitation Agreement”, în scopul stabilirii de standarde în materie de norme și proceduri vamale, de simplificare și facilitare a procedurilor, în special prin crearea unui sistem de „ghișeu unic” („Single Window”), de promovare a unor norme eficiente și transparente și de utilizare a instrumentelor informatice;
- să se consolideze adoptarea, aplicarea și respectarea măsurilor sanitare și fitosanitare și a acordurilor SPS ale OMC (securitatea sanitară a produselor alimentare, sănătatea animală și conservarea plantelor), precum și protecția și bunăstarea animalelor;

- să se combată cu mai multă eficiență pirateria și contrafacerea, care cauzează pagube considerabile și din ce în ce mai mari producțiilor europene, în special prin elaborarea unei strategii reale de protecție eficientă a drepturilor de proprietate intelectuală prin intermediul Acordului TRIPS;
- să se creeze legătura dintre progresele în materie de comerț și respectarea standardelor sociale, etice și de mediu;
- să se contribuie la dezvoltarea capacităților țărilor emergente (în special China și India) și ale țărilor în curs de dezvoltare în aceste domenii.

3.5 În ceea ce privește celelalte reglementări:

3.5.1 Chiar și în cazul în care s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește toate aceste chestiuni comerciale, acestea nu sunt suficiente pentru a asigura condițiile unei adevărate „dezvoltări durabile”, al cărei obiectiv a fost totuși recunoscut în mod expres de către OMC în agenda stabilită la Doha. Pentru a atinge un astfel de obiectiv, sunt necesare alte reglementări, în raport cu care Uniunea Europeană poate juca, de asemenea, un rol de catalizator. Reglementările privesc în special provocările legate de mediu, securitate, drepturi fundamentale, condiții de muncă și diversitate culturală.

3.5.2 O cerință esențială este legată de protecția mediului în fața amenințărilor crescânde (protecția mediului de viață, a speciilor, combaterea efectului de seră și a poluării etc.). Această provocare, care depășește prin definiție toate frontierele, este legată în mod inextricabil de însuși conceptul de globalizare. Aceasta ar trebui să devină o componentă integrantă a negocierilor comerciale, ținând seama de aspectul transversal al diferitelor negocieri. Uniunea Europeană ar trebui să acorde prioritate maximă acestei cerințe:

- prin inițiativa reînnoirii acordurilor de la Kyoto privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, obiectivul fiind de a asocia la acestea toate țările planetei în vederea limitării încălzirii planetare (raportul Grupului interguvernamental de experți privind evoluția climatului (GIEC), creat la nivel internațional, a aprobat obiectivul UE);
- prin eforturi, de asemenea comune, de cercetare și de control al tehnologiilor de mediu care să permită oferirea, în fața noilor necesități globale, a unui know-how de prim-plan în ceea ce privește procesele, produsele și serviciile, de interes pentru domenii multiple (agricultură și spațiu rural, apă și energie, industrie și reciclare, locuințe și urbanism etc.).

3.5.3 Necesitățile de securitate au căpătat, de asemenea, o importanță mai mare, care a luat forme mai diverse. Se pot cita aici protecția sănătății, în special împotriva pandemiilor, lupta împotriva criminalității, supravegherea nucleară, protecția schimburilor informatice, securitatea produselor, în special siguranța alimentară. Globalizarea nu trebuie în nici un caz să genereze o sporire a insecurității. Este vorba așadar despre găsirea unor norme eficiente pentru un cadru mai bine securizat, atât pentru

dezvoltarea schimburilor, cât și pentru misiunile fundamentale ale statelor și pentru condițiile de viață. Aceste progrese trebuie să se facă în paralel cu îmbunătățirea practicilor de guvernare și de combatere a corupției și a tuturor tipurilor de amenințări.

3.5.4 Dimensiunea socială a globalizării, în special standardele de muncă bazate pe convențiile OIM ⁽¹⁾, trebuie aplicate efectiv în întreaga lume. Prin noțiunile de muncă decentă și comerț just și echitabil, UE, în parteneriat cu OIM, poate elabora o bază de valori și bune practici. Trebuie pusă problema aplicării efective a convențiilor OIM, mergându-se chiar până la stabilirea unei jurisdicții.

3.5.5 Numeroase inițiative sociale foarte încurajatoare au fost deja demarate în țările în curs de dezvoltare de către entități private, întreprinderi și parteneri sociali. Pot fi citate politicile elaborate de numeroase întreprinderi europene pe baza principiilor directe convenite în cadrul OCDE și al standardelor sociale ale OIM. Se pot menționa, în special, inițiativele entităților private privind ocuparea forței de muncă, formarea, sănătatea și condițiile de viață și de muncă, inclusiv în cadrul unui dialog social regional dincolo de frontierele naționale. Sprijinul acordat de Uniunea Europeană unor astfel de inițiative, începând cu cele din țările ACP, ar trebui consolidat. De asemenea, ajutorul Uniunii Europene ar trebui condiționat mai mult de astfel de programe care beneficiază de o participare activă a actorilor societății civile, inclusiv și în special la scară regională.

3.5.6 În condițiile internaționalizării crescânde a piețelor financiare, UE trebuie să poată acționa la unison, pentru a face din FMI un adevărat instrument de stabilizare. Țările din zona euro ar trebui să se decidă să participe la FMI ca o entitate unică, ceea ce ar consolida ponderea Europei. În paralel, UE trebuie să promoveze, inspirându-se din convențiile OCDE, o guvernare globală în materie de combatere a spălării banilor și a fraudelor.

3.5.7 Problema educației și a împărtășirii cunoștințelor este fundamentală în perspectiva unei guvernări globale în serviciul popoarelor. Trebuie dezvoltate proiectele UNESCO și trebuie susținute rețele care să permită împărtășirea competențelor și a cunoștințelor unui număr cât mai mare de persoane, acordându-se atenție pluralismului și în cadrul unui dialog intercultural. Abordarea UE cu privire la o mai bună guvernare globală trebuie să ia în considerare și diversitatea culturală și multilingvismul, punctele forte ale Europei, care astăzi sunt însă amenințate.

⁽¹⁾ Convenții OIM: Convenția nr. 87 privind libertatea sindicală și apărarea dreptului sindical. Convenția nr. 98 privind dreptul de organizare și de negociere colectivă. Convenția nr. 29 privind munca forțată. Convenția nr. 105 privind abolirea muncii forțate. Convenția nr. 138 privind vârsta minimă de încadrare în muncă. Convenția nr. 182 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor. Convenția nr. 100 privind egalitatea de remunerare. Convenția nr. 111 privind discriminarea (ocuparea forței de muncă și profesie).

3.5.8 În cele din urmă, în materie de drepturi fundamentale, UE trebuie să acționeze concertat pentru ca, respectând diversitatea culturală, dispozițiile Declarației drepturilor omului a Organizației Națiunilor Unite să fie aplicate mai eficient și pentru a extinde rolul Tribunalului Penal Internațional.

3.6 Originalitatea contribuției UE

3.6.1 În perspectiva unei guvernante globale consolidate, UE se poate, de asemenea, prevala de experiența sa în domeniul care ar putea fi considerate esențiale pentru a o face acceptabilă unui număr cât mai mare de persoane:

- subsidiaritatea, care permite atribuirea răspunderilor la nivelul adecvat, lăsând așadar reale marje de manevră statelor, regiunilor și, de asemenea, actorilor societății civile;
- practica gestionării complexității, care implică aplicarea procedurilor cu viteze diferite și respectarea diversității culturale;
- consultarea și participarea actorilor economici și sociali la procesul decizional.

3.6.2 La fel cum se întâmplă deja în prezent în cazul țărilor ACP, UE ar trebui să privilegieze, ori de câte ori este posibil, o abordare regională în relațiile politice, economice și comerciale cu partenerii săi. O astfel de dezvoltare a contactelor reciproce între Uniunea Europeană și alte entități regionale, într-un spirit de emulație și deschidere reciprocă, ar avantaja toate părțile implicate, completând și consolidând în același timp, într-un mod fără îndoială decisiv, cadrul multilateral al OMC.

4. Elaborarea unei strategii comune în materie de comerț internațional pentru UE

4.1 Multilateralism sau bilateralism?

Această abordare este schițată în cadrul Comunicării Comisiei Europene „O Europă competitivă într-o economie globalizată” din 4 octombrie 2006.

4.1.1 Dificultățile cu care s-a confruntat OMC în aplicarea Agendei Doha și limitele în sine ale acesteia trebuie să determine Uniunea Europeană să adopte noi inițiative. Comitetul Economic și Social își exprimă astfel acordul privind recomandarea Comisiei Europene conținută în comunicarea acesteia din octombrie 2006 de a aborda o nouă strategie comercială care să utilizeze abordările bilaterale, dar și multilaterale.

4.1.2 Abordarea multilaterală a problemelor legate de globalizare este de dorit în cea mai mare măsură, deoarece aceasta garantează cele mai bune rezultate echilibrate și durabile. Comitetul împărtășește așadar susținerea, reafirmată de Comisie, a meritelor intrinseci ale multilateralismului și ale OMC. Obiectivul rămâne aplicarea programului Doha într-un cadru general, care să angajeze toate țările participante să respecte normele comune.

4.1.3 Comitetul subliniază necesitatea de a încadra corect propunerile Comisiei, conform cărora Uniunea Europeană ar trebui, în prezent, să exploreze mai activ alte abordări complementare, în special cu caracter bilateral, date fiind dificultățile persistente din cadrul negocierilor desfășurate în cadrul OMC. În special, este vorba despre aprofundarea discuțiilor cu economiile emergente care cunosc o creștere puternică (China, India, ASEAN, Mercosur, zona Golfului), dar și despre consolidarea legăturilor strategice cu economiile învecinate (Rusia, Ucraina, Moldova și zona mediteraneană) și despre modernizarea relațiilor cu țările ACP (Africa, Caraibe, Pacific) prin acordurile regionale de parteneriat economic aflate în curs de negociere.

4.1.4 Comitetul subliniază că reorientarea strategiei internaționale a UE în funcție de abordările bilaterale nu va putea să înlocuiască abordarea multilaterală, care trebuie să rămână obiectivul esențial, deoarece este conformă cu valorile europene.

4.1.5 Este necesar să se vegheze nu numai la compatibilitatea abordărilor respective cu angajamentele OMC, menționată de Comisie, ci și la:

- neîmpiedicarea șanselor de progres în negocierile multilaterale;
- dimpotrivă, facilitarea acestora în fază finală, ca urmare a aprofundării dezbaterilor și apropierii pozițiilor rezultate din abordările bilaterale.

4.1.6 Prin urmare, orice abordare bilaterală a UE ar trebui să se limiteze la completarea abordării multilaterale, cu unul din obiectivele următoare:

- pregătirea terenului pentru negocieri multilaterale, evidențiind în special punctele cele mai importante ale UE („problemele neincluse în Agenda DOHA”, practicile comerciale, lupta împotriva contrafacțiilor, contractele de achiziții publice etc.);
- progresul în discuțiile bilaterale privind alte domenii ale guvernantei globale: politic, social, mediu, politici culturale, energie.

4.1.7 Rămân necesare numeroase precizări și adaptări, în special privind modalitățile de aplicare a criteriilor și politicilor care trebuie urmate în special față de anumite țări, de exemplu China, Coreea, India sau Rusia.

4.2 Valorificarea relațiilor de vecinătate și a relațiilor privilegiate:

4.2.1 Țările vecine (în special Rusia, Ucraina, Belarus, Moldova, țările mediteraneene) vor trebui să facă obiectul unei atenții deosebite prin intermediul unor parteneriate privilegiate, înscrise în cadrul unei strategii coerente de vecinătate și al comunității de interes.

4.2.2 În cadrul dialogului transatlantic, UE și Statele Unite ar trebui să progreseze în eforturile de a-și apropia viziunea asupra globalizării și să ofere un cadru de stabilitate cooperării și schimburilor dintre ele.

4.2.3 Uniunea Europeană va trebui, de asemenea, să continue promovarea, prin intermediul contactelor sale bilaterale, a dezvoltării integrării regionale pe alte continente (țările ACP, Mercosur, ASEAN etc.), care va permite structurarea și echilibrarea mai eficientă a comerțului mondial și facilitarea progreselor în cadrul discuțiilor OMC. Experiența integrării în Uniunea Europeană, dincolo de originalitatea sa, trebuie să continue să inspire și să sprijine alte apropieri regionale, indispensabile unei globalizări durabile și structurate. Această abordare este valabilă în special în ceea ce privește țările în curs de dezvoltare, cum ar fi, de exemplu, țările ACP. Negocierea unor acorduri de parteneriat (APE) trebuie însoțită de încurajarea procesului de integrare regională, aceștia fiind, fără îndoială, factori-cheie pentru a evita ca aceste țări să fie „lăsate în voia sorții” în contextul globalizării. În acest sens, exemplul pozitiv al CARICOM este foarte semnificativ și dător de speranță. UE trebuie să susțină astfel atât capacitățile administrative de integrare regionale, cât și grupările de actori ai societății civile.

4.2.4 De asemenea, și Uniunea Europeană poate încerca să tragă concluzii din bunele sau relele practici ale altor țări sau ansambluri regionale. UE trebuie să continue să promoveze și să privilegieze ansamblurile regionale care urmăresc, cu ritmuri și vocații diferite, o cale similară celei a UE: Mercosur, ASEAN etc.

4.2.5 În această abordare bilaterală, rolul și acțiunea actorilor societății civile nu pot fi subestimate. Participarea CESE la Civil Society Dialogue, inițiativă a Comisiei constituind o continuare a negocierilor din cadrul OMC, precum și activitățile întreprinse de CESE prin intermediul diferitelor structuri pe care le-a constituit își dovedesc astfel importanța strategică și trebuie să fie recunoscute și să devină vizibile într-o mai mare măsură.

4.3 Receptivitate față de schimburi mai responsabile

4.3.1 De asemenea, este necesar să se asigure că analizele de impact ale avantajelor, constrângerilor și concesiilor tuturor acordurilor țin seama în mod corespunzător de consecințele economice și sociale ale acestora, în special pe plan sectorial (inclusiv agricultura și industriile cu utilizare intensă a mâinii de lucru). Aceste analize, realizate la inițiativa Comisiei Europene pentru fiecare nouă negociere, ar trebui să implice mai mult experții locali și reprezentanții societății civile. Ar trebui, de asemenea, să se aprofundeze strategia de gestionare a riscurilor, abordată de Comisie în comunicarea sa.

4.3.2 Comitetul s-a pronunțat pozitiv în favoarea Fondului European de Adaptare la Globalizare. Comitetul consideră că acesta trebuie utilizat ca instrument strategic de reorientare în favoarea persoanelor și regiunilor afectate de globalizare. Chiar dacă este complementar finanțării naționale, rolul său trebuie să fie vizibil și să atingă o masă financiară critică. Comitetul insistă ca acest fond, la fel ca Fondul Social European, să fie gestionat de un comitet tripartit la care să participe partenerii sociali.

4.3.3 Sectorul agricol trebuie să facă obiectul unei atenții deosebite în acest context. Pe lângă producția agricolă propriu-

zisă, trebuie să se țină seama de industria agrară, care reprezintă 14 % din valoarea adăugată europeană și patru milioane de locuri de muncă. PAC a fost reformată radical din 2003, pentru a face posibil un acord cu OMC, ceea ce a implicat sacrificii considerabile pentru profesiunile implicate. Prin urmare, printr-un viitor acord cu OMC ar trebui să se obțină reciprocitatea accesului pe piețe și o scădere echivalentă semnificativă a subvențiilor pentru producătorii americani.

4.4 Acțiuni comune pe piețele externe

4.4.1 În cele din urmă, statele membre ar trebui să-și însușească în mai mare măsură obiectivele și mijloacele unei adevărate strategii comune în ceea ce privește accesul la piețele mondiale, în special prin remedierea a trei neajunsuri:

4.4.2 Sistemele de asigurare a creditelor de export rămân în principal naționale, în ciuda integrării politice, economice, financiare și monetare (în cadrul euro) a Europei. UE ar trebui să sprijine aceste mecanisme naționale în scopul coordonării și armonizării acestora pentru toate întreprinderile europene, în special pentru IMM-uri.

4.4.3 Partenerii comerciali importanți ai Uniunii Europene primesc, pe rând, vizitele unor misiuni comerciale cu caracter național care își fac reciproc concurență. Nu este vorba despre a repune în discuție aceste abordări bilaterale bazate adesea pe existența unor relații istorice, ci despre a le completa, atunci când există argumente economice, și a le pune în valoare prin misiuni sectoriale de promovare de dimensiune europeană care să consolideze identitatea comună a țărilor respective.

4.4.4 Instrumentele de apărare comercială (în special cele *anti-dumping*) trebuie să fie mai bine cunoscute și utilizate, având în vedere mijloacele mai importante care trebuie să le fie alocate.

5. Transformarea globalizării într-o oportunitate pentru popoarele Europei, cu sprijinul unei integrări consolidate

Uniunea Europeană trebuie să răspundă provocărilor globalizării sprijinindu-se pe integrarea economică, solidaritatea și îmbunătățirea permanentă a productivității, acestea aflându-se în centrul Strategiei Lisabona. Numai o Uniune consolidată va putea conta în procesul de globalizare în fața unor puteri comerciale de dimensiuni continentale.

5.1 Creșterea atractivității Europei ca zonă pentru investiții

5.1.1 În primul rând, este necesar ca Uniunea Europeană să se poată sprijini pe o piață internă suficient de integrată, eficientă și performantă. Ar fi nedrept să se pretindă partenerilor mondiali concesiile pe care statele membre ale UE abia dacă și le acordă între ele. În acest sens, UE mai are de recuperat.

5.1.2 Numeroase obstacole din trecut au rămas neschimbate, iar întreprinderile europene nu au obținut aproape deloc mijloace de „a se simți” ca atare. Serviciile, reprezentând două treimi din PIB, rămân în mare măsură fragmentate pe conturul piețelor naționale. Cât despre achizițiile publice din statele membre, fie că implică furnituri, servicii, lucrări, fie orice altceva legat de sectorul apărării, ultimele studii serioase, rămase valabile în ultimii zece ani, arată că peste 90 % din contractele de achiziții publice sunt întotdeauna atribuite furnizorilor naționali.

5.1.3 Este necesar să se garanteze că aquis-ul comunitar nu este amenințat de concurența sterilă între statele membre: dumping, subvenții, politici de promovare a unor „campioni naționali” ai achizițiilor publice, noi bariere și obstacole. Elaborarea unei politici industriale europene, inclusiv în domeniul apărării, ar aduce o contribuție însemnată la consolidarea pozițiilor economice și tehnice ale UE în economia globalizată. De asemenea, este indispensabilă consolidarea politicii privind concurența comunitară și crearea unui cadru fiscal și social transparent în cadrul Uniunii Europene, precum și combaterea dublei impozitări, a denaturărilor celor mai grave ale concurenței și a fraudelor legate de taxa intracomunitară pe valoarea adăugată.

5.1.4 Insuficiența unor infrastructuri cu adevărat de dimensiune europeană (transport, energie, tehnologii noi, parcuri tehnologice, centre de cercetare) apasă în prezent asupra capacității Europei de a oferi cele mai bune oportunități de investiții pe ceea ce reprezintă încă cea mai importantă piață a lumii.

5.2 Dezvoltarea calificărilor și a formării europenilor în sensul unei societăți inovatoare, care permite accesul tuturor la cunoaștere.

5.2.1 Europa este săracă în materii prime și nu poate concura cu restul lumii prin politici de dumping social, de mediu sau fiscal, dar nici nu poate deveni „supermarketul lumii”, cedând Asiei rolul de „uzină a lumii”. Viitorul său depinde mai ales de capacitatea sa inovatoare și antreprenorială, de talentele populației sale. Investițiile pe termen lung în educația pe tot parcursul vieții reprezintă cheia unei dezvoltări armonioase. Prin urmare, trebuie să se favorizeze nu numai tot ce înseamnă formare și educație, ci și mobilitatea în cadrul Uniunii Europene, care este legată de multilingvism și de planurile de carieră, inclusiv în funcțiile publice, având o dimensiune europeană și internațională.

5.2.2 Europa rămâne încă prea fragmentată. CESE pledează pentru următoarele proiecte de mare amploare: dezvoltarea efectivă a multilingvismului în școli, programe de mobilitate pentru tineri, inclusiv în învățământul secundar și pentru ucenici și tineri lucrători, universități europene, parcursuri europene de educație pe tot parcursul vieții și un cadru comun de recunoaștere a tuturor calificărilor.

5.2.3 Europa merită așadar o vastă inițiativă europeană în materie de educație, formare și difuzare a cunoștințelor. Trebuie să se acorde o atenție deosebită persoanelor și teritoriilor

victime ale restructurării și relocalizării activităților, prin eforturi organizate de formare și de creare a noi locuri de muncă.

5.3 *Dotarea cu mijloace eficiente pentru a răspunde provocărilor globalizării*

5.3.1 Provocarea globalizării impune Uniunii Europene creșterea competitivității produselor și serviciilor sale. Interesele economice ale Uniunii sunt în egală măsură importante și diverse. Pentru a rămâne în fruntea schimburilor internaționale, Uniunea trebuie, în special, să-și consolideze toate pozițiile, atât în domeniile produselor și serviciilor de bună calitate, care reprezintă jumătate din exporturile sale și o treime din cererea mondială, cât și în domeniile celorlalte tipuri de produse și servicii care răspund aspirațiilor populației.

5.3.2 În următorii ani, o politică europeană de sprijinire a spiritului antreprenorial și a inovațiilor ar trebui să fie, împreună cu educația, formarea și difuzarea cunoștințelor, o prioritate esențială în cadrul unei noi strategii europene „post-Lisabona”. În aceste domenii, CESE propune elaborarea unei foi de parcurs care să conjuge eforturile statelor membre ale Uniunii Europene, finanțele publice și contribuțiile private.

5.3.3 Deoarece nu mai este timp pentru a îmbunătăți bugetul Uniunii Europene pe 2007-2013, rămâne să se utilizeze cât mai bine cel existent, în special prin:

- asigurarea unei finanțări eficiente a rețelelor transeuropene prioritare, cu sprijinul unor parteneriate public/privat;
- creșterea capacității de împrumuturi și garanții a Uniunii Europene și dezvoltarea unei inginerii financiare mai bune pentru fondurile structurale, care actualmente nu includ decât simple subvenții.

5.3.4 În prezent, moneda euro reprezintă un avantaj important pentru Europa, deoarece a devenit nu doar moneda unică în treisprezece dintre statele membre, ci și o importantă monedă internațională de rezervă și schimb. De acum, moneda euro oferă unui număr tot mai mare de țări o alternativă credibilă și utilă la dolarul american. Moneda euro facilitează încheierea de contracte comerciale între întreprinderile Uniunii Europene și contribuie la securitatea lor financiară. Euro asigură existența unui real sentiment al unității Europei, atât înăuntrul, cât și în afara Comunității. Monedei îi lipsește însă un adevărat centru de decizie în materie de politică economică, ceea ce reduce în prezent beneficiile preconizate.

5.3.5 Coeziunea Uniunii Europene se bazează pe politicile comune. Cărbunile și oțelul nu mai pot fi considerate bazele coeziunii în momentul de față, dar există așteptări foarte mari din partea actorilor economici și sociali în ceea ce privește o responsabilitate sporită a Uniunii Europene în materie de politică energetică (conservarea resurselor, securitatea aprovizionărilor, noile investiții în surse de energie nepoluante, eficiență energetică și economie de energie) și de protecție a mediului. Aceste două domenii necesită, într-adevăr, o prezență europeană mai accentuată și politici comune autentice.

5.3.6 Uniunea trebuie să adopte o politică mai globală și mai coerentă în materie de migrație prin politici coordonate de integrare și de primire compatibile cu Carta europeană a drepturilor fundamentale și cu convențiile de la Geneva privind dreptul de azil, implicându-se în același timp în combaterea comună și mai eficientă a filierelor clandestine. De asemenea, UE ar trebui să încurajeze mai activ crearea de locuri de muncă calificate în țările în curs de dezvoltare printr-o politică de parteneriat și de încurajare a integrărilor regionale care pot permite oferirea unor perspective de mobilitate, perfecționare și schimburi noi.

5.4 Globalizarea cu față umană

5.4.1 Invocând tema răspunsului la provocările globalizării, Uniunea Europeană poate mobiliza din nou cetățenii europeni în sprijinul proiectului său de integrare.

5.4.2 În general, Comitetul insistă asupra necesității de a asocia strâns partenerii sociali și diferiți actori reprezentativi ai societății civile organizate la noua abordare globală pe care o recomandă pentru a răspunde provocărilor globalizării. Trebuie să li se solicite Consiliului și Comisiei mai multă transparență, inclusiv în materie de negocieri comerciale. În special, CESE ar dori să fie asociat, împreună cu partenerii săi din societatea civilă a unor țări terțe, la inițiativele întreprinse atât pe plan multilateral, cât și pe plan bilateral.

5.4.3 În mod concret, CESE are în vedere să implice partenerii sociali și alți actori ai societății civile în:

- campanii europene de informare și dezbateri privind provocările globalizării, desfășurate cu organizații ale societății civile;
- ședințe periodice de informare și consultări privind noua strategie internațională preconizată de Comisie și Consiliu, astfel cum au fost cele organizate de CESE cu privire la Convenția Europeană;
- implicarea în analizele de impact privind efectele economice și sociale ale noilor acorduri comerciale și în gestionarea Fondului European de Adaptare la Globalizare;

- continuarea negocierilor bilaterale cu ansambluri regionale, cum ar fi, de exemplu, acordurile APE cu regiunile ACP, pentru care CESE poate pune la dispoziție atât expertiza proprie, cât și pe cea a partenerilor din societatea civilă a țărilor terțe;
- participarea la diferite politici necesare pentru consolidarea politicilor UE (piață unică, strategii de cooperare, coeziune, euro etc.);
- sprijinirea desfășurării unui dialog social eficient privind diferitele aspecte ale adaptărilor și reformelor necesare în Uniunea Europeană, în țările și regiunile acesteia, inclusiv la nivel transfrontalier.

5.4.4 CESE pledează pentru o dimensiune europeană a misiunilor de serviciu de interes general, care să conțină, dincolo de simpla cooperare, mijloace integrate în materie de securitate economică, de protecție civilă și de mediu, de supraveghere vamală a frontierelor externe, de poliție și chiar de apărare, pentru ca acest concept să nu fie întemnițat abuziv în fortărețe naționale, aflate în contradicție cu noile evoluții europene.

5.4.5 De asemenea, CESE susține o abordare mai participativă a pieței unice, încurajând inițiativele de asociere, dialogul social, răspunderea socială a întreprinderilor, autoreglementarea și coreglementarea socioprofesională (în special pentru servicii, comerț, piețe financiare, mediu, energie, aspecte sociale, drepturi ale consumatorilor).

5.4.6 Actorii societății civile organizate joacă la rândul lor un rol direct și autonom în îmbunătățirea legăturilor cu omologii lor din țările și ansamblurile regionale care sunt parteneri comerciali ai Uniunii Europene.

5.4.7 Dimensiunea umană a globalizării, ca și a integrării europene, este o chestiune care privește cetățenii și societatea civilă organizată. Dacă sunt mai bine informate, consultate și implicate în mod sistematic, popoarele se vor recunoaște într-o strategie pe care ele însele au stabilit-o și pe care și-o pot însuși.

Bruxelles, 31 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Cartea verde „Modernizarea dreptului muncii pentru a face față provocărilor secolului XXI”

COM(2006) 708 final

(2007/C 175/17)

La 22 noiembrie 2006, Comisia Europeană, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la *Cartea verde „Modernizarea dreptului muncii pentru a face față provocărilor secolului XXI”*.

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 mai 2007. Raportor: dl Retureau.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 140 voturi pentru, 82 voturi împotriva și 4 abțineri.

1. Introducere

1.1 Cartea verde privind modernizarea dreptului muncii are ca scop:

- identificarea principalelor provocări care rezultă dintr-un decalaj evident între cadrele juridice și contractuale existente și realitățile lumii muncii. Accentul este pus în special pe dreptul individual al muncii, mai degrabă decât pe dreptul colectiv al muncii;
- lansarea unei dezbateri pentru examinarea modului în care dreptul muncii ar putea contribui la promovarea flexibilității combinate cu siguranța locului de muncă, indiferent de forma contractului, și a modului în care ar putea contribui acesta la crearea de locuri de muncă și la reducerea șomajului;
- stimularea dezbaterii privind modul în care diferitele tipuri de relații contractuale și legislația muncii, aplicabilă tuturor lucrătorilor, ar putea fi atât în beneficiul lucrătorilor, cât și al întreprinderilor, prin facilitarea tranzițiilor pe piața forței de muncă, prin încurajarea învățării pe tot parcursul vieții și dezvoltarea creativității forței de muncă, în ansamblu;
- aducerea unei contribuții la obiectivul unei „mai bune legiferări”, prin încurajarea modernizării dreptului muncii, totodată avându-se în vedere beneficiile și costurile globale și, în special, problemele cu care s-ar putea confrunta întreprinderile mici și mijlocii.

1.2 În acest sens, Cartea verde propune, pe bună dreptate, și abordarea unor domenii diverse, cum ar fi raporturile de muncă trilaterale, cazul lucrătorilor care desfășoară activități independente și care, în realitate, sunt dependenți din punct de vedere economic de întreprinderea care îi angajează, precum și revizuirea directivei privind timpul de lucru și problema gravă privind munca la negru.

1.3 În ceea ce privește posibilele modalități de modernizare a dreptului muncii, pentru care UE ar putea efectua o acțiune complementară acțiunii statelor membre, Cartea verde se bazează pe ideea că forma de contract standard (contract cu normă întreagă și pe durată nedeterminată) și protecțiile asociate acestuia ar putea să se dovedească inadecvate pentru mulți angajatori și salariați, complicând adaptarea rapidă a întreprinderilor la evoluțiile pieței și, prin urmare, riscă să constituie un obstacol

în calea creării de noi locuri de muncă. Din acest motiv, este necesară revizuirea acestor dispoziții.

1.4 Comisia anunță că, în afara chestiunii dreptului individual al muncii, Cartea verde pregătește cadrul unei dezbateri care va contribui la o comunicare privind flexicuritatea, care va fi publicată în iunie 2007, având ca scop dezvoltarea acestui concept existent în mai multe țări membre și care, după cunoștințele actuale, combină flexibilitatea externă și internă a lucrătorilor cu o securitate ale cărei domenii de aplicabilitate și surse de finanțare nu sunt explicate mai în detaliu în acest moment. În consecință, dezbateră din al doilea trimestru al anului se va continua pe o tematică extinsă în care, desigur, ar fi utilă abordarea anumitor elemente de flexibilitate deja obținute prin intermediul legislației sau prin negocierea contractelor colective de muncă și a finanțării flexicurității, fără a se pune accentul pe un model sau altul.

2. Comentarii generale

2.1 Comitetul constată cu interes inițiativa Comisiei de a lansa o discuție privind modul în care dreptul muncii îndeplinește obiectivele Strategiei Lisabona, care combină realizarea eforturilor în vederea creșterii durabile cu cele privind crearea de locuri de muncă mai numeroase, dar și de o mai bună calitate, pe lângă coeziunea socială și dezvoltarea durabilă. Cu toate acestea, regretă faptul că această consultare se desfășoară într-un termen atât de scurt și că astfel lipsesc o serie întreagă de activități pregătitoare.

2.2 Raportul Wim Kok din noiembrie 2003 subliniază: „Este necesar să se promoveze flexibilitatea pieței forței de muncă, combinată cu securitatea acesteia, în special prin îmbunătățirea organizării muncii și a atractivității contractelor de muncă standard și nestandardizate — atât pentru lucrători, cât și pentru angajatori — în vederea evitării apariției unei piețe a forței de muncă cu două viteze. Noțiunea de siguranță a locului de muncă trebuie să fie modernizată și extinsă, pentru a nu acoperi doar protecția locurilor de muncă, ci și pentru a mobiliza capacitatea lucrătorilor de a rămâne la locul de muncă și de a avansa în carieră. Este important să se creeze cât mai multe locuri de muncă posibil și să se îmbunătățească productivitatea, prin reducerea obstacolelor în calea creării de noi întreprinderi și prin promovarea unei mai bune anticipări și a unei mai bune gestionări a restructurărilor”.

2.3 Este utilă reamintirea tuturor acestor elemente componente ale concluziilor grupului operativ, adoptate de către Consiliu, deoarece acestea dau o imagine mai cuprinzătoare în ceea ce privește reformele pieței forței de muncă, realizate cu scopul de a răspunde exigențelor Strategiei Lisabona revizuite, decât Cartea verde a Comisiei, care se concentrează pe anumite puncte limitate ale dreptului individual la muncă. Cartea verde nu reține cu adevărat decât în mod parțial elementele vizate de Kok și nu abordează problema „mediului mai sigur” din Agenda socială.

2.4 O abordare limitată riscă să provoace pierderea încrederii din partea cetățenilor europeni, care sunt deja din ce în ce mai sceptici cu privire la proiectul social european. Comisia consideră util să se aibă în vedere revizuirea gradului de flexibilitate prevăzut în contractele standard (contract pe durată nedeterminată și cu normă întreagă) în ceea ce privește termenele de preaviz, costurile și procedurile privind disponibilizările individuale sau colective sau chiar definiția „disponibilizării abuzive”, acestea fiind, din punct de vedere istoric, elementul-cheie al securității locului de muncă al lucrătorilor.

2.5 Comitetul este preocupat de faptul că se sugerează ideea că dreptul muncii este, în prezent, incompatibil cu Strategia Lisabona revizuită, constituind astfel un obstacol în calea ocupării forței de muncă, iar, în situația actuală, acest drept al muncii nu este capabil să asigure o adaptabilitate suficientă a întreprinderilor și lucrătorilor.

2.6 Comitetul constată că strategia stabilită în 2000 nu și-a atins toate obiectivele. Cu toate acestea, Comitetul apreciază că trebuie manifestată prudență în analiza cauzelor acestei situații și trebuie evitată punerea accentului exclusiv pe dreptul muncii. Strategia Lisabona revizuită are scopul de a crește competitivitatea Europei, dar aceasta trebuie să fie totodată capabilă să revină la nivelul de ocupare totală a forței de muncă într-o societate mai bine orientată către asigurarea unui echilibru între viața familială și cea profesională a persoanelor, mai bine adaptată opțiunilor de carieră profesională ale acestora, investind în oameni și combătând excluderea socială. Modernizarea dreptului muncii nu trebuie să fie decât un instrument, printre altele, pentru a atinge aceste obiective.

2.7 În consecință, înainte de a se pronunța cu privire la orientările privind direcția în care ar trebui să acționeze o întreprindere pentru a moderniza dreptul muncii în Europa, Comitetul propune să se încerce să se pună într-o anumită perspectivă un număr de comentarii sau inițiative care au provenit chiar de la Comisie, cum ar fi raportul solicitat profesorului Supiot, care a fost menționat prea puțin în acest context sau, de exemplu, concluziile Consiliului EPSCO din 30 noiembrie și 1 decembrie 2006 privind „o muncă decentă pentru toți”. Obiectivul raportului Supiot a fost realizarea unei investigații constructive, pe scară largă, cu privire la viitorul ocupării forței de muncă și dreptul muncii, într-un cadru comunitar intercultural și interdisciplinar, dar Cartea verde nu pare să se fi inspirat suficient din acesta.

2.8 Ce concluzii se pot trage, plecând de la statisticele publice, de la performanțele cadrului care protejează dreptul

muncii, avându-se în vedere obiectivul de „more and better jobs” (locuri de muncă mai multe și mai bune)?

2.9 Raportul final al grupului Supiot a menționat o serie de teme care regroupează întrebările adecvate în materie de evoluție a raporturilor de muncă, mai exact globalizarea concurenței și a activităților economice, impactul atitudinilor și obiceiurilor de consum, liberalizarea piețelor, schimbările tehnologice, faptul că lucrătorii înșiși se schimbă, sunt mai educați și mai calificați, mai autonomi și mai mobili, mai individualiști, fără a uita noile practici ale întreprinderilor sub aspectul gestionării resurselor umane, de recompensare a lucrătorilor, de condiții de polivalență sau de flexibilitate a timpului de lucru. Raportul Supiot a abordat chestiunea flexibilității și securității, ca și aspectul foarte important al tranziției profesionale, anunțând „abandonarea modelului carierei profesionale liniare”.

2.10 Printre alte cerințe democratice specifice, pe care dreptul social le-a transpus în domeniul socio-economic, grupul Supiot a acordat atenție unui număr de patru puncte, care își păstrează în totalitate actualitatea în dezbateră privind Cartea verde (!).

Acestate sunt:

- cerința de egalitate, cu problematica egalității între femei și bărbați și cea mai generală a nediscriminării, rămâne o abordare actuală deoarece prin prisma acestor aspecte putem înțelege mai bine soluțiile privind problemele nesiguranței locurilor de muncă și ale pieței forței de muncă cu două viteze;
- cerința libertății, care necesită protejarea lucrătorilor împotriva dependenței, rămâne o soluție la problemele privind raporturile de muncă deghizate, de falsă independență și muncă la negru;
- cerința securității individuale rămâne un răspuns la creșterea incertitudinilor sociale, în sensul cel mai larg, resimțită de lucrători sau de beneficiarii de asistență socială;
- drepturile colective, care se concretizează în participarea lucrătorilor în procesul muncii, în finalitatea acesteia, ca și în dezvoltarea economică.

2.11 Comitetul consideră că Comisia ar trebui să se inspire din cerințele menționate anterior atunci când dezbate modernizarea dreptului muncii și protecțiile structurate în mod normal în jurul contractului de muncă, cum ar fi sănătatea și siguranța la locul de muncă, accidente de muncă, organizarea timpului de lucru, concediul plătit etc.

2.12 Cartea verde evidențiază decalajul care există în majoritatea țărilor între cadrele juridice și contractuale și realitățile actuale din lumea muncii, care au apărut într-o perioadă relativ scurtă, începând de la sfârșitul anilor '80-începutul anilor '90. Cu toate acestea, nu se menționează nicăieri rolul istoric protector și de emancipare al dreptului muncii în sens larg, inclusiv cel care rezultă din negocierea contractelor colective de muncă, cu specificitățile abordărilor culturale, sociale, economice și juridice ale diverselor state membre.

(!) Dincolo de ocuparea forței de muncă, Editura Flammarion 1999, p. 294 și urm.

2.13 Respectarea unui anumit echilibru între părți este controlată nu numai prin dreptul muncii, ci și prin dialogul social.

2.14 Orice argument care ar considera un drept al muncii protector ca fiind un obstacol în calea creșterii și ocupării forței de muncă ar reprezenta o viziune simplistă, în care dreptul muncii ar fi redus doar la nivelul unui instrument al politicilor pieței forței de muncă sau al unei variabile economice.

2.15 Deoarece salariații se situează întotdeauna într-un raport de dependență față de angajatori, rolul fundamental protector și de emancipare al dreptului muncii ar trebui reafirmat, iar punerea sa în aplicare ar trebui asigurată mai bine pentru a evita presiunea exercitată asupra lucrătorilor, având totodată în vedere noile provocări ale globalizării și îmbătrânirii. În acest domeniu există cu siguranță un rol pe care Uniunea Europeană poate să-l joace față de statele membre.

2.16 În anul 2000, Comisia a lansat o inițiativă cu scopul de a declanșa discuții cu privire la necesitatea de a evalua componentele-cheie ale sistemului juridic și ale contractelor colective de muncă, în sensul de a asigura faptul că acestea permit o organizare modernă, dar și o îmbunătățire a raporturilor de muncă.

2.17 Această inițiativă de îmbunătățire a fost abandonată, deși pare evident că ar fi trebuit dusă la bun sfârșit, pentru a realiza obiectivul unei modernizări și al unei îmbunătățiri a condițiilor de muncă, temă reluată câțiva ani mai târziu de actuala Comisie, dar dintr-un punct de vedere diferit.

2.18 Comitetul trebuie să constate diferite deficiențe importante, care subminează semnificativ raționamentul și perspectivele avansate de Cartea verde. Din acest motiv, Comitetul dorește să sublinieze anumite puncte care, în mod regretabil, nu au fost aprofundate sau puse în evidență:

- o puternică creștere economică nu este incompatibilă cu dimensiunea socială a integrării europene și dezvoltarea acesteia;
- dreptul muncii nu constă numai din contractele individuale de muncă, ci și din contractele colective de muncă;
- conceptul muncii decente, consacrat în angajamentele de cooperare UE-Organizația Internațională a Muncii (OIM), și eforturile pozitive efectuate de către statele membre ale UE și țările candidate în iunie 2006, când a fost adoptată Recomandarea 198 a OIM, care stabilește definiții relevante și principii operaționale având ca scop eliminarea incertitudinilor privind existența unui raport de muncă, asigurând astfel concurența loială și protecția eficientă a lucrătorilor în cadrul unui raport de muncă, nu ar trebui să rămână doar la nivel declarativ ⁽²⁾;
- partenerii sociali, atât la nivel național, cât și european, au contribuit deja prin contractele și convențiile lor colective la

⁽²⁾ Grupul angajatorilor nu a sprijinit adoptarea Recomandării 198 a OIM privind raporturile de muncă.

crearea unor noi forme de contract, inclusiv contracte nestandardizate, demonstrând astfel capacitatea acestora de a adapta raportul de muncă la noile realități și de a lua în considerare forme flexibile, însoțite de garanții corespunzătoare;

- dialogul social reprezintă un instrument de coreglementare care, în consecință, ar trebui consolidat și eficientizat, astfel încât să ofere un cadru mai bun pentru flexibilitatea contractelor de muncă;
  - securitatea raporturilor de muncă reprezintă o condiție pentru îmbunătățirea productivității, deoarece insecuritatea nu creează noi locuri de muncă; mobilitatea și flexibilitatea pot contribui la creșterea productivității și securității, dar schimbările în materie de drept al muncii nu trebuie să ducă la creșterea numărului de lucrători săraci;
  - răspunsul nu trebuie găsit într-un argument care să-i pună pe lucrători în opoziție, lăsându-le responsabilitatea de a găsi o soluție la șomaj și la nepotrivirea dintre competențele acestora și cererea existentă pe piața forței de muncă;
  - pretinsul conflict între lucrătorii „insiders” și „outsiders”, îi poate lăsa pe lucrători să rezolve problema eliminării pieței forței de muncă cu două viteze și, în afară de aceasta, în cazul în care s-ar pune în aplicare, nu ar îndepărta obstacolele reale în calea creării de locuri de muncă.
- 2.19 Comitetul apreciază că a venit timpul să se realizeze o analiză completă și serioasă, bazată în principal pe
- un bilanț al sistemelor juridice în vigoare în statele membre, cu privire la protecția pusă în aplicare, obiectivele și eficacitatea acesteia, accesul la organele și procedurile judiciare și extrajudiciare de reglementare a conflictelor;
  - aportul dialogului social la dialog în sensul modernizării și îmbunătățirii dreptului muncii, muncii decente și combaterii muncii la negru și la chestiunea funcționării pieței forței de muncă și organizării muncii în cadrul întreprinderilor la nivelurile corespunzătoare (european, național, regional, de întreprindere și de grupuri, inclusiv la nivel transfrontalier, în funcție de caz);
  - luarea în considerare a serviciilor publice și a rolului activ pe care serviciile publice eficiente și de calitate îl joacă în crearea de locuri de muncă și în creșterea economică;

- luarea în considerare a guvernănei corporative, participarea lucrătorilor și pe mecanismele de control și de alertare a organismelor reprezentative ale lucrătorilor (în special, comitetele de întreprindere), în ceea ce privește adaptarea la schimbare și confruntarea cu fenomenul de restructurare;
- rolul recunoscut al lucrătorilor care efectuează cu adevărat activități independente, al căror rol-cheie îl reprezintă promovarea spiritului antreprenorial și crearea de IMM-uri, nu în ultimul rând în economia socială, și stabilirea unei protecții corespunzătoare pentru lucrătorii dependenți din punct de vedere economic, luând în considerare situația specială a lucrătorilor independenți, de exemplu a celor care lucrează în domeniul vânzărilor directe;
- promovarea Recomandării OIM din 2006 privind raporturile de muncă (nr. 198);
- impactul muncii la negru, utilizând instrumentele pentru combaterea acestei practici printr-o mai bună coordonare la nivel european între autoritățile competente: un Europol social?
- impactul fluxurilor de migrație, care trebuie coordonate mai bine;
- soluțiile „win-win” (câștigător-câștigător), adică ale unei bune utilizări a flexibilității în raport cu necesitățile întreprinderilor și necesitățile și cerințele lucrătorilor, care pot să-și recapete astfel controlul asupra proiectului lor de viață;
- dezbateră și inițiativele privind educația și formarea de bază și învățarea pe tot parcursul vieții, de exemplu ale lucrătorilor, fie că aceștia se află în viața activă, sunt amenințați de restructurare sau reintră pe piața forței de muncă după pauze în cariera profesională din motive personale, și pe o securizare a parcursului profesional, în locul concentrării pe anumite propuneri privind un ipotetic „contract unic”.

2.20 Agenda Președinției germane, reapariția „calității” muncii la reuniunea informală a miniștrilor muncii și afacerilor sociale din ianuarie 2007, precum și scrisoarea recentă a 9 miniștri ai muncii și afacerilor sociale în vederea „unui nou elan pentru Europa socială” și în special direcțiile menționate în anexă privind politicile de ocupare a forței de muncă și flexibilitate, au deschis perspective pentru analiza aprofundată dorită de Comitet și pentru relansarea componentei sociale a integrării europene.

3. Observații specifice: răspunsurile sau comentariile privind întrebările puse de Comisia Europeană:

3.1 Care ar fi în opinia dumneavoastră prioritățile unui program consecvent de reformă a dreptului muncii?

3.1.1 Dreptul muncii nu și-a pierdut valabilitatea în calitate de drept protector, atât în ceea ce privește salariații, cât și angajatorii; salariaților le asigură o bază echitabilă de stabilire a unui contract de muncă, întocmit pe cale legală, păstrând echilibrul drepturilor și obligațiilor, ținând cont de atribuțiile de manage-

ment și comandă ale angajatorului căruia le sunt subordonați; angajatorilor le oferă o securitate juridică extrem de importantă, în măsura în care diversele tipuri de contracte standard sunt stabilite clar și clauzele lor esențiale sunt fixate sau încadrate în funcție de caz, inclusiv în caz de desfacere unilaterală a contractului de muncă; în afară de aceasta, în materie de responsabilitate civilă, de exemplu, dreptul muncii asigură în mod egal lucrătorilor și angajatorilor garanții și o securitate juridică sub aspectul despăgubirilor și recunoașterii eventualelor invalidități pentru salariați și de limitare a răspunderii civile în absența culpei, în cazul în care normele de securitate sunt respectate, pentru angajator; negocierea colectivă, instituțiile consultative contribuie la bune relații industriale și, în cazul în care este necesar, la căutarea unor soluții adecvate în caz de litigiu.

3.1.2 Sub aspectul schimbărilor prioritare de dorit, se cuvine ca, prin respectarea legilor și practicilor proprii fiecărui stat membru, dreptul muncii să integreze noile forme flexibile de contract care se dezvoltă pentru a continua, în condiții noi, rolul său de protecție și de echilibru în raportul de muncă, precum și de garantare a securității juridice pentru părți în caz de disponibilizare motivată, de accident de muncă sau de boală profesională; de altfel, dreptul muncii modern ar trebui să permită salariaților și angajatorilor constituirea relațiilor acestora pe o bază de încredere reciprocă cu sprijinirea angajaților pe toată durata vieții lor active, pentru a putea utiliza alternativ învățarea pe tot parcursul vieții și diversele forme de contracte care, într-un moment sau altul, pot satisface nevoi individuale de echilibrare a vieții profesionale și a celei private, de promovare sau de reconversie profesională etc., oferind angajatorilor posibilitatea de a obține beneficii pe termen lung din munca angajaților satisfăcuți.

3.1.3 În cadrul reformei dreptului muncii trebuie promovate măsuri pozitive în interesul persoanelor cele mai excluse de pe piața muncii. De aceea, reformele dreptului muncii trebuie aplicate fără a crea raporturi de angajare cu deficiențe, pentru a identifica noi căi de acces la piața muncii, ceea ce include promovarea accesului la învățarea pe tot parcursul vieții și la inițiative social-economice pentru inserția profesională.

3.1.4 Ar fi, de asemenea, necesar să se încadreze mai bine raporturile de muncă trilaterale, în vederea precizării drepturilor și obligațiilor tuturor părților interesate, inclusiv în ceea ce privește responsabilitatea civilă sau penală; lucrătorii care depind economic de un angajator principal, căruia îi sunt de fapt subordonați în desfășurarea muncii, ar trebui de asemenea să se bucure de protecții adecvate, în special în ce privește accidentele de muncă, bolile profesionale și protecția socială. În acest domeniu, dispozițiile trebuie modificate cu mare atenție, luându-se în considerare situația specifică a diferitelor grupuri de lucrători independenți (de exemplu, cei care lucrează în domeniul vânzărilor directe), care se află într-o relație de dependență economică, pentru a se asigura că aceștia nu sunt privați de sursa lor de venit sau de posibilitatea de a desfășura activități care să le împlinească așteptările.

3.1.5 În afară de aceasta, combaterea muncii la negru și subordonarea raporturilor de muncă cadrului legal sunt indispensabile; consolidarea inspecțiilor muncii este de dorit în această privință și în general pentru a garanta eficiența dispozițiilor legale sau contractuale aplicabile.

3.1.6 Recomandarea 198 a OIM privind raporturile de muncă, adoptată de Conferința Internațională a Muncii în 2006, oferă surse importante de inspirație statelor membre pentru adaptarea dreptului muncii la evoluțiile tehnologice, economice și sociale care modifică în profunzime producția, serviciile și schimburile mondiale de mai bine de douăzeci de ani ⁽³⁾.

3.2 Poate contribui adaptarea dreptului muncii și a contractelor colective de muncă la îmbunătățirea flexibilității și securității locurilor de muncă și la reducerea segmentării pieței forței de muncă?
da/nu

3.2.1 Practica demonstrează că, fără o reglementare corespunzătoare, multiplicarea contractelor flexibile mărește segmentarea pieței și crește insecuritatea, de exemplu sub aspectul veniturilor mai scăzute în contractele cele mai răspândite (cu normă parțială), fapt care nu permite să se facă față în mod satisfăcător nevoilor fundamentale, și sub aspectul celei mai scăzute protecții sociale (praguri de acces la prestațiile de șomaj, la o pensie complementară, la o formare continuă). Durata zilei de muncă ar trebui să fie luată, de asemenea, în considerare, deoarece în caz de distribuție a normei parțiale sau a normei întregi pe parcursul zilei, lucrătorii nu pot dispune, în practică, de timpul nelucrat, în scopuri personale.

3.2.2 Practica arată, în plus, că cele mai răspândite contracte flexibile (contract pe perioadă determinată și cu normă parțială) sunt oferite frecvent persoanelor, care ar dori mai degrabă un loc de muncă cu normă întreagă. În timp ce aceste contracte pot fi un bun punct de plecare pentru viața profesională a tinerilor și o posibilitate excelentă de reconciliere a vieții profesionale cu cea de familie, acestea nu sunt alese întotdeauna în mod voluntar. Lucrătorii în vârstă își găsesc cu dificultate locuri de muncă, chiar pe perioadă determinată. Fragmentarea pieței nu poate fi imputată lucrătorilor; aceasta rezultă dintr-o alegere a angajatorilor care, în ultimă instanță, decid unilateral tipul de contract pe care îl oferă. Dreptul muncii trebuie să urmărească să împiedice discriminarea tinerilor, femeilor și lucrătorilor în vârstă cu privire la accesul pe piața forței de muncă și la salarii.

3.2.3 Pentru a fi aleasă flexibilitatea, nediscriminatorie, pentru a oferi mai multă securitate, pentru a permite lucrătorilor organizarea autonomă a propriei vieți (tineri angajați într-un contract pe perioadă determinată, constrânși să trăiască alături de părinți din cauza prețurilor prea mari ale locuințelor, familie monoparentală în care părintele este angajat într-un contract cu normă parțială de lucru, fără a fi alegerea acestuia, devenind astfel adesea un (o) muncitor(-toare) sărac(ă)), este recomandabilă introducerea de reforme profunde ale dreptului muncii în accepțiunea semnalată în răspunsul la prima întrebare, cu precădere prin dialog social, tripartit sau bipartit, în funcție de țări și la nivelul corespunzător.

⁽³⁾ Grupul angajatorilor nu a sprijinit adoptarea Recomandării 198 a OIM privind raporturile de muncă.

3.3 Reglementarea existentă — sub formă de legi și/sau de contracte colective de muncă — frânează sau stimulează întreprinderile sau lucrătorii în eforturile lor de a profita de oportunitățile de creștere a productivității și de a se adapta la noile tehnologii și la schimbările asociate cu concurența internațională? Cum poate fi îmbunătățită calitatea reglementărilor aplicabile IMM-urilor, păstrându-se totuși obiectivele acesteia?

3.3.1 Comitetul nu poate răspunde în numele celor 27 de state membre. Cu toate acestea, acesta își exprimă câteva observații specifice; a face față concurenței înseamnă a inova în cea mai mare parte a timpului sau a miza pe atuu calității.

3.3.2 Factorii reali ai productivității constau în competența lucrătorilor și deci în formare și experiență, precum și în punerea în aplicare a unor noi tehnologii, ceea ce depinde de investițiile în educație, formare și cercetare-dezvoltare, atât la nivel public cât și privat (în special acestea din urmă lipsesc în Europa).

3.3.3 Reglementarea (juridică sau contractuală în calitate de cadru de acțiune al partenerilor sociali privind formarea) trebuie deci să aibă ca scop continuarea educației, formării și adaptarea la noile tehnologii în cadrul muncii sau al carierei profesionale, și să privească în mod echitabil diferitele categorii de salariați; întreprinderea care dorește formarea competențelor și păstrarea acestora va suporta eforturile, împreună cu autoritățile publice sau instituțiile adecvate. Întreprinderea, în schimb, va obține un avantaj concurențial, iar salariații vor beneficia de un grad mai ridicat al ocupării forței de muncă; legislația poate promova îmbunătățirea competențelor și a calificărilor, organizând sau facilitând plasarea finanțării, a structurilor de formare, menționând drepturi și stimulente pentru formare (concedii pentru formare, conturi de timp) privind cariera profesională (prin contracte și angajatori succesivi), în conformitate cu legile și practicile în vigoare sau care trebuie puse în aplicare, și negocierea contractului colectiv de muncă ⁽⁴⁾.

3.3.4 Legislația și finanțările locale în IMM-urile ce pot încuraja o mutualizare a eforturilor de calificare-formare, de exemplu, în scopul repartizării costurilor pe un teritoriu, ținându-se cont de imposibilitatea pentru lucrătorii IMM-urilor și lucrătorii independenți de a organiza și finanța formări de o anumită durată, pe lângă experiența dobândită la locul de muncă în sine.

3.3.5 Cu toate acestea, dreptul muncii în sens larg nu poate să abordeze decât o parte restrânsă (învățarea pe tot parcursul vieții, implicarea lucrătorilor) a elementelor indispensabile pentru a face față noilor tehnologii și a se adapta la mutațiile industriale și sociale; învățământul superior, cercetarea, capitalul de risc, „incubatoarele” de start-up și poliile de inovare joacă de asemenea un rol în cadrul unei politici industriale competitive și coordonate, pe plan regional, național și european.

⁽⁴⁾ A se vedea OCDE, PISA 2003 și PISA 2006 privind eficacitatea sistemelor de educație; țările nordice europene sunt foarte bine clasate, prima fiind Finlanda.

3.4 Cum poate fi facilitată recrutarea prin intermediul contractelor pe perioadă nedeterminată și determinată, fie pe cale legislativă, fie prin intermediul unor contracte colective de muncă, astfel încât să crească flexibilitatea acestor contracte, garantându-se în același timp un nivel suficient de securitate în muncă și de protecție socială?

3.4.1 O astfel de abordare este dificil de acceptat, în cazul în care flexicuritatea presupune contracte fie mai numeroase, fie mai precare; flexicuritatea se definește ca posibilitatea de a asocia diferite tipuri de flexibilitate și de securitate în materie de ocupare a forței de muncă, în scopul consolidării de o manieră echilibrată a capacității de adaptare atât a salariatului, cât și a angajatorului, ambii urmând să fie protejați de riscuri. Așadar, flexicuritatea este mai mult decât un echilibru între flexibilitatea externă și sistemul de protecție socială. Cu cât contractul este însă mai flexibil, cu atât mai slabă este siguranța locului de muncă și cu atât ar trebui să fie mai puternică protecția (protecția socială, parcursul profesional asigurat sau securitatea profesională pe tot parcursul vieții active) ⁽⁹⁾.

3.4.2 Întrebarea implică faptul că flexibilitatea creează locuri de muncă; această afirmație nu este sprijinită de nici o demonstrație sau dovadă. Securitatea depinde mai mult de dreptul social, de care Cartea verde nu se ocupă.

3.5 Ar fi utilă combinarea unei legislații mai flexibile de protecție a locurilor de muncă cu un sistem bine conceput de sprijinire a șomerilor, sub formă de compensații pentru pierderea venitului (politici pasive ale pieței forței de muncă), dar și de politici active ale pieței forței de muncă?

3.5.1 Un sprijin pentru șomeri cu adevărat bine conceput trebuie să fie însoțit de formări serioase sau de reconversii profesionale credibile, indiferent de situație și oricare ar fi nivelul de „protecție” a locului de muncă. În plus, acest lucru reprezintă un sprijin adaptat nevoilor întreprinderilor care deja sunt dispuse să angajeze persoane aflate la periferia pieței forței de muncă (șomeri pe termen lung etc.), iar o „politică activă a pieței forței de muncă” nu înseamnă „obligația de a accepta orice loc de muncă propus, chiar mai puțin calificat și mai prost plătit, sub amenințarea de a pierde orice alocație”.

3.5.2 În funcție de istorie, de situația socială, de rolul ocupat de negocierile colective, soluțiile vor varia de la o țară la alta; subsidiaritatea trebuie să joace un rol important cu privire la dreptul muncii, inclusiv în punerea în aplicare a directivelor europene, indiferent dacă acestea rezultă dintr-un acord-cadru european sau dintr-o inițiativă comunitară; în mod cert, și nivelul comunitar trebuie să își asume propriile responsabilități, să încurajeze negocierea, să înainteze propuneri concrete în domeniile sale de competență și să nu confunde „mai buna legislație” cu „dereglementarea”.

(9) În acest context, este important să se reamintească faptul că 78 % din contractele de muncă sunt încheiate cu normă întreagă și durată nedeterminată în Europa și că 18,4 % din lucrători lucrează cu normă parțială și totodată pe bază de contracte pe durată nedeterminată. Aproximativ 14,5 % din forța de muncă din UE este angajată pe bază de contracte pe durată determinată, iar lucrătorii temporari reprezintă 2 % din forța de muncă în UE-27. Mai mult de 60 % din noile contracte de muncă sunt însă contracte flexibile.

3.6 Care ar putea fi rolul legii și/sau al convențiilor colective negociate de partenerii sociali în promovarea accesului la formare și tranzițiile între diversele forme de contracte în scopul menținerii mobilității pe verticală, pe tot parcursul unei vieți profesionale pe deplin active?

3.6.1 Este esențial să existe standarde normative solide și durabile pentru a asigura învățarea continuă și tranzițiile profesionale; aceasta ridică, de asemenea, problema dacă „modelele” pot fi transpuse în țări în care condițiile legislative, sociale, și forța organizațiilor reprezentative, precum și tradițiile și practicile diferă în funcție de istoria socială și de mijloacele de garantare a respectării pe termen foarte lung a compromisiurilor acceptate de partenerii sociali. Acest lucru înseamnă crearea unui veritabil statut de protecție a salariatului.

3.6.2 Sistemul care trebuie creat se referă la contractele de muncă și totodată trebuie să se materializeze în instituții care asigură susținerea tranzițiilor, în asistență financiară (forme de finanțare care trebuie negociate sau discutate) și în instituții de formare publică, colective sau de tip cooperativă, sau concepte de formare la locul de muncă (întreprindere unde se obțin calificări) cu recunoașterea calificărilor astfel obținute.

3.6.3 În acest domeniu, dreptul muncii ar putea contribui în mod eficient la obiectivele Strategiei Lisabona, atât la nivelul societății cunoașterii, cât și la cel al unei securități care să permită lucrătorilor să își organizeze propria viață, să ia în considerare viitorului și să construiască proiecte, ceea ce contribuie în mod direct și la productivitate și la calitatea muncii.

3.7 Trebuie clarificate definițiile juridice naționale ale muncii salariate și ale muncii independente pentru a facilita tranzițiile de bună-credință între statutul de salariat și cel de lucrător independent și invers?

3.7.1 Cu siguranță, ar putea fi lansată o dezbatere pe baza unor studii comparative suficient de aprofundate, dar această întrebare pare în mare parte teoretică, în măsura în care armonizarea dreptului muncii sau a protecției sociale nu sunt pe ordinea de zi; definițiile naționale și jurisprudențele care le corespund sunt operaționale și pare mai adecvat să fie păstrate, deoarece este vorba de *summa divisio* (distincția clară) între dreptul muncii și dreptul civil (comercial).

3.8 Este necesar să se prevadă un „set de bază de drepturi” privind condițiile de muncă ale tuturor lucrătorilor, indiferent de forma contractului de muncă al acestora? Care ar fi, în opinia dvs., impactul acestor obligații minime asupra creării de locuri de muncă și a protecției lucrătorilor?

3.8.1 Totul depinde de ceea ce se include în acest „set de bază de drepturi privind condițiile de muncă”; când este vorba de probleme precum durata muncii, programul de lucru flexibil, remunerația, acestea sunt determinate de forma contractului și condițiile generale aplicabile din punct de vedere juridic.

3.8.2 În cazul în care este vorba de drepturile de participare, libertățile fundamentale, principiul egalității și nediscriminării, dreptul la protecție împotriva riscurilor (accidente, boală, șomaj etc.) este evident că acestea sunt, prin natura lor, independente de contractul de muncă, în calitate de drepturi fundamentale. Ar fi absolut inacceptabil să se propună ca acestea să fie descrise ca „obligatii minime” sau să fie „flexibilizate”.

3.9 *Considerați că ar trebui precizate responsabilitățile diferitelor părți în cadrul raporturilor de muncă multiple, pentru a determina cui îi revine responsabilitatea respectării drepturilor muncii? Ar fi fezabil și eficient să se recurgă la responsabilitatea subsidiară pentru a stabili această responsabilitate în cazul subcontractorilor? În caz contrar, vedeți alte metode care să permită garantarea unei protecții suficiente a lucrătorilor, care sunt parte în relațiile de lucru trilaterale?*

3.9.1 Dreptul muncii se bazează pe o ordine publică socială, care este obligatorie pentru toate părțile. Entitățile contractante trebuie să dispună de o anumită putere de control sau de supraveghere asupra subcontractorilor lor și să își ia precauția de a înscrie anumite principii (respectarea standardelor sociale și tehnice în vigoare) în contracte, dacă nu vor să devină, împotriva voinței lor, complici la încălcări ale dreptului muncii sau ale altor standarde naționale aplicabile pe șantiere sau la locul de muncă.

3.9.2 Responsabilitatea solidară, incluzând posibilitatea pentru entitățile contractante de a acționa împotriva subcontractorilor care nu își respectă angajamentele, pare soluția care protejează cel mai bine drepturile lucrătorilor, care pot avea mari dificultăți în a se apăra ei înșiși în cazul în care sediul social al subcontractorului este situat într-o altă țară și eventual într-o țară terță, atunci când lucrează pe un șantier al entității contractante care asigură gestionarea acestuia. Ar trebui să se aplice regula solidarității, pentru condițiile de muncă și garantarea plății salariilor, indiferent dacă respectivul contractor este o persoană juridică privată sau de stat, sau o combinație a celor două forme.

3.9.3 Trebuie îmbunătățită protecția muncitorilor care lucrează în străinătate. Subcontractorii străini ar trebui să plătească contribuții către fonduri sau instituții care să garanteze plata banilor datoraii salariaților în cazul în care angajatorul devine insolubil; de asemenea, ar trebui să existe dispoziții legale în statele membre care să prevadă că rambursarea cheltuielilor unei eventuale repatrieri trebuie să fie, de asemenea, prevăzută în obligațiile contractorului în caz de neîndeplinire a obligațiilor de către subcontractorul său.

3.9.4 Una dintre problemele din raporturile de muncă trilaterale, respectiv multilaterale, constă în riscuri mai mari, pentru angajați/lucrători, ca o verigă a lanțului să se rupă, astfel încât să se dilueze responsabilitățile. În cazul angajaților subcontractorilor nenaționali, numai responsabilitatea solidară între contractor, pe de o parte, și oricare dintre subcontractorii săi, pe de altă parte, susținută de reguli legale, oferă o protecție suficientă pentru respectarea drepturilor și plata muncii efectuate și a cotizațiilor sociale. Sistemele de garantare naționale adecvate, create pe baza directivei privind protecția creanțelor salariaților în caz de faliment al angajatorului, ar trebui să fie suficient de eficiente și ar trebui chiar extinse la întreprinderile țărilor terțe în cazul în care sistemul lor național de garantare este insuficient sau inexistent; în acest caz, responsabilitatea solidară a entităților contractante ar fi diminuată prin aceasta proporțional.

În plus, sistemele juridice naționale trebuie să prevadă un mecanism pentru a permite folosirea imediată a plăților de la angajatorii principali la subcontractori, pentru a acoperi obligațiile financiare neonorate ale unui subcontractor către angajații săi (*).

3.10 *Este necesară clarificarea statutului lucrătorilor angajați de agențiile de muncă temporară?*

3.10.1 Absența unui cadru juridic comunitar creează riscul unor abuzuri, precum și eludarea legislației privind detașarea temporară. Ar fi bine să se facă tot posibilul pentru a ajunge la un consens în cadrul Consiliului, care să permită instituirea unor norme de reglementare a activității agențiilor de muncă temporară la nivel european.

3.11 *Cum s-ar putea adapta obligațiile minime în materie de organizare a timpului de lucru pentru a oferi mai multă flexibilitate angajatorilor și lucrătorilor, garantând în același timp un nivel sporit de protecție a sănătății și a siguranței lucrătorilor? Ce aspecte ale organizării timpului de lucru ar trebui să fie discutate cu prioritate de către Comunitate?*

3.11.1 Directiva din 1993 în vigoare, sub rezerva includerii jurisprudenței Curții, oferă un cadru de protecție, care mai poate fi îmbunătățit, completat sau dezvoltat la nivel național, când este necesar, în special prin intermediul negocierii contractelor colective de muncă la diferite niveluri.

3.11.2 Întrebarea recunoaște implicit legătura între durata/ amplexarea programului de muncă și riscurile de accidente sau boală; există într-adevăr o astfel de legătură, iar reducerea timpului efectiv de muncă ar putea, pe termen lung, duce la îmbunătățirea sănătății lucrătorilor, în principal prin reducerea factorului de stres și a stării de oboseală permanentă, în același timp servind și la facilitarea creării de noi locuri de muncă.

3.12 *Cum pot fi garantate în întreaga Comunitate drepturile de muncă ale lucrătorilor care activează într-un context transnațional, în special cele ale lucrătorilor frontalieri? Considerați că este necesară îmbunătățirea coerenței definițiilor „lucrătorului” conținute în directivele europene, astfel încât să asigure acestor lucrători posibilitatea de a-și exercita propriile drepturi la muncă, oricare ar fi statul membru în care aceștia lucrează? Sau considerați că statele membre ar trebui să-și păstreze un spațiu de manevră în acest domeniu?*

3.12.1 A se vedea răspunsul la întrebarea 1 și recomandarea 198 a OIM; datorită divergențelor actuale, definiția ar trebui să rămână de competența statelor membre, deoarece aceasta privește nu doar contractele de muncă, ci și aplicarea dreptului social (definiția beneficiarilor, condițiile de acces la beneficii).

(*) A se vedea Directiva 80/987/CEE a Consiliului din 20 octombrie 1980 privind protecția lucrătorilor în caz de insolabilitate a angajatorului (JO L 283 din 28.10.1980, p. 23).

3.12.2 Nu pare să existe o problemă reală în directivele europene, care definesc persoanele vizate în funcție de natura legislației; un studiu detaliat pe această temă ar fi cu siguranță necesar, înainte de a lua în considerare o schimbare în cazul în care acest lucru s-ar dovedi necesar.

3.13 *Considerați că se impune consolidarea cooperării administrative între autoritățile competente, astfel încât acestea să poată controla mai eficient respectarea dreptului comunitar al muncii? Considerați că partenerilor sociali le revine un rol în această cooperare?*

3.13.1 Rolul partenerilor sociali este indispensabil, în contextul dialogului social și în spiritul tratatelor și al Cartei, pentru a examina punerea în aplicare și respectarea dreptului comunitar al muncii.

3.14 *Considerați că sunt necesare și alte inițiative la nivel de UE în vederea susținerii acțiunii statelor membre pentru combaterea muncii la negru?*

3.14.1 Ar trebui dezvoltat rolul Eurostat, pentru o mai bună înțelegere a fenomenelor care se manifestă în diferite țări; se pare că rolul muncii informale sau la negru este subestimat în ceea ce privește formarea PIB-urilor naționale; dacă această situație este produsă mai mult de condițiile naționale specifice,

cum lasă să se înțeleagă unele studii, ar trebui în mod deosebit susținută și încurajată acțiunea proprie a statelor membre.

3.14.2 Cu toate acestea, fiind vorba de fenomene care nu sunt foarte bine cunoscute, ar fi util să se clarifice legăturile dintre aceste forme de muncă și fenomenul de contrafacere, și importanța rețelilor infracționale în munca la negru, legăturile cu imigrația clandestină, ceea ce ar putea justifica o cooperare judiciară activă în cadrul Uniunii, și un rol crescut al UE, în măsura în care aceste forme de muncă afectează totodată piața internă și concurența.

3.14.3 Partenerii sociali au un rol decisiv de jucat în combaterea muncii la negru și reducerea economiei subterane. Partenerii sociali ai statelor membre ar trebui încurajați, prin măsuri la nivel comunitar, să lanseze, împreună, precum și în colaborare cu autoritățile, proiecte naționale și sectoriale pentru rezolvarea acestor probleme. Partenerii sociali ar putea, împreună, la nivel comunitar, să analizeze și să facă publice cele mai bune practici din statele membre.

3.14.4 Combaterea muncii la negru presupune o cooperare și supraveghere mai eficiente, la nivel transfrontalier, din partea statelor membre, și o difuzare a informațiilor privind sancțiunile care rezultă pentru orice persoană care prestează sau utilizează munca la negru.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

ANEXĂ

la avizul Comitetului Economic și Social European

Următoarele propuneri de amendamente au fost respinse în cursul dezbaterilor, dar au obținut cel puțin un sfert din voturi:

Se înlocuiește întregul aviz cu următorul text:

În prezent, Europa se confruntă cu provocări importante, cum ar fi mutațiile economice, de la o economie industrială către una orientată spre servicii, globalizarea, progresul tehnologic rapid, îmbătrânirea populației Europene, reducerea ratei natalității și mutațiile privind societatea și nevoile acesteia.

Pentru a face față acestor provocări, ca și pentru menținerea modelului social european, este nevoie, printre altele, de modernizarea dreptului muncii.

În acest sens, Comitetul Economic și Social European (CESE) salută Cartea verde a Comisiei, care lansează o dezbatere publică privind modernizarea dreptului muncii. Contribuțiile la această Carte verde vor îmbogăți conținutul comunicării pe care Comisia intenționează să o publice pe tema flexibilității. Echilibrul dintre flexibilitatea și securitatea locului de muncă ar trebui să satisfacă atât nevoile lucrătorilor cât și pe cele ale întreprinderilor.

Modernizarea dreptului muncii ar trebui să sprijine obiectivele Strategiei Lisabona de creștere economică, competitivitate, locuri de muncă mai multe și mai bune și de incluziune socială. Pentru a realiza aceste obiective, CESE propune următoarele:

1. Ar trebui menținută varietatea actuală a formelor contractuale de ocupare a forței de muncă, cu condiția existenței unui cadru juridic stabil, care să țină seama atât de nevoile lucrătorilor cât și de cel al întreprinderilor, în special al IMM-urilor. 78 % din contractele de muncă sunt încheiate pe durată nedeterminată și cu normă întreagă, dar numărul noilor forme de contracte flexibile este în creștere în întreaga Europă. Contractele de muncă flexibile, cum ar fi cele cu normă parțială sau pe durată

determinată pot contribui la dezvoltarea unor competențe profesionale care nu au putut fi învățate într-o sală de clasă, mărind astfel șansele de găsim a unui contract cu normă întreagă și durată nedeterminată. Contractele de muncă flexibile pot fi un bun punct de plecare pentru viața profesională viitoare a tinerilor, ca și o excelentă posibilitate de reconciliere a vieții profesionale cu cea de familie, putând astfel contribui la crearea unei piețe a forței de muncă deschisă tuturor. Protecția împotriva discriminării este importantă pentru acești lucrători, așa cum s-a stabilit în directivele europene privind munca cu normă parțială și pe durată determinată, bazate pe convențiile încheiate între partenerii sociali europeni.

2. Modernizarea dreptului muncii trebuie să aibă loc în special la nivelul statelor membre. Având în vedere că dreptul muncii reprezintă numai o parte a principiului flexibilității, echilibrul corespunzător dintre flexibilitate și securitate trebuie definit în interiorul cadrelor naționale respective. Reformele naționale trebuie completate prin acțiuni la nivel european, cu scopul de a mări gradul de sensibilizare a publicului, prin identificarea și facilitarea schimbului de bune practici.
3. Este nevoie de sprijinirea rolului important al partenerilor sociali la nivel național, sectorial și de întreprindere, pentru modernizarea dreptului muncii, ca și pentru găsirea echilibrului dintre flexibilitate și securitate. Negocierea contractelor colective de muncă trebuie să se bazeze pe principiul autonomiei partenerilor sociali și acest proces variază în funcție de istoria și cultura relațiilor industriale din diferitele state membre.
4. Ar trebui combinată protecția locurilor de muncă, în cadrul contractelor de muncă pe durată nedeterminată, cu politici active ale pieței forței de muncă, prin oferirea unui sprijin adaptat nevoilor lucrătorilor care obțin noi calificări profesionale, în conformitate cu necesitățile pieței forței de muncă. Ar trebui să se pună accent pe securitatea locurilor de muncă în general, mai degrabă decât pe protecția unor anumite locuri de muncă. Acțiunile pozitive ale economiei sociale și ale întreprinderilor ar trebui sprijinite, în sensul de a integra pe piața forței de muncă persoanele cele mai excluse. Un parteneriat tripartit strâns între angajatori, lucrători și sectorul public contribuie la identificarea nevoilor de formare și suportarea în comun a cheltuielilor.
5. Activitățile independente încurajează puternic spiritul antreprenorial, un domeniu în care Europa a rămas în urmă, în comparație cu competitorii săi principali din lume, și care reprezintă cel mai bun semn de dinamism al unei economii moderne. Cu toate acestea, activitățile independente care manifestă o dependență din punct economic, trebuie clar delimitate de activitățile independente false: lucrătorii care nu sunt independenți în mod real ar trebui să beneficieze de același nivel de protecție ca și salariații, în ceea ce privește, de exemplu asigurările sociale, siguranța și sănătatea, ca și protecția locului de muncă.
6. Munca la negru distorsionează concurența și distruge baza financiară a sistemelor naționale de asigurări sociale și a sistemelor fiscale. Munca la negru reprezintă un fenomen complex, iar cauzele acestuia sunt multiple. În consecință, combaterea muncii la negru necesită o combinație de politici, care să conțină o adaptare a dreptului muncii, o simplificare a obligațiilor administrative, politici salariale consecvente, stimulente fiscale, îmbunătățirea infrastructurii și a serviciilor publice, dar și controale și sancțiuni cu caracter disuasiv. În consecință, Comisia Europeană ar trebui să preia inițiativa în sensul de a colecta exemplele de bune practici și de a facilita difuzarea acestora între statele membre, pentru a stimula acțiunile de combatere a muncii la negru.

Expunere de motive

Motivele se vor prezenta verbal.

Rezultatul votului

Voturi pentru: 89

Voturi împotriva: 126

Abțineri: 7

Punct nou 3.9.2

Se introduce un nou punct:

În general, entitățile contractante nu pot influența în nici un fel modul în care contractorii își îndeplinesc zilnic obligațiile față de salariați și, în plus, nici nu cunosc, nici nu pot influența situația financiară a contractanților; prin urmare, nu pot evalua dacă aceștia au capacitatea de a-și îndeplini obligațiile față de salariați pe termen lung. Aceștia nu sunt așadar capabili să își asume riscul financiar care decurge de aici.

Expunere de motive

Întrebarea Comisiei în „Cartea verde” este generală și nu se aplică relațiilor transnaționale. În consecință, este propusă introducerea unui punct suplimentar de natură generală între punctele 3.9.1 și 3.9.2. În acest caz, punctul 3.9.2, care descrie în detaliu excepțiile de la această afirmație generală (relațiile transnaționale) ar fi corect.

Rezultatul votului

Voturi pentru: 75

Voturi împotriva: 122

Abțineri: 12

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de recomandare a Parlamentului European și a Consiliului pentru instituirea unui cadru european al calificărilor pentru învățarea pe parcursul întregii vieți

COM(2006) 479 final — 2006/0136 (COD)

(2007/C 175/18)

La 19 octombrie 2006, Consiliul, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 mai 2007. Raportor: dl Rodríguez García-Caro.

În cea de-a 432-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat următorul aviz cu 156 voturi pentru, 1 vot împotriva și 1 abținere.

1. Concluzii

1.1 Comitetul consideră necesară propunerea de instituire a unui cadru european al calificărilor, deoarece transparența necesară a calificărilor și competențelor este de natură să favorizeze mobilitatea în cadrul Uniunii și să facă posibil accesul pe piața muncii la nivel european în mod standardizat și generalizat, permițând ca certificatele obținute într-un stat membru să fie utilizate într-un alt stat membru. Cu toate acestea, observă o serie de dificultăți în modelul propus, care ar putea împiedica punerea sa în aplicare și care sunt subliniate în prezentul aviz.

1.2 CESE observă că forma juridică aleasă pentru adoptarea propunerii este recomandarea, formulă care, așa cum se prevede la articolul 249 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, nu are caracter obligatoriu.

1.3 CESE consideră necesară o mai mare claritate și simplitate a descriptorilor modelului, în special în ceea ce privește calificările profesionale, pentru ca aceștia să fie mai ușor de înțeles de publicul larg, întreprinderi și experți. Această simplificare ar trebui completată cu o anexă care să permită statelor membre să aibă un punct de referință pe care să se bazeze în elaborarea cadrelor naționale de calificare și să asigure astfel coerența întregului sistem de referință a cărui elaborare este avută în vedere.

2. Introducere

2.1 Propunerea care face obiectul avizului CESE răspunde obiectivelor stabilite de Consiliul European de la Lisabona din anul 2000, în cadrul căruia s-a ajuns la concluzia că, prin creșterea transparenței calificărilor și prin promovarea învățării pe parcursul întregii vieți, sistemele europene de învățământ și formare vor putea fi adaptate în vederea atingerii obiectivelor stabilite de Consiliu în materie de competitivitate, creștere economică, ocupare a forței de muncă și coeziune socială în Europa.

2.2 Această concluzie a fost reiterată în anul 2002 de Consiliul European de la Barcelona. Rezoluția adoptată de acest Consiliu invita statele membre să promoveze cooperarea și să

construiască punți de legătură între învățarea formală, non-formală și informală, ca o condiție indispensabilă pentru crearea unui spațiu european de învățare pe parcursul întregii vieți bazat pe realizările Procesului Bologna, întregul demers având obiectivul de a face ca în anul 2010 sistemele europene de învățământ și formare să devină un punct de referință mondial din punctul de vedere al calității.

2.3 În același an Consiliul European de la Sevilla a invitat Comisia să dezvolte, în strânsă colaborare cu Consiliul și cu statele membre, un cadru de recunoaștere a calificărilor în materie de educație și formare profesională.

2.4 Raportul intermediar al Consiliului și Comisiei din 2004 privind punerea în aplicare a programului „Educație și formare 2010” insista asupra necesității instituirii unui cadru european al calificărilor. Consiliul de la Copenhaga din toamna anului 2004 insista de asemenea asupra priorității care trebuie acordată elaborării unui cadru european al calificărilor deschis și flexibil, bazat pe transparență și recunoaștere reciprocă, care să devină un punct de referință comun în domeniul educației și formării profesionale.

2.5 Conferința miniștrilor educației responsabili cu învățământul superior, de la Bergen, din primăvara anului 2005, care a adoptat un cadru european al calificărilor pentru învățământul superior, a subliniat importanța asigurării complementarității dintre spațiul european de învățământ superior și cadrul european al calificărilor.

2.6 În contextul revizuirii Strategiei Lisabona, orientările privind ocuparea forței de muncă pentru perioada 2005-2008 insistau asupra necesității garantării unor filiere de învățare flexibile, sporind astfel șansele de mobilitate ale studenților și ale persoanelor în curs de formare, prin creșterea gradului de transparență a calificărilor și îmbunătățirea validării învățării non-formale în întreaga Europă.

2.7 Consiliul European din martie 2005 a insistat asupra adoptării unui cadru european al calificărilor în 2006. Această rezoluție a fost ratificată de Consiliu în martie 2006.

2.8 Prezenta propunere și, în special, descriptorii care definesc cadrul european al calificărilor (EQF) au fost elaborate la capătul unui proces metodic de consultare condus de Comisie în colaborare cu Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (CEDEFOP) și cu grupul de monitorizare a Procesului Bologna; pe baza documentului de lucru intitulat „Către un cadru european al calificărilor pentru învățare pe parcursul întregii vieți”⁽¹⁾, la care au contribuit cele treizeci și două de țări participante la programul de lucru „Educație și formare 2010”, partenerii sociali, organizații sectoriale, instituții de învățământ și organizații neguvernamentale; în urma dezbaterilor din cadrul Conferinței de la Budapesta din februarie 2006 și a lucrărilor grupurilor de experți și de consultanți care au asistat Comisia.

2.9 În urma analizei impactului pe care l-ar avea măsura în funcție de posibilele forme de prezentare a propunerii de instituire a cadrului european al calificărilor, s-a optat pentru forma de recomandare a Parlamentului European și a Consiliului.

2.10 Parlamentul European a aprobat la sfârșitul lunii septembrie 2006 un raport privind crearea cadrului european al calificărilor⁽²⁾.

3. Rezumatul propunerii

3.1 Propunerea de recomandare pune la dispoziție un instrument de referință care va permite compararea nivelurilor de calificare ale diferitelor sisteme naționale de calificări. Aceasta se bazează pe o serie de opt niveluri de referință, care sunt descrise din perspectiva rezultatului procesului de învățare și acoperă învățământul general și cel pentru adulți, educația și formarea profesională și învățământul superior. Propunerea include textul recomandării, o serie de definiții și două anexe: una cu descriptorii de definire a nivelurilor cadrului european al calificărilor și cealaltă cu principiile privind garantarea calității în domeniul educației și formării profesionale.

3.2 Parlamentul European și Consiliul recomandă statelor membre:

- să utilizeze acest cadru ca un instrument de referință pentru compararea nivelurilor de calificare;
- până în 2009 să-și alinieze sistemele naționale de calificări la cadrul european și să dezvolte cadre naționale de calificare;
- să se asigure că până în 2011 toate calificările noi și documentele Europass vor face trimitere la nivelul care corespunde în cadrul european;
- să adopte o abordare bazată pe rezultatele procesului de învățare atunci când descriu și definesc calificările;
- să promoveze validarea învățării non-formale și informale;

⁽¹⁾ SEC(2005)957.

⁽²⁾ A6-0248/2006. Raportor: dl Mann.

- să desemneze un centru național însărcinat cu sprijinirea și coordonarea relațiilor dintre sistemul național al calificărilor și cadrul european al calificărilor, în vederea:

- corelării nivelurilor celor două sisteme;
- promovării și aplicării principiilor de asigurare a calității pe parcursul corelării;
- asigurării transparenței metodologiei aplicate în vederea stabilirii corespondențelor între niveluri;
- orientării părților interesate și asigurării participării acestora.

3.3 Parlamentul European și Consiliul sprijină intenția Comisiei de:

- a asista statele membre și organizațiile sectoriale internaționale în utilizarea nivelurilor de referință și a principiilor EQF;
- a înființa un grup consultativ pentru EQF în vederea supervizării, coordonării și asigurării calității și coerenței procesului de corelare între sistemele de calificare și EQF;
- a superviza măsurile adoptate și a informa, în termen de cinci ani, Parlamentul European și Consiliul cu privire la experiența dobândită și refectele viitoare.

3.4 În anexa I se descriu cele opt niveluri de referință, în conformitate cu rezultatele învățării individuale, care se bazează pe ceea ce o persoană știe, înțelege și este capabilă să facă. Aceste elemente se traduc în descriptorii nivelurilor din perspectiva cunoștințelor, aptitudinilor și competențelor.

4. Observații generale

4.1 Comitetul salută propunerea de recomandare supusă avizului său, sub rezerva observațiilor din prezentul aviz. Comitetul înțelege că transparența necesară a calificărilor și competențelor favorizează mobilitatea în cadrul Uniunii și oferă posibilitatea accesului pe piața muncii la nivel european într-un mod standardizat și generalizat, permițând ca certificatele obținute într-un stat membru să fie utilizate într-un alt stat membru.

4.2 În concluziile avizului⁽³⁾ privind propunerea de directivă a Parlamentului și a Consiliului privind recunoașterea calificărilor profesionale⁽⁴⁾, Comitetul Economic și Social European se pronunță în favoarea unei platforme comune, care să cuprindă recunoașterea tuturor tipurilor de calificări, și anume învățământul superior, educația și formarea profesională și învățarea non-formală și informală. CESE consideră că, prin cadrul european al calificărilor, se face un pas important înainte în domeniul recunoașterii și transparenței calificărilor.

⁽³⁾ A se vedea Avizul CESE din 18 septembrie 2002 privind recunoașterea calificărilor profesionale, raportor: dl Ehnmark (JO C 61, 14.3.2003).

⁽⁴⁾ COM(2002) 119 final.

4.3 Fiind bazat pe rezultatele învățării, cadrul european al calificărilor ar trebui să contribuie la îmbunătățirea corelării nevoilor pieței forței de muncă cu oferta de educație și formare, facilitând, de asemenea, validarea învățării non-formale și informale și încurajând, la rândul său, transferul și utilizarea calificărilor între diferite țări și sisteme de învățământ și formare. În opinia CESE, acestea, împreună cu influența pe care o vor exercita nivelurile de referință asupra ocupării forței de muncă, sunt cele mai importante beneficii ale inițiativei.

4.4 Cadrul european al calificărilor trebuie să acopere nevoile învățării individuale: validarea cunoștințelor, competențele, integrarea socială a acestora, capacitatea de inserție profesională, precum și dezvoltarea și utilizarea resurselor umane. Validarea învățării non-formale și informale a lucrătorilor europeni trebuie să constituie una dintre prioritățile cadrului european al calificărilor.

4.5 Comitetul consideră că acest cadru european al calificărilor va contribui la creșterea clarității și accesibilității sistemelor de educație și formare pentru cetățeni în general. Este necesar ca lucrătorii din Uniunea Europeană și posibili lor angajatori să poată avea un cadru de referință care să le permită să compare calificările obținute de o persoană într-unul sau mai multe state membre cu calificările de referință din statul membru în care aceasta dorește să se mute pentru a lucra. În acest sens CESE apreciază în mod pozitiv efectul pe care îl va avea propunerea asupra eliminării barierelor în calea mobilității transnaționale. Cadrul european al calificărilor trebuie să construiască punți între sistemele de formare, facilitând mobilitatea între formarea profesională și învățământul general, inclusiv învățământul superior.

4.6 În ceea ce privește forma juridică aleasă pentru cadrul european al calificărilor, Comitetul apreciază analiza realizată de Comisie în documentul de evaluare a impactului ⁽⁵⁾ propunerii de recomandare și recunoaște că statele membre au urmat în mai mare sau mai mică măsură recomandările succesive în domeniul educației, formării profesionale și mobilității. Cu toate acestea, Comitetul consideră că recomandarea, fiind un act fără caracter obligatoriu și, prin urmare, care nu incumbă nici o obligație în sarcina destinatarilor, ar putea fi un instrument cu o aplicare de scurtă durată, care nu ar permite pe termen mediu atingerea obiectivului propus, cu atât mai mult în cazul în care referința trebuie stabilită cu un ipotetic cadru național al calificărilor (NQF) pentru fiecare stat membru.

4.7 De asemenea, în acest posibil scenariu și în conformitate cu rezultatele obținute în cadrul Conferinței de la Budapesta din februarie 2006, cinci țări ale Uniunii deja creaseră un cadru național al calificărilor, iar restul țărilor fie erau în curs de a crea unul, fie deja își exprimaseră intenția sau își manifestaseră disponibilitatea de a-l realiza, fie nu aveau intenția de a crea un cadru național al calificărilor.

4.8 Acest mod inițial de abordare atrage atenția asupra faptului că pot fi întâmpinate mari greutăți în ducerea la bun sfârșit a acestui proiect și că, în lipsa unui cadru național al calificărilor, cadrul european al calificărilor este lipsit de conținut,

având în vedere faptul că, după cum afirmă Comisia în documentul „Către un cadru european al calificărilor pentru învățarea pe parcursul întregii vieți” ⁽⁶⁾, „din punctul de vedere al EQF, soluția optimă ar fi ca fiecare țară să instituie un cadru național al calificărilor, pe care să-l coreleze cu cadrul european al calificărilor”.

4.9 Comitetul consideră că trebuie acordată prioritate validării efective a recunoașterii diferitelor forme de calificare care sunt rezultatul învățării formale, non-formale și informale în diferite țări și sectoare educative, printr-o mai mare transparență și o mai bună garantare a calității. Având în vedere aceste considerații, Comitetul își însușește punctul rezoluției Consiliului din 27 iunie 2002 privind învățarea și formarea pe parcursul întregii vieți ⁽⁷⁾. Totodată, nu poate uita însă că, în cadrul aceleiași rezoluții, Consiliul invita Comisia să dezvolte un cadru pentru recunoașterea calificărilor în domeniul învățământului superior și al formării profesionale. De aceea CESE insistă, cu acest nou argument, că efortul depus pentru elaborarea celor opt niveluri de referință ale cadrului european al calificărilor nu poate fi lăsat, la finalul procesului, la latitudinea statelor membre, adică supus, în cele din urmă, procedurii juridice a unei recomandări.

4.10 CESE consideră necesară clarificarea de către Comisie a consecințelor juridice pe care le-ar avea pentru acest proces neadoptarea de către unul sau mai multe state membre a unui cadru național al calificărilor sau necorelarea acestuia cu cadrul european. În această ipoteză, Comitetul crede că Comisia ar trebui să efectueze o analiză a acestui scenariu, cu posibilele soluții, în scopul de a nu pierde ulterior capacitatea de a reacționa în situații neprevăzute. Documentul definitiv trebuie să încurajeze statele membre să adopte acest instrument.

4.11 CESE nu solicită construirea unui sistem uniform de educație și formare în cadrul Uniunii Europene, nici nu pretinde să dicteze statelor membre care sunt calificările pe care trebuie să le acorde unitățile de învățământ ale acestora. Ceea ce dorește să transmită Comitetul este necesitatea de a consolida pașii făcuți în căutarea transparenței, a recunoașterii și a transferului de calificări între diferitele state membre. Pentru aceasta sunt, de asemenea, necesare mecanisme perfecționate de garantare a calității, în special a organismelor de certificare, la nivelul statelor membre. În absența acestui cadru de acțiune, mobilitatea studenților și a persoanelor în curs de formare este lipsită de sens și se îngreunează mobilitatea lucrătorilor.

La nivel național și regional, deciziile privind cadrul național al calificărilor ar trebui adoptate în comun cu partenerii sociali. Aceștia, împreună cu autoritățile responsabile, ar trebui să definească și să aplice principiile, normele și obiectivele pentru conceperea cadrului național al calificărilor. De asemenea, trebuie să se țină seama de rolul organizațiilor societății civile din domeniu.

⁽⁵⁾ COM(2006) 479 final.

⁽⁶⁾ SEC(2005)957.

⁽⁷⁾ JO C 163/1 din 9.7.2002.

4.12 Propunerea de recomandare prevede crearea unui grup consultativ pentru cadrul european al calificărilor, cu funcții de supervizare, coordonare și asigurare a calității și a coeziunii procesului de corelare a sistemelor de calificare cu cadrul european. Cu privire la acesta și în vederea garantării omogenității criteriilor de corelare a sistemelor naționale cu cadrul european, Comitetul consideră că, dată fiind calificarea membrilor care sunt propuși, printre funcțiile grupului menționat ar trebui să se numere și validarea corelării care se va stabili între nivelurile naționale și cadrul național de referință, înaintea stabilirii acestei corelări.

5. Observații specifice

5.1 La sfârșitul paginii 9 a versiunii în limba engleză a propunerii de recomandare se face referire la cele 25 de state membre ale Uniunii. Această referire trebuie modificată pentru a include cele 27 de state, ca urmare a ultimei extinderi.

5.2 Comitetul estimează că termenele-limită la care se face trimitere în recomandare cu privire la statele membre, în special trimiterea de la punctul 2, sunt precipitate, având în vedere situația în care se află diferitele state în ceea ce privește cadrele lor naționale de calificare. Comitetul consideră termenul menționat ca fiind facultativ, dar, având în vedere situația, termenul este susceptibil de a fi mai lung.

5.3 În cadrul sarcinilor pe care propunerea de recomandare le atribuie Comisiei figurează la punctul 3 cea de a superviza măsurile adoptate și de a informa Parlamentul European și Consiliul cu privire la experiența dobândită, prevăzându-se o eventuală reexaminare a recomandării. Comitetul consideră că, în spiritul articolelor 149 alineatul (4) și 150 alineatul (4) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Comitetul Economic și Social European ar trebui inclus între destinatarii raportului.

5.4 Referitor la descriptorii stabiliți în anexa I a propunerii de recomandare, fiind vorba de criterii pe baza cărora să se stabilească corelarea nivelurilor, Comitetul consideră că ar trebui simplificată redactarea lor pentru a-i face mai ușor de înțeles, mai clari și mai concreți, exprimându-i într-un limbaj mai puțin academic și mai apropiat de formarea profesională. Această anexă a descriptorilor ar putea fi completată cu o a doua anexă, explicativă, care ar permite corelarea calificărilor cu nivelurile, ceea ce ar ușura transpunerea ulterioară a calificărilor, pentru a putea face comparație între statele membre.

5.5 Claritatea definițiilor face posibilă înțelegerea cu o mai mare ușurință a sensului termenilor folosiți în documentul analizat. În acest sens, Comitetul consideră că unele definiții din documentul Comisiei „Către un cadru european al calificărilor pentru învățarea pe parcursul întregii vieți”⁽⁸⁾ sunt mai clare decât cele din propunerea de recomandare aflată în dezbatere. În mod concret și cu titlu de exemplu, propunem ca definiția termenului „competențe” să fie înlocuită cu cea care figurează la pagina 47 a documentului menționat anterior.

5.6 Comitetul este de acord cu corespondența stabilită între ultimele trei niveluri ale cadrului european al calificărilor și titlurile academice ale cadrului de la Bologna (licențiat, master și doctor). În aceste stadii formative, cunoștințele, abilitățile și competențele dobândite trebuie clasificate în funcție de formația universitară primită.

5.7 Comitetul este de acord că trebuie aplicate în continuare criteriile de calitate la toate nivelurile de învățământ și de formare din statele membre. În acest sens, Comitetul s-a pronunțat în repetate rânduri, atât în Avizul privind propunerea de recomandare a Parlamentului European și a Consiliului privind o mai bună cooperare europeană în materia garantării calității învățământului superior⁽⁹⁾, cât și în Avizul privind propunerea de recomandare a Parlamentului European și a Consiliului privind continuarea cooperării europene pentru garantarea calității învățământului superior⁽¹⁰⁾. În cel de-al doilea aviz Comitetul remarca în mod concret că „cerința unei calități înalte a învățământului și formării constituie un element central pentru atingerea obiectivelor Strategiei Lisabona”.

5.8 Comitetul susține în totalitate conținutul anexei II a propunerii de recomandare. Cu toate acestea, pentru a se adapta la tendințele actuale în materie de calitate, în toate domeniile, Comitetul consideră că anexa II ar trebui intitulată „Principii privind îmbunătățirea continuă a calității învățământului și formării”, iar textul anexei ar trebui corelat cu acest titlu.

5.9 Comitetul recomandă statelor membre și centrelor lor de educație și formare și partenerilor sociali să utilizeze modelul Fundației Europene pentru Managementul Calității (EQFM). Acest model acreditat, susținut de Uniunea Europeană, ar putea constitui cadrul de referință pe baza căruia unitățile de învățământ să dezvolte procesul de îmbunătățire continuă a calității.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁸⁾ SEC(2005) 957.

⁽⁹⁾ A se vedea Avizul CESE din 29 octombrie 1997 privind cooperarea europeană în materia garantării calității învățământului superior, raportor: dl Rodríguez García-Caro (JO C 19, 21.1.1998).

⁽¹⁰⁾ A se vedea Avizul CESE din 6 aprilie 2005 privind garantarea calității învățământului superior, raportor: dl Soares (JO C 255, 14.10.2005).

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „O strategie UE pentru sprijinirea statelor membre în reducerea efectelor nocive ale alcoolului”

COM(2006) 625 final

(2007/C 175/19)

La 24 octombrie 2006, Comisia, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 2 mai 2007. Raportor: dna van Turnhout, coraportor: dl Janson.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 96 voturi pentru, 14 voturi împotriva și 6 abțineri.

1. Rezumat

1.1 Comitetul Economic și Social European (CESE) salută Comunicarea Comisiei „O strategie UE pentru sprijinirea statelor membre în reducerea efectelor nocive ale alcoolului”. Cu toate acestea, CESE regretă că această comunicare nu conține o „strategie globală”, a cărei elaborare fusese solicitată în concluziile Consiliului din 5 iunie 2001.

1.2 Prezentul aviz abordează o problemă de sănătate publică, și anume reducerea efectelor nocive ale consumului de alcool: consumul nociv și periculos de alcool, precum și consumul de alcool în rândul minorilor contribuie la aceste efecte.

1.3 CESE ar fi așteptat de la Comisie o analiză mai completă și mai transparentă a tuturor domeniilor relevante de politică comunitară, astfel cum sunt prezentate în studiile de impact, precum și a dificultăților cu care s-au confruntat unele state membre în menținerea unor politici de calitate în materie de sănătate publică în ceea ce privește problemele legate de alcool, date fiind regulile pieței UE.

1.4 CESE solicită Comisiei să-și asume cu fermitate obligațiile, astfel cum prevede tratatul, sprijinind activ statele membre în eforturile lor de a oferi un nivel ridicat de protecție a sănătății prin reducerea efectelor nocive ale alcoolului și de a asigura că acțiunile comunitare vin în completarea politicilor naționale.

1.5 CESE recunoaște că obiceiurile culturale diferă în Europa. Aceste diferențe ar trebui luate în considerație în diversele inițiative și acțiuni propuse.

1.6 CESE salută constituirea unei baze comune de date fundamentate științific, inclusiv definiții standardizate pentru colectarea de date, care va conferi o puternică dimensiune de

valoare adăugată comunitară. CESE își exprimă regretul că majoritatea domeniilor prioritare identificate nu conțin obiective precise, cu termene clare și care pot fi cuantificate cu exactitate.

1.7 CESE regretă că nicăieri în comunicare Comisia nu recunoaște că unul dintre motivele numeroaselor efecte nocive ale alcoolului este acela că alcoolul este un drog psihoactiv, o substanță care devine toxică dacă este folosită în exces și, pentru unii, care creează dependență.

1.8 CESE sprijină cu tărie drepturile copilului și, având în vedere vulnerabilitatea și nevoile speciale ale copiilor, consideră că aceștia necesită măsuri speciale de protecție și îngrijire, inclusiv protecție juridică corespunzătoare. În sensul strategiei, CESE recomandă definirea termenului „copil” ca fiind orice persoană cu vârsta sub optsprezece ani, în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului.

1.9 CESE solicită să se stabilească drept obiectiv specific reducerea expunerii copiilor la produse alcoolice, publicitate și promoții la produsele alcoolice, pentru ca aceștia să fie mai bine protejați.

1.10 CESE solicită Comisiei să ia în discuție consecințele economice ale efectelor nocive ale alcoolului. Efectele negative contravin obiectivelor Strategiei Lisabona și au implicații asupra locului de muncă, societății și economiei.

1.11 CESE salută instituirea Forumului privind alcoolul și sănătatea, care ar putea reprezenta o platformă utilă de dialog între toate părțile interesate și care ar putea determina acțiuni concrete destinate reducerii efectelor nocive ale alcoolului. CESE ar aprecia dacă ar avea posibilitatea de a participa în calitate de observator la Forumul privind alcoolul și sănătatea.

1.12 CESE solicită ca inițiativele de educare și sensibilizare să facă parte din strategia globală integrată de reducere a efectelor nocive ale alcoolului.

1.13 CESE este preocupat de faptul că există o contradicție îngrijorătoare între baza de date fundamentate științific privind măsurile eficiente de reducere a efectelor nocive ale alcoolului și propunerile de acțiuni comunitare. În întreaga comunicare, educarea și informarea sunt citate frecvent ca fiind măsurile avute în vedere. Cu toate acestea, datele obținute în urma cercetărilor arată că astfel de măsuri au o eficiență foarte scăzută în reducerea efectelor nocive ale alcoolului.

2. Context

2.1 Uniunea Europeană are competențele și responsabilitățile necesare pentru a aborda problemele de sănătate publică legate de folosirea nocivă și periculoasă a alcoolului. Articolul 152 alineatul (1) din tratat ⁽¹⁾ prevede că: *în definirea și punerea în aplicare a tuturor politicilor Comunității se asigură un nivel ridicat de protecție a sănătății umane. Acesta prevede, de asemenea, că acțiunea Comunității, care completează politicile naționale, are în vedere îmbunătățirea sănătății publice și prevenirea bolilor și afecțiunilor umane, precum și a cauzelor de pericol pentru sănătatea umană.*

2.2 În 2001, Consiliul a adoptat o recomandare privind consumul de alcool în rândul tinerilor, în special al copiilor și adolescenților ⁽²⁾, și a invitat Comisia să urmărească, să evalueze și să supravegheze evoluția și măsurile luate și să raporteze ce alte măsuri sunt necesare.

2.3 În concluziile sale din 5 iunie 2001, Consiliul a invitat Comisia să prezinte propuneri pentru o strategie comunitară globală care să aibă drept scop reducerea efectelor nocive ale alcoolului și care să vină în completarea politicilor naționale. În iunie 2004, Consiliul și-a reînnoit invitația ⁽³⁾.

3. Observații generale

3.1 Comitetul Economic și Social European (CESE) salută comunicarea Comisiei „O strategie UE pentru sprijinirea statelor membre în reducerea efectelor nocive ale alcoolului ⁽⁴⁾”.

⁽¹⁾ Tratatul de instituire a Comunității Europene:
<http://europa.eu.int/eur-lex/en/treaties/selected/livre235.html>.

⁽²⁾ Recomandarea Consiliului din 5 iunie 2001 (2001/458/CE). Raportul complet publicat la:
<http://ec.europa.eu/comm/health>.

⁽³⁾ Concluziile Consiliului din 2001 și 2004:
http://ue.int/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/lisa/80729.pdf.

⁽⁴⁾ Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor «O strategie UE pentru sprijinirea statelor membre în reducerea efectelor nocive ale alcoolului» (COM(2006) 625 final). Comunicarea este însoțită de două rapoarte ample solicitate de Comisia Europeană: P. Anderson and A. Baumberg, (Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice), St. Ives: Cambridgeshire: Institute of Alcohol Studies, 2006. (http://ec.europa.eu/health-eu/news_alcoholineurope_en.htm) și o analiză economică detaliată a efectelor alcoolului asupra dezvoltării economice a UE ca parte a procedurii de evaluare a impactului (http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/alcohol/documents/alcohol_com_625_a1_en.pdf) — «RAND Report».

3.1.1 Există diferențe semnificative de la o țară la alta în ceea ce privește consumul de alcool și efectele nocive ale acestuia, atât din punct de vedere cantitativ, cât și din punctul de vedere al modalităților de manifestare a fenomenului și al pericolului pe care îl reprezintă pentru sănătate și societate. Ținând seama de cele menționate la punctul precedent, CESE consideră că „acțiunile comunitare” care vor fi întreprinse „respectând competențele statelor membre” trebuie să fie concepute ca „orientări comune” inspirate de concepte acceptate reciproc și destinate reducerii efectelor nocive ale alcoolului, sub toate formele lor. În cadrul acestor orientări comune, fiecare stat membru va stabili modalitățile, tehnicile și intensitatea acțiunilor care trebuie întreprinse.

3.2 Cu toate acestea, CESE regretă că această comunicare nu conține o „strategie globală”, solicitată în concluziile Consiliului, în ciuda procesului îndelungat de elaborare, a caracterului evident al problemelor existente la nivelul UE cu privire la consumul de alcool și a consecințelor acestora asupra sănătății, bunăstării sociale și prosperității economice a cetățenilor europeni.

3.3 Consiliul a invitat Comisia să propună o serie de acțiuni comunitare în toate domeniile politice relevante, pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a sănătății. Printre domeniile politice relevante se numără accizele, transportul, publicitatea, comercializarea, sponsorizarea, protecția consumatorului și cercetarea, ținându-se seama de competențele statelor membre.

3.4 CESE salută recunoașterea faptului că acest consum nociv și periculos de alcool este un factor determinant pentru starea sănătății și reprezintă una dintre principalele cauze ale sănătății precare și decesului prematur în UE. În multe dintre situațiile în care alcoolul joacă un rol nu există o limită „sigură” pentru consumul de alcool ⁽⁵⁾.

3.5 CESE regretă că nicăieri în comunicare Comisia nu recunoaște că unul dintre motivele numeroaselor efecte nocive ale alcoolului este acela că alcoolul este un drog psihoactiv, o substanță care devine toxică dacă este folosită în exces și, pentru unii, care creează dependență. Acest lucru este regretabil, având în vedere că strategia a fost elaborată de Direcția pentru sănătate publică a Comisiei, care dispune de competențe vaste în domeniul medical.

3.6 CESE salută recunoașterea faptului că acest consum nociv și periculos de alcool are un efect negativ nu numai asupra consumatorului, ci și asupra altor persoane, în special în cazuri de accident, vătămări corporale și violență. CESE recunoaște că grupul cel mai expus riscului sunt copiii și că printre celelalte categorii vulnerabile se numără persoanele cu deficiențe de învățare, probleme psihice și persoanele dependente de alcool și alte droguri.

⁽⁵⁾ Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice.

3.7 Violența domestică este o problemă gravă în multe țări ⁽⁶⁾. CESE atrage atenția în mod special asupra acestei chestiuni, având în vedere legătura strânsă dintre violența domestică și consumul excesiv de alcool ⁽⁷⁾. În timp ce violența domestică poate apărea în absența consumului de alcool, consumul excesiv de alcool contribuie la manifestări violente ale anumitor persoane în anumite situații. Consumul excesiv de alcool poate duce la mai multe acte de violență și la grade mai ridicate de violență. S-a arătat că tratamentele pentru combaterea dependenței de alcool reduc violența în cupluri. Reducerea consumului excesiv de alcool aduce beneficii nu doar victimelor și celor care săvârșesc acte de violență, ci și copiilor care trăiesc în astfel de familii.

3.8 Destinul Europei depinde de o populație sănătoasă și productivă. CESE se declară foarte îngrijorat de datele conform cărora un procent însemnat de tineri suferă de afecțiuni rezultate în urma consumului nociv și periculos de alcool ⁽⁸⁾.

3.9 În timp ce în Europa continuă să existe obiceiuri culturale diferite legate de consumul de alcool, s-a constatat o convergență a tiparelor de consum de alcool în rândul tinerilor și al copiilor. CESE își exprimă îngrijorarea față de creșterea în ultimii zece ani a consumului nociv și periculos de alcool în rândul tinerilor și al copiilor din multe state membre, în special a consumului de alcool episodic și în cantități însemnate, cunoscut sub denumirea de „consum excesiv ocazional de alcool” (*binge drinking*). Aceste tipare de consum nociv de alcool sunt favorizate de acceptarea socială a unui stil de viață în care alcoolul este prezent în mod constant.

3.10 CESE solicită Comisiei să recunoască faptul că persoanele care consumă periodic cantități moderate de alcool, dar care consumă ocazional alcool de o manieră nocivă, contribuie la efectele nocive grave ale alcoolului, de exemplu conducerea unui autovehicul în stare de ebrietate, acte de violență provocate de alcool în locuri publice, consum excesiv de alcool la manifestările sportive și de altă natură. Aceste fenomene de consum nociv ocazional de alcool, manifestate la majoritatea celor care consumă alcool moderat pot avea ca rezultat probleme semnificative de sănătate și siguranță publică ⁽⁹⁾.

3.11 Strategia atrage explicit atenția asupra competenței UE, în conformitate cu tratatul, de a veni în completarea politicilor naționale menite să protejeze sănătatea publică. De asemenea, aceasta observă confirmarea în repetate rânduri de către Curtea Europeană de Justiție a faptului că reducerea efectelor nocive ale alcoolului constituie un obiectiv important și legitim în dome-

niul sănătății publice, iar acesta poate fi realizat prin măsuri corespunzătoare și în conformitate cu principiul subsidiarității.

3.12 Din această perspectivă, CESE ar fi așteptat din partea Comisiei o analiză mai completă și mai transparentă a tuturor domeniilor relevante de politică comunitară la nivelul UE.

3.13 Studiul de impact realizat de Comisie a identificat toate domeniile relevante de politică comunitară, precum și dificultățile cu care s-au confruntat unele state membre în menținerea unor politici de calitate în materie de sănătate publică în ceea ce privește problemele legate de alcool, date fiind activitățile transfrontaliere, cum ar fi expunerea la importurile private transfrontaliere și publicitatea transfrontalieră. Cu toate acestea, strategia în materie de alcool nu conține nici o propunere pentru rezolvarea acestei probleme.

4. Prezentarea generală a efectelor nocive

4.1 La nivel global, Uniunea Europeană este regiunea în care consumul de alcool este cel mai ridicat, cu 11 litri de alcool pur de persoană pe an ⁽¹⁰⁾. În timp ce există tendința de scădere a consumului global, se observă, de asemenea, o evoluție către tipare mai nocive de consum de alcool.

4.2 Deși se constată că alcoolul este consumat în mod responsabil în majoritatea cazurilor, CESE își manifestă îngrijorarea pentru faptul că 55 de milioane de adulți din UE (15 % din populația adultă) consumă periodic alcool în cantități nocive ⁽¹¹⁾. Conform estimărilor, consumul nociv de alcool face anual aproximativ 195 000 de victime în UE ca urmare a accidentelor, afecțiunilor hepatice, cancerului etc. Consumul nociv de alcool este a treia cauză de deces precoce și de îmbolnăviri în UE ⁽¹²⁾.

4.3 Consumul nociv de alcool are, de asemenea, efecte de ordin economic, date fiind costurile ridicate în domeniul serviciilor sociale și de sănătate și scăderea productivității. Costul efectelor nocive ale alcoolului pentru economia UE a fost estimat la 125 miliarde EUR în 2003, echivalentul a 1,3 % din PIB, aceste date incluzând infracțiuni, accidente rutiere, efecte nocive asupra sănătății, deces prematur și tratarea și prevenirea bolilor ⁽¹³⁾.

5. Teme prioritare

5.1 CESE regretă că pentru patru din cele cinci domenii prioritare comunicarea nu prevede obiective precise, cu termene clare și care pot fi cuantificate cu exactitate.

⁽⁶⁾ Avizul CESE din 16 martie 2006 privind violența domestică împotriva femeilor (JO C 110 din 9.5.2006) și avizul CESE din 14 decembrie 2006 privind copiii ca victime indirecte ale violenței domestice (JO C 325 din 30.12.2006). Raportor: dna Heinisch.

⁽⁷⁾ Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice.

⁽⁸⁾ Efectele nocive ale alcoolului în Europa — date-cheie, octombrie 2006, Bruxelles, MEMO/06/397, 24 octombrie 2006. Sursa: Global Burden of Disease Project (Rehm et al 2004).

⁽⁹⁾ Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice.

⁽¹⁰⁾ Ibid.

⁽¹¹⁾ Peste 40 g de alcool, adică 4 băuturi alcoolice pe zi pentru bărbați și peste 20 g, adică 2 băuturi alcoolice pe zi pentru femei.

⁽¹²⁾ Efectele nocive ale alcoolului în Europa — date-cheie, octombrie 2006, Bruxelles, MEMO/06/397, 24 octombrie 2006. Sursa: Global Burden of Disease Project (Rehm et al 2004).

⁽¹³⁾ Ibid.

Protecția copiilor

5.2 Copiii sunt extrem de vulnerabili la efectele nocive ale alcoolului. Se estimează că între 5 și 9 milioane de copii care trăiesc în familii suferă de efectele nocive ale alcoolului, alcoolul fiind factorul cauzator în 16 % dintre cazurile de abuz și neglijare a copiilor, iar aproximativ 60 000 de nașteri de copii subponderali sunt puse anual pe seama alcoolului ⁽¹⁴⁾.

5.3 Comisia recunoaște deja drepturile copilului și sprijină acțiunile necesare pentru a veni în întâmpinarea nevoilor lor de bază. Comisia consideră prioritare drepturile copiilor și a arătat că aceștia au dreptul la protecție eficientă împotriva exploatării economice și tuturor formelor de abuz ⁽¹⁵⁾.

5.4 CESE a sprijinit cu tărie drepturile copilului și, având în vedere vulnerabilitatea și nevoile speciale ale copiilor, consideră că aceștia necesită măsuri speciale de protecție și îngrijire, inclusiv protecție juridică corespunzătoare. CESE a recunoscut, de asemenea, rolul important al familiei și responsabilitatea statelor membre de a ajuta părinții în îndeplinirea responsabilităților de educare a copiilor ⁽¹⁶⁾.

5.5 CESE recunoaște că expunerea copiilor la efectele nocive ale alcoolului poate avea consecințe grave pentru aceștia, inclusiv neglijare, sărăcie, marginalizare socială, abuz și violență, care le pot afecta sănătatea, educația și bunăstarea prezentă și viitoare.

5.6 CESE solicită ca protecția copiilor împotriva efectelor nocive ale alcoolului să fie inclusă printre obiectivele specifice ale propunerii de strategie a UE privind drepturile copilului, în vederea stabilirii priorităților și a procesului de consultare.

5.7 CESE recomandă ca strategia UE în materie de alcool să adopte definiția copilului ca fiind orice persoană cu vârsta sub optsprezece ani, în conformitate cu Convenția Națiunilor Unite privind drepturile copilului (CNUDC) și astfel cum a fost recunoscută în Comunicarea „Către o strategie europeană privind drepturile copilului”.

5.8 CESE solicită Comisiei să încurajeze demersurile comunităților locale, având în vedere ansamblul datelor pozitive obținute în urma cercetărilor, care susțin rolul acestor demersuri în reducerea consumului de alcool în rândul minorilor și a efectelor nocive ale alcoolului. Acțiunile eficiente ale comunităților presupun elaborarea politicilor și practicilor locale, care au la bază informarea și educarea, și implică toate părțile interesate relevante ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁴⁾ Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice.

⁽¹⁵⁾ Comunicarea Comisiei „Către o strategie UE privind drepturile copilului”, COM(2006) 367 final.

⁽¹⁶⁾ Avizul CESE din 13 decembrie 2006 „Către o strategie europeană privind drepturile copilului” (JO C 325, 30.12.2006). Raportor: dna Van Turnhout.

⁽¹⁷⁾ Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice.

5.9 CESE solicită Comisiei recunoașterea Cartei europene privind alcoolul a Organizației Mondiale a Sănătății ⁽¹⁸⁾, adoptată în 1995 de toate statele membre ale UE, în special a principiului etic conform căruia „toți copiii și adolescenții au dreptul de a crește într-un mediu protejat de consecințele negative ale consumului de alcool și, dacă este posibil, de promovarea băuturilor alcoolice”.

5.10 Recomandarea Consiliului UE solicita statelor membre să stabilească mecanisme eficiente în domeniul promovării, comercializării și vânzării cu amănuntul și să asigure că produsele alcoolice nu suscită interesul copiilor și adolescenților prin modul de concepere sau promovare a acestora. În acest sens, CESE atrage atenția asupra tendinței existente în Europa ca adolescenții să consume băuturi de tip „alcopops”.

5.11 Tendința în creștere de „consum excesiv ocazional de alcool” (*binge drinking*) și vârsta fragedă la care copiii încep să consume alcool în multe state membre sugerează că politicile actuale nu dau rezultatele dorite. În comunicarea sa, Comisia recunoaște necesitatea luării de măsuri suplimentare pentru a reduce consumul de alcool în rândul minorilor și consumul nociv de alcool în rândul tinerilor.

5.12 CESE solicită să se stabilească drept obiectiv specific reducerea expunerii copiilor la produse alcoolice, publicitate și promoții la produsele alcoolice, pentru ca aceștia să fie mai bine protejați.

5.13 CESE salută existența în comunicare a declarației agenților din lanțul de producție și distribuție a băuturilor alcoolice, conform căreia aceștia sunt dispuși să devină mai proactivi în ceea ce privește punerea în aplicare a măsurilor de reglementare și autoreglementare. Părților interesate din industria alcoolului le revine un rol important în a asigura că produsele lor sunt fabricate, distribuite și comercializate într-un mod responsabil, contribuind prin aceste măsuri la reducerea efectelor nocive ale alcoolului.

5.14 Pentru a-i proteja pe tineri, CESE solicită statelor membre să folosească în continuare, cu flexibilitatea necesară, fiscalitatea pentru abordarea problemelor care pot apărea în legătură cu anumite băuturi alcoolice, cum ar fi „alcopops” ⁽¹⁹⁾, care sunt extrem de atractive pentru tineri.

Reducerea accidentelor rutiere comise sub influența băuturilor alcoolice

5.15 CESE salută obiectivul specific stabilit pentru reducerea accidentelor rutiere, scopul fiind acela de a reduce la jumătate numărul persoanelor ucise pe șoselele Europei, de la 50.000 la 25.000 în zece ani (2000-2010) ⁽²⁰⁾. Accidentele rutiere comise sub influența băuturilor alcoolice se pot solda, de asemenea, cu handicap pe termen lung.

⁽¹⁸⁾ Organizația Mondială a Sănătății — Carta europeană privind alcoolul, Copenhaga: Organizația Mondială a Sănătății, Biroul regional pentru Europa, 1995.

⁽¹⁹⁾ „Alcopop” este un termen inventat de mijloacele de informare în masă pentru a descrie băuturile alcoolice imbuteliate care se aseamănă unor produse precum răcoritoarele și limonada. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Alcopop>).

⁽²⁰⁾ Avizul CESE privind politica europeană în materia siguranței rutiere și conducătorii auto profesioniști (TEN/290). Raportor: dl Etty.

5.16 CESE este de acord că realizarea de alcoolte aleatorii frecvente și sistematice este mult mai eficientă în reducerea accidentelor rutiere comise sub influența băuturilor alcoolice și că educația și campaniile de sensibilizare reprezintă o strategie de susținere, dar care nu s-a dovedit eficientă în reducerea numărului de decese survenite în urma accidentelor rutiere comise sub influența băuturilor alcoolice ⁽²¹⁾. CESE recomandă o limită maximă de alcool în sânge de 0,5 mg/ml sau chiar mai puțin și limite de viteză mai reduse pentru începători și conducătorii auto profesioniști, în conformitate cu recomandarea UE privind siguranța rutieră ⁽²²⁾. Legislația mai strictă cu privire la nivelul de alcool în sânge trebuie însoțită de eficiență în control și punere în aplicare.

Prevenirea efectelor nocive ale alcoolului în rândul adulților și la locul de muncă

5.17 CESE solicită Comisiei să ia în discuție consecințele economice ale efectelor nocive ale alcoolului. Efectele negative contravin obiectivelor Strategiei Lisabona și au implicații asupra locului de muncă, societății și economiei.

5.18 CESE recunoaște necesitatea unei reglementări eficiente privind accesul la alcool, distribuția și promovarea acestuia, de exemplu orarul magazinelor specializate în vânzarea de băuturi alcoolice, ofertele de tipul „două băuturi la preț de una” și limitele de vârstă. CESE consideră că autoreglementarea nu este o metodă adecvată în acest domeniu.

5.19 Locul de muncă este un cadru în care alcoolul poate avea efecte negative nu numai asupra individului, ci și asupra persoanelor din jur. Efectele nocive ale alcoolului ar trebui, de asemenea, abordate la locul de muncă, în contextul normelor de sănătate și securitate, acest lucru fiind în primul rând responsabilitatea angajatorului. Politicile privind consumul de alcool la locul de muncă ar putea contribui la reducerea numărului de accidente și a absenteismului având legătură cu consumul de alcool și la creșterea capacității de muncă ⁽²³⁾.

5.20 CESE solicită angajatorilor, sindicatelor, autorităților locale și altor organizații implicate să trateze cu mai multă seriozitate această problemă și să colaboreze în vederea reducerii efectelor nocive ale consumului de alcool la locul de muncă. În statele membre există exemple de colaborări strânse și pe termen lung între partenerii sociali, cu scopul de a crea locuri de muncă în care nu se consumă alcool ⁽²⁴⁾.

Informarea, educarea și sensibilizarea

5.21 CESE salută recunoașterea de către Comisie a unuia din rolurile principale ale educării și informării, și anume acela de a mobiliza sprijinul opiniei publice pentru punerea în aplicare a intervențiilor eficiente. Un al doilea rol important recunoscut în comunicare este acela de a furniza informații fiabile și adecvate

⁽²¹⁾ Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice.

⁽²²⁾ Recomandarea Comisiei 2004/345/CE din 6 aprilie 2004 privind aplicarea în domeniul siguranței rutiere, JO L 111, 17.4.2004.

⁽²³⁾ Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice.

⁽²⁴⁾ De exemplu, a se vedea: www.alna.se.

privind riscurile pentru sănătate și consecințele consumului nociv și periculos de alcool.

5.22 CESE solicită ca inițiativele de educare și sensibilizare să facă parte dintr-o strategie globală integrată. Educarea nu ar trebui să se adreseze exclusiv tinerilor, ci să pornească de la premisa că consumul nociv de alcool este prezent la toate categoriile de vârstă. De asemenea, astfel de inițiative ar trebui să încurajeze tinerii să aleagă stiluri de viață sănătoase și să încerce să corecteze imaginea seducătoare a alcoolului și normalizarea consumului excesiv, care sunt în general prezentate de mijloacele de informare în masă.

Baza comună de date fundamentate științific

5.23 CESE salută constituirea, cu sprijinul Comisiei, a unei baze de date comune în vederea elaborării unor definiții standardizate a datelor despre consumul de alcool și efectele nocive ale alcoolului, ținând seama de diferențele între sexe, categoriile de vârstă și clasa socială. De asemenea, CESE susține studiul de impact privind politica în materie de alcool și inițiativele din comunicare. CESE solicită elaborarea unei serii de indicatori cuantificabili care să permită stabilirea progresului în reducerea efectelor nocive ale alcoolului în Europa. Acțiunile propuse în acest domeniu conferă o puternică dimensiune de valoare adăugată comunitară.

6. Cartografierea acțiunilor statelor membre

6.1 Având în vedere inițiativa Comisiei de a solicita, în etapa de pregătire a elaborării acestei strategii UE, realizarea unui raport complet privind stadiul actual, în special privind datele fundamentate științific care arată ce anume este eficient în reducerea efectelor nocive ale alcoolului, este surprinzător să se constate că strategia nu ține seama de aceste date ⁽²⁵⁾.

6.2 CESE consideră că există o contradicție îngrijorătoare între baza de date fundamentate științific privind măsurile eficiente de reducere a efectelor nocive ale alcoolului și propunerile de acțiuni comunitare. În întreaga comunicare a Comisiei, educarea și informarea sunt citate frecvent ca fiind măsurile avute în vedere pentru reducerea efectelor nocive ale alcoolului. Cu toate acestea, datele obținute în urma cercetărilor arată că astfel de măsuri au o eficiență foarte scăzută în reducerea efectelor nocive ale alcoolului.

6.3 CESE constată că în cartografierea acțiunilor puse în aplicare de statele membre, Comisia a omis două dintre strategiile eficiente folosite cu succes de unele state membre în combaterea efectelor nocive ale alcoolului, și anume o politică de prețuri constând în impunerea unor taxe ridicate la alcool și reglementarea pe cale legislativă a comercializării alcoolului.

⁽²⁵⁾ Alcoolul în Europa — o abordare din perspectiva sănătății publice.

7. Coordonarea acțiunilor la nivelul UE

7.1 CESE solicită Comisiei să-și asume cu fermitate obligațiile, astfel cum prevede tratatul, sprijinind activ statele membre în eforturile lor de a oferi un nivel ridicat de protecție a sănătății prin reducerea efectelor nocive ale alcoolului și de a asigura că acțiunile comunitare vin în completarea politicilor naționale.

7.2 CESE salută rolul Comisiei în facilitarea schimbului de bune practici între statele membre și angajamentul de a îmbunătăți coerența între politicile UE care au un impact asupra efectelor nocive ale alcoolului.

7.3 CESE salută instituirea Forumului privind alcoolul și sănătatea, care ar putea reprezenta, cu condiția ca acesta să îndeplinească rolul identificat în comunicarea Comisiei, o platformă de dialog utilă între toate părțile interesate și care ar putea determina acțiuni concrete destinate reducerii efectelor nocive ale alcoolului. CESE ar aprecia dacă ar avea posibilitatea de a participa în calitate de observator la Forumul privind alcoolul și sănătatea.

7.4 Cu excepția constituirii la nivel european a unei baze de date mai solide, fundamentate științific, strategia UE în materie de alcool se bazează pe acțiunea statelor membre de a continua să ia măsuri politice în vederea reducerii efectelor nocive ale alcoolului. Cu toate acestea, normele comunitare ale pieței interne vor continua să dea naștere unor probleme în anumite state membre și este posibil ca acestea să încetinească ritmul reducerii efectelor nocive ale alcoolului. CESE regretă că strategia UE în materie de alcool nu a recomandat nici o măsură prin care să fie remediată această deficiență.

7.5 CESE ar dori să invite Comisia să-și ia angajamentul de a realiza studii de impact în materie de sănătate, ca o măsură de bună practică în vederea asigurării unui nivel ridicat de protecție în alte domenii comunitare de acțiune politică. Acest lucru ar crește gradul de respectare a obligației prevăzute în tratat la articolul 152.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

ANEXĂ

la avizul Comitetului Economic și Social European

Următoarele amendamente, care au primit cel puțin un sfert din voturile exprimate, au fost respinse în cursul dezbaterilor (articolul 54 alineatul (3) din Regulamentul de procedură):

Punctul 1.1

Se modifică după cum urmează:

„Comitetul Economic și Social European (CESE) salută Comunicarea Comisiei «O strategie UE pentru sprijinirea statelor membre în reducerea efectelor nocive ale alcoolului» și sprijină propunerea Comisiei de a dezvolta o strategie comună și coerentă de reducere a efectelor nocive ale abuzului de alcool în toată Europa. Cu toate acestea, CESE regretă că această comunicare nu conține o strategie globală, a cărei elaborare fusese solicitată în concluziile Consiliului din 5 iunie 2001.»

Rezultatul votului:

Pentru: 31

Împotriva: 67

Abțineri: 6

Punctul 1.5

Se elimină punctul:

„CESE regretă că niciieri în comunicare Comisia nu recunoaște că unul dintre motivele numeroaselor efecte nocive ale alcoolului este acela că alcoolul este un drog psihoactiv, o substanță care devine toxică atunci când este folosită în exces și, pentru unii, care creează dependență.»

Rezultatul votului:

Pentru: 29

Împotrivă: 74

Abțineri: 5

Punctul 1.11

Se elimină punctul:

„CESE este preocupat de faptul că există o contradicție îngrijorătoare între baza de date fundamentate științifice privind măsurile eficiente de reducere a efectelor nocive ale alcoolului și propunerile de acțiuni comunitare. În întreaga comunicare, educarea și informarea sunt citate frecvent ca fiind măsurile avute în vedere. Cu toate acestea, constatările în urma cercetărilor arată că astfel de măsuri au o eficiență foarte scăzută în reducerea efectelor nocive ale alcoolului.”

Rezultatul votului:

Pentru: 27

Împotrivă: 80

Abțineri: 2

Punctul 3.5

Se elimină punctul:

„CESE regretă că nicăieri în comunicare Comisia nu recunoaște că unul dintre motivele numeroaselor efecte nocive ale alcoolului este acela că alcoolul este un drog psihoactiv, o substanță toxică atunci când este consumată în exces și, pentru unii, care creează dependență. Acest lucru este regretabil, având în vedere că strategia a fost elaborată de Direcția pentru sănătate publică a Comisiei, care dispune de competențe vaste în domeniul medical.”

Rezultatul votului:

Pentru: 30

Împotrivă: 82

Abțineri: 4

Punctul 6.2

Se elimină punctul:

„CESE este preocupat de faptul că există o contradicție îngrijorătoare între baza de date fundamentate științifice privind măsurile eficiente de reducere a efectelor nocive ale alcoolului și propunerile de acțiuni comunitare. În întreaga comunicare, educarea și informarea sunt citate frecvent ca fiind măsurile avute în vedere. Cu toate acestea, constatările în urma cercetărilor arată că astfel de măsuri au o eficiență foarte scăzută în reducerea efectelor nocive ale alcoolului.”

Rezultatul votului:

Pentru: 31

Împotrivă: 81

Abțineri: 3

Punctul 7.4

Se modifică după cum urmează:

„Cu excepția constituirii la nivel european a unei baze de date fundamentate științifice mai solide, strategia UE în materie de alcool se bazează pe acțiunea statelor membre de a continua să ia măsuri politice în vederea reducerii efectelor nocive ale alcoolului. Cu toate acestea, normele comunitare ale pieței interne vor continua să dea naștere unor probleme în anumite state membre și este posibil ca acestea să încetinească ritmul reducerii efectelor nocive ale alcoolului. CESE regretă că strategia UE în materie de alcool nu a recomandat nici o măsură prin care să fie remediată această deficiență.”

Rezultatul votului:

Pentru: 28

Împotrivă: 83

Abțineri: 4

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind normele comune pentru prestarea serviciilor de transport aerian în cadrul Comunității (reformat)

COM(2006) 396 final — 2006/0130 (COD)

(2007/C 175/20)

La 15 septembrie 2006, Consiliul, în conformitate cu articolul 80 alineatul (2) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la propunerea sus-menționată.

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 7 mai 2007. Raportor: **dl McDonogh**.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 31 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 58 de voturi pentru și 4 abțineri.

Recomandări:

1. Toate companiile aeriene care îndeplinesc obligațiile de serviciu public (OSP) ar trebui să-și ia angajamente cu privire la îndeplinirea obligațiilor.
2. Ar trebui să existe un Acord privind nivelul serviciilor, încheiat între aeroporturile deservite de zborurile OSP și statul contractant.
3. Pasagerilor OSP ar trebui să li se ofere compensații mai mari decât cele prevăzute de Regulamentul (CE) 261/2004, întrucât aceștia nu beneficiază de mijloace de transport alternative.
4. La procedura de licitație pentru OSP ar trebui să participe cel puțin doi *candidați*.
5. Pentru zborurile în interiorul Uniunii Europene, prețul zborului retur ar trebui să fie egal cu prețul zborului dus. Dacă există o diferență semnificativă între prețul zborului dus și cel pentru zborul retur, aceasta trebuie justificată.
6. Biletele OSP ar trebui să fie rambursabile, așa cum sunt toate celelalte bilete de avion, conform condițiilor aplicabile.
7. Calcularea tarifului ar trebui prezentată clar pe bilete — taxe, taxe de aeroport etc.
8. (a) Perspectiva intermodalității ar trebui să asigure condiții de concurență echitabile pentru toate modurile de transport.
(b) Sectorul aviației suportă cheltuieli disproporționate în materie de costuri de securitate. Această situație trebuie remediată.
9. Ar trebui păstrată referința la trenurile de mare viteză, deoarece în unele state membre acestea nu există.
10. Comisia ar trebui să realizeze controale pentru a se asigura că organele de reglementare în domeniul aviației își înde-

plinesc corespunzător și corect obligațiile și că nici una dintre acțiunile lor nu duc la denaturarea concurenței.

11. Persoanele care trec prin mai multe aeroporturi europene ar trebui supuse unui singur control de securitate, astfel cum prevedea propunerea inițială a Comisiei.

12. Aceasta ar trebui să cuprindă modificarea controlului pasagerilor în aeroporturi în sensul introducerii unui sistem de identificare rapidă (biometrie) care să ușureze zborul pasagerilor care călătoresc frecvent.

13. Biletele de călătorie achiziționate cu o lună înainte ar trebui să beneficieze de o perioadă de grație care să permită clienților să le anuleze în termen de 48 de ore, fără aplicarea unei penalizări. În eventualitatea anulării unui bilet de călătorie, clientul ar trebui, de asemenea, să beneficieze de rambursarea tuturor taxelor.

1. Introducere

1.1 La mai mult de zece ani de la intrarea în vigoare, al treilea pachet de măsuri și-a atins scopul în mare măsură, permițând o extindere fără precedent a transportului aerian în Europa. Vechile monopoli au fost eliminate, a fost introdus cabotajul intracomunitar, iar concurența s-a intensificat pe toate piețele în beneficiul consumatorilor.

1.2 În ciuda acestui succes, multe dintre companiile aeriene din Comunitatea Europeană continuă să sufere din cauza supra-capacității și din cauza fragmentării excesive a pieței. Punerea în aplicare inconsecventă a celui de-al treilea pachet de măsuri în statele membre și amânarea aplicării unor restricții privind serviciile aeriene intracomunitare au următoarele efecte:

1.3 Absența condițiilor de concurență echitabile: eficiența pieței este afectată de denaturări ale concurenței (de exemplu, aplicarea în mod diferit a cerințelor privind licența de operare; discriminarea transportatorilor UE pe criterii de naționalitate; tratamentul discriminatoriu al rutelor către țări terțe etc.).

1.4 Aplicarea inconsecventă a normelor privind închirierea aeronavelor cu echipaje de la țări terțe, având ca efect denaturarea concurenței și consecințe sociale.

1.5 Pasagerii nu se pot bucura de toate beneficiile pieței interne din cauza lipsei de transparență a prețurilor sau a practicilor discriminatorii pe baza locului lor de reședință.

2. Prevederi existente în domeniul vizat de propunere

2.1 Propunerea are scopul de a revizui și consolida regulamentele.

2.2 Propunerea consolidează piața internă prin promovarea unui mediu mai competitiv, în care transportatorii aerieni europeni să fie capabili să facă față concurenței internaționale.

2.3 Unele dintre modificările produse pot avea efecte asupra mediului înconjurător, deoarece acestea vor tinde să încurajeze extinderea și mai mult a traficului aerian. CESE este conștient că această creștere continuă a traficului aerian devine o cauză majoră a emisiilor de gaze cu efect de seră și lucrează în prezent la elaborarea unui aviz pe această temă. Indiferent de măsurile necesare în acest context, Comitetul susține totuși aplicarea condițiilor de concurență echitabile în sectorul aviației, astfel cum se sugerează în prezenta propunere a Comisiei.

3. Evaluarea impactului

3.1 Revizuirea celui de-al treilea pachet de măsuri nu are scopul de a modifica radical cadrul juridic, ci mai degrabă de a aduce anumite schimbări care să rezolve problemele identificate.

3.2 Opțiunea „fără modificări” nu aduce modificări celor trei regulamente din al treilea pachet de măsuri privind piața internă a aviației.

3.3 Opțiunea „cu modificări” prevede o serie de modificări la cel de-al treilea pachet de măsuri, pentru a asigura aplicarea omogenă și eficientă a normelor sale. Aceasta ar trebui să cuprindă modificarea controlului pasagerilor în aeroporturi în sensul introducerii unui sistem de identificare rapidă (biometrie) care să ușureze zborul pasagerilor care călătoresc frecvent.

3.4 Proiectul de regulament va asigura o aplicare eficientă și omogenă a legislației comunitare privind piața internă a aviației prin introducerea de criterii mai stricte și mai precise de aplicare (de exemplu, pentru licențele de operare, închirierea aeronavelor, obligațiile de serviciu public și regulile de distribuție a traficului). De asemenea, acesta consolidează piața internă prin ridicarea restricțiilor existente la furnizarea de servicii aeriene, care provin din vechi acorduri bilaterale între statele membre și prin învestirea Comunității cu dreptul de a negocia drepturile de trafic intracomunitar cu țările terțe. Proiectul de regulament îmbunătățește

protecția drepturilor consumatorilor prin promovarea transparenței prețurilor și a nediscriminării.

3.5 Experiența acumulată în urma celui de-al treilea pachet de măsuri privind piața internă a aviației a arătat că legislația nu este interpretată și aplicată uniform în toate statele membre. Această situație împiedică existența condițiilor de concurență cu adevărat echitabile între transportatorii aerieni din Comunitatea Europeană.

3.6 Propunerea introduce simplificarea legislației.

4. Explicarea detaliată a propunerii

4.1 Consolidarea cerințelor privind acordarea și retragerea licenței de operare. Situația financiară a companiilor aeriene este verificată cu un grad mai mic sau mai mare de exigență, în funcție de statul membru care a eliberat licența.

4.2 Propunerea cere statelor membre să consolideze controlul licențelor de operare și să dispună suspendarea sau revocarea acestora atunci când nu sunt respectate prevederile regulamentului (articolele 5-10).

4.3 Propunerea a fost formulată într-un mod prin care să se ofere posibilitatea extinderii în viitor a competențelor Agenției Europene de Siguranță a Aviației (AESA) în domeniul controlului siguranței și/sau al acordării licențelor, astfel încât să se asigure o supraveghere cât mai eficientă și mai uniformă a transportatorilor aerieni.

5. Propunerea întărește cerințele în materie de închirierea aeronavelor

5.1 Închirierea aeronavelor cu echipaj din țări terțe conferă un grad sporit de flexibilitate companiilor aeriene din UE. Această practică prezintă însă și anumite dezavantaje și poate prezenta riscuri majore de securitate, așa cum o demonstrează o serie de accidente recente.

5.2 Evaluarea siguranței aeronavelor închiriate de la țări terțe nu se realizează cu aceeași rigurozitate în toate statele membre. Prin urmare, este esențial ca autoritatea care închiriază să aplice în totalitate dispozițiile articolului 13 (închirierea cu/fără echipaj).

6. Propunerea clarifică normele aplicabile obligațiilor de serviciu public (OSP)

6.1 Normele aplicabile obligațiilor de serviciu public au fost revizuite pentru a ușura sarcinile administrative, pentru a evita recurgerea excesivă la OSP și pentru a atrage cât mai mulți candidați să participe la procedurile de licitație.

6.2 Pentru a evita recurgerea excesivă la OSP, Comisia poate solicita, în anumite cazuri, realizarea unui raport economic în care să fie explicat contextul OSP, iar evaluarea caracterului lor adecvat trebuie realizată cu foarte multă atenție atunci când se intenționează folosirea acestora pe rute care sunt deja deservite de trenuri **de mare viteză**, cu o durată a călătoriei sub trei ore. Procedurile de licitație au fost modificate în sensul prelungirii perioadei maxime de concesiune de la trei la patru ani.

7. Concurența

7.1 Pentru a asigura coerența între piața internă și aspectele ei externe, inclusiv cele privind cerul unic european, accesul companiilor aeriene din țări terțe pe piața intracomunitară ar trebui abordat în mod coerent, prin negocieri la nivelul drepturilor de trafic intracomunitar cu țările terțe.

7.2 Restricțiile păstrate din acordurile bilaterale existente între statele membre vor fi eliminate, asigurându-se nediscriminarea în materie de partajare a codurilor și stabilire a prețurilor de către transportatorii aeriene din Comunitate pentru rutele către țări, care presupun escale în state membre, altele decât ale lor.

8. Propunerea promovează transparența prețurilor pentru pasageri și stabilirea echitabilă a prețurilor

8.1 Publicarea tarifelor fără impozite, taxe și chiar fără taxe de combustibil a devenit o practică răspândită, care împiedică transparența prețurilor. Transparența insuficientă a prețurilor duce la denaturări ale concurenței și, de aceea, consumatorii achită, de regulă, prețuri mai ridicate. De asemenea, Comisia observă persistența unor cazuri de discriminare pe baza locului de reședință al pasagerului.

8.2 În propunere, se sugerează ca prețul biletelor de avion să cuprindă toate impozitele, taxele și comisioanele aplicabile, iar transportatorii aeriene să facă publice informații detaliate privind tarifele și costurile de transport aerian.

8.3 În cadrul Comunității Europene, tarifele aeriene trebuie stabilite fără a se face discriminări pe baza locului de reședință sau a naționalității pasagerului. În plus, accesul la tarifele de transport aerian ale unui transportator nu va face obiectul nici unei discriminări pe baza locului de stabilire al agentului de voiaj.

8.4 Tarifele de transport aerian trebuie precizate clar. În prezent, se adaugă multe taxe suplimentare care pot duce la creșterea semnificativă a prețului final; printre acestea se numără în special taxa de aeroport, despre care se știe că este mărită artificial de companiile aeriene pentru a-și spori profitul.

În Europa, prețurile sunt adesea distorsionate de diferențele de curs valutar, deși acest fenomen ar trebui să fie mai puțin răspândit acum, după introducerea monedei euro. Cu toate acestea, rămâne greu de explicat de ce este mai ieftin zborul spre destinații precum Londra, Roma, Madrid decât zborul dinspre aceste destinații.

Această diferență de preț între zborurile dus și zborurile întors poate fi observată la majoritatea rutelor din Europa.

8.5 Suntem pe deplin de acord cu propunerea ca Agenția Europeană de Siguranță a Aviației să beneficieze de resurse financiare și umane corespunzătoare și să aibă dreptul de a emite regulamente obligatorii pentru toate statele UE. Această propunere a fost lansată într-un document anterior ⁽¹⁾.

8.6 Obligațiile de serviciu public sunt necesare și dezirabile pentru a încuraja asigurarea serviciilor în zonele mai izolate. Cu toate acestea, normele și regulamentele aplicabile companiilor aeriene care îndeplinesc OSP au fost foarte permissive. **Deși OSP prevăd numărul de zboruri și numărul de locuri de la bordul unei aeronave, acestea nu indică nici o penalizare aplicată acestora pentru întâzieri sau pentru amânarea zborurilor.**

Bruxelles, 31 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ JO C 309, 16.12.2006, pp. 51-54.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind politica europeană în materia siguranței rutiere și conducătorii auto profesioniști — parcări sigure și păzite

(2007/C 175/21)

La 16 februarie 2007, Comitetul Economic și Social European, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, a hotărât să elaboreze un aviz cu privire la *Politica europeană în materia siguranței rutiere și conducătorii auto profesioniști — parcări sigure și păzite*.

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 7 mai 2007. Raportor: dl ETTY, urmat de dl CHAGAS.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 118 voturi pentru, 4 voturi împotriva și 2 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Din motive de siguranță rutieră, infracțiuni legate de transportul rutier de mărfuri, sănătate și siguranță a șoferilor de camion, în întreaga Uniune Europeană trebuie să fie disponibile mai multe parcări sigure și păzite pentru conducătorii auto profesioniști.

1.2 Uniunea Internațională a Transportatorilor Rutieri (IRU) și Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) au formulat criterii comune, care sunt bine primite și aplicabile și care trebuie avute în vedere când se vor construi aceste locuri de odihnă.

1.3 CESE salută inițiativa Parlamentului European, sprijinită de Comisia Europeană, de a iniția un proiect-pilot pentru a testa fezabilitatea și a da ajutor pentru demararea activității, în vederea înființării de parcări sigure și păzite pentru conducătorii auto profesioniști.

Comitetul recomandă următoarele:

1.4 Comisia să includă problema parcarilor sigure și păzite pentru conducătorii auto profesioniști în elaborarea și cofinanțarea rețelelor de drumuri transeuropene (TEN);

1.5 idem, atunci când se aprobă proiecte privind infrastructura rutieră, cofinanțate din Fondul European de Dezvoltare Regională. Același lucru ar trebui să-l facă și Banca Europeană de Investiții când acordă credite pentru infrastructura rutieră;

1.6 statele membre să aibă în vedere acest aspect în cadrul punerii în aplicare a Planului de acțiune privind siguranța rutieră;

(N.B.: în ce privește aceste trei propuneri, ar trebui să se acorde o atenție deosebită faptului că sunt necesare mai multe locuri de odihnă pentru conducătorii auto profesioniști, în special deoarece transportul între „vechile” și „noile” state membre este în continuă creștere.)

1.7 până în aprilie 2009, Comisia să evalueze rolul pe care UE l-ar putea juca în reglementarea aspectelor relevante ale acestei probleme și în redactarea unor instrumente juridice fără

caracter obligatoriu (soft law) în domenii care sunt, în principal, de competența statelor membre. Aceasta ar permite Comisiei și statelor membre să ia măsuri rapide și coordonate după încheierea proiectului-pilot menționat la punctele 2.9, 2.10 și 2.11 de mai jos. Evaluarea ar trebui efectuată în lumina articolul 1 din Tratat și având totodată în vedere legătura dintre măsurile referitoare la timpul de lucru și sănătatea și securitatea lucrătorilor. Aici ar putea fi incluse măsurile privind parcarile sigure și păzite pentru conducătorii auto profesioniști;

1.8 Comisia să-i implice în acest exercițiu pe partenerii sociali.

1.9 Comisia ar trebui să examineze mijloacele de consolidare și punere în aplicare a inițiativelor luate de societatea civilă organizată pentru a aborda problema parcarilor sigure și păzite și să sprijine organizațiile respective ca să-i ajute pe propriii lor membri să utilizeze cât mai bine locurile de odihnă existente și cele recent construite. De exemplu, Comisia ar putea să-i ajute să completeze și să îmbunătățească informațiile privind spațiile de odihnă și să facă aceste informații mai accesibile, inclusiv online, pentru membrii lor. Alte exemple ar fi un sistem de autorizare a locurilor de parcare sigure și păzite (cu utilizare criteriilor comune IRU/ETF) și un sistem de informare zilnică cu privire la locurile de parcare disponibile. Comisia, împreună cu statele membre și organizațiile interesate, ar putea crea metode de informare la timp a conducătorilor auto.

2. Observații generale

2.1 Politica europeană în materia siguranței rutiere, inclusiv *Al treilea program european de acțiune privind siguranța rutieră (2003)* și *Revizuirea intermediară a programului european (2006)*, se adresează unui public-țintă format, printre alții, din motocicliști, pietoni, tineri, precum și conducători auto profesioniști. Cu toate acestea, Comisia a omis câteva aspecte relevante, unul dintre acestea fiind esențial din punctul de vedere al partenerilor sociali. Și anume, ca o componentă a siguranței infrastructurii rutiere, locurile de odihnă pentru conducătorii auto profesioniști, în special locuri de odihnă sigure și păzite.

2.2 De ce este acesta un aspect atât de important? Se pot oferi ca răspuns cel puțin trei motive solide.

2.3 Primul este problema siguranței rutiere. Noul Regulament 561/2006 privind perioada de conducere și perioada de repaus a intrat de curând în vigoare. Implicit, la articolul 12 ⁽¹⁾ acesta recunoaște importanța unui număr suficient de locuri de odihnă sigure și păzite pentru conducătorii auto profesioniști de-a lungul rețelei de autostrăzi din UE. În plus față de aceasta, cu privire la regulamentul UE ar trebui menționată legislația națională care interzice circulația camioanelor grele în timpul sfârșitului de săptămână în unele state membre. Acest lucru necesită o mai bună furnizare de informații din partea statelor membre și o coordonare mai bună între acestea.

2.4 În al doilea rând, infracțiunile legate de transportul rutier de mărfuri. Cu toate că datele statistice din statele membre sunt insuficiente în unele privințe și sunt greu de comparat, se pare că furturile (din camioane și încărcături) și atacurile asupra conducătorilor auto sunt în creștere. Diverse surse indică faptul că, în transportul rutier internațional, circa 40 % din infracțiuni au loc în parcurile de pe marginea autostrăzilor. Un studiu pe care îl elaborează în prezent Conferința europeană a miniștrilor transporturilor și Uniunea internațională a transportatorilor rutieri va prezenta în curând date recente cu privire la atacurile și actele de violență comise împotriva conducătorilor auto profesioniști în locurile de odihnă.

2.4.1 Parlamentul a publicat recent (mai 2007) un studiu intitulat „Furtul organizat de vehicule comerciale și din încărcăturile acestora în cadrul UE ⁽²⁾”, care estimează pierderile produse de furturi la mai mult de 8,2 miliarde EUR sau o valoare de 6,72 EUR pe încărcătură transportată. Conform studiului, în fiecare an aproximativ 9 000 de conducători auto profesioniști cad victime ale infracțiunilor de transport de-a lungul autostrăzilor din UE.

2.5 Și, al treilea aspect, ar trebui avute în vedere sănătatea și siguranța șoferilor de camioane. Un conducător auto obosit constituie un pericol pentru siguranța rutieră. Cu toate acestea, limitarea timpului de conducere este importantă din perspectiva concurenței pentru politica în domeniul transporturilor. În cel mai bun caz, acest aspect ocupă doar un loc foarte modest în legislația în vigoare.

2.6 Există și alte aspecte. De exemplu, conducătorilor auto ai vehiculelor a căror masă nu depășește 3,5 tone nu li se aplică dispozițiile regulamentelor europene privind perioadele de conducere și cele de repaus și dispozitivele de limitare a vitezei. Aceasta, în ciuda faptului că transportul cu vehicule de acest tip este în creștere, inclusiv transportul încărcăturilor cu o valoare deosebit de ridicată, iar numărul accidentelor în care aceste vehicule sunt implicate este și el în creștere.

⁽¹⁾ Articolul 12: „Pentru a da posibilitatea vehiculului să ajungă la un loc de oprire corespunzător, conducătorul auto poate deroga de la articolele 6-9 în măsura necesară pentru a se garanta siguranța persoanelor, a vehiculului sau a încărcăturii acestuia, cu condiția de a nu se periclita prin aceasta siguranța rutieră. Conducătorul auto trebuie să indice manual natura și cauza derogării în foaia de înregistrare sau pe un imprimat scos din aparatul de înregistrare sau în registrul său de sarcini, până la sosirea la locul de oprire corespunzător”.

⁽²⁾ Versiune provizorie, 3.5.2007, IP/B/TRAN/IC2006-194. Studiul a fost realizat de NEA Transport Research and Training la cererea Comisiei pentru transport și turism a Parlamentului European.

2.7 Apare problema facilitării punerii în aplicare a elementelor cu caracter social din legislația care reglementează activitatea șoferilor de camion, aspect căruia nu i s-a acordat suficientă atenție până în prezent.

2.8 În cele din urmă, locurile de parcare aflate la o distanță corespunzătoare unul de altul de-a lungul autostrăzilor din UE ar putea avea un impact pozitiv asupra mediului și ar putea contribui la îmbunătățirea fluidizării traficului.

2.9 Este în desfășurare o dezbatere privind importanța locurilor de odihnă sigure și păzite pentru conducătorii auto profesioniști. Un element important al acesteia îl constituie recenta (2006) solicitare a angajatorilor și sindicatelor din acest sector, IRU și ETF, adresată UE și autorităților locale, regionale și naționale din statele membre de a crea un număr suficient de locuri de odihnă de acest fel, care să îndeplinească criteriile stabilite în comun de acestea.

2.10 În Parlament, dezbaterile privind noul Regulament 561/2006 au inclus și aspectul parcurilor sigure și păzite. O chestiune deosebit de îngrijorătoare o constituie infracțiunile legate de transportul rutier de mărfuri. La inițiativa Parlamentului, sprijinit de Comisie, un proiect-pilot a primit un buget de 5,5 milioane EUR. Acest proiect, care în prezent este în curs de desfășurare, cuprinde studii de fezabilitate și dă ajutor la demararea activității de înființare de parcuri păzite.

2.11 Comisia Europeană a comandat în 2006 un „*Studiu privind fezabilitatea organizării unei rețele de parcuri păzite pentru transportatorii rutieri în cadrul Rețelei rutiere transeuropene*”, studiu care a fost finalizat la începutul lui 2007 ⁽³⁾.

2.12 Sprijinul inițial a fost acordat unui număr de cinci proiecte model. Principalele obiective sunt: definirea criteriilor comune pentru parcurile păzite și construirea câtorva noi parcuri păzite în cel puțin două state membre. Printre problemele principale care urmează a fi examinate se numără modelele pentru parteneriatele public-privat.

2.13 Comisia Europeană va evalua proiectul-pilot imediat ce acesta va fi încheiat, până în aprilie 2009. Va include părțile direct implicate în această evaluare, la fel cum le va include și pe durata punerii în aplicare a proiectului. În 2009, Comisia ar putea formula propuneri de politici (legislație, instrumente juridice fără caracter obligatoriu, coordonare, schimb de bune practici etc.) pe baza acestei evaluări.

2.14 Parlamentul a alocat suplimentar 2 milioane EUR în bugetul pe 2007 pentru crearea unui sistem de autorizare a locurilor de parcare sigure și păzite.

⁽³⁾ NEA Transport Research Training, Rijswijk, Olanda, ianuarie 2007.

2.15 Recent CESE a abordat pe scurt problema parcărilor sigure și păzite pentru conducătorii auto profesioniști în avizele sale TEN/217 ⁽⁴⁾ și TEN/270 ⁽⁵⁾.

2.16 Chestiunea locurilor disponibile în spațiile de parcare este abordată și în raportul Parlamentului privind „Gestionarea siguranței infrastructurii rutiere” (2006/0182/COD, versiune preliminară) din 20 martie 2007.

3. Observații specifice

3.1 Comitetul consideră că, prin stabilirea de norme privind timpul de conducere și timpul de repaus, Comisia și-a asumat și răspunderea de a crea condițiile astfel încât conducătorii auto profesioniști să se conformeze acestor norme. Aceasta înseamnă că de-a lungul principalelor autostrăzi europene trebuie să existe parcări adecvate, la anumite distanțe una de alta care să le permită conducătorilor auto să ia perioada de repaus prevăzută, atunci când este cazul.

3.2 Criteriile pentru aceste parcări, așa cum au fost stabilite de Uniunea Internațională a Transportatorilor Rutieri (IRU) și de Federația Europeană a Lucrătorilor din Transporturi (ETF) în martie 2006, sunt bine primite și aplicabile. Criteriile reflectă în mod adecvat câteva dintre recomandările de politică formulate în studiul de fezabilitate menționat la punctul 2.10 de mai sus. Aceste criterii cuprind două tipuri de locuri de odihnă, unul pentru situațiile de bază, iar altul care necesită amenajări obligatorii suplimentare pentru punctele centrale strategice. IRU și ETF au propus și alte amenajări sau servicii, care sunt recomandabile sau opționale pentru cei care gestionează locurile de odihnă, în funcție de cererea existentă. Comitetul este de părere că aceste criterii realizează un echilibru adecvat între grija pentru siguranța rutieră, securitatea conducătorului auto și a mărfurilor și siguranța la locul de muncă și sănătatea conducătorilor auto.

3.3 În prezent în UE nu există suficiente parcări care să îndeplinească criteriile IRU/ETF, nici în „vechile”, nici în „noile” state membre. În Europa Centrală și de Est, acestea ar trebui incluse în fazele de proiectare și construcție de noi autostrăzi. Trebuie acordată o atenție specială punctelor de trecere a frontierei, la frontierele externe ale UE, unde conducătorii auto se confruntă deseori cu perioade lungi de așteptare.

3.4 Comisia Europeană și statele membre ar trebui să abordeze urgent această situație, cu considerarea răspunderilor și competențelor lor respective. Comitetul ia notă cu interes de inițiativele Parlamentului și Comisiei și speră că acestea vor duce la luarea cât mai curând de către Comisie și statele membre a unor măsuri, în vederea pregătirii politicilor care se vor pune în aplicare după ce proiectele-pilot menționate la punctul 2.11 vor fi încheiate.

3.5 Comitetul observă cu satisfacție că societatea civilă organizată, în special partenerii sociali din sectorul transportului rutier, au abordat în mod constructiv și concret problema parcărilor sigure și păzite. Încurajează Comisia să analizeze mijloacele de consolidare a acestei inițiative și de sprijinire a punerii ei în aplicare și a organizațiilor implicate pentru a-i ajuta pe propriii lor membri să utilizeze cât mai bine locurile de odihnă existente și cele recent construite. De exemplu, Comisia ar putea să-i ajute să completeze și să îmbunătățească informațiile privind locurile de odihnă și să facă aceste informații mai accesibile, inclusiv online, pentru membrii lor. Un alt exemplu ar fi un sistem de informare zilnică cu privire la locurile de parcare disponibile. Comisia, împreună cu statele membre și organizațiile interesate, ar putea crea metode de informare la timp a conducătorilor auto.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁴⁾ Aviz privind securitatea modurilor de transport, CESE 1488/2005, 14.12.2005, a se vedea punctul 3.10 (JO C 65, 17.3.2006).

⁽⁵⁾ Aviz privind gestionarea siguranței infrastructurii rutiere, CESE 613/2007, 26.4.2007, a se vedea punctul 4.8.

Avizul Comitetului Economic și Social European privind viitoarea legislație privind e-accesibilitatea

(2007/C 175/22)

La 26 februarie 2007, Comisia Europeană, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, a solicitat Comitetului Economic și Social European elaborarea unui aviz cu privire la *Viitoarea legislație privind e-accesibilitatea*.

Secțiunea pentru transporturi, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 7 mai 2007. Raportor: dl Hernández Bataller.

În cea de-a 436-a sesiune plenară, care a avut loc la 30 și 31 mai 2007 (ședința din 30 mai 2007), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 136 voturi pentru și 3 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE sprijină acțiunea Comisiei în materie de e-accesibilitate și o invită să continue pe această cale, dar, având în vedere viul interes pe care îl suscită această temă, își rezervă dreptul de a adopta un aviz complementar.

1.2 CESE consideră că Comisia trebuie să adopte o serie de acțiuni la nivel comunitar, și anume:

- consolidarea legislației în vigoare, pentru a-i conferi un caracter coerent și obligatoriu, în scopul evitării decalajului și disparităților existente în prezent între statele membre, în special în domeniul comunicațiilor electronice (mai ales în ceea ce privește serviciul universal) și al achizițiilor publice și consolidarea legislației prin adoptarea de noi măsuri supra-naționale, în temeiul articolelor 13 și 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, care să garanteze accesibilitatea ca obligație a serviciilor publice;
- extinderea, pe orizontală, a e-accesibilității la restul politicilor comunitare;
- adoptarea unor măsuri fără caracter obligatoriu privind e-accesibilitatea, care să amelioreze calitatea vieții persoanelor cu handicap și a persoanelor în vârstă.

1.3 Participarea organizațiilor societății civile este importantă pentru punerea în aplicare a unei bune politici a e-accesibilității, datorită influenței lor asupra măsurilor însoțitoare, de exemplu, în aspectele privind codurile de conduită sau coreglementarea.

1.4 Acțiunile de sprijin ar trebui să se concentreze asupra domeniilor care facilitează accesul persoanelor cu handicap și al persoanelor în vârstă la societatea informațională și să le inițieze în utilizarea noilor tehnologii ca mediu ideal de realizare a integrării sociale, de evitare a excluderii din societatea informațională și de ameliorare a calității vieții acestora.

1.5 Autoritățile publice ale statelor membre, urmând liniile directe supra-naționale, ar trebui să adopte diverse măsuri de sprijin pentru finanțarea acțiunilor de implicare a organizațiilor persoanelor cu handicap și ale persoanelor în vârstă în mediul digital și de facilitare a accesului acestora la Internet.

2. Introducere

2.1 Prin scrisoarea adresată Comitetului Economic și Social European, Comisia solicită elaborarea unui aviz exploratoriu privind „viitorul cadru legislativ în domeniul e-accesibilității”, în care să se acorde o atenție deosebită persoanelor în vârstă.

Depășirea obstacolelor și dificultăților tehnice pe care le întâmpină și de care sunt afectate persoanele cu handicap și alte categorii sociale, în încercarea de a beneficia de condiții egale în cadrul societății informaționale, este cunoscută sub denumirea de *e-accesibilitate*. Această noțiune constituie o parte a conceptului mai larg de *e-incluziune*, care se referă, de asemenea, la alte tipuri de obstacole de natură economică, geografică și educativă.

2.2 Scopul esențial este acela de a identifica tipul de act normativ de legislație secundară pe baza căruia se va urmări atingerea obiectivului UE de instaurare a unei societăți care să-i includă pe toți cetățenii, în actualul context de rapidă restructurare economică și socială.

2.3 Este incontestabil faptul că acest proiect normativ este ferm ancorat în bazele juridice care transpun valorile și principiile europene, așa cum sunt descrise în articolul 13 din Tratatul de instituire a Comunității Europene sau în referirile specifice la participarea *tuturor locuitorilor acesteia* la viața democratică și la progresul social, în alineatele al doilea și al patrulea din Tratatul constituțional european și în articolele I-3(3), II-81 și II-86, între altele.

2.4 De asemenea, pozițiile și deciziile în materie ale instituțiilor și organelor UE alcătuiesc deja un patrimoniu solid care, în ciuda caracterului său dispersat, contribuie la configurarea progresivă a politicilor comunitare pentru combaterea activă a discriminării și înlesnirea accesului la Internet. Câteva exemple în acest sens ar fi:

- rezoluția Consiliului din 2 decembrie 2002 privind *e-accesibilitatea pentru persoanele cu handicap*. Comisia a fost invitată să profite de posibilitățile pe care le oferă societatea informațională persoanelor cu handicap și, în special, să se implice în înlăturarea tuturor tipurilor de obstacole;

— la rândul său, Consiliul pe tema „Telecomunicații” a atras atenția asupra necesității de a îmbunătăți e-accesibilitatea în Europa ⁽¹⁾, iar Consiliul pe tema „Afaceri Sociale” a cerut statelor membre, în rezoluția privind e-accesibilitatea din 2003 ⁽²⁾, să ia toate măsurile necesare care ar putea conduce la instituirea unei societăți bazate pe cunoaștere, deschise, care oferă tuturor cetățenilor posibilitatea de acces și de incluziune.

2.4.1 Comisia a publicat în 2005 Comunicarea intitulată „i-2010” ⁽³⁾ în scopul de a institui un nou cadru strategic pentru societatea informațională europeană și, ulterior, comunicarea privind e-accesibilitatea ⁽⁴⁾, în care propune o serie de inițiative politice de promovare a e-accesibilității.

2.4.2 În mod concret, comunicarea privind e-accesibilitatea expune trei abordări diferite ale problemei:

- promovarea introducerii criteriilor de accesibilitate în adjudecarea contractelor publice;
- garantarea certificării accesibilității;
- îmbunătățirea utilizării legislației în vigoare.

La doi ani după publicarea Comunicării Comisiei era prevăzută realizarea unei monitorizări pentru examinarea posibilității de adoptare a unor măsuri suplimentare, în cazul în care acestea sunt considerate necesare.

2.4.3 Comitetul și-a adoptat avizul privind comunicarea menționată ⁽⁵⁾ și abordează aspecte privind normele armonizate și interoperabilitatea, contractele publice, compararea soluțiilor (certificarea și proba realizate de către o terță parte, autocertificarea), utilizarea legislației, integrarea, accesul la Internet, legislația și noul cadru strategic pentru societatea informațională.

2.5 Și mai recent, Rezoluția Consiliului din 22 martie 2007 privind *Strategia pentru o societate informațională sigură în Europa* (trad. prov.) subliniază la punctul 6 necesitatea de „a acorda o atenție deosebită utilizatorilor tehnologiei informației și comunicațiilor cu necesități speciale sau conștienți în mică măsură de problema securității rețelelor și a informației”, printre care se numără și persoanele în vârstă și persoanele cu handicap.

⁽¹⁾ Rezoluția Consiliului privind Planul de acțiune „eEurope 2002”: Accesibilitatea site-urilor web publice și a conținutului acestora. (trad. prov.), JO C 86, 10.4.2002.

⁽²⁾ Rezoluția 14892/02 a Consiliului.

⁽³⁾ COM(2005) 229 final. Avizul CESE „Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor — i-2010 — O societate informațională europeană pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă”. (trad. prov.) JO C 110, 9.5.2006, p. 83.

⁽⁴⁾ COM(2005) 425 final.

⁽⁵⁾ Aviz CESE 404/2006, adoptat în sesiunea plenară din 15.3.2006. Raportor: dl. Cabra de Luna (JO C 110, 9.5.2006).

3. Observații

3.1 CESE întâmpină cu mare interes invitația Comisiei de a elabora acest aviz exploratoriu și consideră că, deși abordarea acțiunilor comunitare care urmăresc incluziunea în societatea informațională trebuie să aibă, în general, un caracter global, există anumite categorii de persoane, cum ar fi persoanele în vârstă și persoanele cu handicap, a căror incluziune corespunzătoare în societatea informațională necesită o atenție deosebită ⁽⁶⁾.

În plus, CESE, având în vedere interesul viu pe care îl prezintă tema care face obiectul consultării, își rezervă dreptul de a elabora un aviz complementar sau adițional prezentului aviz.

3.1.1 Această abordare este în deplină consonanță cu punctul 8 al Declarației ministeriale de la Riga ⁽⁷⁾ care afirmă că: „pentru a trata problema e-incluziunii într-un mod convingător, decalajele în ceea ce privește utilizarea Internet-ului între utilizarea medie de către populația UE și utilizarea de către persoanele în vârstă, persoanele cu handicap, femei, grupurile cu nivel scăzut de educație, șomerii și locuitorii regiunilor mai puțin dezvoltate, ar trebui să se reducă la jumătate până în 2010”.

CESE consideră că, drept urmare a schimbărilor politice și sociale importante din ultimii ani, se impune în mod prioritar o acțiune comunitară în materie de e-accesibilitate și de consacrare a accesului la TIC ca drept civic în domeniul serviciilor publice.

Această acțiune trebuie să îmbine un instrument legal care să consolideze legislația în vigoare cu alte măsuri fără caracter obligatoriu în cadrul diverselor politici, având în vedere valoarea adăugată pe care o aduce intervenția comunitară.

CESE sprijină această intervenție comunitară, având în vedere că:

- pe plan social extinde drepturile cetățenești, iar pe plan economic ameliorează economiile de scară, funcționarea pieței interne, competitivitatea într-un sector cheie și inovația;
- subliniază că diversitatea și fragmentarea abordărilor statelor membre cauzează anumite probleme, în special legate de transpunerea diferită a directivelor existente. În această privință este necesară o clarificare, în special în domeniul contractelor publice și al serviciului universal;
- toate acestea trebuie realizate fără a aduce atingere mai bune aplicări a măsurilor de sprijin care urmează a fi adoptate.

⁽⁶⁾ În conformitate cu Avizul CESE 404/2006, punctul 3.4, persoanele cu handicap constituie o categorie eterogenă. De asemenea, trebuie semnalat că principalele categorii defavorizate care se confruntă cu dificultăți de acces la TIC sunt persoanele cu handicap mental și dificultăți de învățare, persoanele cu handicap senzorial (persoane surde sau cu deficiențe auditive, persoane oarbe sau cu deficiențe vizuale; persoane oarbe și surde, persoane cu tulburări de vorbire), și persoanele cu handicap fizic (JO C 110, 9.5.2006).

⁽⁷⁾ Declarația ministerială UE privind e-incluziunea, adoptată la Riga, la 11 iunie 2006, în cadrul inițiativei i210, a reafirmat angajamentul politic privind îmbunătățirea e-accesibilității. <http://ec.europa.eu/information-society/events/ict-riga-2006/index6en.htm>.

3.2 În ceea ce privește temeiul juridic al actelor normative care reglementează chestiunile privind e-accesibilitatea, este recomandabil ca acestea să se bazeze

— pe de o parte, pe articolul 13 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, care autorizează de o manieră generală Consiliul să adopte orice tip de acte comunitare necesare în lupta împotriva discriminării;

— pe de altă parte, să se bazeze și pe articolul 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, deoarece este vorba de chestiuni care au ca obiect instaurarea și funcționarea pieței interne, scop în care propunerile trebuie să se bazeze pe un nivel înalt de protecție;

toate acestea fără a aduce atingere dimensiunii orizontale a chestiunilor referitoare la e-accesibilitate.

3.2.1 Din nefericire, deoarece Tratatul constituțional european nu este în vigoare, aceste acte normative nu vor putea fi adoptate în conformitate cu articolul III-124(1), care prevede ca decizia Consiliului să se realizeze în unanimitate „după aprobarea Parlamentului European”. Având în vedere că articolul 13 din Tratatul de instituire a Comunității Europene în vigoare prevede adoptarea acestor acte în unanimitate de către Consiliu numai „după consultarea Parlamentului European”, acestea nu vor genera o amplă dezbateră democratică, fiind astfel private de gradul înalt de legitimitate cu care sunt investite actele UE aprobate prin procedura de codecizie.

3.2.2 Cu toate acestea, prevederea expresă a adoptării în unanimitate a acestora de către Consiliu este extrem de utilă, având în vedere faptul că toate actele normative în cauză trebuie să respecte principiul subsidiarității. Sprijinul unanim al guvernelor statelor membre ale UE determină, în mod logic, implicarea mai eficientă a respectivelor administrații naționale în aplicarea și dezvoltarea internă a acestora. Aceasta înseamnă, de asemenea, că obiectivele măsurilor care vor fi puse în aplicare nu se vor limita la înlăturarea obstacolelor existente în acest domeniu, ci vor aduce, în plus, o contribuție veritabilă la incluziune, în spiritul caracterului proactiv pe care trebuie să-l aibă acțiunile comunitare întemeiate pe articolele 13 și 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene.

3.2.3 În acest sens, tipul adecvat de acte normative ar fi directivele, având în vedere spațiul amplu de manevră de care dispun statele membre pentru a acționa în mod discreționar în momentul alegerii mijloacelor de atingere a obiectivelor fixate la nivel supranațional.

3.3 În ceea ce privește conținutul concret al viitorului cadru legislativ comunitar este indispensabilă includerea, între altele, a următoarelor obiective, făcând diferența între cele cu caracter general și cele cu caracter special.

3.4 Ca obiective cu caracter general, ar trebui avute în vedere următoarele acțiuni:

(a) promovarea interoperabilității serviciilor prestate de tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) prin standarde și specificații comune, astfel încât instituțiile europene de standardizare să aibă în vedere accesibilitatea în momentul adopției și aplicării respectivelor dispoziții;

— consolidarea dispozițiilor privind e-accesibilitatea în directivele privind comunicațiile electronice, în conformitate cu recomandările INCOM (Inclusive Communication Group) ⁽⁸⁾ și promovarea e-accesibilității în domenii ca reforma directivei privind serviciile audiovizuale (televiziune fără frontiere), după cum a indicat deja Comitetul ⁽⁹⁾, sau a directivei privind drepturile de autor în societatea informațională, pentru a menționa numai câteva exemple;

(b) facilitarea accesului la rețelele TIC prin dotarea cu echipamente și infrastructuri de terminale a zonelor și regiunilor europene afectate de decalajul digital. Fondurile Structurale și Fondul pentru Dezvoltare Rurală, precum și recent creatul Fond pentru Cercetare și Dezvoltare ar trebui să includă poziții bugetare speciale privind incluziunea, astfel încât, în 2010, 90 % din teritoriul UE să poată avea acces la TIC;

(c) să se acționeze în așa fel încât toți membrii societății să poată beneficia de pe urma tuturor produselor și serviciilor furnizate de TIC, fiind, prin urmare, necesar ca proiectarea și funcționarea acestora să aibă în vedere și categoriile defavorizate ale societății și, în special, persoanele cu handicap și persoanele în vârstă. În acest scop, este necesar să se stabilească un dublu nivel de răspundere, care va implica atât autoritățile publice cât și persoanele particulare.

3.4.1 Pe de o parte, autoritățile comunitare și cele ale statelor membre vor stabili, în funcție de sfera competențelor acestora, criteriile de acțiune pentru întreprinderile care operează în domeniul TIC pe piața internă, în special în domenii precum standardizarea, și vor veghea la corecta aplicare a acestora.

3.4.2 Aceste criterii se vor aplica, în măsura posibilului, politicii comerciale comune, astfel încât beneficiile accesibilității să aibă o dimensiune nu doar europeană, ci și universală. Pe de altă parte, se vor promova codurile de conduită care se vor dovedi pertinente în funcție de necesitățile fiecărei categorii defavorizate, în scopul de a crea o cultură a răspunderii sociale a întreprinderilor în acest domeniu.

3.4.3 Pe de altă parte, este necesar să fie implicați principalii actori ai societății civile din domeniul inovației tehnologice și al difuzării bunelor practici în materie de acces și utilizare a TIC, prin intermediul creării unor rețele transnaționale care să pună în legătură centrele universitare de cercetare cu centrele de cercetare ale întreprinderilor din acest sector. Printre alte măsuri, ar trebui să se lanseze proiecte anuale cofinanțate de către UE și administrațiile naționale în acest scop și să se promoveze o cultură a excelenței în cercetare care să includă crearea unui premiu european pentru calitate în domeniul noilor tehnologii care facilitează e-incluziunea.

⁽⁸⁾ Inclusive Communication Group (INCOM) a fost creat în 2003 și este constituit din reprezentanți ai statelor membre, operatori din domeniul telecomunicațiilor, asociații de utilizatori și organisme de standardizare.

⁽⁹⁾ Avizul CESE 486/2006 (JO C 185, 8.8.2006).

3.5 Ca obiective cu caracter special, ar trebui avute în vedere următoarele acțiuni:

- (a) extinderea domeniului de aplicare al Directivei privind serviciul universal, care cuprinde accesul la telefoanele publice cu plată și serviciile de urgență și de informare privind numerele de telefon ale abonaților, pentru a include și tehnologiile conexiunii în bandă largă și telefonია mobilă, după cum a solicitat în repetate rânduri CESE;
- (b) interdicția pentru administrațiile publice de a utiliza produsele și serviciile TIC care nu respectă dispozițiile în vigoare privind accesibilitatea, precum și includerea în viitorul act normativ privind contractele publice a unor dispoziții obligatorii privind accesibilitatea;
- (c) armonizarea criteriilor de accesibilitate pentru utilizarea rețelilor IP (internet protocol), care să includă servicii de urgență și de televiziune digitală interactivă;
- (d) adoptarea integrală de către statele membre, după cum a solicitat deja CESE ⁽¹⁰⁾, a celei de-a doua versiuni a orientărilor Inițiativei privind accesul la Internet (WAI) și a integrării acestora în site-urile web publice;
- (e) generalizarea utilizării „instrumentelor de editare”, în măsura în care sunt conforme cu cea de-a doua versiune a orientărilor menționate privind accesul la Internet.

4. Observații specifice

4.1 Segmentul de populație alcătuit din persoane în vârstă de peste 65 de ani este în creștere în piramida vârstelor. Rata scăzută a natalității, îmbunătățirea calității vieții și creșterea speranței de viață sunt cauzele principale ale acestui fenomen. De aceea, președințiile succesive ale Consiliului au inclus îmbătrânirea populației între punctele de abordat în programele comune ale președinției.

4.2 În societatea actuală există elemente care determină o tendință spre izolare a persoanelor în vârstă, cum ar fi dispariția familiei extinse și apariția familiei monoparentale. Prin promovarea unor acțiuni de reducere a decalajului digital existent în prezent, societatea informațională oferă persoanelor în vârstă noi posibilități de depășire a izolării sociale, de care acestea trebuie să profite.

Acest lucru este extrem de evident în domeniul e-accesibilității. După cum s-a constatat în Declarația ministerială de la Riga, adoptată în unanimitate, numai 10 % din europenii de peste 65 de ani utilizează Internetul.

⁽¹⁰⁾ Avizul CESE 404/2006, punctul 7.5.1 „CESE solicită tuturor statelor membre să adopte, fără nici o modificare, cea de-a doua versiune a orientărilor Inițiativei privind accesul la internet (Web Accessibility Initiative Guidelines) și să încorporeze integral această versiune în toate site-urile web publice.” (JO C 110, 9.5.2006).

4.3 În afară de universalizarea accesului la Internet, pentru promovarea integrării sociale a persoanelor în vârstă și al persoanelor cu handicap în societatea informațională este necesară propunerea, în spiritul principiului subsidiarității, a unor politici sociale transversale pentru asigurarea egalității și îmbunătățirea calității vieții, optimizând serviciile și promovând participarea persoanelor în vârstă la societatea informațională, prin eliminarea obstacolelor în calea formării în domeniul digital și al software-ului liber.

Facilitarea accesului persoanelor în vârstă și a persoanelor cu handicap la societatea informațională le poate stimula activitatea intelectuală și le poate face viața mai confortabilă, prin prestarea unor servicii cum sunt:

- consiliere gratuită;
- livrarea de documente la domiciliu;
- consiliere juridică individuală sau pentru centre de pensionari sau de persoane cu handicap;
- activități de recreare și agrement;
- asistență geriatrică și punerea în contact cu serviciile sociale locale;
- formare prin cursuri la distanță;
- programe de vacanță, și
- servicii opționale de telemedicină.

CESE subliniază importanța TIC pentru promovarea participării economice și sociale a persoanelor în vârstă și a persoanelor cu handicap, prin organizațiile reprezentative ale acestora, în vederea îmbunătățirii situației existente în prezent în UE. Participarea actorilor societății civile organizate s-ar putea dovedi pertinentă pentru domenii cum ar fi co-reglementarea, elaborarea de coduri de conduită sau răspunderea socială a întreprinderilor.

4.4 CESE consideră că trebuie să se adopte măsuri de sprijinire a proiectelor și acțiunilor de facilitare a accesului persoanelor cu handicap și al persoanelor în vârstă la societatea informațională și de inițiere a acestora în utilizarea noilor tehnologii, ca instrument ideal în vederea obținerii integrării sociale, a evitării excluderii din societatea informațională și a ameliorării calității vieții acestora.

- crearea și consolidarea unor rețele digitale care să promoveze profesionalizarea și eficiența sistemelor de gestiune ale diferitelor organisme și asociații, dotate cu mijloacele corespunzătoare și adaptate la necesitățile colectivităților de persoane în vârstă și de persoane cu handicap, precum și

— la realizarea unor programe-pilot bazate pe aplicații și instrumente care să contribuie la favorizarea vieții active și independente a persoanelor cu handicap și a persoanelor în vârstă, prin integrarea acestora în societatea informațională.

4.5 Coeziunea economică, socială și teritorială poate fi consolidată prin aplicarea în politicile UE a principiilor Națiunilor Unite în beneficiul persoanelor în vârstă, prin înlesnirea accesului la programe educative și de formare adecvate.

4.6 În cadrul revizuirii „noii abordări” pe care trebuie să o realizeze, Comisia ar trebui să aibă în vedere, în elaborarea

actului normativ, necesitățile persoanelor în vârstă în scopul facilitării accesului la serviciile furnizate de produse dezvoltate, iar instituțiile de standardizare și industria vor trebui, la rândul lor, să aibă în vedere circumstanțele menționate în sferile de acțiune care le corespund.

4.7 În ceea ce privește protejarea mediului există un potențial de creștere a utilizării tehnologiilor digitale în scopul reducerii deplasărilor pentru a beneficia anumite servicii *in situ*. Comisia ar trebui să analizeze acest potențial pentru a propune viitoare măsuri supranaționale de e-accesibilitate mai ambițioase.

Bruxelles, 30 mai 2007.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Dimitris DIMITRIADIS
